Křesťanská cvičení

podle stavů

pro manžely a svobodné.

Napsal

JOSEF SCHUEN.

Přeložil

JAN JIRSA.
farář v Dolním Rejštýně.

V PRAZE.
Nákladem knihkupectví B. STÝBLA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. ordinariátem v Praze výnosem ze dne 9. března 1910 č. 2301.

Knihtiskárna B. STÝBLA v Praze.

Díl I.:

Pro manžely

1.

Učení církve o manželství.

»Protož opustí člověk otce i matku svou a přidrží se manželky své a budou dva v jednom těle. ale já pravím v Kristu a v církvi.« (Efes. 5, 31. a 32.)

Svatý Pavel líčí křesťanský svazek manželský v podivuhodném světle a označuje jej jako veliké tajemství, jež však jenom ve víře a věrou vystihnuto býti může. »Protož opustí člověk otce i matku svou a přidrží se manželky své a budou dva v jednom těle.. ale já pravím v Kristu a v církvi.« (Efes. 5, 31. a 32.) Za našich dnů sami katolíci křivě, mnohdy zcela nesprávně smýšlejí o manželství. Toho jest velice litovati, protože z toho největší škody, ba i největší hříchy povstávají.

Proto zajisté nemine se s požehnáním, promluvím-li dnes o křesťanském manželství. Nejlépe podaří se mi úkol můj, přidržím-li se církve katolické, která jest »sloup a utvrzení pravdy«. (1. Tim. 3, 15.) Učení církve o manželství budiž předmětem mého cvičení. Církev učí o manželství zvláště dvěma pravdám; uznává je

I. *za svazek svatý,*
II. *za svazek nerozvížitelný.*

I. díl.

Církev katolická učí, že manželství jest svatým.

1. *Pro jeho ustanovení.*

Manželství založil původně

a) *Bůh sám.*

Založil je v ráji.

»A stvořil Bůh člověka k obrazu svému; muže a ženu stvořil je. I požehnal jim Bůh a řekl: Rostěž a

množte se.« (1. Mojž. 1, 27. a 28.) »Řekl také Hospodin Bůh: Není dobré člověku, býti samotnému; učiňmež mu pomoc podobnou jemu.« (1. Mojž. 2, 18.) Vzdělal Evu a přivedl ji k Adamovi (1. Mojž. 2, 22.) Na toto ustanovení manželství odvolává se Ježíš Kristus. »Což jste nečetli, že ten, jenž učinil člověka z počátku, muže a ženu, učinil je a řekl: Protož opustí člověk otce i matku a přidrží se manželky své i budou dva v jednom těle?« (Mat. 19, 4. a 5.) Manželství, jež původně Bůh ustanovil, dal později dokonalý svatý základ

b) *Syn Boží.*

Jím přijato bylo do počtu svátostí. Již Pavel nazývá manželství magnum sacramentum, »velikým tajemstvím« (Efes. 5, 32.). Staří otcové církevní považovali křesťanské manželství vždy za svátost. »V lidu Božím jest manželské dobro ve svatosti svátosti.« (Sv. Chrysostom de bono conjug. (cap. 28.) »Svátost manželství zůstává ještě v těch, kteří od sebe se odloučili.« (Sv. Augustin de nupt. et concup. lib. 1. cap. 10.) Slavně prohlásila církev svatá: »Tvrdí-li někdo, že manželství není pravdivě a skutečně jednou ze sedmi svátostí evangelického zákona Kristem Pánem ustanoveno, budiž v klatbě.« (Conc. Trid. sess. 24. can. 1.)

Církev učí, že manželství je svatým

2. *pro jeho význam.*

Dle výkladu Apoštola národů jest manželství křesťanské obrazem spojení Syna Božího s jeho církví. »Muž jest hlava ženy, jako Kristus hlava církve.« (Efes. 5, 23.) Spojení Krista s církví však jest svatým; neboť

a) *svatý jest ženich,* jenž jest

Syn Boží. »Já jsem cesta a pravda i život.« (Jan 14, 6.) »Sanctus Sanctorum.« (Dan. 9, 24.) Též

b) *svatá jest i nevěsta.*

»Kristus miloval církev a vydal sebe sama za ni, aby ji posvětil, — aby sobě učinil církev slavnou, nemající ani poskvrny, ani vrásky, neb cokoli takového, ale aby byla svatá a neposkvrněná.« (Efes. 5, 25—28.) »Rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý.« (1. Petr. 2, 9.)

Církev učí, že manželství jest svatým

3. *pro jeho určení.*

Určení jeho jest svaté, totiž

a) *udržování království Božího.*

Bůh chce, aby království jeho na zemi trvalo až do skonání časův, až do konce světa. Proto musí rodina neustále býti udržována. To však musí svatě se díti. »Svatí buďte, nebo já svatý jsem, Hospodin Bůh váš.« (3. Mojž. 19, 2.) Svatě udržuje a rozšiřuje se pokolení lidské v manželství, a to jedině v manželství Manželé udržují zde království Boží způsobem svatým a proto i jejich svazek musí býti svatým Určení manželství jest

b) *rozšíření království Božího.*

V rodinách má víra, naděje a láska jako trojí nebeské kvítí kvésti a Bůh ctěn a veleben býti Ctnost a svatost má z rodin i na jiné se šířiti, aby tak co nejvíce duší do věčného života přivedeno bylo Proto mají manželé Bohem přikázáno, aby sebe a dítky své posvěcovali a tak království Boží rozšiřovali To jest však svatý cíl, a proto musí svazek, jenž má něco tak krásného a vznešeného vyvésti, svatým býti.

Křesťanské manželství jest dle učení církve svazkem svatým, poněvadž jest svatým v ustanovení, svatým u významu, svatým v určení Z toho plyne pro manžely: a) *veliká útěcha.* Ne »jako kůň a mezek, v nichžto není rozumu« (Tob. 6., 17.), vešli jste v manželství, nýbrž uzavřeli jste svazek, který Bůh ustanovil a jej plností svých milostí obdařil. Není to útěchou velikou v každém případu a zvláště v tom, má-li manželství své těžkosti a těžkostí a nepříjemností pociťuje-li ostny, anebo činí-li ďábel manžely nespokojenými a chce-li jim manželské žití ztrpčiti? — Plyne však i b) *veliká povinnost.* Povinnost, stav manželský svatě zachovávati, jej *nevěrností a výstředností,* obapolným zarmucováním a nepokojem neznesvěcovati. »Manželství (buď) ve všem poctivé a lože neposkvrněné.« (Žid. 13., 4.)

»Buďte upřímní a bez úrazu.« (Filip. 1., 10.)

»Tať jest zajisté vůle Boží, posvěcení vaše.« (1. Thess. 4, 3.)

II. díl.

Církev katolická učí, že manželství jest nerozvížitelno.

Nikdo nemůže

1. *tento svazek rozvázati.*

Bylo-li manželství platně uzavřeno a dokonáno, stává se nerozvížitelným svazkem obou manželů. Tomu učí církev a odvolává se

a) *na Písmo svaté.*

α) Ježíš Kristus učí: »I budou dva v jednom těle. A tak již nejsou dva, ale jedno tělo. Protož, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« (Marek 10, 8. a 9.) »Kdokoli by propustil manželku svou a jinou pojal, cizoloží proti ní. A jestliže by žena propustila muže svého a za jiného se vdala, cizoloží.« (Marek 10, 11. a 12.) Viz dále evangelium sv. Matouše: 5, 31. a 32. a 19, 3.—11.

β) Sv. Pavel píše: »Těm pak, kteříž jsou v manželství, přikazuji ne já, ale Pán, aby žena od muže neodcházela. Pakli by odešla, ať zůstane nevdaná, aneb ať se zase smíří s mužem svým. A muž nepropouštěj manželky.« (1. Kor. 7, 10. a 11.)

b) *na ústní podání.*

Především α) *na své učitele.* Celá řada svědků dala by se zde uvésti. »Propustil-li muž svou ženu a pojal za manželku jinou, jest cizoložník.« (Hermas pastor. lib. 2.) »Jedině ten rozloučí manžely, který je spojil; nerozloučí jich však rozvodem, jejž zavrhuje, nýbrž smrtí.« (Tertullian de monogam. cap. 6.) »Všechněm výmluvám výhost dávaje, co nejurčitěji učí apoštol, že žena, která za života muže za jiného se vdala, jest cizoložnicí. Kdyby i neřestmi muž poset byl a proto od ženy opuštěn, zůstává jejím mužem, a jí není dovoleno, za jiného se vdáti. Kdo však propuštěnou béře za ženu, jest cizoložníkem, kdyby ona sama muže anebo muž ji propustil.« (Sv. Jeronym epist. ad Amand.) »Kdo propuštěnou béře za ženu, dopouští se cizoložství; neboť propuštěna zůstává ženou propouštějícího.« (Sv. Jan Zlatoústý hom. 17.) Církev odvolává se dále na svá β) *rozhodnutí.* Uvádím pouze výnosy církevního sněmu tridentského. »Praví-li někdo, že k vůli bludnému učení anebo obtížnému spolubydlení anebo úmyslné nepřítomnosti jednoho manžela může svazek

manželský rozvázán býti, budiž v klatbě.« (Sess. 24. can. 5.) »Praví-li někdo, že církev bloudí, učila-li anebo učí-li, že dle evangelického a apoštolského názoru pro cizoložství jednoho manžela svazek manželský nemůže býti rozvázán, a že oba, i nevinná strana, která příčiny k cizoložství nedala, za života manžela v jiné manželství vstoupiti nemůže a že ten, jenž po propuštění cizoložnice jinou za manželku béře, a ta, jež po propuštění cizoložníka s jiným v manželství vstupuje, nedopouští se cizoložství, budiž v klatbě« (Sess. 24. can. 7.) Církev odvolává se konečně γ) *na své jednání.* Nikdy nerozvázala manželství, které bylo platně uzavřeno a dokonáno, kdyby i důvody pro rozvázání sebe vážnějšími se zdály. Ano, když i nejžalostnější následky předvídala, zůstala věrna svému náhledu. Pomni anglického krále Jindřicha VIII.

Svazek manželský nemůže tedy nikdo rozvázati, leč jedině smrt

2. *může jej rozloučiti.* »Žena vázána jest zákonem, dokud muž její živ jest; pakli by umřel muž její, svobodná jest, nechť se vdá, za koho chce, toliko v Pánu.« (1. Kor. 7, 39.) Rozloučením se s tímto světem končí tedy svazek manželský, smrt rozbíjí svatební prsten. Odtud dovoluje církev po smrti jednoho manžela druhému v nové manželství vejíti

Poznámka. Ovšem z velice důležitých důvodů připouští církev rozvod manželů na kratší nebo na delší dobu. (Conc. Trid. sess. 24. can. 8.) Tento rozvod není však rozloučením nebo rozvázáním svazku manželského; neboť manželé mohou býti odděleni, přece však náležejí sobě, a nemohou, dokud oba jsou na živu, nikdy a nikdy nové manželství uzavříti. Jenom s bolestí dovoluje církev takový rozvod, aby předešla větším zlům a raduje se vždy, kdykoli rozvedení manželé opět v lásce se spojují.

Křesťanské manželství je tedy dle církevního učení svazkem nerozvížitelným, jenž trvá až do hrobu . Proto jest nutno a) *dobře si rozvážiti,* dříve než ruka k tomuto svazku se podá. Kdo proudem se pustil, nemůže zpět, kdyby sebe raději chtěl se vrátiti. Pamatujte si to dobře, otcové a matky — opřete se lehkomyslnému ženění se a vdávání svých synův a dcer

Uzavřel-li kdo tento svazek, tehdy b) *jest mu toho dbáti,* aby se neuvolnil. Abyste tomu zabránili, musíte učiniti si náboženství hlavní záležitostí, musíte povinnosti, jež vám Bůh uložil, svědomitě plniti. Budete-li tak jednati, budou potom svatá pouta srdce vaše vždy úžeji objímati, a kdyby smrt ostrou svou kosou dříve nebo později je rozťala: Andělové za hrobem na novo je spojí a váš svazek bude na věčnosti dále trvati. »Radujte se a veselte se.« (Mat. 5, 12.) Amen.

2.

Církevní obřady při oddavkách.

»Který jest jiný národ tak slavný, aby měl takovéto obřady?« (5. Mojž. 4. 8.)

Církev vidí v manželství jednu ze 7 svátostí, které Syn Boží k omilostnění a posvěcení lidstva ustanovil. Proto nařizuje také, aby snoubenci před její obličej předstoupili a dle jejího nařízení svazek manželský uzavřeli Kromě toho zavedla při udílení této svátosti vlastní obřady, jež jsou stejně dojímavé jako poučné. Kdyby manželé někdy myslili na den svatební a vzpomněli, za jak zbožných a krásných obřadů svátost manželství jim byla udělena, bylo by jim jistě velice prospěšným. Budeme dnes o tomto předmětě mluviti a objasníme církevní obřady při oddavkách. K vůli lehčímu přehledu rozdělme předmět ve tři díly, pozorujíce obřady,

I. *které oddavky předcházejí,*
II. *které oddavky provázejí,*
III. *které oddavky následují.*

I. díl.

Obřady, jež oddavky předcházejí, jsou tyto:

1. *Průvod do kostela.*

Ženich a nevěsta, když se ke svátosti stavu manželského náležitě připravili a požehnání od rodičů obdrželi, ubírají se ve svátečním oděvu do chrámu, svědky provázeni.

Co to znamená? Snoubenci

a) *jdou do kostela.*

Kostel jest vlastním a obyčejným místem, kde udělují se svátosti, ježto k tomu posvěcen a určen byl, a Ježíš Kristus, původce svátostí, v Nejsvětější Svátosti oltářní tamže přítomen jest. »Jest věřícím vštípiti, že jest prospěšněji a že požehnání Božího v hojnější míře jest očekávati, koná-li se svaté jednání na svatém místě.« (Constit. dioec. Trev. cap. 1.) Aby veřejně přiznali se za dítky církve a aby co nejvíce milostí účastnými se stali, přicházejí snoubenci do kostela

b) *ve svátečním oděvu.*

Den svatební jest jim dnem vysoké cti a veliké milosti Proto nepřicházejí v šatu všedním, v šatu obyčejném Mimo to upomíná krásný šat také na krásu duše, se kterou snoubenci dle úmyslu církve svátost mají přijmouti Často nosívá ženich věnec na rameni, nevěsta na hlavě. Tyto věnce, mnohdy z rozmariny, mnohdy z myrty, mnohdy z kvítí uvité, jsou obrazy ctnostného života, zvláště neposkvrněnosti, jíž snoubenci pilně hleděli. Z tohoto důvodu nesmějí se padlí věncem zdobiti. Snoubenci přicházejí

c) *doprovázeni svědky.*

Nařízení o svědcích objevuje se v nejstarších církevních dějinách a přičítá se papeži Soterovi, jenž zemřel r. 172. — Co chtějí svědkové? Jsou v jistém smyslu ručiteli toho, že snoubenci mají vlastnosti, které jsou pro manželství nutné Berou též na vědomí, že manželství uzavřeno a potvrzují vlastnoručním podpisem v matrice oddavek platnost úkonu. Církev si přeje, aby jenom rozšafní mužové za svědky bráni byli

2. *Přítomnost kněze.*

Když snoubenci do kostela vkročili a na stupních oltáře — ženich v pravo, jako nastávající hlava rodiny, nevěsta v levo, jako pomocnice muže — poklekli, objevuje se kněz jako zástupce církve a jako rozdavatel její svátostí. Jest oblečen v rochettu nebo v albu, s odznakem úřední moci a výrazem radosti, s bílou štolou. Počíná úkon oddací, před nímž mnohdy připomíná snoubencům svatost, důležitost, avšak i obtížnost stavu manželského. Nabádá je k lásce, věrnosti a svatosti; budou-li

tak žíti, požehná jim Pán, udělí milost, s níž budou moci povinnosti stavu manželského věrně plniti a jeho obtíže snášeti, dítky bohabojně vychovávati. Tak zajistí si pokoj, jehož svět dáti nemůže, i radosti věčné, jichž jednou s dítkami svými dojdou.

II. díl.

Následují oddavky. Kněz žádá:

1. *Souhlas snoubenců.* Manželství musí uzavřeno býti s upřímným úmyslem a s dokonalou svobodnou vůlí obou snoubenců Aby o této svobodné vůli církev se přesvědčila, žádá na snoubencích

a) *prohlášení.*

Kněz táže se před Bohem ženicha, zdali dobrovolně a nenuceně přítomnou nevěstu dle předpisů Církve svaté sobě béře za pravou manželku; zda s ní až do smrti živ býti a v manželském obcování chce setrvati. Podobně táže se nevěsty. Oba snoubenci musí jasně vysloviti svůj úmysl. Po té žádá církev

b) *vespolné podání rukou* na potvrzení tohoto svatého úmyslu.

Podávají si ruce jako na posílenou vážného úmyslu, že chtějí sňatek uzavříti. Podání rukou znamená rovně, že snoubenci po celý život ruku v ruce jíti a ve svaté věrnosti spolu vytrvati chtějí. Podáním rukou potvrzují snoubenci jako přísahou, že po celý život věrni sobě zůstanou, vzájemně v lásce sebe podporovati budou a za žádnou záminkou vespol se opustiti nechtějí, nýbrž že chtějí všecko, buďto dobré nebo zlé a protivné, až do smrti spolu snášeti a trpěti, i vzývají Boha Trojjediného, aby jim k tomu dopomohl.

Následuje

2. *žehnání snoubenců.*

Kněz a) *ovinuje štolou jejich ruce.*

Srdce manželů mají až do jejich smrti na sebe jako železným poutem upoutána býti; neboť platně uzavřené manželství jest a zůstává nerozvížitelným. »Žena vázána jest zákonem, dokud muž její živ jest.« (1. Kor. 7, 39.) »A muž nepropouštěj manželky své.« (1. Kor. 7, 11.) Aby učení toto církve

zcela jasně znázornil, ovinuje kněz ruce snoubencům štolou. Po čemž

b) *pronáší svátostná slova:* »Quod Deus conjunxit, homo non separet. Ego vos in matrimonium conjungo in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti.« Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj! Bůh všemohoucí račiž vás spojiti, a já mocí úřadu svého kněžského potvrzuji toto manželství vaše ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého. Amen. Mluvě tato slova, dělá znamení svatého kříže. Tedy ve jménu Trojjediného Boha, Stvořitele, Vykupitele a Posvětitele, a ve znamení svatého kříže jsou snoubenci pro manželský svazek žehnáni a tím jasně řečeno, že tento svazek nejvýš ctihodný, pravý svazek nebe jest a na Trojjediném Bohu, jakož i na kříži Spasitelově spočívá. Kněz vyzývá přítomné, aby s ním modlili se za novomanžely, aby jim Pán Bůh štěstí a požehnání dáti ráčil.

c) Někdy žehná a podává snoubencům prsteny a promlouvá: Slíbili jste před Bohem a před církví svatou takořka přísahou, že po všechen čas života svého sobě věrni zůstanete, že se vzájemně podporovati budete, že ve strastech a souženích se neopustíte, ale vždycky stále spolu zůstanete, pokud vás nerozloučí smrt. Podobně potvrzujete těmito posvěcenými prsteny, jako duchovní zárukou, že, jakož prsteny ty nerozdílny, bez začátku a bez konce jsou, také vaše manželská láska a věrnost nikdy se nerozdělí, ale že, jsouc započata ve jménu Božím a ke cti Bohu, kterýž nemá ani začátku, ani konce, až do skonání života vašeho vždycky pevna a nezměněna mezi vámi zachovati se má.

Ženich přijav z ruky kněze prsten, navléká jej na prst nevěstě; podobně i nevěsta přijavši z ruky kněze prsten navléká jej na prst ženichovi na levé ruce. Kněz žehná znamením sv. kříže, říkaje: Ve jménuOtce i Syna i Ducha svatého. Amen, a vyzývá manžele, aby zavázali se slibem Bohu Hospodinu, že Mu po všechen život svůj věrně sloužiti budou, a prosili Ho, aby jejich nábožným úmyslům požehnati ráčil, co on ve jménu církve sv. modliti se bude, aby je Pán Bůh ustavičně v milosti Své zachovati ráčil. Po vykonané této prosbě zakončuje oddavky závěrečnou modlitbou, po kteréž následuje pokropení svěcenou vodou; slova i pokropení vyjadřují prosbu o božské potvrzení,

milosrdenství, pomoc, o božskou ochranu svazku, jenž dle ustanovení božího jest uzavřen k rozplození rodu lidského. (Skočdopole. Příručná kniha bohosloví pastýřského. II. vydání, II. díl. 526.)

III. díl.

Obět mše svaté.

Když byl sňatek manželský uzavřen, koná se obyčejně mše sv., při níž se noví manželé do milosti boží poroučejí. Již v nejstarších dobách křesťanských byl tento zvyk, neboť již Tertullian (ad uxor. lib. 2) jej zná Obětovati mši sv. ve spojení s oddavkami má velmi krásný význam, poněvadž mše sv. jest pramenem nekonečných milostí a poněvadž novomanželům všechno požehnání Boží se udílí V mešní knize jest zvláštní mše sv. za ženicha a nevěstu. — Při mši sv. uděluje se požehnání sňatku manželského. Po pozdvihování, a to po modlitbě Páně obrací se kněz k manželům a prosí Boha, aby jim pravou a upřímnou lásku dáti ráčil. Potom zvlášť modlí se za nevěstu, aby byla muži svému milá jako Rachel, moudrá a opatrná jako Rebeka, poslušná a věrná jako Sára, aby v nemocech a ve všelikých potřebách opravdovou a srdečnou lásku k manželu svému dokazovala, jej v neštěstí těšila, všecky těžkosti života nésti mu pomáhala a celé živobytí mu oslazovala. Na konci mše sv. ještě jednou kněz k nim se obrací, žádá pro ně na Bohu požehnání, »aby viděli dítky, vnuky a pravnuky své a někdy do nebe se dostali«. (Podstránský. Výklad kř. katol. náboženství. II. díl, str. 478 a 479.)

To jsou církevní obřady při oddavkách. Jak plny významu a jak povznášející Křesťanští manželé, vzpomeňte si častěji na ně, myslete častěji na onu hodinu, kdy tyto obřady před zrakoma vašima byly konány a vy na nich účast jste měli; na onu hodinu, kdy jste před oltářem Božím pro svatý svazek manželský požehnáni byli Léta od té doby uplynula. Jest však váš svazek i nyní ještě svazkem svaté lásky? Jest vaše srdce i nyní ještě tak ušlechtilé a čisté, jako zlato svatebního prstenu? Zakusili jste na sobě požehnání Božího a jest u vás ještě teď? Ne-li, kde jest chyba? Na tobě, manžeLi, anebo na tobě, manželko, anebo na obou zároveň? A je-li manželství

vaše, církví požehnané, je-li více pohanským než křesťanským, opustili-li andělové všickni dobří dům váš a za to andělové zlí v počtu velikém u vás se uhostili: co odpovíte v hodině soudu tomu, jenž manželství vaše v ochranu přijal a vás nejúčinnějšími milostmi obdařil? Ó, kéž vyplnilo by se na vás, co Tertullian (ad uxor. lib. 2.) píše: »Kterak mám popsati štěstí manželství, která církev zakládá, obět stvrzuje, požehnání zpečeťuje, andělové oznamují a Otec nebeský dovoluje? Dva věřící spojeni v jeden svazek, k jedné naději, v jeden slib, v jednu kázeň, ke stejné službě! Bratřími a sestrami jsou vespolek, spolučleny bez rozloučení těla a ducha. Společně vykonávají modlitby, společně se postí, společně se poučují, společně se napomínají. Společně jsou ve chrámu Páně, společně při večeři Páně; spojeni v nouzi, v pronásledování, v radostech. Ničeho před sebou netají, sebe se nestraní, vespolek se nezarmucují. U obou zaznívá zpěv žalmův a zpěv chvály, a oni závodí vespolek, kdo by Bohu nejlépe prozpěvoval. Na to hledí a to slyší Kristus a se raduje; takovým sesílá svůj pokoj. Kde dva jsou, tam jest také on; kde však on jest, tam nenalézá zlý místa.« Amen.

3.

Slib při oddavkách.

»Kterézkoli věci slíbil jsem, splním.« (Jonáš 2, 10.)

»Dnové jeho (člověka) pomíjejí jako stín.« (Žalm 143, 4.)

V pravdě jako sen prchají dny a měsíce a léta a s časem umírá i upomínka. Nebo mohl bys ještě upamatovati se na to, cos před pěti nebo deseti nebo dvaceti roky mluvil nebo dělal? Jenom zvláštní události, jež velmi hlubokým dojmem působí, jsou nezapomenutelny a vynořují se i po půlstoletí ještě v jasných rysech v duši. Jedna taková událost jest pro vás, křesťanští manželé, uzavření vašeho svatého svazku před oltářem Páně, před tváří katolické osady! Na tuto hodinu pamatujete se ještě živě, jakoby to teprve včera nebo předevčírem bylo. Není-li

pravda? Pamatujete se však i na slib, který jste v tuto hodinu učinili a na oltář nejsvětějšího Boha položili O tomto slibu budu dnes mluviti:

I. *Co jste slíbili?*
II. *Co jste zachovali?*

I. díl.

Co jste slíbili?

1. Ty, manželi!

Na stupních oltáře tázal se tě kněz: »N. N., ptám se vás před Bohem, zdali dobrovolně a nenuceně tuto přítomnou nevěstu N. N. vedle předpisů církve svaté béřete sobě za pravou manželku?« (Man. Rit. Prov. Prag.) Odpověď zněla: »Ano.« Ptám se vás před Bohem, zdali s ní až do smrti živ býti a v manželském obcování setrvati chcete?« Odpověď zněla: »Ano.« A dále sliboval jsi manželce: »Slibuji, že věrnost a lásku manželskou zachovám, že vás nižádným způsobem neopustím, ale že s vámi všecko, dobré i zlé, příjemné i odporné, až do smrti snášeti a trpěti budu.«

2. Ty, manželko!

Na stupních oltáře ptal se tě kněz: »N. N., ptám se vás před Bohem, zdali dobrovolně a nenuceně přítomného ženicha N. N. vedle předpisů Církve svaté béřete sobě za pravého manžela?« Odpověď zněla: »Ano!« Dále tázal se kněz: »Ptám se vás před Bohem, zdali s ním až do smrti živa býti a v manželském obcování setrvati chcete?« Odpověď: »Chci!« A dále slibovala jsi muži svému: »Slibuji, že vám věrnost, lásku a poslušnost manželskou zachovám, že vás nižádným způsobem neopustím, ale že s vámi všecko, dobré i zlé, příjemné i odporné, až do smrti snášeti a trpěti budu.« Některé povinnosti jsou povšechné, některé zvláštní.

Křesťanský manželi a manželko! Slibovali jste si:

a) *lásku.*

Láska jest základ manželství. »Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ni.« (Efes. 5, 25.) Ženy mají »milovati muže své«. (Tit. 2, 4.) Tato láska má však býti křesťanská a svatá, láska, jež má za základ

něco vyššího a lepšího, než jest tělo a smyslnost, láska, jež pravé blaho chce a hledá, láska, již apoštol národů tak krásně líčí: »Láska trpělivá jest, dobrotivá jest; nezávidí, nečiní nic na chloubu.« (1. Kor. 13, 4.—8.) Slíbil jsi manželce své

b) *věrnost.*

Z lásky plyne věrnost, již sobě manželé mají zachovati, a protož mají se cizoložstva a všeliké k němu příležitosti, ano i stínu hříchu toho se vystříhati. »Manželství buď ve všem poctivé a lože neposkvrněné, nebo smilníky a cizoložníky souditi bude Bůh.« (Žid. 13, 4.) Oba manželé zavazují se stejně jeden druhému k tělesnému spoluobcování, což tedy jest povinnost manželská v užším smyslu, které nesmějí sobě odpírati; však i manželské obcování má býti počestné a střídmé. »Od všeliké zlé tvářnosti se zdržujte.« (I. Thess. 5, 22.) Muž čiň manželce, co jest povinen, a podobně i manželka muži. »Žena nemá moci nad tělem svým, ale muž; podobně ani muž nemá moci nad tělem svým, ale žena.« (I. Kor. 3 a 4.)

Slibovali jste si, že

c) *se neopustíte.*

Ježto svazek manželský jest nerozvížitelný, nemají se manželé nikdy opouštěti, nýbrž až do smrti spolu v lásce setrvati. »Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« (Mat. 10, 6.) Manželé nemají sobě v nemoci a nouzi útěchy a pomoci odpírati. Kdyby sebe větší kříž manžele navštívil, kdyby nouze nejkrutěji dorážela, nemá jeden druhému pomocné ruky odříci. Nemá jeden druhého opustiti, nebo dokonce i zapuditi a cestou jinou kráčeti.

V lásce zakládá se také společná pomoc. Manželé mají o blaho domácí pečovati, jsouce pilní, pracovití, střídmí, šetrní; majíť vespolek k dobrému slovem i příkladem se vzbuzujíce na spasení svém pracovati.

Mimo to slibovala jsi, křesťanská manželko, muži svému poslušnost. »Pod mocí muže budeš a on panovati bude nad tebou.« (1. Mojž. 3, 16.) »Ženy poddány buďte mužům, jakž sluší v Pánu.« (Koloss. 3, 18.)

Křesťanská manželko! Slíbila jsi, že budeš muže považovati za svého představeného, jeho ve všech věcech rozumných a dovolených ochotně a s radostí poslouchati. »Sára poslouchala Abrahama, pánem jej nazývajíc.« (1. Petr. 3, 6.) Muž jest hlavou

rodiny. »Muž jest hlava ženy, jako jest Kristus hlava církve.« (Efes. 5, 23.) »Chciť pak, byste věděli, že každého muže hlava jest Kristus, hlava pak ženy muž.« (1. Kor. 11, 3.) Muže tedy právo jest vládnouti, avšak spravedlivě. Rozkazy jeho nechť jsou rozumné a účelné, nechť hledí na blaho ženy a nechť dějí se laskavým způsobem. »Muži, milujte manželky své a nemějte se k nim trpce.« (Koloss. 3, 19.) »Ženy buďte poddány mužům svým. Muži přebývajíce s nimi podle umění, jakožto mdlejší nádobě ženské udělujíce cti, jakož i spoludědičkám milosti života.« (1. Petr. 3, 1. a 7.)

Připomněl jsem vám, křesťanští manželé, co jste si před oltářem slibovali, slibovali ve slavnostním okamžiku před nebem a zemí. — Kterak jste však danému slovu dostáli? —

II. díl.

Slibovali jste:

a) *lásku.*

Kterak jste tento slib plnili? Byla láska vaše vždy křesťanskou a svatou, anebo byla tělesnou a pohanskou? — Šetřili jste v lásce mezí počestnosti a stydlivosti, anebo jste v divokou chlípnost vybočili a skutky plné hanby jste konali? — Byla láska vaše pevná a vytrvalá, či byla chladná, chatrná anebo v nenávist se zvrátila? — Ztrpčovali jste si život pitím, karbanem, marnotratností, hrubým jednáním a snad i násilným — snad i v čase mateřství; ztrpčovali jste si život nelaskavostí, sváry, hněvem, neupřímností?

b) *Věrnost.*

Byli jste vespolek sobě věrni? Byli jste upřímným srdcem sobě oddáni? Či věrnost před oltářem slibovanou jste porušili? Kterak jste manželské povinnosti zadost učinili? Plnili jste ji spravedlivě? Byli jste ochotni jeden druhému vůli konati? Či snad ze špatné nálady, ze svéhlavosti, z pohodlnosti právo manželské jste si odpírali anebo jen s nedobrou vůlí a nevolí a svárem jste je konali? Platily vaše myšlenky a pohledy jiným, a jiným snad lásku manželskou jste věnovali? Mohu slovo jedno vysloviti, jež ve hloubi srdcem tvým otřese, jež jak oheň tebe páliti bude: Cizoložství?

Slibovali jste, že

c) *se neopustíte.*

Dostáli jste tomuto slibu? Či snad ve dnech trudných a žalostných, ve dnech nemoci a bídy, útěchu a posilu, vzájemnou pomoc jste si odřekli, či snad opuštěním jste si hrozili, anebo snad i dokonce jste se opustili? — Manželko, slibovala jsi manželu svému poslušnost! — Byla jsi poslušnou? — Poslouchala jsi ve všech spravedlivých věcech svého muže, anebo vymýšlela jsi všemožné výmluvy, nařízení manžela jsi nedbala? Chtěla jsi vždy jenom své náhledy provésti, snad i vzdorovitou jsi byla? Snad i čeládku a děti k neposlušnosti k manželovi jsi vyzývala? Zda neprohřešil jsi se, manželi, proti své povinnosti jako hlava rodiny? Kterak jsi tuto povinnost plnil? Ulehčoval jsi své manželce v jejích starostech anebo snad veškero břímě starostí nechal jsi na bedra její dopadnouti? Byl jsi mírným, aneb jako tyran v domě jsi panoval? Byly rozkazy tvé moudré a dobré, či špatné a nesmyslné? Považoval jsi manželku za společnici a pomocnici, s níž jsi laskavě nakládal, anebo za služku a otrokyni, ke které tvrdě a nevlídně jsi se choval?

Křesťanští manželé! Blaze vám, svatý-li slib spravedlivě jste plnili! Požehnání Boží a odplata Boží bude najisto vaším údělem. »Já jsem Hospodin Bůh tvůj: Bůh horlivý a činící milosrdenství nad mnoha tisíci těm, kteříž ostříhají přikázání mých.« (5. Mojž. 5, 10.) Co však, svůj-li slib jste porušili, jeho málo nebo pranic dbali? Nynější váš stav manželský plný trní byl by již trestem za vaši věrolomnost; než na věčnosti vás očekává ještě mnohem bolestnější trest. Tomuto trestu můžete jenom tak se vyhnouti, budete-li jinak si počínati, než tomu dosud bylo Obnovte svatá přislíbení, která jste v den svatební učinili, »zavěste je na znamení na rukou a mezi očima svýma položte je«. (5. Mojž. 11, 18.) Rcete: »Kteréžkoli věci slíbil jsem, splním.« (Jonáš 2, 10.) Odpusťte si dnes ještě všecko bezpráví a urážku, buďte jedno srdce a jedna mysl a považujte to za první a nejkrásnější úlohu svého stavu, dostáti slovu, jež jste si navzájem před oltářem Hospodinovým dali Amen.

4.

Svatební prsten.

»Prsten na ruce mé.« (Jer. 22, 24.)

Je starý, církví posvěcený zvyk, dle něhož ženich a nevěsta vstupujíce do stavu manželského prsteny vzájemně si vyměňují. Tento svatební prsten jest velmi vzácnou upomínkou na sňatek, pročež manželé mají jej u veliké vážnosti a nedali by jej za veliké peníze, kdyby i ceny postrádal, jsa třebas i z mosazi Je to zcela správné, že jej manželé chovají u veliké vážnosti a že by jej za nic nedali. Kéž by však ještě něco jiného učinili, kéž by častěji a pozorně tento prsten pozorovali! Proč? To chci dnes blíže vysvětliti. Svatební prsten budiž předmětem naší úvahy.

I. *Co nám připomíná?*
II. *K čemu nás napomíná?*

I. díl.

Co nám připomíná svatební prsten? Připomíná

1. *uzavřený svazek.*

Svatební prsten navlékají si snoubenci obapolně na stupních oltářních. Proto pamatuje vás na svazek, jejž jste, křesťanští manželé, uzavřeli, a to:

a) *před tváří Páně.* Manželství jest Bohem ustanoveno. »A stvořil Bůh člověka k obrazu svému; muže a ženu stvořil je. I požehnal jim Bůh a řekl: Rosťtež a množte se a naplňte zemi.« (1. Mojž. 1, 27. a 28.) V Novém Zákoně povýšil Kristus manželství na svátost. »Tajemství toto veliké jest, ale já pravím v Kristu a v církvi.« (Efes. 5, 32.) Concil. Trident. sess. 24. de matr. can. 1. Odtud žádá církev, aby snoubenci uzavřeli manželství před tváří Boží, před oltářem Páně. To jste též učinili. Přišli jste do domu Nejvyššího, na stupních otláře podali jste si ruce, celé nebe bylo toho svědkem. Uzavřeli jste však svazek také

b) *ke cti Boží.*

Všechno jednání, ano i veškery kroky a myšlenky člověka mají ke cti Boží směřovati. »Buďto tedy že jíte, nebo pijete, neb

cožkoli jiného činíte, všecko k slávě Boží čiňte.« (1. Kor. 10, 31.) Křesťan nesmí tudíž jako pohan v manželství vcházeti, nesmí »Boha od své mysli odlučovati«. (Tob. 6, 17.) Jako při všem svém jednání, má i při vstoupení ve stav manželský oko své k Bohu upříti a k jeho cti svátost stavu manželského přijmouti.

S tímto smýšlením, doufám, uzavřeli jste svůj svazek. Nejprve posvětili jste duše své ve svátosti pokání a potom se srdcem čistým předstoupili jste před oltář Páně s úmyslem uzavříti svazek ke cti Nejvyššího.

Pohlédněte na svatební prsten! Pamatuje vás na uzavřený svazek. Před tváří Boží podali jste si ruce. Ó, jak svatým býti má onen svazek, při kterémž Bůh a andělové svědky byli! Jak pilně máte všeho se varovati, co by tento svazek poskvrnilo a zneuctilo! Podali jste si ruce ke cti Boží. Blaze vám, bylo-li vaše manželství stálou chválou Nejvyššího. »Všecko slušně a podle řádu se děj.« (1. Kor. 14, 40.) Žalostno, je-li toho opakem. »Kůň a mezek.« (Tob. 6, 17.) Svatební prsten pamatuje vás

2. *na dané slovo.*

V hodinu, kdy prsten jste si podali, přislíbili jste

a) *že budete život si polehčovati.*

Pozemský život jest pln námah a trpkostí. Sotva jeden rmutný potůček vysušen, přitéká již opět nový. »Břímě dne i horka.« (Mat. 20, 12.) »Všichni po celý život svůj určeni jsme ke lkání.« (Sv. Cyprian lib. de bon. part.) Manželský stav má býti polehčením ve strastech a podporou ve kříži. »Přítel a tovaryš, když se včas scházejí« (t. j. ku pomoci) »a nad oba jest žena s mužem« (Sir. 40, 23.), t. j. přátelé a známí v nouzi si pomáhají, ale nad oba jest žena s mužem. Před oltářem slibují manželé, že budou v lásce a útěše sobě pomáhati a pouť tímto slzavým údolím vzájemně sobě ulehčovati. — Přislibují též

b) *že budou život svůj posvěcovati.*

»Co jest platno člověku, byť všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl?« (Mat. 16, 26.) Ach, jakou cenu má život, jemuž stále růže kvetou, když věčnou záhubou končí? Jakou cenu má život, v němž každá hodina jest plesání, když poslední hodinou řítí se v peklo! — Pročež ulehčení života není hlavním

účelem manželství, nýbrž posvěcování jeho. Manželé mají býti vespolek hvězdou a berlou na cestě do nebe, mají se navzájem vzdělávati, ke ctnosti se naváděti, aby duše jejich spaseny byly. Toto též přislibují si manželé, když před oltářem Nejvyššího stojíce, svazek srdce spolu uzavírají.

Popatřte naň, na svatební prsten! Pamatuje vás na dané slovo Slibovali jste, že život budete si polehčovati. Bylo tomu skutečně tak? Nesli jste »jeden druhého břemena?« (Gal. 6, 2.) Jeden druhému slzy osušoval, jeden druhému pramen utrpení oslazoval? Anebo nedělo se tak? Byl vám váš bol lhostejným, jako cizinci? Nedbali jste jeden druhého utrpení a slz a nestarali jste se o ně? Anebo snad dokonce jeden druhému kříže jste připravovali, proklínali se a sobě láli, život v peklo si proměňovali? Pohleďte naň, na svatební prsten! Slibovali jste si, že budete život svůj vzájemně posvěcovati. Bylo tomu také tak? Hleděli jste toho, »co slouží k vzdělání?« (Řím. 14, 19.) Povzbuzovali jste se navzájem k modlitbě, poslouchání slova Božího, ku přijetí svátostí? Byli jste si navzájem vzorem střídmosti, pracovitosti, milosrdenství, mírnosti, trpělivosti, vzorem všech křesťanských ctností? Stali jste se v manželském stavu zbožnějšími a světějšími? Či snad ve vlažnosti a lhostejnosti jste se posilovali? Či snad jste se zaváděli, sebe pohoršovali, takže slabý plamének lásky k Bohu, jenž za svobodna v duších vašich ještě plál, v manželství docela uhasl?

II. díl.

K čemu napomíná svatební prsten? Napomíná vás, abyste

1. *zachovali lásku.*

Svatební prsten jest vesměs ze vzácného kovu; i nejchudší obětují poslední a kupují si prsten zlatý. — Zlato svatebního prstenu jest obrazem manželské lásky. Tato budiž

a) *ryzí jako zlato.*

Láska jest manželům zákonem Božím přikázána. »Jeden každý manželku svou jako sám sebe miluj.« (Efes. 5, 33.) »Mluv, aby mladice« (t. j. mladé ženy) »muže své milovaly.« (Tit. 2, 4.) Tato láska má ryzejší býti než zlato svatebního prstenu, jež rezem neposkvrňuje se a se nekazí. Jest ryzí, nezná-li vedlejších úmyslů, nýbrž upřímně-li se manželé milují. Jest

ryzí, je-li »trpělivá, dobrotivá«; když »nezávidí, nehledá, co jejího jest, nevzpouzí se, nemyslí zlého, všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká.« (1. Kor. 13, 4—7.) Láska není však pouze ryzí jako zlato, nýbrž i

b) *vzácná jako zlato.*

Zlato jest nejdražší kov, před nímž ostatní ustoupiti musí. Jeho vzácnost jest všeobecně známa; svět velice si ho váží a srdce lidská po něm prahnou Láska manželů má býti vzácná jako zlato svatebního prstenu. Vzácnou jest v pravdě láska manželská, je-li výronem lásky božské, t. j. upřímně-li manželé pro Boha a v Bohu se milují Je v pravdě vzácnou, nespočívá-li na těle a penězích, nýbrž na Nejvyšším, jenž prazákladem jest a pramenem lásky. Tak jest odleskem lásky věčné a tím právě ozářena a nad pozemskost povýšena.

Pohleďte naň, na prsten svatební! Pohleďte na jeho ryzí a vzácné zlato! Pamatuje vás, abyste ryzí a vzácnou láskou vespolek se milovali Bylo tomu vždycky tak? Milovali jste se vespolek bez jiných úmyslů, milovali jste se pro Boha? Anebo byla vaše láska jenom smyslná, pozemská, rezem a nečistotou poskvrněna? Jest ještě teď poskvrněna? Tak zjedná vám pro věčnost špatnou odplatu. »Vzali odplatu svou.« (Mat. 6, 2.) K čemu napomíná prsten svatební? Napomíná, abyste

2. *zachovali věrnost.*

Prsten jest znamením a základem manželské věrnosti; tato budiž

a) *pevná jako prsten.*

Předměty kovové nezničí se tak lehko, přetrvají často staletí. Také prsten nezničí se lehko, kdybys jím i na dlažbu kamennou anebo do propasti mrštil Podobně má věrnost manželská silnou a nechvějnou býti. »Vody mnohé nemohou uhasiti lásky, aniž řeky zatopí jí.« (Píseň Šalam. 8, 7.) Věrnost má pevnou zůstati a neochvějnou, kdyby i spousty vod se přivalily a celé proudy by se přihnaly, t. j. kdyby i strasti a pokušení a bědy všeho druhu na manžele dolehly. »Vystříhej se pilně, synu můj, všelikého smilstva a kromě manželky své nikdy se nedopouštěj poznati hříchu.« (Tob. 4, 13.) Věrnost budiž

b) *jako prsten bez konce.*

Na prstenu marně začátek hledal bys a konec; oba splývají dohromady. Proto jest prsten obrazem věčnosti. Také láska manželů má býti bez konce. Dle učení církve katolické trvá svazek manželský až do smrti. »Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« (Marek. 10, 9.) »Ten pouze manžele rozloučí, kdo je spojil, t. j. Pán Bůh. Nerozloučí jich však rozvodem, nýbrž smrtí.« (Tertulián de monog. cap. 9.) Těmito posvěcenými prsteny potvrzují snoubenci jako duchovní zárukou, že, jakož prsteny ty nerozdílny, bez začátku a bez konce jsou, také jejich manželská láska a věrnost nikdy se nerozdělí, ale že, jsouc započata ve jménu Božím a ke cti Bohu, kterýž nemá ani začátku, ani konce, až do skonání života jejich vždycky pevna a nezměněna mezi nimi zachovati se má. (Dle manuale Rituum. Pragae 1903, str. 197.)

Pohleďte naň, na prsten svatební! Napomíná vás, abyste věrnost pevně a vždycky zachovali Počínali jste si tak? Neodcizil kříž a nouze, stáří a nemoc nikdy vašich srdcí? Nedali jste žádným pokušením, žádným vábením u věrnosti se zviklati? Či je to jinak? Zrušili jste slovo, jež jste před oltářem dali, obětovali jste svá srdce cizí, hříšné lásce? Potom nechť zlato svatebního prstenu zbledne a prsten na prstu na kusy se rozpadne!

Křesťanští manželé! Svatební prsten má velmi krásný význam a vám podává velmi důležitá naučení. Napomíná na uzavřený svazek a na dané slovo; napomíná, abyste lásku a věrnost zachovali. Pohlížejte často naň a vzpomeňte si při tom na svůj svazek a na své slovo! Učiňte při každém pohledu naň předsevzetí, lásku a věrnost zachovati. Potom bude manželský stav váš zcela jistě šťastným Amen.

5.

Rodiny nejvelebnější obraz.

»Vzhlédni a učiň podle způsobu, který tobě na hoře ukázán jest.« (2. Mojž. 25, 40.)

Když chtěl Mojžíš svatý stánek postaviti, ukázal mu Bůh před tím obraz jeho a rozkázal mu: »Vzhlédni a učiň podle způ-

sobu.« (2. Mojž. 25, 40.) (t. j. obrazu). Mojžíš uchopil se práce s oběma umělci Basaleebem a Oliabem a vyvedl pravé umělecké dílo, dokonale dle obrazu, jejž viděl I já chci vám dnes ukázati obraz a vás povzbuditi, abyste tento obraz ve své rodiny uvedli a jej napodobili. Jak radovati se budou z vás andělé, jakou sám Bůh radost z vás míti bude! Není to obraz stánku, jenž Mojžíšovi ukázán, je to daleko ještě ušlechtilejší a krásnější obraz, k němuž 18 věků již celý křesťanský svět s láskou a úctou vzhlíží, obraz nejblahoslavenější Panny a Matky Boží Marie. Poslouchejte s veškerou pozorností dnešní moji řeč! Maria jest nejvelebnější obraz rodiny, a to:

I. *v čistotě svého nebeského bytí,*
II. *ve kráse svého domácího žití.*

I. díl.

Pozorujme Marii všeobecně, jako obraz rodiny. Jest jím čistotou svého nebeského jednání Zde vyzařuje dvojí světlo. Maria kráčela před nebem

1. *plná svaté víry.*

a) »*Blahoslavená,* žes uvěřila.« (Luk. 1, 45.) Svatý Methodius nazývá Marii »světlem věřících«; sv. Cyrill Alexandrinský nazývá ji »královnou věřících«. Albert Veliký praví o ní, že »měla víru u výtečné míře« Tyto výroky ukazují nám výši a hloubku její víry Maria věřila

α) *prostě.*

Dostačilo jí věděti, že Bůh se zjevil, dostačilo, že promluvil. S veškerou radostí podřídila svůj rozum, věříc jako malé dítko, jež každé slovo svého otce za pravé považuje, dále nepátrajíc a nezkoušejíc Maria věřila

β) *neochvějně.*

Její víra byla »důvod neviditelných« (Žid. 11. 1.), t. j. jistým přesvědčením o tom, co člověk nevidí. Byla tak pevně v duši založena, že nikdy a nikdy se neviklala, ani v okamžiku největší zkoušky, na př. ve stáji betlémské, na Kalvarii

b) *V tom jest obrazem rodiny.* Každý dům křesťanský, je-li tohoto jména hoden, musí učiniti si víru základem a na

tomto základě stavěti Kéž by rodina k Marii vzhlédla a její velebný vzor u víře napodobovala! Kéž by věřila s Marií *α) prostě!* Prostá víra, která nehloubá, nýbrž zjevení Boží s věrnou dětinskou myslí přijímá, jest velikým pokladem v domě a pramenem nekonečných dober Budiž tedy víra vaše prostá! »Není Bůh jako člověk, aby klamal.« (4. Mojž. 23, 19.) »Pravé jest slovo Hospodinovo.« (Žalm 2., 4.) »Oň zůstává věrný, nemůžeť sebe sám zapříti.« (2. Tim. 2, 13.) Žel, víra prostá bývá za nynějších dob v rodinách zjevem vždy řidším. Na zjevení Boží počíná se pohlížeti více jako na slovo lidské, než jako na slovo Boží, a za takové počíná se považovati, počíná se měřiti obyčejným rozumem, čímž probouzí se pochybnost, která vždy více od víry odvádí. To platí zvláště o hlavách rodin a synech odrostlých. »Ani studený, ani horký.« (Zjev. 3, 15.) Kéž by rodina s Marií věřila *β) neochvějně!* Víra má založena býti na pevném základu, jako dům, o němž evangelium dí: »Když stala se povodeň, obořila se řeka na dům ten, ale nemohla jím pohnouti, nebo byl založen na skále.« (Luk. 6, 48.) Neochvějná víra jest nejkrásnějším drahokamem v rodině a zvlášť za našich časů, zvláště veliké jest ceny, kdy nejprudší bouře ze všech stran doléhají, kmen víry v jeho nejspodnějších kořenech zviklati usilují. Špatný tisk, zkažené zásady, špatné příklady, jež svádějí, posměch a potupa, nezřídka časná ztráta, škoda v živnosti. Jak často platí o rodině: »Lid ten má srdce nevěřící.« (Jerem. 5, 23.) »Pokolení nevěřící a převrácené.« (Mat. 17, 16.) Dejte velebnému obrazu Panny u víře zasvitnouti ve svých rodinách! »Viztež, bratři, aby snad nebylo v někom z vás zlé a nevěrné srdce, kteréž by odstupovalo od Boha živého.« (Žid. 3, 12.) »Především berouce štít víry.« (Efes. 6, 16.) — Maria kráčela před nebem

2. *plná svaté lásky.*

Žádná duše nikdy takové věrné a vroucí lásky neměla jako Maria. »Královna lásky.« (Sv. Frant. Sal.) »Láska srdce její tak pronikla, že ani jediný záhyb nebyl prost lásky.« (Sv. Bernard serm. 29 in Cant.) Přejete si důkazy? Maria všechno vykonala, co

α) Bůh jí poručil.

»To jest láska Boží, abychom přikázání jeho ostříhali.« (1. Janova 5, 3.) S jakou ochotou, s jak ohnivou horlivostí

vyplnila Maria vždycky vůli Boží! Každý zákon Boží, byť na pohled i nejnepatrnější, byl pro ni svatým Všecko vytrpěla, co

β) *jí Bůh uložil.*

Láska ukazuje se teprve v pravdě velikou a šlechetnou v utrpení, neboť kříž jest její ohnivou zkouškou Rodinný život Panny byl mnohonásobně trpkostí napájen. Chudoba, pronásledování, ztráta dvanáctiletého Ježíše, smrt svatého Josefa Však Maria trpěla vše s nejdokonalejší odevzdaností. Žádný stesk, žádné slovo nevole nepřešlo přes rty její

To jest vzor rodiny. Bez lásky jest dům umrlčí komorou, pouští sluncem spálenou; láska naopak naplňuje ji nebeskou vůní, vlévá v ni nebeský život Následujte Panny, vštěpte lásku ve svých rodinách! Aby tak se stalo, musíte α) plniti vůli Boží. Zákon Páně má vám býti prvním a posledním; jej máte zachovávati a pečovati, aby ode všech domácích byl ostříhán. »Co přikázal tobě Bůh, o tom vždycky přemýšlej.« (Sirach 3, 22.) »Ostříhejtež a čiňte, které věci přikázal vám Hospodin Bůh: neuchylujte se ani na pravo, ani na levo.« (5. Mojž. 5, 32.) Musíte β) *navštívení Boží s odevzdaností přijati.* Nerozlévá se vždy světlo jitřní a sluneční jas v rodinách, naopak často klepá Bůh křížem na dvéře Tehdy jest vám svatou lásku dokázati tím, že kříž s odevzdaností přijímáte, v křesťanské trpělivosti. »Jestliže dobré věci brali jsme z ruky Boží, zlých proč bychom nepřijímali?« (Job. 2, 10.) »Kázně Hospodinovy, synu můj, nezamítej, aniž ustávej, když od něho trestán býváš.« (Přísloví 3, 11.) Láska »všecko snáší«. (1. Kor. 13, 7.)

II. díl.

Pozorujme Marii zvláště, jako vzor rodiny. Jest jím krásou svého domácího žití. Zde jeví se nám ve trojím:

1. *jako hospodyně.*

Musíme obdivovať

a) *její stálou pracovitost.*

Maria, ač byla z královského rodu Davidova, následovala onu ženu Starého Zákona, o níž psáno: »Hledala vlny a lnu a dělala dle umění rukou svých . A v noci vstala a prstové její uchopili vřeteno.« (Přísl. 31, 13.—20.) Maria pracovala a obstarávala všechnu práci svého domu Tím stala se vzorem

matkám. Zbožná práce jest ozdobou každé ženy a velikým požehnáním domu. »Při všelikém díle bude hojnost.« (Přísl. 14, 23.) (t. j. kde se mnoho pracuje) Musíme obdivovati

b) *její zbožné ústraní.*

Maria milovala zátiší domácího krbu. »Holubička v rozsedlinách skalních, v děrách mezery.« (Píseň Šalam. 2, 14.) Nikdy nevycházela, leč za službou Boží nebo láskou k bližnímu. Ve skrytém žití nalézala nejsladší pokoj, nejblaženější radost; ve skrytém žití zkvétala před Bohem »jako strom, který štípen jest podle vod tekoucích« (Žalm 1, 3.), vydávala líbeznou vůni svatosti »jako skořice a balsám« a jako »myrrha výborná«. (Sir. 24, 20.) Kéž by hospodyně učily se od Marie domácí krb jako tichou svatyni milovati a v ústraní žíti! Ó, kolik nesváru, kolik žalu bylo by ušetřeno, kdyby od vycházek z domu a od klevet upuštěno bylo! Kolik nebeských perel, kolik zářících zásluh mohlo by v ústraní se shromážditi! »S Ježíšem zůstaň ve svém příbytku; neboť nikde nenajdeš takového pokoje.« (Sv. Tomáš Kemp. imit. Christi lib. 1. cap. 20.)

Maria jeví se nám dále

2. *jako manželka.*

Na Marii, jako manželce, stkví se

a) *nejvzácnější mírumilovnost.*

Žila s Josefem jako anděl v nebi. Nikdy nezřel svět takové shody v manželství, jako v manželství Panny s jejím snoubencem. Svatý mír blažil dílnu tesařskou, ji proměňuje v ráj, plný slasti. Tím jest Maria opět vzorem manželům. Kéž by žili v míru a vždy v pokoji! »Ve třech věcech má zalíbení duch můj.« (Sir. 25, 1.) K těmto třem věcem čítá Duch Boží »dobré snášení se muže a ženy« Zvláště vy, manželky, učte se pokoje si vážiti a jej zachovávati! Velmi často vyvoláváte nepokoj, vyvoláváte svár a hádku ve svém krbu Jaký soud vás jednou očekává! Na Marii, jako manželce, září

b) *neochvějná věrnost.*

Vždy pouta svaté lásky poutala Pannu na jejího snoubence. Tato pouta ničím nedala se zviklati, ani nejtišší myšlenkou, ani vůbec žádným hnutím byť i na okamžik nepřichýlila se k jiné lásce. Neopouští ani na hodinu Josefa, doprovází ho na všech

cestách, do Betléma, do Egypta, do chrámu. Jak velebný vzor pro manžele! Věrnost jest základem šťastného a bohumilého manželství. Kde tato schází, tam peklo staví si stan, tam v množství stěhují se ďáblové, jeden ohavnější druhého. Zachovejte manželskou věrnost. »Od všeliké zlé tvářnosti se zdržujte.« (1. Thess. 5, 22.)

Marii musíme pozorovati ještě

3. *jako matku.*

Na Marii, jako matce, vidíme

a) *nejsvětější lásku.*

Nikdy nemilovalo srdce mateřské tak, jako srdce Panny. Ježíš byl jí světlem, útěchou, radostí, perlou, byl jí vším. Nemilovala však smyslnou, tělesnou, nýbrž svatou, nebeskou láskou. Rodiče mají dítky své milovati, avšak pravou a ušlechtilou láskou, jakou vidíme na Marii. Rodiče mají milovati syny a dcery své láskou svatou, pro Boha a k Bohu je vésti. Běda rodičům, kteří smyslnou láskou pouze milují své děti, kteří se svými dětmi jako s malými modlami jednají, jim vše dovolují, kdyby to i sebe více hříšným bylo. »Kdo miluje otce nebo matku více nežli mne, není mne hoden.« (Mat. 10, 37.)

Na Marii, matce, vidíme

b) *nejněžnější péči.*

Ó, co vykonala Panna pro svého syna! Pečovala o něho, pracovala pro něho, největší oběti přinesla pro něho. Dva krásné příklady zaznamenalo Písmo svaté. »Aj, otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe.« (Luk. 2, 48.) »Blízko kříže Ježíšova stála matka jeho.« (Jan 19, 25.) Vezměte sobě, křesťanští rodičové, Marii za příklad a pilně pečujte o své dítky; ne však takovou péčí, která všechna přání jich vyplňuje, která jim příjemný život připravuje, která nikdy pro ně vážného slova nemá. To by bylo ohněm a jedem ve vychování. »Lahoď synovi a nažene ti strachu, pohrávej s ním a zarmoutí tebe. Nesměj se s ním, abys neželel a naposledy neztupěli zubové tvoji.« (Sir. 30, 9. a 10.) Spíše mějte péči, která chce pravé blaho dětí, která je pro čas a věčnost šťastnými činí.

Ukázal jsem vám nejvelebnější obraz rodiny. Je to Maria v čistotě svého bytí a ve kráse svého domácího žití. Opakování.

Uchopte se toho obrazu, doneste jej do svých rodin, často a často vzhlížejte k němu. Tím však se nespokojte, nýbrž se přičiňte, abyste jej napodobili. »Vzhlédni a učiň podle způsobu« (2. Mojž. 26, 40.) (t. j. podle obrazu) Jak šťastným bude potom dům váš, kdyby i sebe menší a chudší byl! Amen.

6.

Požehnání víry v rodině.

»Amen, amen, pravím vám: kdo věří ve mne, má život věčný.«

Pohlédneme-li do světa, najdeme velice mnoho, co srdce nejvíce musí rmoutiti. Křesťanské rodiny chýlí se k úpadku a s úpadkem vadnou všechny květiny, které andělové v zahrady rodin nasili, a za to množí se vždy více strast a nouze. Nejsmutnějším při tom jest však, že na konec bezčetné duše klesají v záhubu, stávají se kořistí pekla. Odkud tento úpadek rodin a s ním spojené neštěstí, časné a věčné? Odtud, že pravý pramen domácího štěstí zakopávají a místo něho »kopají sobě cisterny, cisterny rozpukané, kteréž nemohou držeti vody«. (Jer. 2, 13.) Pravý pramen domácího štěstí jest svatá víra; čím více tato v domě pěstí se a zachovává, tím bohatěji rozlévá se v domě tom milost Boží a láska, tím bohatěji kvetou tam růže pravého štěstí Křesťanští otcové a matky! Mým úmyslem dnes jest, ukázati vám jistou cestu spásy a proto mluvím o požehnáních, která víra rodinám přináší.

Jsou dvojího druhu; víra

I. *posvěcuje rodinu;*
II. *oblažuje rodinu.*

I. díl.

Víra posvěcuje rodinu, a to:

1. *svým učením.*

Rodinu tvoří manželé, rodiče, dítky a služební. Víra přijímá všecky tyto členy rodiny do své svaté školy a praví jim,

»která jest vůle Boží dobrá a líbezná a dokonalá.« (Řím. 12, 2.) Podává svaté učení

a) *manželům.*

Praví α) *mužům:* »Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval církev.« (Ef. 5, 25.) »Přebývejte s nimi« (t. j. se ženami zacházejte rozumně) »podle umění, udílejíce cti, jakož i spoludědičkám milosti života, aby neměly překážky modlitby vaše.« (1. Petr. 3, 7.) Praví β) *ženám:* »Ženy mužům svým poddány buďte jako Pánu.« (Efes. 5, 22.) Ženy mají se ozdobovati »v oděvu slušném, stydlivostí a střízlivostí a ne kadeřavými vlasy neb zlatem, neb perlami aneb drahým rouchem, ale jakž sluší na ženy, kteréž ukazují pobožnost dobrými skutky.« (1. Tim. 2, 9. a 10.) Víra podává svaté učení

b) *rodičům.*

Praví jim: Nestyď se »za mnohou kázeň synů«. (Sir. 42, 5.) »Uč syna svého a pracuj na něm.« (Sir. 30, 13.) »Ve všech věcech sebe samého vydávej za příklad dobrých skutků.« (Tit. 2, 7.) Víra podává svaté učení

c) *dětem.*

Praví jim: »Cti otce svého a na úpění matky své nezapomínej: pomni, že leč skrze ně ty bys se byl nenarodil a odměň se jim, jako i oni tobě (dobře činili).« (Sir. 7, 29. a 30.) »Synové (a dcery), poslouchejte rodičů svých v Pánu.« (Efes. 6, 1.) »Synu, ujmi se stáří otce svého a nezarmucuj ho v životě jeho.« (Sir. 3, 14.) Víra podává svaté učení

d) *pánům.*

Praví jim: Služebníka »v práci postav; neb tak sluší na něho ale nebuď příliš tvrdý«. (Sir. 33, 30.) »Nebývej jako lev v domě svém, podvracuje domácí své a utiskuje poddané tobě.« (Sir. 4, 35.) »Páni, což jest spravedlivého a slušného, prokazujte služebníkům.« (Koloss. 4, 1.) Víra podává svaté učení

e) *služebným.*

Praví jim: »Služebníci, poddáni buďte ve vší bázni pánům, netoliko dobrým a mírným, ale také nevhodným.« (1. Petr. 2, 18.) »Služebníci, poslušni buďte ve všem pánů (svých) tělesných, ne na oko sloužíce, jako lidem se líbíce, ale v sprostnosti srdce, bojíce se Boha.« (Koloss. 3, 22.)

Víra podává tedy rodině svatá učení, a je-li jich dbáno, roste a kvete v domě život svatý Víra posvěcuje rodinu

2. *svými milostmi.*

Jakkoli svatá učení jsou, jež nám víra skýtá, není tím přece ještě daleko nic vykonáno; učení těchto musí totiž býti dbáno a následováno. Avšak my »nejsme dostatečni mysliti něco sami ze sebe« (2. Kor. 3, 5.), tím méně něco vykonati Víra však pomáhá milostmi, jichž nám udílí. Jsou to

a) *milosti bohaté.*

U víře nalézá rodina celý poklad milostí, jež Kristus v lůno své církve uložil Modlitba, kázání, obět mše svaté, svátosti. Užíváme-li zbožně těchto prostředků spásy, plyne nám »milost nad milost« (Jan 1, 16.), plynou celé proudy nebeského světla a nebeské síly. »Učiní Hospodin, že budeš míti hojnost všeho dobrého a otevře Hospodin poklad svůj nejlepší« (5. Mojž. 28, 11. a 12.) (t. j. tobě). »Hojné bohatství milosti své.« (Efes. 2, 7.) Jsou to

b) *milosti účinné.*

»Mocenť pak jest Bůh všelikou milost hojnou učiniti ve vás, abyste ve všem vždycky všeliký důstatek majíce, rozmáhali se ke všelikému dobrému skutku.« (2. Kor. 9, 8.) »Bůh pak všeliké milosti. vás dokonale učiní, utvrdí i upevní.« (1. Petr. 5, 10.) Hle účinnost milosti: »Každý dobrý skutek« a »utvrzení a upevnění«. Pohleď jen na rodinu, která milostí Božích dobře užívá; stojí na pevném základě a vykonává každý dobrý skutek; manželé žijí ve svornosti, děti v nevinnosti, služební v poslušnosti. Máš před očima obraz svaté rodiny, andělové Boží vznáší se nad ní, radujíce se z jejího obcování

To jest první požehnání, jež víra v rodině rozlévá: posvěcuje ji. Může se těšiti ještě většímu štěstí a může jí krásnější hvězda vzejíti? Zajisté ne! Ach, co prospívá rodině krásný titul, skvělé bohatství, co prospívá jí znak a koruna, schází-li nejkrásnější znak a nejkrásnější koruna, ctnost a spravedlnost, svatý křesťanský život? »Co prospěje člověku, by všecken svět získal, a své duši škodu činil?« (Marek 8, 36.) Naším prvním a posledním jest, abychom usilovali o cíl, který nám dal Bůh; cíl tento není něco pozemského, nýbrž nebe. »Taťjest zajisté vůle Boží, posvěcení Vaše.« (1. Thess. 4, 3.) Vše ostatní je stín.

II. díl.

Víra oblažuje rodinu, a to:

1. *na tomto světě* tím, že

a) *ulehčuje kříž.*

Víra α) *chrání ve kříži.* Právě ve víře nalézá rodina krásný ochranný prostředek a mocnou hráz proti strastem tohoto života. Pohleďte na dům, v němž víra více nebo méně klesla, kde tím povinnosti, jež ukládá, více nebo méně zanedbávány. Jací jsou to manželé a manželky! Jací otcové a matky! Jací synové a jaké dcery? Jací služební a jaké služebné! A kolik trpkostí a strastí v takovém domě, kolik kletby a slz! Před takovým hořem, jež jest průvodcem nevěry, jest rodina věřící chráněna a jista; ona nezná všech těch trnů, jež v srdci nevěřícím vyrůstají a každou hodinu života roztrpčují. Víra β) *těší ve kříži.* Nemožno každé strasti se vyhnouti. »Zaneprázdnění veliké stvořeno jest všem lidem.« (Sir. 40, 1.) »Teskný jest čas života našeho.« (Moudr. 2, 1.) »Není domu bez žalu a nikdy takového nebylo.« (Seneka de consol.) Často navštěvuje Bůh ty, kteří mu u věrné lásce oddáni jsou, zvláštními strastmi a »zkouší je jako zlato v peci«. (Moudr. 3, 6.) Víra však potěšuje ve kříži. Pozdvihá srdce skleslé, ukazuje na božskou prozřetelnost a na božskou odplatu. »Od Hospodina krokové člověka spravováni budou.« (Žalm. 36, 23.) »Toto nynější kratičké a lehké soužení naše působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné, ježto nepatříme na věci, které se vidí, ale které se nevidí.« (2. Kor. 4, 17. a 18.) Tak potěšuje zde na zemi již víra rodinu křesťanskou, kříž jí polehčujíc. Víra

b) *naplňuje radostí.*

Rodině, ve které víra vládne, vzcházejí krásní, jak slunce jasní dnové. Jeden miluje druhého, jeden pomáhá druhému: není to šťastné žití? Písmo svaté mluví častěji o takovém rodinném životě. »Lépe jest býti dvěma spolu, nežli jednomu: neboť mají užitek z tovaryšstva svého. Padne-li který z nich, druhý ho pozdvihne.« (Kazatel 4, 9. a 10.) »Kdo má ženu dobrou, má základ jmění: pomoc podle něho jest, i sloup jako odpočinutí.« (Sir. 36, 26.) »Ženy dobré blahoslavený jest muž; nebo počet let jeho dvojnásobný bude. Žena statečná obveseluje muže svého, a léta

života jeho naplní pokojem.« (Sir. 26, 1. a 2.) To jest jenom několik ukázek, jimiž Duch Boží líčí štěstí zbožného žití rodinného. Tohoto štěstí okouší více nebo méně každý dům, jenž pevně zachovává víru a ostříhá zákon Páně. I rodině chudých kvetou růžičky skrytého štěstí, jež v palácích, kde všecko září a se třpytí, marně bys hledal. Víra oblažuje dokonale rodinu

2. *na onom světě.*

Co čeká jednou rodinu, která statečně víru zachovávala a zákony plnila? Co čeká manžele, kteří se svatou láskou milují? Co rodiče, kteří dítky své zbožně vychovávají? Co dítky, jež oporou jsou a podporou rodičův? Co zbožné pány a zbožné služebné? Co je očekává, jest »odplata hojná« (Mat. 5, 12.), jest »život věčný«. (Řím. 6, 22.) »Převelmi veliká váha slávy věčné.« (2. Kor. 4, 17.) »Dědictví neporušitelné a neposkvrněné a nevadnoucí.« (1. Petr. 1, 4.)

Víra oblažuje tedy rodinu na tomto a na onom světě, jest pramenem časného a věčného štěstí. V tom záleží druhé požehnání, jež víra skýtá Kdo nepřeje si pokoje a míru zde a radosti na věčnosti? Jedinou a největší snahou člověka jest, býti šťastným. Kéž by jen všechny rodiny pevně zachovávaly víru, potom nescházelo by jim štěstí!

Křesťanští otcové a matky! Jak je tomu u vás? Snad mnohému z vás vyhýbá se zářivý paprsek sluneční, snad radostná hvězda mnohému z vás nevychází! Snad v mnohém domě jen žaloba a žal, jen bída a kletba, jen bol a zoufalství. Co je toho příčinou? Zbavili se víry, nehledají žádného učení, nedbají žádného zákona Božího. Proto jest »oheň a síra a duch bouře díl kalicha jejich«. (Žalm. 10, 7.) Jenom u víře naleznou rodiny své štěstí, u víře jenom svou blaženost. Protož budiž vám víra prvním a nejdůležitějším, domu vašeho květem nejkrásnějším, perlou nejdražší. »Měj víru.« (1. Timoth. 1, 19.) Vy máte pilířem býti víry a oporou, od vás mají dítky vaše a služební víře se učiti, v ní upevněni býti. Proto neochvějně věřte, věřte svatému Zjevení Božímu, jak mu církev katolická učí. Máte-li víru živou, tehdy budete i dle víry svaté žíti a spravedlivě, tehdy požehnání Boží rozlévati se bude ve vašich rodinách, vás podivuhodně blažiti Amen.

7.

Tři oltáře v křesťanském domě.

»Vzdělejme sobě oltář.« (Jos. 22, 26.)

Vystavěli jste si dům, anebo koupili, nebo zdědili, neb aspoň najali a v tomto domě máte příbytek a přístřeší. V něm ztrávíte noc, často i den, zcela jistě největší díl svého života. Zařídili jste si jej rozličným nábytkem, dílem pro potřebu, dílem pro pohodlí; schránky, skříně, postele, stoly a j. postavili jste ve světnicích a pokojích. To všechno je dobré, jest však jen pro potřebu časnou. Poněvadž však pravý křesťan ty věci, »které svrchu jsou« (Koloss. 3, 1.), nejprve na mysli má, proto nespokojí se pouze s pomíjejícím zařízením svého příbytku, nýbrž staví v něm i Nejvyššímu oltář, vlastně trojí oltář, jenž pravou ozdobou jest a pokladem domu Promluvíme dnes o trojím oltáři v křesťanské domácnosti. Je to:

I. *víra,*
II. *naděje,*
III. *láska.*

I. díl.

První oltář jest víra. Tato zakládá království Boží v rodině; neboť učí ji

1. *Boha znáti.*

Poznání Boha je první podmínkou, má-li království Boží v rodině založeno býti, jest vlastním základem a úhelným kamenem.. Tím jest víra, jež nás učí Boha znáti, a to:

a) *Jaký jest.*

Věčný. »Prvé než učiněny byly hory a než jest způsobena země a okršlek zemský, od věků až na věky jsi ty Bůh.« (Žalm 89, 2.) Všemohoucí. »U Boha jest všecko možné.« (Mat. 19, 26.) Vševědoucí. »Propast a srdce lidské vyzkoumal.« (Sir. 42, 18.) Všudypřítomný. »Duch Páně naplňuje okršlek země.« (Moudr. 1, 7.) Nejvýš dobrotivý. »Ty, Bože náš, dobrotivý jsi. všecko řídě v milosrdenství.« (Moudr. 15, 1.) Nejvýš spravedlivý: »Spravedlnosti plna jest pravice tvá.« (Žalm. 47,

11.) Nejvýš svatý: »Není (žádný bůh tak) svatý, jako jest Hospodin.« (1. Král. 2, 2.) Víra nás učí znáti Boha, a to:

b) *co vykonal.*

Oznamuje tři největší činy božského milosrdenství: a) stvoření: »Bůh stvořil člověka ze země a dle obrazu svého učinil ho.« (Sir. 17, 1.) b) Vykoupení: »Tak miloval Bůh svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« (Jan 3, 16.) c) Posvěcení: »Podle svého milosrdenství spaseny nás učinil skrze obmytí druhého narození a obnovení Ducha svatého, kteréhož vlil na nás hojně skrze Ježíše Krista, Spasitele našeho, abychom ospravedlněni jsouce milostí jeho, byli dědicové podle naděje života našeho.« (Tit. 3, 4.—7.)

Tak učí víra poznávati Boha a svatá ustanovení, která pro spásu pokolení lidského učinil a zakládá tímto způsobem v rodinách království Boží. Ku prvnímu kamenu stavebnímu přikládá druhý, učíc rodinu

2. *Bohu sloužiti.*

Království Boží teprve v pravdě v domě se ujímá, slouží-li upřímně všichni členové rodiny Bohu. To působí víra; neboť ona učí,

a) *co Bůh žádá.*

α) *vůbec.* Život ctnostný a zbožný. »Buďtež vy tedy dokonalí, jako i otec váš nebeský dokonalý jest.« (Mat. 5, 48.) »Kterékoli věci jsou pravé, kterékoli poctivé, kterékoli spravedlivé, kterékoli svaté, kterékoli milé, kterékoli dobré pověsti, jest-li která ctnost, jest-li která chvála kázně, na ty věci myslete.« (Filip. 4, 8.) β) *zvláště.* Víra učí, co žádá Bůh od manželů: Pokoj a věrnost. co žádá od dětí: lásku a poslušnost. co žádá od služebných: úctu a pracovitost.

Víra však nespokojí se jenom poučením o tom, co Bůh žádá, nýbrž ona

b) *též to vykonati pomáhá.*

Učí α) rodinu se modliti: Volá k manželům, dítkám a služebným: »Vizte, bděte a modlete se!« (Marek 13, 33.) Modlí-li se rodina, obdrží pomoc s hůry, aby vůli Boží naplnila.

Otevírá jí β) prameny milostí: Slovo Boží, obět mše sv., svátosti Kdo prostředků těchto užívá, není mu nikdy služba Páně obtížnou.

To jest první oltář ve křesťanské domácnosti: svatá víra. Žije ve vaší rodině? Jak je to s ní u vás? Ach, za našich časů tolik slabé víry, tolik poloviční víry, tolik nevěry v rodinách! Stavte oltář víry, a když jste jej vystavěli, upevněte jej a pozdvihujte jej výše a výše! Pryč se vším, co víru podkopává: špatný tisk, zásady, lidi. Poslouchejte slovo Boží, čtěte dobré knihy, přemýšlejte o učení svatého náboženství! »Měj víru.« (1. Mim. 1, 19.)

II. díl.

Druhým oltářem jest naděje; ta vyvyšuje království Boží v rodině; posiluje:

1. *srdce v pozemských strastech.*

Křesťanská naděje otevírá člověku potěšitelné vyhlídky na jeho pouti slzavým údolím; v naději a nadějí očekává totiž člověk

a) *otcovské řízení svého života.*

Cesty naše bývají často temné a vedou trny a pouští Tehdy pozdvihuje křesťanská naděje klesající srdce, ukazujíc řízení božské prozřetelnosti. Praví: »Od Hospodina krokové člověka.« (Žalm 36, 23.) »I vlasové hlavy vaší všickni sečteni jsou.« (Luk. 12, 7.) »Všelikou péči uvrhněte naň.« (1. Petr. 5, 7.) Jak velice potěšitelným jest rodině tento pohled na prozřetelnost božskou, když mnohdy veškery hvězdy zapadají, když pochmurněji, než truchlivý den listopadový budoucnost k nám vzhlíží, když starost srdce zničiti hledí! Nadějí očekává člověk

b) *jistou odplatu svých utrpení.*

Jak velebná jsou přislíbení, která Bůh učinil! Váš zármutek promění se v radost »Mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.« (Řím. 8, 18.) »Soužení naše působí v nás převelikou váhu slávy věčné.« (2. Kor. 4, 17.) »Budeme-li (s ním) trpěti, budeme s ním také kralovati.« (2. Tim. 4, 17.) Křesťanská naděje hledí na tuto odplatu a bol se mírní a slzy se osušují Jak utěšujícím je to pro rodinu! Přikvačí okamžiky strastné, mnohdy navštívení nejtrpčího druhu:

ztráta jmění, nemoci, smrť Naděje nedá ubohému srdci lidskému upadnouti v proklínání strastí, nýbrž sílí je a těší, že zvolá: Otče, »buď vůle tvá!« (Mat. 6, 10.)

Naděje pozdvihuje království Boží v rodině; řídíť

2. *pohled na nebeské statky.*

Ve křesťanské naději kyne nám po tomto smrtelném životě život překrásný a věčný. »Dědictví neposkvrněné a nevadnoucí.« (1. Petr. 1, 4.) »Čeho oko nevídalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteříž jej milují.« (1. Kor. 2, 9.) Oživuje-li tato naděje rodinu, jak krásný obraz ukazuje se nám a jak roste království Boží ze dne na den. V domě takovém nepracuje se tak pro čas, jako spíše pro věčnost; ráno člověk probouzí se s Bohem a hledá ho při všech pracích a cestách denních. Když i obchod se nezdaří, ztráta nastane, žeň skrovná jest, když i nejkrásnější kus ve stáji padne, nejmilejší dítko se smrtí zápasí: člověk těší se, že Bůh tak ustanovil, že lepší pokladové v nebi uloženi jsou, jichž »ani rez, ani mol nekazí a kdež zloději nevykopávají, ani kradou.« (Mat. 6, 20.) Tak nadějí křesťanskou vychází v rodině klidná hvězda štěstí, vzrůstá křesťanské žití jako čerstvá květina v žírné půdě zahradní

To jest druhý oltář v křesťanském domě, svatá naděje. Postavte tento oltář! Kameny stavebními jsou neklamná zaslíbení Boží prozřetelnosti a dobroty a slavné odplaty, která na nás na onom světě čeká. Vzpomínejte často na tyto vlastnosti Páně, myslete na vše veliké a krásné, co nám slíbil! Myslete na to zvláště ve strasti, kdy všechno zvikláním a zahynutím hrozí. Držte se pevně této nebeské berly, naděje, a zkusíte, co Písmo svaté praví: »Kdo doufá v Hospodina, zdráv bude.« (Přísl. 28, 25.)

III. díl.

Třetí oltář jest láska; ta dokonává království Boží v rodině; neboť

1. *přináší jí nebe.*

Nebe v rodině! Je to vůbec možné? Ne ve smyslu slova vlastním. Bůh vylil pomstu v den hněvu svého na hříšnou zemi a proto rostou na zemi uprostřed květin také trny a na jablku

sebe krásnějším hlodá ohyzdný červ V nevlastním smyslu jest možno nebe v rodině, a toto nebe přináší láska. Neboť láska

a) *odvracuje bolesti.*

Kde svatá láska vládne, t. j. pravá láska k Bohu a bližnímu, tam jsou potoky mnohých strastí zastaveny Odkud přichází svár a rozpor, bol a žal v domácnosti? Často odtud, že domácí ani Boha, ani bližního nemilují. Kam však láska zavítala, tam nemá náruživost, hádka a hněv místa, poněvadž »láska trpělivá jest, dobrotivá nezpouzí se. všecko snáší«. (1. Kor. 13, 4.—8.) A sešle-li rodině Bůh utrpení, tehdy je to opět láska, jež strast oslazuje, slzy v očích osušuje; neboť jeden druhého v domácnosti těší, jeden druhému pomáhá, jeden modlí se za druhé Láska činí ještě mnohem více; ona

b) *působí radosti.*

Svatá láska jest rodině tím, čím přívětivé slunce zemi. Ve slunečním jasu a teplu stkví se země, jakoby zlatem politá, květiny a rostliny daří se v hojnosti... Také láska světlem svým ozařuje všecko a svým teplem občerstvuje srdce. Ó, kolik radostí tichých a blažených jest údělem domu, kde ona sídlí, kde manželé a dítky a služební vespolek upřímně láskou k sobě lnou, všickni však také Boha milují a jemu srdce zasvěcují! »Pokoj a radost v Duchu svatém.« (Řím. 14, 17.)

Láska působí království Boží v rodině; neboť

2. *otevírá v ní nebe.*

Co jest podmínkou blaženosti? Láska a jedině láska Bez lásky jest nebe pro nás ztraceno. »Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými a neměl bych lásky, byl bych jako měď zvučící anebo zvonec znějící.« (1. Kor. 13, 1.) »Kdo nemiluje, zůstává v smrti.« (1. Jan 3, 14.) Láskou naopak nebe dobýváme; kdo ji má, má »svazek dokonalosti« (Koloss. 3, 14.), »všecken zákon naplňuje« (Gal. 5, 14.) a dochází věčného života. Ó blažená rodina, kde láska svatá přebývá! Má klíč od nebe, a kdyby někdo z rodiny zemřel, tehdy sestupují andělé a odvádějí duši za zpěvů radosti do království Otce

To jest třetí oltář v křesťanské domácnosti, svatá láska; a jest nejkrásnější a nejvelebnější, neboť »nyní zůstávají víra, naděje, láska, tyto tři: ale větší z nich je láska«. (1. Kor. 13, 13.)

Postavte tento oltář, mějte lásku! »Milujte Hospodina Boha svého a choďte po všech cestách jeho a přidržte se ho a služte mu celým srdcem a celou duší svou.« (Jos. 22, 5.) »Společnou mezi sebou lásku ustavičnou mějte.« (1. Petr. 4, 8.) Postavte oltář lásky, klaďte kámen na kámen, až oltář dostaven a vy se sv. Pavlem říci můžete: »Kdo nás odloučí?« (Řím. 8, 35.) Tři oltáře mají býti v domácnosti křesťanské: oltář víry, naděje a lásky Potom milliony slz budou osušeny a štěstí časné zavítá v rodinu i věčné Amen.

8.

Rodinná spořitelna.

»Kde ruce mnohé jsou, přivírej, a cožkoli vydáš, spočítej a převaž, vydání pak a všeliký příjem zapiš.« (Sir. 42, 7.)

Nahlédneme-li v rodiny, uzříme v nich častěji věci, jež srdcem otřesou a oko slzami naplní. Nic pro svět a nic pro nebe; chudo na časné, chudo na věčné statky Co toho příčinou? Nedbá se slova Ducha svatého: »Kde ruce mnohé jsou, přivírej, a cožkoli vydáš, spočítej a převaž, vydání pak a všeliký příjem zapiš.« (Sir. 42, 7.) Nedbají rozkazu Spasitelova: »Sebeřte drobty, kteříž pozůstali, ať nezhynou.« (Jan 6, 12.) Nesbírají ani pro čas, ani pro věčnost. Což divu, že nic není na hotově, že časný i věčný poklad prázden? Kéž by jen v každé rodině byla spořitelna zavedena! Přinesla by největší požehnání. Promluvíme dnes o tomto předmětu obšírněji. O spořitelně, a to

I. *pozemské,*

II. *nebeské.*

I. díl.

V každé rodině má zavedena býti spořitelna, spořitelna pro čas vezdejší. Je to skříň, v níž přebytečné se uschovává. Takovou spořitelnu mají v každé domácnosti zříditi rodiče, děti a služební.

1. *To není nic těžkého.*

Neboť

a) *mnoho se pohodí bez užitku.*

»Mnozí promrhají jmění, pořizujíce si velmi vrátké a zcela neužitečné věci.« (Laktantius.) O kolik vyhodí se, co zcela lehce mohlo by se zašetřiti! Co vydá mnohá dcera za parádu v šatech! To nejnovější a nejlepší musí míti, zatím co by staré dlouho ještě dobrým bylo. Kolik donese mnohý syn do hostince, do karbanu! Rovněž tak služební a služebné Zvláště četní otcové a matky neznají spořivosti vůbec. Jídlo a pití, zábavy a radovánky, drahé obleky a zařízení domácnosti. »Člověk nemoudrý rozptyluje.« (Přísl. 21, 20.) Mnoho bývá bez užitku, na hřích Jak lehce mohlo by se rok od roku něco uložiti, zvláště v dobrých časech, když obchodu se daří! Než namítne kdosi: »Můj příjem jest malý, mzda má nepatrná.« Odpovídám: »I ty máš vyhlídku«, ježto

b) *mála přibývá.*

Kapka druží se s kapkou a na konec povstává potok. Zrno písku řadí se k druhému a povstává pahrbek. Jeden haléř k druhému činí na konec hezký obnos Mála přibývá. S holí, s celým to svým bohatstvím, putoval patriarcha Jakub přes Jordán do cizí země, po několika letech vrátil se »se dvěma pluky« (1. Mojž. 32, 13.—16.) (t. j. stády) Často se stalo, že lidé, kteří s haléři počali hospodařiti, značného jmění nabyli. »Statek, který se pomalu shromažďuje rukou, rozmnožen bude.« (Přísl. 13, 11.) Zřiďte tedy spořitelnu ve svých rodinách; není to těžké a

2. *učiní to jednou radost.*

Kdo něco si ušetří,

a) *může klidně žíti.*

A to α) *ve trudných dnech.* Nesvítí vždy člověku slunce jasně a hřejivě v okna; nekvete vždy jeho niva, nedaří se mu vždy obchod. Přicházejí také pochmurní dnové, kdy žeň se nezdaří, kdy prameny výdělku vysýchají, kdy člověk sláb a nemocen na lůžko připoután Jak je to potom dobré tomu, kdo opatření nějaké učinil, něco uložil. Teprve tehdy pozná po-

žehnání spořivosti. Proto praví Duch svatý: »Pamatuj na chudobu v čas hojnosti, a na potřebnosti v den bohatství.« (Sir. 18, 25.) Člověk může pokojně žíti β) *ve stáří.* Přijde-li jednou již stáří, potom není možno mnoho vydělati, mimo to potřebuje se lepší strava a lepší péče. Jaké štěstí, není-li člověk druhému na obtíž, nýbrž tolik sobě uložil, že prost jest všech starostí! Kdo něco si zaspoří,

b) *může klidně zemříti.*

Co tíží mnohdy, jak těžký kámen, srdce umírajícího otce nebo matky? Myšlenka, že ničeho dítkám svým nezanechali. »Ach,« ozývá se z prsou umírajícího, »pokojně chtěl jsem zemříti, ale moje rodina, moji ubozí synové a dcery! Kterak se jim povede!« Jak naopak utěšující myšlenka: »Moji jsou zaopatřeni; zanechal jsem jim tolik, že mohou řádně býti živi.«

Zařiďte si tedy, křesťanští otcové a matky, spořitelny. »Cožkoli vydáš, spočítej a převaž.« (Sir. 42, 7.) Zanechte všech nepotřebných vydání, chraňte se zvláště marnotratnosti. Zvláště v létech mladých a v časech dobrých ukládejte něco pro budoucnost. Střezte se však, aby spořivost nevybočila v lakotu. Lakota jest a bude vždy nepravostí hodnou kletby: »Lakomci nebudou královstvím Božím vládnouti.« (1. Kor. 6, 10.) »Lakomství jest pravou modloslužbou.« (Hieronymus epist. ad Rüstic.) Navádějte také dítky své a služebné ku pravé spořivosti. Mladí lidé nezřídka rozhazují lehkomyslně peníze jako plevu a prach Hleďte tomu zabrániti

II. díl.

V každé rodině má býti zařízena spořitelna pro nebe. Jest naší hlavní životní úlohou usilovati o věčné statky, nepomíjejících pokladů máme dobývati. »Hledejte nejprv království Božího a spravedlnosti jeho.« (Mat. 6, 33.) »Těch věcí, které svrchu jsou, hledejte.« (Koloss. 3, 1.) »V nebi jest náš domov; tam všecko ukládejme.« (Sv. Chrysostom hom. 12. in Matth.) Nebeskou spořitelnou jsou ruce Boží. Do nich můžete

1. *ukládati bohatě.*

Bůh přijímá vše, co

a) *pro něho se vykoná.* Sem se řadí α) *vaše práce.* Jest vůle Boží, aby člověk pracoval. »Šest dní budeš pracovati a dělati

všecka díla svá.« (2. Mojž. 20, 9.) »Snažte se rukama svýma pracovati.« (1. Thess. 4, 11.) Proto přijímá Bůh práce jako peníze do spořitelny nebeské. Jak velikou jistinu můžete sobě uložiti den co den! Musíte ponejvíce »v potu tváři své jísti chléb« (1. Mojž. 3, 19.); musíte časně a pozdě, v lese, na poli, v dílně, v kuchyni, slovem na práci býti. Obětujte své namáhání, svůj pot každý večer Bohu Sem se řadí β) *vaše ctnosti.* Bůh chce, abychom ctnostně žili. »Buďtež dokonalí, jako i Otec váš nebeský dokonalý jest.« (Mat. 5, 48.) »Dílo jeho jsme, stvořeni jsouce v Kristu Ježíši, k skutkům dobrým.« (Efes. 2, 10.) Proto jsou vykonané ctnosti penízem pro nebeskou spořitelnu. A vy máte příležitosti dosti každý den k velikým vkladům. Máte příležitost k mírnosti, pokoře, střídmosti, čistotě, zvláště k lásce k bližnímu.. Kdykoli jste vykonali nějakou ctnost, béře ji anděl do svých rukou a ukládá ji ve spořitelnu nebeskou.

Bůh přijímá všechno, co

b) *pro něho se vytrpí.*

Utrpení má velikou cenu, v očích Božích jest nekonečným pokladem. Víme to z odměny, která trpícím jest přislíbena. »Mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.« (Řím. 18, 8.) »Toto nynější kratičké a lehké soužení naše působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné.« (2. Kor. 4, 17.) Proto jest utrpení pravým zlatým penízem pro vklad do pokladny nebeské Tento vklad můžete činiti každý den, skoro bych řekl, každou hodinu. »Kdybys uchvácen byl s Pavlem do třetího nebe, nebyl bys prost úplného protivenství.« (Sv. Tomáš Kemp. imit. Christi lib. 2. cap. 12.) Zvláště v manželském stavu jest mnoho trampot, a to těžkých. Či je tomu jinak? Neste trpělivě den ode dne svůj kříž, můžete tak každý večer bohatý poklad ve spořitelnu věčnosti uložiti.

A budete-li své práce, své ctnosti, svá utrpení každý den, každý týden, každý rok ukládati, jak veliký bude potom váš vklad! »Zboží nesčíslné.« (2. Paral. 17, 5.)

Můžete tedy mnoho uložiti, což někdy

2. *zpět obdržíte.*

A to

a) *zcela jistě.* Co v ruce Boží uloženo, to nejlépe půjčeno. Voda nemůže to odplaviti, oheň válečný zničiti, zloděj ukrásti,

mol ztráviti. Proto jsou pokladové, jež v pokladnu nebeskou jsou ukládáni, zcela jistí. Tomu učí Spasitel, řka: »Skládejte sobě poklady v nebi, kdežto ani rez, ani mol nekazí a kdež zloději nevykopávají, ani kradou.« (Mat. 6, 20.) Kdyby léta uplynula i tisíciletí, kdyby na zemi vše se proměnilo, ano kdyby i země zničena byla: poklady nebeské zůstanou půjčenými, jež jednou jistě zpět obdržíme, a to

b) *s bohatým ziskem.*

Tento svět jest místem setby, žeň nastává vkročením naším na věčnost. »Co bude člověk síti, to bude i žíti.« (Gal. 6, 8.) Po smrti dá nám Bůh všechno zpět, co jsme do nebeské pokladny uložili, s velikými úroky. »Míru dobrou a natlačenou a natřesenou a osutou dají v lůno vaše.« (Luk. 6, 38.) Jindy mluví Písmo svaté o »stonásobné odměně«. (Mat. 19, 29.) Hleďte tedy, s jakým ziskem obdržíte zpět vše, co jste v ruce Boží vložili!

Zřiďte tedy ve svých rodinách spořitelnu pro věčnost. Pán přijímá vše, co pro něho vykonáte, co pro něho vytrpíte, a vy jednou obdržíte zpět svůj vklad s nesmírnými úroky. Čím více do spořitelny vložíte, tím více budete moci vybrati. »Kdo rozsívá v požehnání, z požehnání i žíti bude.« (2. Kor. 9, 6.) Příležitost k bohaté setbě má každý, kdyby i nuzný byl a celý rok ani jediného haléře nedostal. Jak radovati se budete, až v hodinu smrti uložený poklad opět naleznete a až Pán vám jako přídavek věčný život daruje! Amen.

9.

Manželství s Bohem.

»Stanové spravedlivých pučiti se budou.« (Přísl. 14, 11.)

Člověk jest Bohem a pro Boha stvořen. »Duch Boží učinil mne a dchnutí Všemohoucího obživilo mne.« (Job 33, 4.) »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vší mysli své.« (Mat. 22, 37.) Pročež je člověka první a nejsvětější úlohou, aby »Boha oslavoval« (1. Kor. 10,

31.) a »všecko k slávě Boží činil«. (1. Kor. 10, 31.) To jest povinností kněze i člověka světského, ministra i povozníka, manžela i svobodného Pravím: »manžela«; neboť i manželé mají první a poslední pohled k Bohu říditi, Bůh má manželům jitřenkou býti i večernicí. Jen tak vykonají velikou úlohu, jež jim dána, jen tak jednou nekonečnou radostí odměněni budou. Manželství má tudíž býti s Bohem. Co to znamená? Blíže o tom promluvím a uvedu přednosti takového manželství. Manželství s Bohem jest

I. *manželství svaté,*
II. *manželství šťastné.*

I. díl.

Manželství s Bohem jest svaté manželství; jeť

1. *svatě uzavřeno:*

a) *v milosti Boží.*

Předchází je α) *krásný mravný život.* Mládenci a panny, kteří chtějí manželství s Bohem uzavříti, žijí v bázni Boží, dobře vědouce, že to nejjistější cesta, na které se milost Boží zachová. Zvláště chrání se nebezpečných známostí a důvěrných schůzek Tak zachovávají »duši svou čistou od všeliké zlé žádosti« (Tob. 3, 16.) a »chodí poctivě jako ve dne«. (Řím. 13, 13.) Nekonečnou předností takového žití jest, že zachovají si milost Boží Jak svaté manželství předchází život mravný, tak provází je β) *hodné přijetí svátostí.* Hodně přijímáme svátosti, přijímáme-li je se srdcem čistým, v milosti Boží Mládenci a panny, chtějíce v manželství s Bohem vstoupiti, jsou toho pilni, aby svátost hodně přijali. Připravují se modlitbou, nábožnými cvičeními, zvláště dobrou zpovědí. V pořádek uvádějí minulost a tak zajišťují si milosrdenství Boží a lásku Boží Se svatebním věncem milosti Boží přistupují k oltáři a podávají si ruce k věčnému svazku. Manželství s Bohem uzavírá se však také

b) *dle úmyslu Božího.*

Jaký úmysl má Bůh ve svátosti manželství? »Aby pokolení lidské k uctívání Krista a ke službě pravého Boha a našeho Spasitele plozeno a vychováváno bylo.« (Catech. Rom. p. 2. C. 8.)

Dále, »aby manželé život sobě polehčovali« (1. Mojž. 2, 18.; Sir. 40, 23.) a »aby v boji proti smyslnosti snáze obstáti mohli«. (1. Kor. 7, 1.—9.) Mládenci a panny chtějíce manželství s Bohem uzavříti, vstupují v manželský stav s dobrým úmyslem, dle úmyslu Božího: ne k vůli rozkoši, ne k vůli penězům, nýbrž aby v manželství počet dítek Božích rozmnožili, aby v boji s tělem snáze zvítězili a vzájemnou v pozemském žití a na cestě do věčné otčiny nebeské podporou sobě byli

Manželství s Bohem jest svaté manželství, poněvadž

2. *svatě se zachovává.*

a) *Všecko se pomíjí, čeho Bůh nechce.*

Co nechce Bůh? Nechce hříchu

α) *vůbec.* »Nejsi ty Bůh chtějící nepravost Nenávidíš všech, kteříž činí nepravost.« (Žalm 5, 5.—7.) »Protož, kteří jsou v těle, nemohou se Bohu líbiti.« (Řím. 8, 8.) Bůh nenávidí hříchu z celé své bytosti. Z toho důvodu snaží se manželé varovati se hříchu. Bdí nad sebou, bdí nad dětmi, bdí nad celým domem a snaží se urážku Boží co možno nejvíce zameziti Bůh nechce hříchu

β) *zvláště.* Nechce hříchu mezi manžely. Nechce rozbroje. »Nic nečiňte skrze svár.« (Fil. 2, 3.) Nechce nevěrnosti. »Nepožádáš manželky bližního svého.« (5. Mojž. 5, 21.) Nechce žárlivosti. »Nežárli se ženou lůna svého.« (Sir. 9, 1.) Nechce vzpoury. »Ženě nedopouštím panovati nad mužem, ale aby byla v mlčení.« (1. Tim. 2, 12.) Nechce, aby domácí řád byl tvrdým. »Nebývej jako lev v domě svém, podvracuje domácí své a utiskuje poddané tobě.« (Sir. 4, 35.) Zbožní manželé se přičiňují, aby varovali se hříchů: rozbroje, nevěrnosti, žárlivosti V manželství s Bohem

b) *koná se, co Bůh chce.*

Co chce Bůh? Chce ctnostný život α) *od každého.* »Buďte upřímní a bez úrazu.« (Filip. 1, 10.) »Kdo jest spravedlivý, ospravedlniž se ještě, a kdo svatý, posvětiž se ještě.« (Zjev. 22, 11.) »Oblecte člověka nového, podle Boha stvořeného v spravedlnosti a svatosti pravdy.« (Efes. 4, 24.) Proto křesťanští manželé považují za první povinnost, pěstovati ctnosti křesťanské a ve spravedlnosti obcovati Co chce Bůh?

Chce ctnostný život, zvláště β) *od manželů.* Chce lásku. »Jedenkaždý manželku svou jako sám sebe miluj.« (Efes. 5, 33.) Chce vzájemnou podporu. »Přítel a tovaryš, když se včas scházejí, a nad oba jest žena s mužem« (Sir. 40, 23.) (t. j. přátelé a známí vzájemně si pomáhají, ale nad oba jest muž a žena). Chce, aby manželé konali manželské povinnosti. »Muž čiň manželce, co jest povinen, a podobně manželka i muži.« (1. Kor. 7, 3.) Chce vzájemný dobrý příklad. »Všecko ať se děje ku vzdělání.« (1. Kor. 14, 26.) Zbožní manželé snaží se konati ctnosti svého stavu: vespolek se milují, podporují, vzdělávají. Manželství s Bohem je tedy svatým manželstvím; jeť svatě uzavřeno, svatě zachováváno Jak je to u vás? Uzavřeli jste také manželství svatě? Uzavřeli jste je v milosti Boží a dle úmyslů Božích? A zachovávali jste je svatě? Pominuli jste toho, co Bůh nechce, konali jste to, co Bůh chce? Je-li tomu tak, tehdy jest manželství vaše manželstvím s Bohem a šťastná budoucnost vám kyne.

II. díl.

Manželství s Bohem jest šťastným manželstvím; manželé dojdou svého štěstí

1. *v tomto životě.*

A to

a) *štěstí, jež jim plyne z jejich žití a společného obcování.*

Poněvadž α) *ulehčují si žití.* Jest zde na zemi starostí a křížů přehojně. Každý den má své útrapy Zbožní manželé ulehčují si žití, o vše vzájemně se sdílejíce a sobě pomáhajíce. »Protož lépe jest býti dvěma spolu, nežli jednomu: neboť mají užitek tovaryšstva svého. Padne-li který z nich, druhý ho pozdvihne. A jestliže by se kdo zmocňoval jednoho, dva odolají jemu.« (Kazatel 4, 9.—13.) »Kdo má ženu dobrou, pomoc podle něho jest i sloup jako odpočinutí.« (Sir. 36, 26.) Manželé dělí se spolu o práci a starosti. V hodině utrpení těší se a povzbuzují se. Tak ulehčují sobě pouť tímto pozemským životem, tak často velice namáhavou. Nejenom to; β) *okrášlují sobě život.* To děje se láskou, jíž k sobě lnou. Pravá láska jest zářivým drahokamem, jenž celý dům ozařuje. Duch svatý líčí štěstí manželské, v němž pravá láska sídlí, nejjasnějšími bar-

vami. »Žena pilná jest koruna muže svého.« (Přísl. 12, 4.) »Ženy dobré blahoslavený jest muž; nebo počet jeho let dvojnásobný bude. Žena statečná obveseluje muže svého, a léta života jeho naplní pokojem. Díl dobrý jest žena dobrá, za podíl bojícím se Boha dána bude muži pro činy dobré: bohatého pak i chudého srdce dobré, každého času obličej jejich veselý jest.« (Sir. 26, 1.—4.) »Jako slunce, kteréž vychází světu na výsostech Božích, tak jest krása ženy dobré k ozdobě domu jejího. (Jako) svíce, kteráž svítí na svícně svatém, (tak) i krása tváři v věku stálém. (Jako) sloupové zlatí na podstavcích stříbrných, tak jsou nohy pevné na patách ženy stálé.« (Sir. 26, 21.—24.) Těmito slovy jest v různých obrazech líčeno štěstí, které skýtá manželství, jemuž jest Bůh základem. Křesťanští manželé, kteří s Bohem manželství jste uzavřeli, nepoznali jste, že manželský stav berlou vám byl a podporou? Projděte léta svého svatého svazku. Kolik námah vám bylo usnadněno! Kolik radostí jste zažili! Kolik krásných a slunných dnů vzešlo nad vaším domem! Manželé docházejí zde na zemi štěstí ještě více, a to štěstí, jehož nabývají

b) *od Boha.*

»Všeliké dání výborné a každý dar dokonalý s hůry jest, sstupující od Otce světel.« (Jak. 1, 17.) Proto pravé štěstí jest od Boha; Bůh dává je těm, kteří ho milují a zákon jeho ostříhají. Bohem docházejí tedy zbožní manželé velikého štěstí: *α) v útěše svědomí.* »Bezpečná mysl, jako ustavičné hody.« (Přísl. 15, 15.) Dobré svědomí oslazuje všecky hořkosti pozemského života, takže téměř člověk jich nepociťuje Zbožní manželé žijí vždycky v útěše. Když i bouře nad nimi zaburácí, jedna zářící hvězda, jedna záchranná kotva zbude jim — dobré svědomí.

Nalézají své štěstí *β) v časném požehnání.* »Spravedlivým odplaceno bude dobrým.« (Přísl. 13, 21.) »Příbytkové spravedlivých požehnáni budou.« (Přísl. 3, 33.) Zbožní manželé mohou bezpečně na těchto přislíbeních budovati. Bůh jich neopustí, a kdyby někdy vše ztraceným se zdálo, ukáže se pomoc nebeská teprve překrásně a podivuhodně. Nezřídka stává se též, že manželé s málem domácí krb založivše, zámožnými se stali. »Požehnání Boží chvátá k odplatě spravedlivého a činí, aby v času rychlém snažení jeho užitek dávalo.« (Sir. 11, 24.)

Manželé nalézají štěstí své také

2. *na věčnosti.*

A to a) *své nejlepší štěstí.*

Jsme s to, abychom je vyslovili? Sv. Pavel, u vytržení do nebe, »slyšel tajná slova« (2. Kor. 12, 4.) a viděl divů bez počtu: »Čeho oko nevídalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří jej milují.« (1. Kor. 2, 9.) Štěstí na věčnosti tak je krásným, že naproti všecko pozemské, i kdyby sebe krásnějším se zdálo, není ničím jiným, než hrstí plnou prachu. Zázračná hostina. »Věčné odpočinutí.« (Žid. 4, 9. a 10.) »Koruna spravedlnosti.« (2. Tim. 4, 8.) »Opojeni budou z hojnosti domu tvého a proudem rozkoše své napájeti je budeš. Nebo u tebe jest studnice života.« (Žalm. 35, 9. a 10.) »Jak veliká musí býti blaženost, kde veškero zlo zahnáno, a kde všeho dobra se užívá.« (Sv. Augustin de civ. Dei lib. 22. cap. 33.)

Manželové najdou na věčnosti

b) *své nejjistější štěstí.*

Bůh to přislíbil. Ó, jak často přislibuje těm, kdož před ním kráčejí a zákona poslouchají, věčnou blaženost! »Ovce mé slyší hlas můj a já znám je, a následují mne; a já život věčný dávám jim.« (Jan 10, 27. a 28.) Proto mohou manželé bezpečně a jistě s přislíbeným štěstím počítati. »Není Bůh jako člověk, aby klamal, ani jako syn člověka, aby se měnil. Řekl tedy a neučiní? Mluvil a nenaplní?« (4. Mojž. 23, 19.) »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« (Marek 13, 31.)

Jak líbezný obraz zříme v manželství s Bohem! Jest svatým a šťastným manželstvím. Ó kéž bylo by mnoho takových svazků manželských! Bylo by mnoho spokojených rodin a nebe bylo by velice četně zalidněno Jak je to s vaším manželstvím? Je skutečně manželstvím s Bohem? Uzavřeli jste je svatě a svatě stále zachovávali? Potom pravím pouze: »Stůj v smlouvě své«, jednej dle ní, »a v práci přikázání svých sestarej se« (Sir. 11, 21.) a »bude míti mzdu práce vaše«. (2. Pavel 15, 7.) Není-li však manželství vaše manželstvím s Bohem, je to smutné. Avšak rány mohou aspoň z části zahojeny a štěstí ztracené v něčem nalezeno může býti, uzavřete-li dnešním dnem

mezi sebou pravý svazek Boží a přičiníte-li se, abyste manželství od tohoto okamžiku svatě zachovali. Ó, učiňte to! Amen.

10.

Manželství bez Boha.

»Jako jazyk ohně sžírá strniště a horkost plamene spaluje, tak kořen jejich jako pýř bude a plod jejich jako prach vzejde. Nebo zavrhli zákon Hospodina.« (Js. 5, 24.)

Nic není žalostnějšího, než odvrátí-li se člověk od Boha, což má velice hrozné následky. Pozbývá světla, štěstí, pokoje, blaženosti — všeho a všeho. »Svíce bezbožných uhašena bývá a přichází na ně povodeň.« (Job. 21, 17.) »Naděje bezbožného jest jako pýří, kteréž vítr zachvacuje a jako pěna tenoučká, kteráž vichřicí rozptýlena bývá — a jako památka na hosta, kterýž téhož dne odchází.« (Moudrost 5, 15.) »Není pokoje bezbožným.« (Js. 48, 22.) Bezbožní »půjdou do trápení věčného«. (Mat. 25, 46.) Dvakrát, desetkrát, žalostno, odvrátí-li se manželé od Boha a manželství-li manželstvím bez Boha. Tehdy stíhá strast a kletba nejen jednotlivce, nýbrž mnohé, ba rozšiřuje se na celá pokolení. Co jest manželství bez Boha? Promluvíme o něm. Manželství bez Boha jest:

I. *manželstvím hříšným;*

II. *manželstvím nešťastným.*

I. díl.

Manželství bez Boha jest manželstvím hříšným; jeť

1. *hříšným kořen jeho.*

Uzavřeno jest

a) *po hříšném životě.*

Jaký život předchází manželství bez Boha? Ach, nejvíce život, který nebe nenávidí, nad nímž andělové lkají. Kterak žijí lidé, u nichž není bázně Boží, za svobodna? *α) V různých*

hříších. »Hříchy mladosti mé.« (Job. 13, 26.) »Hanba naší mladosti.« (Jer. 3, 25.) »Mládenčí žádosti.« (2. Tim. 2, 22.) Mládí praví: »Požívejme dobrých věcí a užívejme tvorstva. Drahým vínem naplňme se a ať nemine nás květ času. Korunujme se růžemi, prvé nežli svadnou. Žádný z nás nebuď prázden rozpustilosti naší. Síla naše buď nám pravidlem spravedlnosti.« (Moudrost 2, 6.—12.) Mladosti jest lehkomyslnost vrozena, která může opravdovou bázní Boží jen zkrocena býti Co jest, co musí nastati, kde není bázně Boží? Rozpoutají se divoké řeky, žárem ohnivým vzplanou náruživosti. Mnoho hříchů spácháno, zvláště však β) *hříchy nečistoty.* Mládí je k nim velice náchylno. Nemá-li bázně Boží, upadá v bahno a »provozuje smilství«. (Jerem. 5, 7.) A ta láska a ty známosti, které z větší části manželství předcházejí? Ó, jak často a těžce jimi Bůh urážen bývá. Nejhanebnější hříchové rostou nezřídka do set a tisícův. U nich »všecky věci smíšené jsou: zapomínání na Boha, zprzňování duší, neřád cizoložství a nestydatostí«. (Moudrost 14, 25. a 26.)

Manželství bez Boha uzavřeno bývá

b) *ve hříchu.*

Uzavírá se α) *bez smíření se s Bohem.* Jest potěšitelnou pravdou víry, že hříšník, upřímně-li se k Bohu obrátí, obdrží milost i kdyby sebe hlouběji byl padl. »Budou-li hříchové vaši jako šarlat, jako sníh zbíleni budou.« (Js. 1, 18.) Aby snoubenci příležitost měli, přikazuje jim církev svatá, aby před požehnáním svazku manželského přijali svátost pokání Přijmou lidé, kteří celá léta v bohaprázdnosti žili, tuto svátost hodně? Budou s lítosti a upřímně se zpovídati? Je to ovšem možno, nikoli však příliš pravděpodobno. Ach, stává se častěji, než se myslí, že nejtěžší hříchové úmyslně zamlčovány, že zpověď za nějakou formalitu je považována, které z donucení nutno se podrobiti. Potom ovšem nemůže býti řeči o odpuštění a manželství uzavíráno bývá se srdcem poskvrněným. Manželství uzavírají snoubenci dále β) *nehledíce na Boha.* Nezřídka jsou to zcela pozemské, ano i zvířecí úmysly, se kterými stav manželský se volí. Boha a jeho vůle naprosto nebývá dbáno. »Anděl Rafael řekl jemu: »Slyš mne a povím tobě, kteří jsou ti, nad nimiž ďábelství má moc. Ti zajisté, kteříž v manželství tak vchá-

zejí, že Boha od sebe i od své mysli odlučují a své chlípnosti tak hovějí, jako kůň a mezek, v nichžto není rozumu: nad takovými má ďábelství moc.« (Tob. 6, 16. a 17.)

Manželství bez Boha jest hříšným manželstvím, poněvadž

2. *hříšným jest jeho ovoce.*

V takovém manželství

a) *nehledá se Bůh.*

Není starosti α) *o čest Boží.* Jak je to s modlitbou? Dost špatně. Žádná ranní, žádná modlitba večerní. Zasedá se ke stolu bez vzpomínky na dárce dobra. Kterak světí se neděle a svátky? Dost špatně. Návštěva kostela jest nedbalá, nebo zcela žádná, z těch dvaceti čtyř hodin denních ani jediná Nejvyššímu věnována. Světským záležitostem a zábavám pozemským věnuje se celý čas od rána do večera, často i dlouho do noci... Není starosti β) *o zákony Boží.* Zcela pochopitelno. Pro manžely, u nichž Bůh ceny nemá, ani zákon jeho neplatí. Kdežto praví, kdo Boha v srdci nosí: »Na věkyť nezapomenu na spravedlnosti tvé« (Žalm. 118, 93.), říká, kdo Boha ze srdce vyhostil: »Nebudu sloužiti.« (Jer. 2, 20.) Proto v manželství bez Boha nehledí se více na nejsvětější vůli Boží, nýbrž při každé příležitosti a klidně bez obavy přestoupena bývá

Člověk tedy ne Boha, nýbrž toliko

b) *sebe sama hledá.* Člověk myslí jenom na to, aby dle své vůle jednal, myslí jenom na to, aby užíval a jen přítomnosti žil, poslouchá jenom hlasu zlého ke hříchu nakloněného srdce. »Lidé sami sebe milující.« (2. Tim. 3, 2.) »Ti zajisté, kteříž jsou podle těla, oblibují, což jest těla.« (Řím. 8, 5.) »Všecko, což jest na světě, jest žádost těla a žádost očí a pýcha života, kteráž není z Otce, ale jest ze světa.« (1. Jan. 2, 16.) Ó, jaké hanebnosti ve mnohém manželství páchány! »Poznání obličeje jejich odpovídá jim: hřích svůj jako Sodoma hlásají, aniž ho tají.« (Js. 3, 9.)

Manželství bez Boha je tedy manželstvím hříšným, protože hříšným jest jeho kořen, hříšným jeho ovoce. Proto nemůže Bůh na takovém manželství míti zalíbení, protože »není Bůh, chtějící nepravost« (Žalm. 5, 5.) a protože ti, »kteří jsou v těle, nemohou se Bohu líbiti«. (Řím. 8, 8.)

II. díl.

Manželství bez Boha jest nešťastným manželstvím, protože mu

1. *schází základ štěstí.*

Základem pravého štěstí jest a zůstane jenom Bůh; neboť jenom od něho pokoj a požehnání. »Všeliké dání výborné a každý dar dokonalý s hůry jest sstupující od Otce světel.« (Jak. 1, 17.) Manželství bez Boha postrádá

a) *stále pokoje.*

Míním klid srdce, sladkou útěchu svědomí. »Není pokoje bezbožným.« (Js. 48, 22.) Dejme tomu, že žijí ve svornosti a mají peníze a statky: nicméně nejušlechtilejší a nejvonnější květinka, klid duše nekvete jim v zahrádce. »Pokoj, pokoj, a nebylo pokoje.« (Jerem. 6, 14.) Kdyby manželé i šťastnými se cítili, kdyby i vnější poměry nejpříznivějšími byly, a paprsky slunečné u množství v domě a rodině jich se rozlévaly, je to jen zdánlivý klid, jenž dlouho nevydrží, je to jenom blýskající se bublina, která po krátkém lesku v kalném louhu se rozplyne. Často s klidem vnitřním mizí i klid vnější. Zcela pochopitelno. Manželé shledávají v manželství, když první smyslné opojení pominulo, velice mnoho, co se jim nelíbí, a poněvadž obtíží stavu svého bez Boha nemohou snésti, přichází nevole, přichází kletba a lání a konečně nesvár a roztržka. »Naplněni vším svárem.« (Řím. 1, 29.) Manželské štěstí pohřbeno, snad na vždy pohřbeno Manželství bez Boha postrádá

b) *často požehnání.*

Bez požehnání s hůry nic se nedaří, co člověk podniká. »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří stavějí jej.« (Žalm. 126, 1.) Bez požehnání Božího nekvete role, nezraje obilí, nedaří se podniku, a kdyby i plné mísy na stůl přicházely, člověk se nenasytí Bůh žehná pouze spravedlivým. »Požehnání Boží chvátá k odplatě spravedlivého.« (Sir. 11, 24.) »Příbytkové spravedlivých požehnáni budou.« (Přísl. 3, 33.) Pomyslete si manželství, kde Bůh nic neplatí. Otevře Pán ruku svou a bude mu žehnati? Zajisté ne. Kletba spíše tajná, jako jedovatá květina bují v manželství takovém a kazí vše, co manželé podnikají. Ptej se zkušenosti! Velmi mnozí měli

na počátku manželství pěkné jmění, dům a dvůr, ve krátkém čase vše uplynulo, jako bystřina po bouři. Odkud to? Ach, bylo to manželství bez Boha, proto žádný v domácnosti zdar, nýbrž stálý zmar Mnozí z vás naříkají: »Nic nechce se nám dařiti, ať pracujeme a se moříme, nemůžeme zbaviti se dluhů, naopak ještě hlouběji v ně upadáme.« Pohleďte lépe na své manželství. Snad jest manželství vaše manželstvím bez Boha a proto také manželstvím bez požehnání

Manželství bez Boha

2. *otevírá se pramen neštěstí.*

V manželství, kde Bůh nic neplatí, vládne hřích a hřích vládnouti musí. Hřích však jest pramenem neštěstí, jež

a) *počíná zde na zemi.*

Nikdy nevyrůstají ze hříchu růže, nýbrž vždy vyrůstá jen trní. »Kdo rozsívá nepravost, žíti bude zlé věci.« (Přísl. 22, 8.) »Mnozí bičové (na) hříšníka« (Žalm 31, 10.) přijdou. Optejte se zkušenosti! Nezřídka bývá uzavřeno manželství bez Boha, jež jest z větší části plno bolu a plno trpkosti Manželé často v nesváru; vadneť a umírá láska, která na těle jenom založena byla, přichází nelibost, ano i zášť a nevěra. Manžství stalo se tak peklem Děti často nezdárné, trapiči rodičů, připravující jim mrzutostí bez počtu. V domě vládnou vášně: Hrdost, svévole, opilství, nevěrnost, jež nejohyzdnějších výstupů bývají příčinou a konečně dospívá to tak daleko, že manželé proklínají den a hodinu, kdy poprvé se uviděli Pramen neštěstí otevřen, jež počíná zde a

b) *končí se na onom světě.*

Přijme Bůh manžely, kteří jej ze života a ze srdce vyhostili, do nebe? Jistě ne. »Kdožkoli nepřijme království Božího jako dítě, nevejde do něho.« (Luk. 18, 17.) Učiní Bůh manžely, kteří jej v manželství častými a těžkými hříchy uráželi, dědici věčného života? Jistě ne. »Zdaliž nevíte, že nespravedliví nebudou královstvím Božím vládnouti?« (1. Kor. 6, 9.) Co tedy je očekává na věčnosti? Žili bez Boha, nejsvětější povinnosti své zanedbávajíce; proto čeká na ně »hrozné očekávání soudu a prudkost ohně, kterýž stráví protivníky«. (Žid. 10, 27.) »Synové pak království vyvrženi budou do temnosti zevnitřní: tamť

bude pláč a skřípění zubů.« (Mat. 8, 12.) Nyní »strast jest veliká jako moře«. (Jerem. 2, 13.) Jako moře do nejvzdálenějších míst se rozlévá a do největší hloubky vniká, tak jest neštěstí duší ztracených nezměrným. »Co velikého a těžkého trpí kdo na zemi, je to u porovnání s věčným ohněm nejen zcela nepatrným, nýbrž docela žádným utrpením.« (Sv. Aug. serm. 109. de temp.)

Jak smutný zříme obraz v manželství bez Boha! Jest hříšným a nešťastným Běda obci, v níž jediné jenom takové manželství! Snad není však jenom jedno mezi námi takové, nýbrž jest jich snad více Ach, jak lehkomyslně vcházejí mnozí ve stav manželský! Po nějakém čase ztráveném ve známosti a nepořádnosti nastává sňatek, a jaký sňatek! Málo starosti o hříchův odpuštění, zpověď a přijímání často nehodné, svátost manželství přijata v nemilosti. Jaký div, že trpké ovoce brzy se ukáže a manželé nikoli štěstí, nýbrž neštěstí shledávají a na konec řítí se do záhuby věčné. Snad mnozí z vás poznávají, že vešli v manželství bez Boha a byli by velice rádi, kdyby svazek manželský byl zrušen a svoboda jim navrácena. To jest nemožno, poněvadž manželství dle učení církve katolické jest nerozlučitelným. Ale jest možným, milosti Boží nabýti, tím tvrdý stav manželský zpříjemniti a další neštěstí, zvláště věčnou záhubu odvrátiti. To jest možno, když manželé upřímným pokáním k Bohu se obrátí, nový život začnou, život pokoje, mírnosti, svaté lásky Ó odhodlejte se k tomu! »Čiňte pokání a obraťte se.« (Skutk. apošt. 3, 19.) Amen.

11.

Tři zlatá domácí pravidla.

»Opatrností upevněn bude dům.« (Přísl. 24, 3.)

Duch sv. praví: »Opatrností upevněn bude dům.« Opatrnost ohražuje tedy a opevňuje dům mocnou hradbou, již žádný nepřítel proraziti, žádná bouře zdolati nemůže Ovšem, není to opatrnost tohoto světa, nýbrž opatrnost, jež plyne z víry.

Opatrnost tohoto světa nazývá se ve knize Sirachově (19, 22.) nespravedlností a nespravedlnost jest nejhorším základem domu, který brzy v ssutiny se obrátí Opatrnost však, jež v Bohu původ má (Přísl. 8, 14.), jest nejkrásnějším úhelným kamenem, jenž dům chrání a podpírá. Kde tato opatrnost, tam stojí domy na základě pevném, neochvějném, a rodiny, které v něm bydlí, šťastny jsou a spokojeny Kéž byste, křesťanští otcové a matky, opatrnost pravou základem a kamenem úhelným svých domů učinili! K tomu chci vám dnes návod dáti a vám tři zlatá pravidla říci, která, budete-li jimi se říditi, dům váš jako tři mocní pilířové podporovati budou. Pravidla tato jsou:

I. *ráno brzy vstaň,*

II. *pohlédni k Bohu,*

III. *otevři ruku!*

I. díl.

Ráno brzy vstaň! To jest pravidlo křesťanské rodiny. Míněna tím pracovitost, která jest vždy pilířem domu, poněvadž

1. *chrání před neštěstím.*

Dům, v němž pracovitosti se nedostává, pomalu upadá; zahálka přivádí

a) *chudobu.*

Tomu α) *učí Duch Boží.* »Dokavadž, lenochu, spáti budeš? Kdy vstaneš ze sna svého? Maličko (ještě) podřímeš, maličko složíš ruce, abys pospal: a (v tom) přijde na tebe (rychle), jako pocestný, chudoba a nouze jako muž ozbrojený.« (Přísl. 6, 9.—11.) »Nouzi způsobila ruka lenivá.« (Přísl. 10, 4.) »Pro zimu lenoch nechtěl orati, pročež žebrati bude v létě.« (Přísl. 20, 4.) »Každý lenoch vždycky v nouzi jest.« (Přísl. 21, 5.) »Pro lenost nakloní se krov a pro lenost kapati bude do domu.« (Kazatel 10, 18.) β) *To vidíme na vlastní oči.* Kolik je příkladů, jež nám ukazují, že rodiny, které práce se štítily, přišly na mizinu? Snad i s tvou domácností jde to stále a stále s vrchu. Proč? Poněvadž nerad pracuješ a poněvadž též dětí svých ku práci nepřidržuješ Zahálka přináší

b) *hřích.*

»Když lidé usnuli, přišel nepřítel a nasel koukole mezi pšenici.« (Mat. 13, 25.) »Mnohé špatnosti naučila zahálka.« (Sir. 33, 29.) »Pokoj a zahálka kazívá život a mravy; neboť přirozenost lidská velmi snadno z lenosti přechází ve zlomyslnost.« (Sv. Chrysostom hom. 35. in Joann.) »Zahálka jest splynutím odpírání se zlými myšlenkami.« (Sv. Bernard ad fratr. de monte Dei.) Zahálka působí nespokojenost, nečistotu, svádí ke hře a pití, ke mnohým hříchům.

Chudoba a hřích jsou však bez odporu neštěstím, a to velikým neštěstím domu Před tím chrání pracovitost, která zahálku zapuzuje. Proto brzy vstávejte a pracujte. »Nemiluj Ještě jednu dobrou stránku má pracovitost:

2. *podporuje štěstí.*

Podporuje dvojím způsobem:

a) *rozmnožuje blahobyt.* »Z práce rukou svých jísti budeš: blahoslavený jsi a dobře tobě bude.« (Žalm 127, 2.) »Při všelikém díle bude hojnost.« (Přísl. 14, 23.) »Kdo vzdělává zemi svou, povýší stohu obilí.« (Sir. 20, 30.) Písmo praví o ženě statečné: »Hledala vlny a lnu a dělala dle umění rukou svých. V noci vstala.« (Přísl. 31, 13.—27.) A dále psáno: »Mnohé dcery shromáždily bohatství, tys převýšila všecky.« (Přísl. 31, 29.) Tak je to i nyní. Pracuje-li se v domácnosti čile, jest výživy vždycky s dostatek, ano jmění stoupá a často dostavuje se i zámožnost. Ještě jednu dobrou stránku má pracovitost:

b) *působí spokojenost.*

Práce působí blaze na tělo i na ducha. Tělo utužuje a zdraví udržuje; působí dobrý spánek a tím novou přivádí sílu Duch jest veselý a raduje se z dobrého výsledku, jenž prací vykonán. Tak vchází spokojenost v domácnost, jako dobrý anděl oblažujíc dům.

Proto ráno vstávejte časně. »Ráno rozsívej símě své a u večer nechť nepřestává ruka tvá.« (Kazatel 11, 6.) Pracuj pilně a ku práci přidržuj i své. —

II. díl.

Pohlédni k Bohu! To jest druhé pravidlo křesťanské opatrnosti. Tím míněna zbožnost, jež dvojím způsobem se jeví:

Modlitbou k Bohu a žitím podle Boha. Zbožnost jest rovněž pilířem domu.

1. *Ozdobuje dům.*

Pravou ozdobou domu

a) *není obyčejná cetka a okrasa.*

Září ovšem a třpytí se všecko ve mnohém domě. Nádherný nábytek, nákladné náčiní i drahé koberce. Správně uváženo, je to vše jen »marnost nad marnosti«. (Kazatel 1, 2.) »Oklamavatelná jest milost a marná jest krása.« (Přísl. 31, 30.) Žádný rozumný člověk nevidí ve předmětech takových pravé ozdoby, a to tím méně, ježto vedle vnější nádhery bývá nezřídka hniloba hříchu, hniloba nevěry, pýchy, bohaprázdnosti Pravou ozdobou domu jest

b) *křesťanský duch.*

Křesťanský duch, jenž zbožnou modlitbou jeví se a zbožným žitím, jest pravou a neporušitelnou ozdobou rodiny; modlitba a ctnost jsou nejzářivějšími perlami a nejvzácnějším vínkem jejím. »Člověk srdce, který jest před obličejem Božím bohatý.« (1. Petr. 3, 4.) »Se mnou jest bohatství a sláva, zboží nádherné a spravedlnost. Nebo lepší jest ovoce mé, než zlato a kámen drahý a úrody mé než stříbro výborné.« (Přísl. 8, 18. a 19.) Ó, jak před Bohem a jeho anděly krásný jest dům, kde zbožnost sídlí a vládne, kdyby z venčí i vnitř dům ten i pustým byl a dveřmi chudoba i okny zírala!

Zbožnost

2. *posvěcuje dům.*

V domě, v němž křesťanský duch, prokazuje se Bohu

a) *povinná úcta,*

jež jest klanění se Bohu. »Vzdejte Hospodinu slávu a klanějte se Hospodinu.« (2. Paralip. 16, 29.) »Pánu Bohu svému klaněti se budeš.« (Mat. 4, 10.) V domě, v němž křesťanský duch, modlitba koná se ráno a na večer, před jídlem a po jídle, při Anděl Páně. Prokazuje se Bohu

b) *povinná láska,*

která jeví se plněním jeho zákona. »Milujete-li mne, přikázání má zachovávejte.« (Jan 14, 15.) »Kdo má přikázání má a je za-

chovává, tenť jest, kterýž mne miluje.« (Jan 14, 21.) V domě, v němž křesťanský duch, zcela zvláště toho se hledí, aby přikázání Páně byla zachovávána, přikázání střídmosti, mírnosti, mírumilovnosti, čistoty. —

Proto pohlédni k Bohu! Pohlédni k němu zbožnou modlitbou a zbožným žitím. »Na modlitbě trvejte.« (Koloss. 4, 2.) »Bratří, kterékoli věci jsou pravé, kterékoli poctivé, kterékoli spravedlivé, kterékoli svaté, kterékoli milé, jest-li která ctnost, jest-li která chvála kázně, na ty věci myslete.« (Filip. 4, 8.)

III. díl.

Otevři ruku! To jest třetí pravidlo křesťanské opatrnosti. Jím míněna křesťanská dobročinnost, která vždy jako pilíř domu se osvědčila. Přináší do domu

1. *časné požehnání.*

Zdraví, zdar v obchodu a v podniku, vzrůst jmění Dobročinnost má

a) *veliká zaslíbení.*

»Vyleješ-li lačnému duši svou a nasytíš-li duši ztrápenou, budeš jako zahrada svlažená a jako studnice vod, jejížto vody nevysýchají. (Js. 58, 10.—11.) »Kdo dává chudému, nebudeť míti nouzi.« (Přísl. 28, 27.) »Peníze, které nuznému dáš, obdržíš opět s úroky.« (Sv. Chrysostom serm. de poenit.) »Ještě za živobytí veliký z almužny budeme užitek míti, buď na statcích, buď na zdraví, buď na jiných věcech.« (Sv. František Sal.) Dobročinnost má

b) *jistá zaslíbení.*

Co Bůh slíbil, splní a splniti musí. »Není Bůh jako člověk, aby klamal, ani jako syn člověka, aby se měnil. Řekl tedy a neučiní? Mluvil a nenaplní?« (4. Mojž. 23, 19.) »Svědek věrný a pravdivý.« (Zjev. 3, 14.) Jest často nápadným, jak někomu všecko daří se a kvete, každé dílo prospívá. Důvodem toho jest almužna, kterou člověk dal. Nikdo na dvéře nadarmo neklepá, pokrm a peníze do příbytku bídy donášeny Proto žehná Pán

Dobročinnost nepřináší požehnání pouze časné, přináší také

2. *požehnání věčné,*

a) *odpuštění viny.*

»Almužna jest, ježto čistí hříchy.« (Tob. 12, 9.) »Almužna odpírá hříchům.« (Sir. 3, 33.) »Hříchy své almužnami vykupuj a nepravosti své milosrdenstvím nad chudými.« (Dan. 4, 24.) »Chceme-li, aby duše naše od poskvrn hříchu očištěny byly, nesmíme almužny odpírati chudým, abychom tak milosrdenství Božímu pomáhali.« (Sv. Lev Veliký serm. 3. de jejun.)

Dobročinnost přináší

b) *radost nebeskou.*

»Almužna činí, že nalézáme život věčný.« (Tob. 12, 9.) »Pojďte ke mně, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, vám připraveným od ustanovení světa. Nebo jsem lačněl a dali jste mi jísti.« (Mat. 25, 34.—35.) »Hleď na almužnu ne jako na vydání, nýbrž jako na příjem, ne jako na ztrátu, nýbrž jako na zisk; neboť více přijmeš, než vydáš. Dáš chléb a obdržíš život věčný; dáš oděv a obdržíš roucho nesmrtelnosti; dovolíš bydliti pod svojí střechou a budeš vpuštěn do království nebeského; dáš časné a obdržíš za to věčné.« (Sv. Chrysostom orat. de pet. fil. Zebed.)

Proto otevři ruku! Konej křesťanskou dobročinnost! »Ze statku svého dávej almužnu a neodvracuj tváři své od žádného chudého. Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho; budeš-li málo míti, také i z mála rád udělovati hleď.« (Tob. 4, 7.—9.)

Seznámil jsem vás se třemi zlatými domácími pravidly. Znějí: Vstávej ráno časně! Pohlédni k Bohu! Otevři ruku! Řiďte se těmito pravidly a budou vám třemi pilíři, kteří dům váš budou podpírati a v rozkacených bouřích jej udrží Amen.

12.

Křesťanského domu úprava.

»Naplněny budou komory všelijakým statkem drahým a překrásným.« (Přísl. 24, 4.)

Ve knize Přísloví čteme: »Skrze umění naplněny budou komory všelijakým statkem drahým a překrásným.« (24, 4.) Co znamenají tato slova? Znamenají, že moudrým porozuměním vnitřek domu možno nejkrásněji vyzdobiti, nádherně zaříditi Jakkoli dům pěkně zařízený a dobře upravený příjemným dojmem působí, jest přece něco ještě, co před veškerým leskem vnějším má přednost. Nebo co prospívají se zlatými rámy zrcadla a nábytek knížecí, co prospívají hedvábné záclony a vzácné koberce, není-li v domě lásky Boží? Křesťanští manželé! Máte výrok Ducha svatého: »Skrze umění naplněny budou komory všelijakým statkem drahým a překrásným,« uskutečniti, máte příbytky své vyzdobiti, ne však věcmi téměř jen pomíjitelnými, nýbrž daleko více křesťanským zařízením. Co jest úprava křesťanského domu?

I. *kříž,*
II. *světlo,*
III. *meč.*

I. díl.

První část úpravy křesťanského domu jest kříž. Kříž máte míti

1. *na stěně.*

A to

a) *na znamení své víry.*

Jest povinností křesťana, aby víru svou veřejně vyznával. »Kdožkoli vyznával, že Ježíš jest Syn Boží, Bůh v něm zůstává a on v Bohu.« (1. Jan. 4, 15.) »Kdožkoli vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« (Mat. 10, 32.) Dům křesťanský nesmí se styděti za víru a proto

patří svatý kříž na stěnu, aby každý, kdo prah překročí, věděl, že zde svatá víra sídlí Žel, osvěta nynější kříž oknem a dveřmi vyhodila, ve mnohém domě křesťanském hledáme kříž Vykupitelův nadarmo. Dům židovský a pohanský

Kříž na stěně budiž

b) *útěchou vašeho života.*

Pohled na kříž skýtá blaženou útěchu v časných trampotách; vidíte totiž na kříži, α) *co Vykupitel trpěl.* »Od zpodu nohy až do svrchu hlavy, není na něm zdraví, (ale) vše rána a zsinalost a oteklina, (ježto) není obvázána, ani uléčená lékařstvím, ani změkčená olejem.« (Js. 1, 6.) »Jako voda vylit jest a rozptýleny jsou všecky kosti mé. Zbodli ruce mé i nohy mé.« (Žalm 21, 15. a 17.) Na kříži vidíte β) *čeho Vykupitel dobyl.* Kříž jest prostředkem naší záchrany, mostem do nebe. »Smazal zápis úsudku, kterýž byl proti nám, kterýž nám byl odporný, i vzal jej zprostřed, přibiv jej na kříži.« (Koloss. 2, 14.) »Kristus za hříchy naše umřel, aby nás přivedl k Bohu.« (1. Petr. 3, 18.) Křesťan vidí na kříži utrpení Páně, ale též odplatu za tato utrpení. V tom spočívá blahá útěcha. Vykupitel vypil kalich utrpení, nám spásu jím zaslouživ. Tato myšlenka mírní všecku bolest na tomto světě, usušuje i ty nejpalčivější slzy. —

Kříž máte však míti také

2. *v srdci.*

Co prospívá kříž na stěně, místečka-li v srdci vašem nemá? Noste kříž v srdci. Noste v srdci

a) *víru v Ukřižovaného.*

Jaká to víra? Víra, kterou Ukřižovaný hlásal a které jedině neporušeně učí církev katolická. Tuto víru máte v srdcích svých nositi, t. j. srdce vaše o víře této živě má býti přesvědčeno. Měj »víru«. (1. Tim. 1, 19.) Živé víry v Ukřižovaného za dnův našich domácím představeným zvláště je třeba, kdy nevěra opory pravé víry na všech stranách podraziti se snaží Noste v srdci

b) *lásku k Ukřižovanému.*

Víra teprve tehdy má cenu a jest ryzím teprve tehdy zlatem, spojena-li s láskou. Láska však jeví se plněním zákona, jejž hlásal Ukřižovaný. »Kdo má přikázání zachovává, tenť jest,

kterýž mne miluje.« (Jan 14, 21.) Vštěpte lásku v srdce svá, zachovávejte přikázání Boží!

Tedy kříž na stěnu a kříž do srdce! Věřte a milujte!

II. díl.

Druhá část úpravy křesťanského domu jest světlo. Nemyslím tímto světlem lampu, která při nastávajícím temnu rozžata bývá a která noc osvětluje, myslím zcela jiné světlo:

1. *Světlo očí.*

Světlo má býti ve vašich očích, abyste viděli. Co pak?

a) *Své chyby.*

Žalostno, člověk-li světlo ducha ztratil. Stojí »ve tmě, v mrákotných místech jako mrtví.« (Js. 59, 10.) Nepoznává již špatných cest, jimiž se ubírá, nepoznává již zla, jež spáchal

Zvláště u představených po výtce je to žalostným a uvádí dům ve zhoubu a úplnou zkázu. Proto budiž v očích vašich světlo, abyste své chyby poznávali. Prostředek, abyste toto světlo uchovali, jest poslouchání slova Božího, zpytování svědomí a častá prosba k Bohu za osvícení. »Hospodin osvěcuje slepé.« (Žalm 145, 8.) Máte však také viděti

b) *chyby svých.*

Písmo svaté mluví »o slepých strážních, nevědoucích«. (Js. 56, 10.) Postavte slepého strážného na bránu na věž města a nepřítel v nejbližší hodině vkročí do něho. Slepí strážcové jsou otcové a matky, kteří k chybám svých dětí zavírají oči a ničeho nevidí, ač celá již osada běduje. Následek této slepoty jest, že býlí v domě bujně vyhání, až konečně všecko v něm hyne Proto budiž světlo v očích vašich, abyste chyby svojích viděli a je dle možnosti odstraniti hleděli. Aby vám toto světlo vzešlo, musíte poddané tiše pozorovati, musíte stranickost a nezřízenou lásku k dětem odložiti, musíte dopřáti sluchu těm, kteří vás na chyby vašich upozorňují

Míním dále

2. *světlo jednání.*

Světlo jednání jest dobrý příklad, zbožné žití. »Ovoce světla jest ve vší spravedlnosti a pravdě.« (Efes. 5, 9.) Toto

světlo musí zvláště od vás, křesťanští představení, vycházeti! »Aniž rozsvěcují svíce a stavějí ji pod kbelec, ale na svícen, aby svítila všechněm, kteříž jsou v domě.« (Mat. 5, 15.) Vás Bůh postavil na svícen, protož »svěť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích«. (Mat. 5, 16.) Nechť svítí v domě vašem světlo mírnosti, světlo pobožnosti, světlo střídmosti, světlo mírumilovnosti. »Ve všech věcech sebe samého vydávej za příklad dobrých skutků.« (Tit. 2, 7.) »Skutky rodičů jsou knihy, z nichž děti mají se učiti.« (Sv. Chrysostom adv. vitup. vit. monast.) A já pravím: »Skutky rodičův jsou světla, která srdce dětí rozžati a hřáti mají.« Tedy světlo do domu! Světlo ve vašich očích, světlo ve vašem jednání!

III. díl.

Třetí část úpravy křesťanského domu jest meč. Bude se vám zdáti nepochopitelným, že má v každém domě býti meč, meč míru. A přece meč nesmí chybiti:

1. *meč ve vaší ruce.*

Myslím metlu. Než, kdo bude tak ukrutným a upotřebi metly? A přece musíte tohoto meče se uchopiti, ovšem ne na velké, nýbrž na malé děti, poněvadž to

a) *Bůh poroučí.*

Duch svatý jest zajisté nejlepším vychovatelem lidstva. A co přikazuje rodičům? Slyšte! »Kdo šetří metly, nenávidí syna svého, ale kdo ho miluje, včas jej tresce.« (Přísl. 13, 24.) »Modřina rány setře zlé věci a rány v tajnostech těla.« (Přísl. 20, 30.) »Bláznovství přivázáno jest k srdci pacholete, ale metla kázně vyžene je.« (Přísl. 22, 15.) »Metla a kárání dává moudrost.« (Přísl. 29, 15.) »Shýbej šíji jeho — synovu — z mládí a bij boky jeho, dokudž jest malý, aby snad se nezatvrdil.« (Sir. 30, 12.) Tak přikazuje Duch svatý rodičům, aby vzali metlu do ruky. Metla

b) *přináší požehnání.*

Přirozenost lidská jest pokažena a vyhání býlí a bodláčí, není-li pěstěna. Réva, není-li střezávána, rozestupuje se, strom, jenž se neosekává, zdivočí Trestají-li se děti, roste jich srdce

pro nebe. »Kdo miluje syna svého, často jej mrská, aby radoval se v posledním čase svém.« (Sir. 30, 1.) »Ty je — pachole — metlou mrskati budeš a duši jeho z pekla vysvobodíš.« (Přísl. 23, 14.) Tedy požehnání časné a věčné.

Chopte se tedy meče, ovšem tehdy jenom, je-li třeba a napomínání neprospívají Jako v ruce, tak budiž

2. *meč ve vašich ústech.*

Myslím varování rodičův. Tohoto meče upotřebiti, žádá

a) *úřad.*

Zastáváte úřad představených, a jako takoví musíte poddané napomínati a vážně a opravdově musíte je napomínati, kde slova v dobrotě nedostačují. »Prosímeť vás, bratři, trestejte nepokojné.« (1. Thess. 5, 14.) »Zhřešil-li by proti tobě bratr tvůj, jdi a potresci ho mezi sebou a jím samým.« (Mat. 18, 15.) Tato slova zcela zvláště o představených mají svou platnost. »Opomeneš-li trestati, jsi horší toho, kdo zhřešil.« (Sv. Augustin.)

b) *láska.*

»Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« (Marek 12, 31.) Láska však nejeví se k bližnímu mlčením, nýbrž tím, že mluvíme, bližního ku polepšení pohnouti hledíce. Proto praví Písmo sv.: »Slušíť na služebníka Páně, aby trestal ty, kteříž se protiví pravdě; zdaž by snad někdy dal jim Bůh pokání ku poznání pravdy, aby (dobyli se) z osidel ďábla.« (2. Tim. 2, 25. a 26.)

Chopte se tedy meče, napomínejte je a trestejte, jsou-li v nepořádku. Užívejte dříve dobrých a laskavých slov, nepomáhá-li laskavost, užijte přísnosti. Zvláště vy, otcové a manželé, máte meče užíti, jsou-li vaši synové oddáni pití a dcery vaše ve známostech si libují a je vyhledávají. Meče máte užíti, hanebně-li v domě vašem se mluví, víra-li a kněžství posmíváno Meče máte užíti, křivda-li ve vašem domě se děje a pohoršení ve vašem domě se dává.

Úpravou křesťanské domácnosti jest: Kříž, světlo a meč. Ó, kéž byl by kříž pod každou střechou, v každém příbytku světlo a meč, potom nebylo by tolik slzí a tolik bolestí, také ne tolik kletby a proklínání na světě; potom bylo by mnohem více šťastných manželstev, šťastných dětí a šťastných služebných. —

A kdyby v domě některém žádného zařízení jiného nebylo, než kříž, světlo a meč, byl by dům ten přece bohatší, než první dům hraběcí v zemi Opatřte tedy křížem, světlem a mečem své rodiny a budou vám platiti slova Ducha svatého: »Naplněny budou komory všelijakým statkem drahým a překrásným.« (Přísl. 24, 4.) Amen.

13.

Křesťanský domácí pořádek.

»Všecko má svůj čas a svým vyměřeným během jdou všecky věci pod nebem.« (Kaz. 3, 1.)

Co bylo by se světem, kdyby neměl Bohem předepsaný řád, jímž ve velkých i malých věcech řízen jest? Zajisté dávno již byl by zašel Ve své však věčné moudrosti nejen rok za rok, nýbrž den za den, skoro řekl bych pro každý okamžik vykázal mu Bůh dráhu, kterou všecko se ubírá. Proto praví se v Písmě sv.: »Všecky věci u míře a počtu a u váze spořádal jsi.« (Moudr. 11, 21.) A z tohoto důvodu »všecko má svůj čas a svým vyměřeným během jsdou všecky věci pod nebem«. (Kaz. 3, 1.) Proto však jest i stvoření Boží tak krásným, že každého, kdo pozorně je pozoruje, podivením naplňuje Jako Bůh ve velkém světě pořádek udržuje, tak i vy, křesťanští otcové a matky, máte v malém světě, ve své rodině pořádek udržovati. Co jest pořádek? Ach, ve mnohých rodinách není znám skoro ani dle jména, a právě proto v četných rodinách je to přežalostné, panuje tam »ohavnost zpuštění na místě svatém«. (Mat. 24, 15.) Proto chci o křesťanském domácím pořádku promluviti.

I. *V čem záleží?*
II. *Jaký přináší užitek?*
III. *Kterak bývá zaveden.*

I. díl.

Křesťanský domácí pořádek záleží

1. *v pravé nadřízenosti.*

V každém domě jsou představení, jichž jest poroučeti. Otcové, matky, rodiče. To jest nadřízenost, samým Bohem sta-

novená. »Není mocnosti, leč od Boha, a kteréž jsou, (ty) od Boha zřízeny jsou.« (Řím. 13, 1.) Křesťanský domácí pořádek záleží v pravé nadřízenosti; představených totiž úlohou jest, starati se o to, aby

a) *všecko pravým způsobem se dělo.*

Dějí-li se nepravé věci v domě, nastává nepořádek Hřích sám o sobě jest nepořádek, nepořádek maje v zápětí Jaký nepořádek jest v domě, neposlouchají-li na př. děti, služební-li svárům oddáni jsou a opilství atd.? Představených proto jest, starati se, aby všecko řádně se dálo. Kdy je tomu tak? Sv. Pavel praví: »Všecko pak slušně a podle řádu se děj.« (1. Kor. 14, 40.) »*Abyste upřímní a bez úrazu byli ke dni Kristovu.*« (Filip. 1, 10.) Pravou však jest ctnost a svatost. Pročež úlohou představených jest, starati se o to, aby v jich domě ctnost zkvétala, svatost pravý základ měla Na takový způsob uveden bude v dům pořádek. Otcové a matky mají starati se též, aby

b) *všecko dálo se ve pravý čas.*

Duch Boží praví: »Všecko má svůj čas. (Jest) čas sázení a čas vytrhování toho, což bylo sázeno. Čas boření a čas stavění. Čas rozmítání kamene a čas sbírání.« (Kaz. 1, 1.—5.) Kde všecko v čas pravý se koná, tam jest pořádek, jinak rozmáhá se nepořádek na všech stranách. Kde spí se místo bdí, hraje se místo práce, kde člověk vzdaluje se, kdy má býti přítomen, tam všecko propadá zmatku Představení mají tedy se starati, aby v domě všecko dálo se ve pravý čas, aby ve pravý čas práce, ve pravý čas pobožnost, ve pravý čas zotavení se dálo, ve pravý čas se vstávalo, v pravý čas domů se přicházelo Děje-li se tak, jest pořádek Křesťanský domácí pořádek záleží

2. *ve pravé podřízenosti.*

V každém domě jsou podřízení, jichž jest poslouchati. Jsou to služební a děti. To jest podřízenost, Bohem samým stanovená. »Poslušni buďte správců svých a buďte jim poddáni.« (Žid. 13, 17.) Šetří-li se této podřízenosti, plní-li služební a děti rozkazy představených a přikázání radostně a správně, tehdy jest dobře domu tomu, tam panuje pořádek Jinak je tomu, podřízení-li dle své hlavy jednají, podřízenost zavrhujíce. Tehdy propadá vše zmatku, vypuká domácí válka

II. díl.

Jaký užitek přináší domácí pořádek? Velmi veliký; jeť

1. *podporou domu.*

Chceš-li postaviti pevné stavení, musíš především stavěti na pevném základu. Kdo v písek a bahno staví, vydává se v největší nebezpečenství, že dům jeho za nejbližšího větru trhliny utrpí aneb úplně se zboří. »Spadl příval a přišly řeky a váli větrové a obořili se na ten dům: i padl.« (Mat. 7, 27.) Křesťanský pořádek jest základem a kamenem úhelným domu. Dům, v němž jest svatý pořádek, nemůže žádná bouře světská, ani bouře pekelná zbořiti. »I spadl příval a přišly řeky a váli větrové a obořili se na ten dům a nepadl; nebo založen byl na skále.« (Mat. 7, 25.) Pořádek jest

2. *ozdobou domu.*

Co může býti v domě nad pořádek krásnějšího? Zdobí jej více, než schody mramorové, zlaté nádoby a stříbrné. Dům, v němž jest pořádek, jest krásný

a) *před Bohem.*

Bůh má v pořádku zalíbení. »Všecky věci u míře a počtu a u váze spořádal jsi.« (Moudr. 11, 21.) Na nebi a na zemi nejpodivuhodnější pořádek učinil a napomíná apoštolem: »Všecko pak slušně a podle pořádku se děje.« (1. Kor. 14, 40.) Dům s pořádkem jest krásný

2. *před lidmi.*

Každý, kdo ještě má cit pro poctivost a smysl pro dobro, váží si domu, kde jest pořádek. Nevadí, kdyby i malým byl a chudičkým, kdyby obyvatelé jeho mzdou živili se denní, pracujíce těžce, kdyby i po celý rok žádné maso neobjevilo se na stole a žádná láhev vína na něm nestála — nic na věci nemění. Zvláště duchovní správce v úctě má takový dům a vážnosti. Pořádek jest

3. *požehnáním domu.*

Přináší požehnání

a) *sám sebou.* Kde pořádek, tam koná se všecko v pravý čas, pravým způsobem. Není ukvapení, není však také zanedbání Proto daří se podnik, vzrůstá blahobyt

Křesťanský pořádek přináší však také

b) *požehnání Boží.* »Příbytkové spravedlivých požehnání budou.« (Přísl. 3, 33.) V domě, kde spravedlnost sídlí, přebývá též svatý pořádek, takový dům má tudíž nárok na požehnání shůry a právě toto požehnání činí jej šťastným. »Požehnání Hospodinovo bohaté činí.« (Přísl. 10, 22.)

III. díl.

Kterak bývá křesťanský pořádek domácí zaveden? Zapotřebí

1. *u představených*

a) *dbalosti.*

Rodiče a představení mají α) *nepořádku brániti.* Nechceme-li, aby blízký bublající potok nám na pole a zahradu se rozlil, musíme mu dráhu upraviti a jemu na odpor se postaviti, jakmile hrozí vniknouti. Podobně musí i představení, nechtějí-li, aby dům byl spustošen, před nepořádkem dvéře zavříti. Musí býti na stráži, aby duch nepořádku αα) *nenalezl vchodu.* Tento duch nepořádku přichází do domu se špatnými lidmi, s touhou po karbanu, s opilstvím, též s bohaprázdnými spisy. Proto jest nutno těmto věcem postaviti se na obranu, proto nesmí se dovoliti špatným návštěvám, lehkomyslným známostem, nočním stykům, zhoubným knihám a časopisům, naprosto nesmí se jim přístup dovoliti. Proto »bděte, zmužile sobě počínejte a posilněte se«. (1. Kor. 16, 13.) Nedbejte řečí lidských, nehleďte na zachmuřené tváře podřízených. To všechno brzy jako mlha podzimní pomine a máte útěchu a radost, že pořádek jste udrželi ββ) *Vnikl-li již duch nepořádku* ve váš dům, musíte opravdově se starati, abyste jej vypudili. »Odejmež zlé z prostředku sebe.« (5. Mojž. 22, 21.) Starejte se, abyste lupiče vypudili, který ve váš příbytek vnikl, vyhodili jiskru, která do vaší stodoly zapadla. Podobně jest vaší povinností, zlo, jež ve vašem domě se usadilo, s veškerou opravdovostí odstraniti. Máte moci a vážnosti s dostatek a upotřebíte-li jich, musí pořádek nastati; kdyby to i první den se nepodařilo, ponenáhlu stane se tak jistotně Představení mají β) *pořádek podporovati.* Jakým způsobem?

αα) *dobrým příkladem.* Nezachovávají-li domácí představení pořádku sami, sami-li ve špatných řečech si libují, pýše, opilství, nečistotě hoví, pozdě v noci domu chodí: potom ztěžka podřízení pořádek zachovají Jinak ovšem, dobrý-li příklad dávají. »Exempla trahunt« Předcházejte proto, představení, dobrým příkladem, pořádek zachovávajíce. »Tak svěť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.« (Mat. 5, 16.) »Buď příkladem v slovu, v obcování, v lásce, ve víře, v čistotě.« (1. Tim. 4, 12.) »Od všeliké zlé tvářnosti se zdržujte.« (1. Thess. 5, 22.) *ββ*) *Povzbuzováním a odměnou.* Uznalé slovo, darovaná maličkost přispívá mnoho, že podřízení pořádku šetří. Rovně, starají-li se představení o jejich potřeby, jim častěji nevinnou radost učiní a dovolí

Vedle dbalosti žádá se na představených ještě

b) *horlivost v modlitbě.*

Modlitba jest pramenem všech milostí. »Proste a bude vám dáno.« (Mat. 7, 7.) Přičinění představených tehdy jen výsledkem jistým korunováno a požehnaným ovocem odměněno, propůjčí-li Bůh svou milost. Ji musíme si modlitbou vyprositi. Protož modlete se! »Bděte na modlitbách.« (1. Petr. 4, 7.)

Žádá se

2. *na podřízených*

a) *poslušnost.*

Kde není poslušnosti, tam není také pořádku. Kde jest vlastní vůle, tam jsou jenom bouřlivé mraky, řádící bouře Má-li v domě býti pořádek, musí podřízení poslouchati. Ku poslušnosti musíte je však vy, představení, přidržovati. Dovolíte-li všechno, nebudete-li na postušnosti státi, což jest vaším právem a povinností, konají děti a služební, co jim milo, v rodinu vaši zavítá v brzku zmatek a roztržka Žádá se

b) *obětavost.*

Pořádek může býti jen tehdy, jsou-li podřízení trpěliví, ve mnohém-li zapírají. Musí mlčeti, když by rádi mluvili, doma zůstati, když by rádi vyšli, z lůžka vstáti, když by ještě déle raději spáti chtěli a pod. K obětavosti musíte je však přidržovati. Vhodným způsobem dá se mnoho vykonati. Mnoho

již prospívá přívětivé slovo, bratrské zacházení. Zvláště jeví podřízení obětavost, odplácejí-li jim představení v jiném směru, na př. dobrým zaopatřením, ulehčením v práci

Víte nyní, v čem křesťanský pořádek domácí záleží, kterak prospívá, kterak zaveden bývá Mám ještě něco dodati? To jest: Dbejte pořádku! Jest domu podporou, okrasou, požehnáním Slibte Bohu, že ještě dnes doma jej zavedete. Nejlepší potom odměna bude vám údělem zde i na věčnosti. »Všecko pak slušně a podle řádu se děj.« (1. Kor. 14, 40.) Amen.

14.

Křesťanský domácí zákon.

»Moudrostí postaven bude dům.« (Přísl. 24, 3.)

Duch svatý učí, že ku vystavění, t. j. štěstí a blahu domu jest nutná moudrost. »Moudrostí postaven bude dům.« (Přísl. 24, 3.) Moudrostí touto myslí se ne moudrost světská, nýbrž božská, ne moudrost dítek světa, nýbrž moudrost dítek Božích. Moudrost tato tvoří základ domu, dávajíc zákon, jehož všichni v domě šetřiti mají. Jako říše dobrými zákony zakládány síleny, rovně tak jednotlivé domy Kde křesťanského zákona domácího není, tam staví se na písku a v bahně, »i spadl příval a přišly řeky a váli větrové a obořili se na ten dům: i padl«. (Mat. 7, 27.) Kde naopak křesťanský zákon domácí sídlí, tam všechno na skále jest postaveno, »i spadl příval a přišly řeky a váli větrové a obořili se na ten dům a nepadl«. (Mat. 7, 25.) Milí hospodáři a hospodyně, nevím, o čem lepším bych k vám promluvil, než o křesťanském zákonu domácím. Zní:

I. *Nic proti Bohu.*

II. *Vše pro Boha.*

I. díl.

Napište na dvéře svých domů, vepište však též hluboko ve svá srdce: Nic proti Bohu. Co jest proti Bohu, jest zlé. »Bůh nenávidí všech, kteří činí nepravost.« (Žalm 5, 7.) »Ohavné (jest)

Hospodinu srdce zlé.« (Přísl. 11, 20.) Protož nic zlého v mém domě. Budiž tedy zákonem:

1. *Chci zlého zanechati.*

Hospodář a hospodyně mají bez poskvrny státi před svými; pročež budiž zákonem: žádná zlá

a) *řeč.*

Nechci nic mluviti, co *α) Boha zneuctívá.* Protož žádná kletba, žádné rouhání nevyjdiž z úst mých. Nic nechci mluviti proti kněžství, proti víře, proti svátostem Avšak též nic, co *β) bližního zarmucuje.* Proto žádnou pomluvu, žádné na cti utrhání, tupení, žádnou nezaslouženou předhůzku Chci plniti rozkaz Boží: »Ústům svým udělej dvéře a zámky. Zlato své a stříbro své slej a slovům svým učiň váhu.« (Sir. 28, 28. a 29.) »Žádná řeč zlá nevycházej z úst vašich. (Efes. 4, 29.) Žádný zlý

b) *skutek.*

Nechci ničeho činiti, co božské vůli se protiví Pročež nechť nikdo nevidí u mne zlost, nespravedlnost, opilství, hrdou mysl, hádku a svár Chci poslouchati rozkazu Božího. »Protož složte všelikou zlost a všelikou lest.« (1. Petr. 2, 1.) »Odvrhněte všelikou nečistotu a hojnost zlosti.« (Jak. 1, 21.)

Budiž však i zákonem v mém domě:

2. *Chci zlu zabrániti.*

Nikterak nedostačí, zdržují-li se domácí představení hříchu, musí dle sil usilovati, aby i ostatní hříchů nepáchali. To žádá na nich jejich úřad pastýřský, k němuž je Bůh povolal. Jim platí rozkaz: »Kteří hřeší, trestej!« (1. Tim. 5, 20.) »Sluší se na služebníka Páně, aby s mírností trestal ty, kteříž se protiví pravdě: zdaž by snad někdy dal jim Bůh pokání ku poznání pravdy, aby usmyslili sobě (a dobyli se) z osidel ďábla. (2. Tim. 2, 24.—26.) Proto chci zlu zabrániti a pečovati, aby do mého domu

a) *nic špatného nevešlo.*

Z cesty přináší se do domu prach a bláto, též i jed hříchu. Špatní lidé, špatné knihy a časopisy Často jimi celý

dům nakažen a v záhubu uveden Proto budiž zákonem: Chci pečovati, aby nic špatného do domu nevniklo. Lidé bez náboženství, kteří v necudných řečech a řečech nepřátelských víře si libují, nesmí prahu mého překročiti. Špatné knihy a spisy nebudou přijímány Chci plniti rozkaz Boží: »Přivírej.« (Sir. 42, 7.) »Přichází-li kdo k vám, a nepřináší-li toho učení, nepřijímejte ho do domu.« (2. Jan. 10.) Chci však i toho dbáti, aby v domě mém

b) *nic zlého se nedálo.*

Ani od dětí, ani od služebných, ani od nájemníků Chci zabrániti nemírnému požívání nápojů, nebezpečným známostem, špatným besedám, karbanu, rozbroji a nepřátelství, necudným řečem a písním, zkrátka všelikému nepořádku v domácím žití Nechci zapomenouti na slova: »Musíš vychovávati dceru svou jako v kostele a jako na poušti. Slova, jenž pojem zla v ní vytvářejí, nechť nedotknou se uší jejích. Nedej, aby přiblížilo se k ní dítě, dává-li nějaký špatný příklad.« (Sv. Hieronymus epist. ad Lact.) »Zvláštní péči věnujte svým dítkám a snažte se ve svých domech přísný pořádek ostříhati.« (Sv Augustin.)

Tedy nic proti Bohu. To má býti zákonem a jím zůstati Neříkej: Není možno zákon tento provésti, svět není již takovým, jakým dříve byl, zkáza ze všech stran proudem se valí Poslední jest ovšem pravda, ale čí vinou horší se poměry? »Strážní všickni jsou slepí.« (Js. 56, 10.) »Psi němí.« (Js. 56, 10.) Velkou, snad největší vinu nesou domácí představení, jichž slepota a němota jsou příčinou, že potoky hříchů se rozlévají S dobrotou a s přísností, s opatrností a s odevzdaností do vůle Boží může se mnoho zla odstraniti, kdyby i v prvním okamžiku, po prvním pokusu, se to nezdařilo. Tedy nic proti Bohu!

II. díl.

Napište na dvéře svých domův, avšak i hluboko vepište ve svá srdce: Všecko pro Boha. Co pro Boha jest, jest dobrým. »Hospodin při pokolení spravedlivém jest.« (Žalm 13, 6.) »Víte, že každý, kdož činí spravedlnost, z Boha zrozen jest.« (1. Jan. 2, 29.) Pročež děj se dobré v mém domě. Budiž zákonem:

1. *Chci dobré konati.*

»Bratří, kterékoli věci jsou pravé, kterékoli poctivé, kterékoli spravedlivé, kterékoli svaté, kterékoli milé, kterékoli dobré pověsti, jestli která chvála kázně, na ty věci myslete.« (Filip. 4, 8.) Proto chci ve svém domě

a) *konati, co Bohu se líbí.*

Bohu líbí se modlitba. »Vizte, bděte a modlete se.« (Marek 13, 33.) Proto chci se modliti. Ráno, večer, při stole, při »Anděl Páně« Bohu líbí se mírumilovnost. »Může-li to býti, což na vás jest, se všemi lidmi pokoj mějte.« (Řím. 12, 18.) Proto chci se snažiti, abych zachoval mír Bohu líbí se mírnost. »Učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem.« (Mat. 11, 29.) Proto chci zlost ovládati. Bohu líbí se pracovitost. »V potu tváři své jísti budeš chléb.« (1. Mojž. 3, 19.) Proto chci sil svých užívati a pilně povolání svému se věnovati Bůh miluje střídmost. »Přepásejte bedra mysli své, střízliví buďte.« (1. Petr 1, 13.) Proto chci v jídle a pití pořádku šetřiti Bůh miluje poctivost: »Váha falešná ohavností jest Hospodinu, ale závaží pravé jest jeho vůle.« (Přísl. 11, 1.) Proto chci každému, což jeho jest, dáti a konati Bohu líbí se stydlivost. »Ovoce ducha jest: zdrželivost, čistota.« (Gal. 5, 22. a 23.) Proto chci, aby počestnými byly moje myšlenky, pohledy, slova, skutky Bohu líbí se štědrost. Neopomeňte dobrodiní prokazovati a s bližním se sdíleti; neboť takové oběti líbí se Bohu Chci proto v domě svém konati, co Bohu se líbí, ale i

b) *trpěti, co Bůh sesílá.*

Není domu bez kříže. Kdybys postavil si dům v nejkrásnějším světa kraji a kolkolem nasázel bys růží: nebyl by bez trní a slz. »Trní a hloží tobě ploditi bude země.« (1. Mojž. 3, 18.) Z větší části stíhá kříž hospodáře a hospodyně, podobně jako i blesk do nejvyšších předmětů bije Zde budiž zásadou: Chci trpěti, co mně Bůh sešle. Všechny moje starosti pro Boha, všechno moje utrpení pro Boha, všechny moje slzy pro Boha. »Trpělivosti zajisté vám potřebí jest, abyste, vůli Boží činíce, dosáhli zaslíbení.« (Žid. 10, 36.) Budiž dalším zákonem:

2. *Chci dobro podporovati.*

Jest krásné zajisté a šlechetné, žijí-li představení ctnostně; plní však dokonale Bohem sobě uloženou úlohu teprve tehdy, naváději-li ke ctnosti i své domácí. »Každý otec rodiny má poznati, že jest jeho povinností o domácí otcovsky se starati a že je musí pro Krista a věčný život napomínati, poučovati a povzbuzovati.« (Sv. Augustin.) Dobro může v domě podporováno býti:

a) *zbožným příkladem.*

»Tak svěť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a oslaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.« (Mat. 5, 16.) »Skutky mají svůj jazyk a jsou nad ústa výmluvnější. Proto vždycky děti vaše více dbáti budou toho, co konáte, než toho, co mluvíte.« (Sv. Cyprián.) Dále

b) *společnou modlitbou.*

Má veliké milosti přislíbené. »Jestliže by dva z vás svolili se na zemi o jakoukoli věc, za kterou by prosili, staneť se jim od Otce mého, kterýž v nebesích jest. Nebo kde jsou dva, neb tři shromážděni ve jménu mém, tuť jsem já uprostřed nich.« (Mat. 18, 19. a 20.) Konejte tedy domácí pobožnost s domácími. Společnou modlitbu ráno a večer, před jídlem a po jídle. Nemůže-li otec pokaždé s dětmi se modliti, má matka s nimi modlitbu konati Konečně

c) *dobrým napomínáním.*

»Staršího napomínej jako otce, mladých jako bratří.« (1. Tim. 5, 1.) Slova dobře míněná nezůstanou jistě bez výsledku, zvlášť jsou-li promluvena v čas příhodný Proto napomínejte svých ke stálosti u víře, bázni Boží, počestnosti, mírnosti, střídmosti, mírumilovnosti atd.

Všecko tedy pro Boha. To má býti a zůstati zákonem Ovšem není to lehkým; máte však mocného pomocníka při sobě. Vložte veškeru důvěru na Nejvyššího, volejte k němu o pomoc, konejte své povinnosti a uzříte zaseté sémě, jak vzchází a nebeské ovoce přináší A kdyby pomalu tak se dálo, dojdete najisto svého cíle, jenom když vytrváte

Znáte nyní křesťanský zákon domácí: Nic proti Bohu, všecko pro Boha Kdyby všudy tento zákon se provedl, jak

šťastní byli by lidé, jak spokojeni národové! Dům, v němž zákon tento jest v platnosti, »jest založen na skále« (Mat. 7, 25.) a stojí nepohnutě v bouřích života Andělové s požehnáním vcházejí v něj a vycházejí Pročež napište si na dvéře svých domů, vepište si však také hluboko ve svá srdce: Nic proti Bohu a všecko pro Boha Amen.

15.
Tiché domácí žití.

»Prosím pak především, aby činěny byly modlitby za všecky lidi, abychom pokojný a tichý život vedli, ve vší pobožnosti a čistotě.« (1. Tim. 2, 1. a 2.)

Podivno: jakkoli touží lidské srdce po obcování s lidmi, přece nalézá pravou svou útěchu a pravé své štěstí z větší části jen v odloučenosti a ústraní. Není řídkým případ, že některý člověk v reji světa byl smuten a pln bolu, kdežto v samotě si oddechl a nalezl pokoj Z toho důvodu dává sv. Pavel velikou cenu tichému, pokojnému životu a vyzývá věřící, aby o tuto milost Boha prosili. »Prosím pak především, aby činěny byly modlitby za všecky lidi, abychom pokojný a tichý život vedli, ve vší pobožnosti a čistotě.« (1. Tim. 2, 1. a 2.) Tato slova platí zvláště vám, křesťanští manželé a manželky. Tiché domácí žití je tak velice krásné a milé a přináší mnohonásobné požehnání. Pozorujme dnes:

I. *kterak má se zaříditi;*
II. *jaký přináší užitek.*

I. díl.

Kterak má se klidné domácí žití zaříditi? Musíte
1. *vzdáliti se světa.*
A to
a) *jeho radostí.*

»Všecko, což jest na světě, jest žádost těla a žádost očí a pýcha života.« (1. Jan 2, 16.) Svět nabízí mnoho radostí, jež

hospodáře a hospodyni odvádějí od tichého domácího krbu. Jsou to na př.: tance, ve větších městech divadlo; muže zvláště vábí hra a hostinec Oddá-li se člověk takovýmto zábavám, veta jest po domácím tichém žití. Zdi domu jsou potom příliš úzkými, člověk touží po tom, aby odešel, odchází také a zůstává celé hodiny, nezřídka celé dny a noci Těchto rozkoší musíte se odříci. Vábeň-li jsi: »Aj radost a veselí, zabíjení telat a bití skopců, jedení masa a pití vína: Jezme a pijme!« (Js. 22, 13.), nedejte se svésti Není však vůbec žádná radost dovolena? Ó ano. »Musíme časem duši a tělu občerstvení dopřáti. (Sv. Frant. Sal.) Nesmíte však srdce svého světu obětovati, radovánek světských nemírně vyhledávati. Právě v tiché domácnosti rozkvétají vám nejkrásnější růže, nalézáte nejsladší radosti

Musíte vzdáliti se světa, a to

b) *jeho přátelství.*

Přátelství světa mívá často základ ve zlém a vede také obyčejně ke zlému. »Muž nepravý přeluzuje přítele svého a vede ho po cestě nedobré.« (Přísl. 16, 29.) »Jedenkaždý střez se bližního svého a v žádném bratru svém neměj doufání: nebo každý bratr lstivě podtrhuje a každý přítel podvodně kráčí.« (Jerem. 3, 4.) »Jsou lidé, kteří v obcování duše kazí a takové nazývá Písmo malomocnými.« (Sv. Efrém instruct. de virt. cap. 8.) Obcuje-li člověk mnoho s lidmi, zvláště se syny tohoto světa, t. j. s lidmi, kteří hoví zásadám světa a chovají se dle světa, je veta po tiché domácnosti Tím však se nepraví, že veškerého obcování s lidmi nutno se vystříhati, po způsobu poustevníků se odloučiti. To bylo by jednak nemožným, jednak proti křesťanské lásce. Přátelství však takových, která duši škodí a domácí štěstí pohřbívají, nutno se stříci Musíte

2. *dům svůj posvěcovati.*

Jak? Učiňte

a) *víru základním kamenem.*

Pevná-li víra v domě, jest dům pravou svatyní, obrazem tichého a svatého domu v Nazaretě, v němž Božská rodina bydlila V takovém domě jest zvláště milo a příjemno, člověk tak rád v něm se zdržuje, nemaje touhy po radostech a rozkoších světa. »Lepší jest jeden den v síních tvých nad tisíce. Zvolil jsem

sobě raději opovrženým býti v domu Boha mého, nežli přebývati v stáncích hříšníků.« (Žalm 83, 11.) Učiňte tedy víru základem. Mějte věřící srdce a vštěpte také víru v srdce svých dětí a služebných Vzbuzujte často ctnost víry, poslouchejte pilně slovo Boží, čtěte zvláště v neděli a ve svátek pobožné knihy, modlete se rádi a modlete se také se svými. Ráno, večer, Anděl Páně, před jídlem a po jídle Učiňte

b) *lásku kamenem závěrečným.*

Sídlí-li láska v domě, jest dům pravou svatyní, v niž andělé vstupují Láska proměňuje dům v tiché nebe: jeden pomáhá druhému, jeden vede druhého, jeden těší druhého. Proto také žije se tak dobře v takovém domě a člověk nemá potřeby světa a obcování s ním Učiňte tedy lásku kamenem závěrečným. »Totoť jest přikázání mé, abyste se vespolek milovali, jakož (i já) jsem miloval vás.« (Jan 15, 12.) »Žádnému nezůstávejte nic dlužni, než abyste se vespolek milovali.« (Řím. 13, 8.) Ó, uveďte lásku ve svůj dům, otevřete jí dvéře a okna, svá srdce Milujte se vespolek láskou pravou a upřímnou. Milujte však též děti své a služebné Bude-li vlásti svatá láska v domě vašem, nebude více tichá domácnost chyběti; nebo člověk jest šťastným mezi svými a nepomyslí ani, aby prahu překročil a po bláznovství světa se sháněl

II. díl.

Přináší domácí tiché žití také užitek? Ovšem, a to veliký. Jest domu

1. *baštou.*

Ve dvojím smyslu.

a) *Proti zlému nepříteli.*

»Protivník váš, ďábel, jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by sežral!« (1. Petr 5, 8.) Jako dravec na všech cestách lesních a pohoří se toulá, všude kořist hledaje, podobně i ďábel. Kde však nalézá nejbohatší kořist? Rozhodně na tržištích světa. Ó, kolik duší polapí v divadlech a na tanečních zábavách, v hernách a hostincích! Tichý domácí život jest však mocnou baštou proti zlému nepříteli, protože zbožná domácnost vzdá-

lena jest ruchu světa, nebezpečných zábav jeho, kde ďábel tisíce a tisíce rozprostírá sítí Kdo rád doma dlí, před bezčetným jest pokušením bezpečen

Tiché domácí žití jest baštou

b) *proti zlým lidem.*

Zlí lidé natropí zvláště mnoho zla, často nejlepší a nejzbožnější svádějíce. »Jáma a osidlo.« (Jos. 23, 13.) »Falešní proroci, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví.« (Mat. 7, 15.) »Marnosti mluvíce, žádostmi těla chlípnost loudí.« (2. Petr. 2, 18.) Tiché domácí žití chrání před tím. Kdo střeží svého příbytku, neutíkaje do světa, nepřijde tak lehce do špatné společnosti a nemá podílu »v skutcích neužitečných temnosti«. (Efes. 5, 11.) Pokud Dina, dcera patriarchy Jakuba, tichou domácnost milovala, byla nevinna, jakmile však na tržišti světa se ocitla, padla v ruce svůdci, jsouc zneuctěna. (1. Mojž. 34, 1.—3.)

Tiché domácí žití jest pro dům

2. *pramenem požehnání.*

a) *pramenem požehnání ve věcech pozemských.*

Příkladem jest Job. Žil tiché žití v kruhu svých; stojí o něm psáno: »A měl dobytka sedm tisíc ovec a tři tisíce velbloudů, pět set také spřežení volů a pět set oslic a čeledi velmi mnoho.« (Job. 1, 3.) O domácí ženě praví Písmo sv. dále: »Mnohé dcery shromáždily bohatství, tys převýšila všecky.« (Přísl. 31, 20.) To jest lehko pochopitelno. Kdy ubývá blahobytu v rodině? Tehdy, nezůstává-li manžel nebo manželka doma, potlouká-li se po hospodách, oddává-li se zábavám světským. »Poklad žádoucí a olej (bývá) v příbytku spravedlivého: ale člověk nemoudrý rozptýlí to.« (Přísl. 21, 20.) Rozkoše světské jsou nejenom drahé, nýbrž ukrádají také mnoho času, čímž domácnost trpí často úžasně. Jak mnohý již, na něhož štěstí se smálo, celý majetek promrhal a naposled v chudobinci aneb jako žebrák ve stáji skonal! Kdy ale blahobytu v rodině přibývá? Tehdy, milují-li manželé svou domácnost, vytrvají-li na svém stanovišti, při své práci. Nic se nezameškává, nic se neztratí, proto daří se domu, aspoň jest jistota před hladem a nedostatkem

Zbožná domácnost jest

b) *pramenem požehnání ve věcech nebeských.*

Nejkrásnější a nejušlechtilejší květina ctnosti vykvetla ve stínu tiché domácnosti. »I sstoupil s nimi a přišel do Nazareta a byl jim poddán. A Ježíš prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí.« (Luk. 2, 51. a 52.) Tiché domácí žití jest pramenem mnoha ctností. Vyrůstá v něm spokojenost, mírnost, skromnost, čistá, dechem světa neposkvrněná zbožná mysl. Proto také mnoho svatých uchýlilo se v zátiší samoty, posílit se v ní v životě nebeském. »Snadněji jest mlčeti naprosto, nežli nehlesnouti slovem. Snadněji jest doma v úkrytu trvati, nežli vně dokonale se ostražiti. Kdo tedy na vnitřního a duchovního člověka dospěti žádá, s Pánem Ježíšem zástupu se straň. Nikdo nevystupuje bezpečně na veřejnost, leč kdo rád bývá soukromí.« (Sv. Tomáš Kemp. imit. Chr. lib. 1. cap. 20.)

Právem vybízí tedy apoštol k tichému domácímu žití a tak rád by je ve všech rodinách viděl. »Prosím pak především, aby činěny byly modlitby za všecky lidi, abychom pokojný a tichý život vedli ve vší pobožnosti a čistotě.« (1. Tim. 2, 1. a 2.) Křesťanští manželé! Nechcete také zbožnou domácnost si zamilovati? Chcete-li, musíte vzdáliti se světa, vzdáliti se radostí a přátelství jeho Ó, učiňte tak. Učiň tak zvláště ty, milý hospodáři! Hleď, až dosud ponořil jsi se úplně do světa, všem radovánkám jsi se oddával, hostinec a hrací stolek každý den tě vídal. A ubohá žena a ubohé děti! Štěstí a blahobyt a pokoj z rodiny tvé prchl Ó, počni touto hodinou milovati zbožnou domácnost. Kdyby to s počátku i oběti žádalo, později budeš bohatě odměněn Navádějte, křesťanští manželé, děti své k tichému domácímu žití, vštěpujte jim lásku k domovu, nedovolujte jim po ulicích se potloukati I služebné hleďte zbožné domácnosti získati Alespoň noční toulky jim nedovolujte, jež zvlášť mnoho zla v zápětí mají a nezřídka celý dům v nepořádek uvádějí Amen.

16.

Svatý život rodinný.

»Dílo jeho jsme, stvořeni jsouce v Kristu Ježíši k skutkům dobrým, abychom v nich chodili.« (Efes. 2, 10.)

Jest naší pozemskou úlohou, abychom svatě žili. Odtud ta doléhavá napomínání a vybízení. »Buďtež dokonalí, jako i Otec váš nebeský dokonalý jest.« (Mat. 5, 48.) »Obnovte se duchem mysli své a oblecte člověka nového, podle Boha stvořeného v spravedlnosti.« (Efes. 4, 23. a 24.) »Dokonávejme posvěcení (své) v bázni Boží.« (2. Kor. 7, 1.) Řiďte se »podle toho, kterýž vás povolal, a svatý jest, i vy ve všem obcování svatí buďte«. (1. Petr. 1, 15.) Zcela zvláště má rodina svatě žíti. Ó, jak by to bylo krásným, kdyby všecky rodiny zbožně žily! S jakým plesáním shlíželi by andělové na příbytky lidí, jak i Bůh sám ku požehnání pozdvihoval by svých rukou!

Mluvme dnes o svatém domácím žití:

I. *Ó, jak jest krásným,*
II. *ach, jak jest řídkým.*

I. díl.

Svatý rodinný život záleží v tom, že všichni členové rodiny vůli Boží konají, povinnosti plní, jež jim víra ukládá. Čím ochotněji a svědomitěji tak se děje, tím více vzrůstá svatost, tím bohatěji a velebněji klíčí v ní nebeské květiny a kvítí Svatý život rodinný jest velice krásný; jest krásný

a) *před Bohem.*

Bůh má ve svatém životě rodinném veliké zalíbení, poněvadž

a) *jej chce.*

Vidíme to na rozkazech, jež jednotlivým členům rodiny uděluje, jež svatého života jsou základem α) *Muži.* Bůh jim poroučí poctivé jednání a lásku. »Vystříhej se pilně, synu můj, smilstva, a kromě manželky své nikdy se nedopouštěj poznati hříchu.« (Tob. 4, 13.) »Muži, milujte manželky své, jakož

i Kristus miloval církev.« (Efes. 5, 25.) *β*) *Ženy.* Bůh poroučí jim poslušnost a pokoru. »Ženy, poddány buďte mužům, jakž sluší, v Pánu.« (Koloss. 3, 18.) Mají »ženy ozdobovati se v oděvu slušném, stydlivostí a střízlivostí, a ne kadeřavými vlasy neb zlatem neb perlami aneb drahým rouchem, ale jakž sluší na ženy, kteréž ukazují pobožnost dobrými skutky«. (1. Tim. 2. 3. a 10.) *γ*) *Rodiče.* Bůh jim poroučí, aby nejenom dle těla děti své vychovávali, nýbrž zvláště ctnosti křesťanské jim vštěpovali. »Synům svým přikažte, aby činili spravedlnosti a almužny, aby pamatovali na Boha a dobrořečili jemu po všecken čas v pravdě a z celé moci své.« (Tob. 14, 11.) »Nestyď se za mnohou kázeň synů.« (Sir. 42, 5.) *δ*) *Děti.* Bůh jim přikazuje, aby rodičů poslouchali, jim pomáhali a je podporovali. »Cti otce svého i matku svou.« (Mat. 19, 19.) »Synové (a dcery), poslouchejte rodičů ve všech věcech.« (Koloss. 3, 20.) »Synu, ujmi se stáří otce svého a nezarmucuj ho v životě jeho.« (Sir. 3, 14.) Bůh chce tedy svatý život rodinný; co však Bůh chce, jest právě tím také dobré a krásné. Bůh však jde ještě dále:

b) *jej odměňuje.*

Písmo jest plno nejpotěšitelnějších přislíbení těm, kteří svatý život rodinný žijí: zbožným manželům, zbožným rodičům, zbožným dítkám. »Ženy dobré blahoslavený jest muž; nebo počet jeho let dvojnásobný bude. Díl dobrý jest žena dobrá, za podíl bojícím se Boha dána bude muži pro činy dobré; bohatého pak i chudého srdce dobré, každého času obličej jich veselý jest.« (Sir. 26, 1.—4.) »Kdo cvičí syna svého, bude chválen z něho a chlubiti se bude jím.« (Sir. 30, 2. a 3.) »Cti otce svého i matku svou; kteréž jest přikázání s zaslíbením: aby dobře bylo tobě, a (abys) dlouho živ byl na zemi.« (Efes. 6, 2. a 3.) Bůh odměňuje tedy svatý život rodinný, a co odměňuje, je tím právě také dobrým a krásným Jako svatý život rodinný krásný jest před Bohem, jest také

2. *krásný před světem.*

Jest krásný

a) *v očích synů Božích.*

Není rodina, v níž svatý život se žije, krásným divadlem všem lidem zbožným a milujícím Boha? Není rodina, ve které

pobožnosti a modlitby ke trůnu Božímu denně vystupují, kde všichni u domácího oltáře, před obrazem Ukřižovaného se shromažďují, ruce spínajíce; rodina, v níž slova kletby není slyšeti, ani hádky, nýbrž kde všichni vespolek láskou k sobě lnou a laskavostí; rodina, v níž den Páně důstojně se světí a přikázání Boží a církve svědomitě se plní; rodina, v níž manželé ve svornosti žijí, rodiče synům a dcerám ve zbožnosti příkladem svítí, v níž děti na rodičích lpí s celou duší, jich s největší ochotou poslouchají: není taková rodina u vážnosti u všech a neplatí o ní: »Jak krásný život žije se v tomto domě!« Svatý život rodinný jest krásným

b) *v očích synů světa.*

Svět »miluje, co jeho jest« (Jan 15, 13.), a poněvadž »všecko, co jest na světě, jest žádost těla a žádost očí a pýcha života« (1. Jan. 2, 16.): proto miluje svět jenom tyto věci, jsa jim z celé duše své oddán Přece však nemůže svět, kdyby i sebe více zvrácen byl, alespoň v srdci uznání ctnosti odepříti, byť i jí se ústy posmíval a ji tupil proto mají spustlí lidé před řádnou rodinou zvláštní úctu; nitro jich nutí je takořka proti jejich vůli k tomu .

Jak krásným jest tedy svatý život rodinný, krásným před Bohem, krásným před světem! Kéž by všude byl, v každém domě a ve všech domech! Slíbili ovšem snoubenci, před oltářem Páně stojíce, že svatý život rodinný chtějí žíti, a ruce si podavše, nebe a zemi za svědka se dovolávali na důkaz, jak opravdovým jest a vážným jejich slib, zatím však jinak se stalo. Často nezachovává se dané slovo

II. díl.

Pořídku jest nyní život rodinný svatým. Podoben jest »pokladu skrytému v poli« (Mat. 13, 44.); oné vzácné perle, »za kterou kupec — k vůli vzácnosti — prodal všecko« (Mat. 13, 45.); jest květinou, jež nekvete na všech lukách, ve všech údolích; jeť příbytků, kde jest svatý život rodinný

1. *velmi málo.*

Pohlédněme

a) *na starý věk.*

Vidíme ovšem ctnostné rodiny, počet jich však není právě veliký Písmo sv. ukazuje nám rodinu Noemovu, potom zbožné rodiny zakladatelů národa israelského: Abrahama, Isáka a Jakuba V pozdějších časech zříme zbožné rodiny Elkánovu, Tobiášovu, Mathatiášovu, Zachariášovu a především nejzbožnější z rodin, lesk a korunu rodin, rodinu v Nazaretě To jsou skoro všecky rodiny, jež Písmo sv. v době čtyř tisíců let jmenuje a uvádí. Ó, jak zcela málo jich! Popatřme

b) *na nynější věk.*

Zříme ovšem zbožné rodiny. Milosti vykoupení, modlitba a častější přijímání svátostí podivuhodně působí, takže není nedostatek dobrých domů Přece však jest jich počet u porovnání s domy, kde duch světský vládne a kde usídlil se hřích, právě ne veliký. Ach, rodin, v nichž život svatý marně hledám, jest

2. *velmi mnoho.*

Jaký obraz hledí nám z bezčetných rodin vstříc? Velice smutný. V četných rodinách

a) *není bázně Boží.*

»Není bázně Boží před očima jejich.« (Řím. 3, 18.) Nemyslí se již na Boha, nemodlí se již. S Bohem jest člověk hotov, postaviv ho před dvéře Proto také není bázně před hříchem, bázně před nevýslovně hroznými tresty na věčnosti V četných rodinách

b) *není víry.*

Kdo sečte otce rodin, kteří všecko, čemu neomylná církev učí, za pošetilost a bájku považují? Otce rodin, kteří jako »nepřátelé kříže Kristova chodí« (Filip. 3, 18.) a »milovali lidé více tmu nežli světlo«. (Jan 3, 19.) Otcové rodin, kteří dokonce víru svých, manželky, dětí a služebných na všechen způsob podkopávají V četných rodinách

c) *není pokoje.*

»Plni sváru.« (Řím. 1, 29.) »Tepete pěstí nemilostivě. (Js. 58, 4.) Manželé nechtějí jeden od druhého nic strpěti, děti jsou urputné, jako jejich rodiče, každá maličkost rozohní je a rozdvojí S pláčem odešli andělové pokoje, za to usadili se pevně ve všech koutech duchové rozbroje V četných rodinách

d) *není poslušnosti.*

»Mnozí jsou neposlušni.« (Tit. 1, 10.) Manželka nezná poslušnosti, činíc vše dle své hlavy a svého smyslu Manžel nedbá nejlépe míněných rad manželčiných, aniž dbá slz jejích a proseb. Synové a dcery neptají se po rozkazech rodičů, po přikázáních domácích V četných rodinách

e) *není mírnosti.*

»Blázen hned ukazuje hněv svůj.« (Přísl. 12, 16.) Muž haní a kleje a mává jako domácí tyran žezlem železným Žena při každé příležitosti jak žhavý oheň vyjede, celé dny často nemajíc pro své vlídného slova, laskavého pohledu Děti nechtějí ani od sebe, ani od rodičův ničeho snésti, hašteří se a nadávají, že jich až na ulici slyšeti. V četných rodinách

f) *není pořádku.*

»Země, kdežto žádný řád.« (Tob. 10, 22.) Každý dělá, co se mu líbí, každý odchází z domova a přichází domů, jak mu příhodno Nikdo nechce poslouchati, svévoli svoji a svoji pohodlnost v obět přinésti V četných rodinách není

g) *nic, leč hřích.*

Žijí tam »lidé sami sebe milující, lakomí, pyšní, bezbožní, nelítostiví, nepokojní, utrhači, bez dobrotivosti, zpurní a milovníci více rozkoší, nežli Boha«. (2. Tim. 3, 2. a 3.) Ach, jak přežalostný obraz hledí nám vstříc v přečetných rodinách, zvláště v nižších stavech! Opilství, nevěrnost, znesvěcování manželství, pohrdání vším, co dobré jest a počestné. Andělé Boží, kteří jasným ve příbytky lidí nahlížejí zrakem, vidí, jak hrozné hříchy v četných páchají se rodinách, zří, s jakou drzostí nejctihodnější zákony Boží a církve šlapány bývají

A přec svatý život rodinný tak velice krásný, krásný před nebem a zemí. Zařiďte jej, všude jej zařiďte. »Bratří, kterékoli věci jsou poctivé, kterékoli spravedlivé, kterékoli svaté, kterékoli milé, jestli která ctnost, na ty věci myslete.« (Filip. 4, 8.) Avšak nemyslete pouze na ně, nýbrž konejte je také a zaveďte je ve svých rodinách. Odhoďte dnes hned nesvár, hašteřivost, chladnost ve víře, neposlušnost, všecko, co jest sobecké a nekřesťanské, uveďte za to pokoru, mírnost, lásku, trpělivost, nábožnou mysl branou otevřenou ve svůj dům. Potom začne svatý u vás život rodinný a přinese ovoce nebeského požehnání Amen.

17

Štěstí křesťanské rodiny.

»Odpočinutí dá tobě Hospodin vždycky a naplní blesky duši tvou a kosti tvé vysvobodí, a budeš jako zahrada svlažená, a jako studnice vod, jejížto vody nevysýchají.« (Js. 58, 11.)

Jakoby na štěstí rodiny bohabojné hleděl prorok Isaiáš, napsav (58, 11.): »Odpočinutí dá tobě Hospodin vždycky a naplní blesky duši tvou a kosti tvé vysvobodí, a budeš jako zahrada svlažená, a jako studnice vod, jejížto vody nevysýchají.« Počestná rodina nalézá již zde na zemi své tiché štěstí, sladkou svoji útěchu. Nezáleží na tom, bydlí-li v nádherném domě, vládne-li velikými statky a penězi, má-li před světem lesk a požívá-li vážnosti. To jsou věci, jež ovšem k štěstí poněkud přispívati, nikdy však nemohou sami štěstí přivoditi Třeba jest, aby rodina duchem křesťanským byla prodchnuta, aby křesťanství bylo jí prvním a posledním. V tomto případu nepostrádá nikdy více štěstí, ani tehdy, kdy hodiny a dny navštívení dolehnou a žal a bol na dvéře domovní zaklepou. O tom budeme rozjímati a mluviti o štěstí rodiny křesťanské. Křesťanská rodina má

I. *v Bohu dárce milosti,*
II. *v sobě podporu života.*

I. díl.

Křesťanskou rodinou míním rodinu, jež první místo dává Bohu, jež povinnosti povolání svého svědomitě plní, jak svatá víra předpisuje. Taková rodina jest šťastnou; máť v Bohu dárce milosti, a to

1. *pro pozemský život.*

Nemůžeme svého štěstí časného nikterak, leč Bohem a jeho milostí dojíti. »Ani ten, kdož sází, jest něco, ani ten, kdo zalévá, ale Bůh, jenž dává vzrůst.« (1. Kor. 3, 7.) Kdyby sebe pečlivěji sázel člověk a zaléval, nechrání-li Bůh a nežehná-li, nevyroste ani stéblo na poli, všechno pustým zůstane a mrtvým

»Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří stavějí jej.« (Žalm 126, 1.) Nedaří se podnik, všecko jde opačným směrem. Toho nemusí křesťanská rodina se obávati, ježto Bůh jejím dárcem milosti i v pozemském životu, jenž

a) *ji chrání.*

Rodina potřebuje ochrany Boží na polích i nivách, v domě i ve stáji, pro podnik a práci, zdar a zdraví. Této ochrany se jí též dostává. »Spasení spravedlivých (přijal) od Hospodina, a (on bude) obránce jejich.« (Žalm 36, 39.) On vše mocnou rukou chrání. Chrání jejich zahrady a pole, jejich podniky a namáhání, jejich chod a kroky. A »kdo obývá v pomoci Nejvyššího, nepřistoupí k němu zlé a metla nepřiblíží se k stanu jeho« (Žalm 90, 1. a 10.) Bůh dává křesťanské rodině svou milost i tak, že

b) *jí požehnává.*

»Příbytkové spravedlivých požehnáni budou.« (Přísl. 3, 33.) »Požehnání Páně jest nad hlavou spravedlivého.« (Přísl. 10, 6.) To však jest velice znamenité; neboť »požehnání Hospodinovo bohaté činí« (Přísl. 10, 22.) a »jako řeka se rozvodnilo«. (Sir. 39, 27.) To doznaly zbožné rodiny Starého zákona, na př.: rodina Abrahamova, Isákova, Jakubova a pod. Toto požehnání spočívá i na křesťanských rodinách. Nedalo by se vysvětliti, kterak mnohé rodiny po celý Boží rok se udrží, ano ponenáhlu i značné jmění sobě shromáždí Křesťanské rodině jest Bůh dárcem milosti

2. *pro život nebeský.*

Nebeským životem míním vše, co týká se spásy duše a našeho věčného povolání, jež apoštol naznačuje, řka: Bůh »chce, aby všickni lidé spaseni byli.« (1. Tim. 2, 4.) Jako pro pozemský, dává Bůh milost i pro život nebeský, t. j. udílí nám nadpřirozenou milost, abychom nebe mohli dojíti Tuto milost zvláště křesťanské rodině uděluje, a to

a) *v jejím základu.*

Křesťanská rodina založena před oltářem Nejvyššího, a to v okamžiku, v němž kněz snoubence znamením svatého kříže žehná. V tomto okamžiku otevírá se také pramen nebeského milosrdenství »Veliké tajemství v Kristu a v církvi.« (Efes.

5, 32.) »Popírá-li někdo, že manželství jest jednou ze sedmi svátostí evangelického zákona, budiž v klatbě.« (Conc. Trident. sess. 24. can. 1.) Proto zjednává tato svátost milost Boží. V plnosti požehnání Božího odcházejí novomanželé od oltáře, nadzemskou vyzbrojeni silou, aby povinnosti své plniti a nebe dojíti mohli Bůh uděluje rodině křesťanské milost

b) *v jejím trvání.*

Milost svátostná není světlem, jež brzy opět uhasíná, není proudem, jenž brzy opět vysychá, nýbrž trvá stále po celou dobu manželství, až do vysokého stáří, až do okamžiku, kdy smrt svazek kosou přetne. Po celou tuto dobu dává Bůh rodině křesťanské milost, aby na spáse své pracovati a věčnou blaženost si dobývati mohla Kromě toho jí uděluje vždy ještě povšechné milosti, na nichž také ostatní dítky církve podíl mají. Sem řadí se milosti, jež plynou z modlitby, mše sv., přijímání těla a krve Páně Mimo to dostává se manželům ještě zvláštní milosti, která pomáhá pokušení těla, světa a ďábla přemáhati a život spravedlivý a svatý žíti

Tak má křesťanská rodina v Bohu dárce milosti. Není dne, v němž by Pán, jí žehnaje, rukou svých neotvíral a »vody života« (Zjev. 22, 17.) nevyléval, »milost nad milost« (Jan 1, 16.) nerozdával: milost pro život pozemský a ještě více pro život nebeský Není to veliké štěstí? Kdo by o tom i jediný jenom okamžik pochyboval?

II. díl.

Křesťanská rodina jest však i z jiné stránky šťastna; máť v sobě podporu života, a to

1. *ve strastech tohoto života.*

Pout pozemská jest plna starostí a trampot. »Teskný jest čas života našeho.« (Moudr. 2, 1.) »Četná protivenství a různé nepříjemnosti potkají tě, kdekoli bys byl.« (Sv. Tomáš Kemp. imit. Chr. lib. 2. cap. 12.) Křesťanská rodina v utrpeních tohoto života jest v sobě podporou, a to

a) *vzájemným příkladem.*

Poněvadž víra v rodině křesťanské vládne, poznává proto i vysokou cenu pozemských námah a navštívení, nestýská si a neklesá. S radostí jde otec na práci denní, matka za pracemi

svého povolání Přijdou-li trudné okamžiky a trpké dny, není slyšeti kletby, není slyšeti rouhání, nýbrž spíše zaznívají slova: »Můj Bože, staň se vůle tvoje!« Tento příklad odevzdanosti tak posiluje i ostatní členy rodiny, že ochotně trpí života námahy Dále má podporu rodina

b) *ve vzájemném účastenství.*

»Plačte s plačícími.« (Řím. 12, 15.) Soustrast nemálo přispívá, že břímě života se polehčuje. Polovice bolu téměř mizí, nalezneme-li soustrastné srdce. Rodiče mají soustrastné srdce k dětem a služebným a tito naopak k rodičům a pánům. Ó, kolik slz pouhá soustrast osušuje! Posléze má křesťanská rodina podporu

c) *ve vzájemné pomoci.*

Láska ukazuje se »skutkem a pravdou«. (1. Jan. 3, 18.) A proto jeden druhému ruku podává, jeden druhého podporuje Jest-li jednomu práce těžkou, pomáhají druzí; jest-li jeden unaven a sláb, vystřídají ho druzí; upadne-li jeden v nemoc, bdí u lůžka druzí, podávají pokrm a nápoj; potřebuje-li jeden nějaké služby, ostatní jsou ochotni posloužiti

Křesťanská rodina má v sobě podporu života

2. *na cestě do věčnosti.*

Člověk jest povolán, »slávy synů Božích« (Řím. 5, 2.) požívati. Jeho pravý cíl dolů jemu se hvězd kyne, jemu má blížiti se každým dnem. Cesta k tomu cíli jest však obtížná a nebezpečná. »Království nebeské trpí násilí, a ti, kteří násilí činí, uchvacují je.« (Mat. 11, 12.) »Bojování jest život člověka na zemi.« (Job. 7, 1.) Šťasten, kdo členem křesťanské rodiny; budeť

a) *špatné cesty chráněn.*

V dobrý dům nevniká zkaženost světa. V domě tom není špatných knih a časopisů, není necudných řečí a šprýmů, není kletby, není rouhání; tam není špatných schůzek, tanců, známostí atd. Svatou zdí dům jest obehnán, kterou ďábel přeskočiti nemůže. To jest velmi dobrým. Děti a služební bez počtu padají za oběť pokušením, poněvadž žijí v rodině, která jest bez-

cennou Kdo však v křesťanském domě žije, má o tisíc pokušení méně a uchová se tak snadno pádu Kdo rodiny dobré členem, jest

b) *také na dobrou cestu uváděn.*

V počestné rodině vykonává se modlitba, jest u velké vážnosti slovo Boží, mše sv. není zanedbávána, svátosti častěji přijímány. To jsou však výtečné prostředky k dojití blaženosti Tam jeden druhému svítí dobrým příkladem, jeden povzbuzuje druhého ku podpoře, čistotě, ke svaté lásce Boží To jsou však cesty Boží, a kdo po nich kráčí, jistě dospěje k cíli svému, k blaženosti věčné. »Já život věčný dávám jim a nezhynou na věky, aniž je kdo vytrhne z ruky mé.« (Jan 10, 28.)

Vizte štěstí křesťanské rodiny! V Bohu má dárce milosti a v sobě podporu života. Dejte nám četných křesťanských rodin, v nichž nejen podle jména, nýbrž ve skutečnosti víra svatá a svatá láska žije a vládne, a bude slz bez počtu ušetřeno, duší bez počtu v nebe uvedeno A to jest právě kletbou našich dnů, že křesťanství z rodin se vymítá, čímž sloupy milosti a útěchy se porážejí a tisíce lidí do bídy a neštěstí se uvrhuje. Nahlédněte do světa! Jest to ovšem jinak Pečujte o ducha křesťanského ve svých rodinách! Jest vaším nejušlechtilejším pokladem a pramenem vašeho štěstí. Podstatou ducha křesťanského jest však víra a ctnost. Jen ten dům jest křesťanským, v němž vysoko a svatě zachovává se víra, a kde pokoj, mírnost, čistota, pobožnost, v němž kvetou ctnosti, jimž nás víra učí. Važte si a zachovávejte ducha křesťanského vy otcové a matky, vy synové a dcery, vy služební a služebné! »Boha se boj a přikázání jeho ostříhej.« (Kazatel 12, 13.) Štěstí, jež údělem jest rodin křesťanských, na sobě sami potom okusíte Amen.

18.
Růže v manželském stavu.

»Jako květ růžový ve dnech jarních.« (Sir. 50, 8.)

Všichni, kdož ve stav manželský vcházejí, doufají, že v něm štěstí naleznou a útěchu; ano četní myslí, že po růžích jenom budou kráčeti a trní v cestě že více nebude. Zatím však brzy vidí se manžel oklamána, když jedna růže po druhé vadne, bodlák za bodlákem klíčí. Přece mohlo by manželství stavem štěstí a útěchy býti, ne ovšem v tom smyslu, jakoby v něm všechno utrpení přestalo, nýbrž tak, že v tomto stavu život by oslazen a dílem byl ozářen. »Jako květ růžový ve dnech jarních« (Sir. 50, 8.) zahradu krášlí, mohly by podobně v zahradě manželské růže plné vůně a jasu vyrůsti. »Ó, rci nám toto tajemství a my ti budeme vždy vděčni!« Ano, křesťanští manželé, povím vám toto tajemství, vy však musíte slíbiti, že řeči mé budete následovati; k největší radosti své uzříte potom růže v manželském stavu vykvétati Promluvím o těchto růžích:

I. *Kterak je nutno sázeti* a
II. *kterak je nutno ošetřovati.*

I. díl.

Semeno růžové má býti vsazeno

1. *před svazkem manželským.*

A to životem svaté bázně Boží. Tím

a) *náruživost se potlačuje.*

Kdo má svatou bázeň Boží, snaží se varovati se hříchu. »Bázeň Hospodinova nenávidí zlého.« (Přísl. 8, 13.) »Bázeň Páně zapuzuje hřích.« (Sir. 1, 27.) »Skrze bázeň Hospodinovu uchyluje se každý od zlého.« (Přísl. 15, 27.) Zcela pochopitelně. Ve světle víry jest hřích něčím hrozným. Urážkou Boha, vzpourou proti jeho nebeské Velebnosti Proto člověk, jenž Boží bázní proniknut, chvěje se před zlem, zvláště hříchu smrtelného se vystříhaje A tím nejlépe o štěstí v manželství předem po-

staráno. Kterak? Představte si lidi, kteří nemají bázně Boží, kteří za svobodna náruživostem svým uzdu i otěže popustili, a představte si dále, že tito lidé s tímtéž srdcem vstupují v manželství, se srdcem plným náruživostí, se srdcem plným chlípnosti, pýchy, pomstychtivosti: co potom bude, co musí býti a nastati? Za svobodna-li potlačovali manželé své náruživosti a učili se ve svaté bázni Boží sebe přemáhati a nad sebou vítěziti, nalézají při vstupu v manželství dobře připravenou půdu, ušlechtilou půdu pro zahradu, jež vhodná jest pro pěstování růží

Bázeň Boží

b) *zasluhuje požehnání Božího.*

»Nemají nedostatku ti, kdož se ho bojí.« (Žalm 33, 10.) »Jistě blízká jest těm, kteříž se ho bojí, pomoc jeho.« (Žalm 84, 10.) »Milosrdenství Hospodinovo od věků a (trvá) až na věky nad těmi, kteříž se ho bojí.« (Žalm 102, 17.) Jak šťastni jsou tudíž, kteří za svobodna žili v bázni Boží! Přinášejí si v manželství požehnání Nejvyššího, a když tento žehná, neschází nikdy štěstí, potom růže v hojnosti vykvétají a pokoj a radost vchází do rodin.

Vidíte, jak velice důležito jest za svobodna žíti v bázni Boží! Tím položen úhelný kámen příštího štěstí, tím zaseto sémě, z něhož později nejkrásnější květiny vyrůstají Křesťanští manželé! Nahlédněte v minulost! Žili jste za svobodna v bázni Boží? Či ne? Následky toho den co den uzříte, dobré nebo zlé. Dobré, byli-li jste v bázni Boží, zlé, v ní-li jste nežili Šťastni v prvém, nešťastni ve případu druhém! V prvém případu zcela jistě vykvetou vám růže v zahradě, ve druhém zcela málo růží natrháte. »Nemůžeť dobrý strom zlého ovoce nésti, ani strom zlý ovoce dobrého vydávati. (Mat. 7, 18.)

Zaseto-li semeno před sňatkem manželským, mají manželé starati se, aby růže rozkvetly

2. *v manželství.*

A to životem svaté lásky Boží; kde ta jest, tam

a) *ztrácejí trny své ostny.*

Nikdo nemá věřiti, že v manželství nebude bolesti a strasti. »Zaneprázdnění veliké stvořeno jest všem lidem.« (Sir. 40, 1.) I ženatým a provdaným platí slova svatého otce Chrysostoma

(hom. 64. ad pop.): »Pomni, že musíš snášeti strasti, chceš-li nebo nechceš.« Ano, v manželství jest více křížů a trampot, než ve stavu svobodném Jsou-li však manželé láskou Boží naplněni, potom bolestný osten trní se zmírňuje. Z lásky Boží vytéká α) *milost.* Kdož Boha milují, obdrží zvláštní sílu, kterouž bol pozemského života stává se snesitelným, ano dokonce lehkým Z lásky Boží vytéká β) *trpělivost.* Kdo Boha milují, nesou kříž bez reptání a kletby, nesou jej spíše s odevzdaností, ano se svatým jásotem Tak pozbývají trny bolavých ostnův. Ještě více: Kde láska Boží sídlí, tam

b) *vykvétají růže plné vůně.*

Láska Boží jest pramenem, anebo spíše souborem všech ctností. »To jest láska Boží, abychom přikázání jeho ostříhali.« (1. Jan. 5, 3.) Kdo přikázání Božích ostříhá, koná právě tím ctnosti křesťanské. Sídlí-li tedy v manželství láska Boží, sídlí tamtéž i mírnost, pokora, střízlivost, spokojenost, mírumilovnost. To jsou však ctnosti, které manželství činí šťastným, je ozařují. Jsou-li manželé mírni, pokorni, střízlivi, spokojeni a mírumilovni, jistě dožijí se krásných dnů, kvetou jim růže na všech cestách. »Spravedlivý jako palma kvésti bude, jako cedr na Libánu rozmnoží se.« (Žalm 91, 13.)

Křesťanští manželé! Kvetou vám snad také růže tiché a svaté radosti? Nechybí-li u vás bázeň Boží a Boží láska, bude zahrada vaše květinami krášlena, život váš bude šťastným. Kvete vám tehdy růže dobrého svědomí, růže pokoje, růže vzájemného soucitu, slovem kvetou vám růže mnohých radostí. »Jako květ růžový ve dnech jarních.« (Sir. 50, 8.) Kde není lásky a bázně Boží, tam není možno, aby dařily se růže, tam rostou spíše kopřivy a trní Pohled do rodiny nás přesvědčí o tom

II. díl.

Ve mnohé zahradě rozkošně kvetou růže. Zatím množí se hmyz na listech, a nezalévají-li se, sklánějí brzy své korunky, vadnou, schnou a konečně od stonku upadají Něco podobného děje se nezřídka v manželství. Zdá se s počátku, že radost usídlila se a zavítalo štěstí, brzy však prchá vše a uhasíná, jako nechráněné světlo za nočního větru Proto, kře-

stanští manželé, nepostačí pouze růže zasaditi, musíte je též ošetřovati. Pamatujte si dvě věci! Pečujte o to, aby růže

1. *nevadly.*

Musíte

a) *je před hmyzem chrániti.*

Jsou červi a pavouci, kteří růžové keře prožírají, ohlodávají a tkanivem svým ovinují. Listy schnou a květy vadnou Červi a pavouci ohrožují též růže manželství spustošením a zničením, červi a pavouci hříchu. Jen spousta a trosky jsou následkem hříchu. »Mnozí bičové (na) hříšníka.« (Žalm 31, 10.) Jakmile hřích ohradou manželské zahrady pronikne, veta jest po růžích, jedna po druhé opadává Držte tedy hřích na uzdě, manžele a manželko! »Jako před tváří hada utíkej před hříchy.« (Sir. 21, 2.) Pilně toho dbejte, aby zvláště tři jedovatí červi a pavouci do vaší zahrady nevnikli, poněvadž tito tři zničí všechno a z nejkrásnějších růží nezbude nic, leč pouhý stonek s pichlavými trny Tito tři nepřátelé manželského stavu jsou: α) *žárlivost.* »Horlivost a prchlivost muže neodpustí.« (Přísl. 6, 34.) »Bolest srdce a truchlení jest žena žárlivá.« (Sir. 26, 8.) β) *Opilství.* Víno »jako had uštípne a jako bazilišek rozlije jed«. (Přísl. 23, 32.) »Víno mnoho pité činí popouzení i hněv i pády mnohé.« (Sir. 31, 38.) γ) *Nevěrnost.* Cizoložství »oheň jest to až do zahynutí sžírající a všecky plody vykořeňující«. (Job. 31, 12.) »Kdo jest cizoložníkem, pro nedostatek srdce ztrácí duši svou.« (Přísl. 6, 32.)

Aby růže nevadly, musíte

b) *je zalévati.*

Nechá-li zahradník záhony květin vyschnouti, brzy jest po kráse, všechno uvadne a na konec uschne Podobně přestanou i v manželském stavu růže kvésti, nejsou-li zalévány. Jaké však vody upotřebiti? Ne pozemské, nýbrž nebeské. Než, kterak ji načerpati? Z milosti Boží, které modlitbou nám se dostává. »Modlitba jest nádoba, kterou milost se čerpá.« (Sv. Bonaventura de vit. perf. cap. 5.) Modlete se tedy a učiňte dům svůj domem modlitby. »Všelikou modlitbou a prosbou modlíce se každého času« (Efes. 6, 18.), ráno a večer při stolu. Zvláště svatý růženec a zbožné slyšení mše svaté

Pečujte dále o to, aby růže ve vaší zahradě

2. *nebyly ukradeny.*

Přihází se častěji, že štěstí manželského stavu jinými lidmi bývá kaleno a podkopáváno. Jsou to někdy sousedé a známí, někdy cizí lidé. Někdy činí tak z nerozumu a lehkomyslnosti, někdy ze závisti a zloby Žvastají, podezřívají, popuzují manžele na sebe, vypravují pravdivé věci i nepravdivé, jež bolestně dotýkají se a urážejí Tím pokoj mizí, za to však domácí válka dveřmi a okny vniká. Pečujte tedy, křesťanští manželé, o to, aby růže z vaší zahrady nebyly ukradeny. Nedbejte nikdy žvastu a klevet. »Opleť uši své trním, neslyš jazyka zlého.« (Sir. 28, 28.) »Když se nedostane dříví, uhasne oheň: a když klevetníka nebude, utichnou svárové.« (Přísl. 26, 20.) Lidem špatných zásad, nekřesťanského života, nedejte přístupu do svého domu, poněvadž obcování s takovými lidmi nezřídka má v zápětí následky velice smutné, i tiché štěstí manželské mizí, aby snad navždy pohřbeno bylo »Vyvrz posměvače, a vyjde s ním svár a přestanou rozepře a hanění. (Přísl. 22, 10.)

Znáte již, křesťanští manželé, kterak růže ve své zahradě sázeti a je ošetřovati. Každý chce zde na zemi býti šťasten, zvláště přeje si v manželství útěchy a radosti zažíti.

Pověděl jsem vám to tajemství a nyní pouze na vás jest, vykonati, co jsem řekl Budete-li tak jednati, pokvetou vám růže až do stáří, ano až za hrob; neboť na onom světě ověnčí andělé Boží nejvonnějšími růžemi hlavu vaši, věncem, jenž nikdy nezvadne. »Neporušitelná koruna slávy.« (1. Petr. 5, 4.) Amen.

19.

Cesta manželského dvojspřeží.

»Jeden druhého břemena neste, a tak naplníte zákon Kristův.« (Galat. 6, 2.) Manželství častěji přirovnáno bývá spřežení, a to plným právem. Svobodný člověk ubírá se tímto životem jako jednospřeží, v manželství naproti tomu jako dvojspřeží. V manželství osoby dvě spojují události svého života v jedno:

slibují před oltářem, že ruku v ruce budou kráčeti v tomto životě, radost i žal spolu snášeti, spolu k jednomu a poslednímu cíli člověka se ubírati Křesťanští manželé! Ubíráte se jako dvojspřeží cestou tohoto života; manžel po straně manželky, manželka po straně manžela. Kéž šťastně byste se ubírali! Bylo by to velikou radostí pro mne, nekonečným ziskem pro vás. Chci užitečné učení vám podati a ručím svým kněžským slovem, že nebudete nikdy toho litovati, budete-li napomenutím mým se říditi. Obrazem manželského dvojspřeží chci vám cestu k vašemu časnému i věčnému štěstí naznačiti. Kterak má vaše dvojspřeží se ubírati? Má se ubírati

I. *cestou pravou,*
II. *spojenými silami.*

I. díl.

Cestou pravou má tedy manželské dvojspřeží se ubírati. Nuže, která je ta pravá cesta?

1. *Nikoli cesta široká.*

Písmo sv. mluví o široké cestě. »Prostranná cesta jest.« (Mat. 7, 13.) Prostrannou cestou jede se ovšem zcela pohodlně, uhání vůz bez překážky vpřed. Není však naprosto široká cesta cestou pravou. »Cesta jest, kteráž vede k zahynutí.« (Mat. 7, 13.) Široká cesta jest cesta hříšná; kdo ubírá se touto cestou, nalézá

a) *záhubu na zemi.*

Ó, jaký pramen bolesti, jakou propast hořkosti otevírá hřích již zde! »Aj vichr Hospodinův, prchlivost vycházející, bouře padající, na hlavě bezbožných odpočívati bude.« (Jerem. 30, 23.) »Hříšníky stíhá zlé.« (Přísl. 13, 21.) »Soužení a úzkost (přijde) na každou duši člověka, činícího zlé.« (Řím. 2, 9.) Viditelné jsou trpké plody, plné prudkého jedu, jež na dřevě hříchu uzrávají Proto manželové, kteří cestou hříchu se ubírají, již zde v záhubu upadají. Jak žalostným jest manželství, v němž manželka marnivosti hoví, zlosti a svárlivosti, manžel lakotě, hře, opilství oddán jest! Manželství taková jsou vesměs obrazem žalu a často přichází to tak daleko, že manželé s pláčem uléhají,

s pláčem vstávají, že navzájem smrt si přejí a hodině klnou, kdy poprvé se setkali Kdo cestou hříchu se ubírá, nalézá

b) *záhubu na věčnosti.*

Cesta hříšná vede na konec »do země bídy a temnosti« (Job. 10, 22.) a končí »v jezeře, kteréž hoří ohněm a sírou«. (Zjev. 21, 8.) Vede do věčného zahynutí. »Vyjdou andělé a oddělí zlé z prostředku spravedlivých a uvrhnou je do peci ohnivé; tam bude pláč a skřípění zubů.« (Mat. 13, 49. a 50.) »Plevy páliti bude ohněm neuhasitelným.« (Mat. 3, 12.) Miliony duší pro hříchy na sobě nesou kletbu věčnosti a z nich mnoho a mnoho jest těch, kteří na zemi v manželství žili, mnoho manželův a manželek

Pravou cestou není tedy cesta široká, není cesta hříšná: ne cesta pýchy, ne cesta lakoty, ne cesta opilství, ne cesta zlosti, ne cesta nevěry Ó, neubírejte se nikdy touto cestou! Očekávati vás bude zahynutí zde i tam na věčnosti. »Odstup od zlého.« (Žalm 36, 27.) »Moudrý bojí se a uchyluje se od zlého.« (Přísl. 14, 16.)

Pravou jest cesta

2. *úzká.*

Písmo sv. mluví o cestě úzké. »Úzká jest cesta.« (Mat. 7, 14.) Úzká cesta skýtá vozkovi mnoho obtíží a potu, vůz ubírá se pomalu vpřed. Ale tato cesta jest pravá. »Cesta, kteráž vede k životu.« (Mat. 7, 14.) Těsná cesta jest cesta ctnosti; kdo jde touto cestou, nalézá

a) *štěstí zde na zemi.*

Duch Boží slibuje ctnosti, t. j. spravedlnosti milost v požehnání a nadbytku. »Mlád jsem byl a sestaral jsem se, ale neviděl jsem spravedlivého, aby byl opuštěn, ani semene jeho, že by hledalo chleba.« (Žalm 36, 25.) »Spravedlivý jako palma kvésti bude, jako cedr na Libánu rozmnoží se.« (Žalm 91, 13.) »Příbytkové spravedlivých požehnáni budou.« (Přísl. 3, 33.) V dům, v němž ctnost sídlí, všichni duchové dobří vcházejí a s nimi plnost požehnání Božího Jak šťastni jsou zvláště manželé, kteří cestou ctnosti kráčejí! Všechno utrpení jim osla-

zeno, nejkrásnější květiny kvetou kolem nich: dobré svědomí, svatá láska, spokojenost, často také požehnání v domu, na poli a louce Kdo cestou ctnosti jde, nalézá

b) *štěstí na věčnosti.*

»Duše spravedlivých jsou v pokoji.« (Moudr. 3, 1.—3.) »Spravedliví na věky živi budou a u Pána odplata jejich. Protož přijmou království slavné a korunu ozdobnou z ruky Páně.« (Moudr. 5, 16. a 17.) »Půjdou spravedliví do života věčného. (Mat. 25, 46.) Ctnosti tedy věčná odplata slíbena a vznešenost nebeská. Proto pokorní, pokojní, mírní, milosrdní, čistí a počestní v evangeliu velebeni

Pravá cesta je tedy cesta úzká, cesta ctnosti; tato vede totiž ke štěstí časnému i ke štěstí věčnému. A tuto cestu máte, křesťanští manželé, nastoupiti! »Kterékoli věci jsou pravé, kterékoli poctivé, kterékoli spravedlivé, kterékoli svaté, jestli která ctnost, jestli která chvála kázně, na ty věci myslete.« (Filip. 4, 8.) Nemyslete na ně pouze, nýbrž konejte je také, konejte je vždy; tehdy jste na pravé cestě, na cestě spásy a života

II. díl.

Není dosti, ubírá-li se manželské dvojspřeží cestou pravou, je třeba, aby dělo se tak spojenými silami.

1. *Proč?*

Ze dvou důvodů.

Věrné spolupůsobení

a) *ulehčuje břemeno.*

Zajisté nikdo o tom nepochybuje, že manželé mají veliká břemena. O každém ovšem člověku platí slovo Písma: »Jako dnové nádeníka (jsou) dnové jeho.« (Job 7, 1.) »Zaneprázdnění veliké stvořeno jest všem lidem.« (Sir. 40, 1.) Tato slova u dvojnásobné míře však platí o manželech. Mnoho starostí mají a mnoho prací, veliké břímě tíží jejich skráně a jejich srdce. »Břímě dne i horka.« (Mat. 20, 12.) Svorné spolupůsobení ulehčuje však tíži. Naložíš-li na vůz i značnou váhu a zapřáhneš-li dva koně, kteří svorně táhnou, jde to vesele. Podobně,

žijí-li muž a žena svorně, dělí-li se bratrsky a sestersky o práce a starosti svého stavu, téměř nepociťují ani tíže Věrné spolupůsobení

b) *posiluje mysl.*

V životě lidském je to tak, že odvaha roste, jakmile člověk vidí, že práce se daří. Tak tomu u obchodníka, umělce, vojáka Také tak v manželském spolužití. Vidí-li manžel, že vydatně manželka mu po boku stojí, jsou oba povzbuzeni, životní úlohu věrně vykonati Jeden mysl čerpá a důvěru ze příkladu druhého

Spojenými silami ulehčuje se tedy břímě a mysl se posiluje. Výsledek toho jest, že manželské dvojspřeží šťastně a statně vpřed spěje, lehce i přes značné překážky postupuje Proto, křesťanští manželé, buďte za jedno! »Ve třech věcech má zalíbení duch můj, kteréžto schváleny jsou před Bohem i před lidmi: svornost bratří a milování bližních, a muž a žena dobře se snášející.« (Sir. 25, 1. a 2.) »Rovnomyslní vespolek« (Řím. 12, 16.) buďte. »Jedno srdce a jedna duše.« (Skutk. apošt. 4, 32.)

2. *Kterak?*

Pracujte spojenými silami

a) *na vedení domácnosti.*

Na muži jest, jako na pánu domu, Bohem ustanoveném, hospodářství říditi a přehlížeti. »Jestliže kdo o své a obzvláště o domácí péče nemá, zapřel víru a jest horší než nevěřící.« (1. Tim. 5, 8.) Ženy jest, aby věrně po boku muži svému stála a tak oba spojenými silami o domácnost starali se každý den Zajisté jsou práce velmi rozdílny. Muž musí pracovati na poli, v lese, v dílně, v úřadě, žena naproti tomu více na domácí zaměstnání odkázána, na péči o děti, obstarávání kychyně, prádla Plní-li však s láskou a horlivostí oba své povinnosti, snaží se spojenými silami vpřed; takovému domu se daří, takový dům bývá Bohem žehnán

Pracujte spojenými silami

b) *na výchově svých dětí.*

To jest nejvíce důležito. Výchova daří se jenom tehdy, působí-li otec a matka spolu, jsou-li jedné mysli v tom, co dětem rozkazují, jsou-li jedné mysli v tom, napomínají-li děti a je trestají,

jsou-li slovem i skutkem za jedno. Děje-li se tak, nemají děti záštity a východiště více, musí s tvrdošíjnou myslí svou se poddati, poslušnosti, pořádku a křesťanskému životu od mládí již sobě zvykajíce Proto buďte »jednostejného smyslu«. (Filip. 2, 2.) U výchově dětí svorně působte. Co otec za dobré uzná, má i matce dobrým býti a naopak. Připomenutí matkám, že nemají dětí v ochranu bráti, chtějí-li trestati je otcové.

Pracujte spojenými silami

c) *pečujíce o svoji spásu.*

Jenom tehdy veliké dílo posvěcování sebe můžete vykonati, budete-li se vzájemně podporovati a vzájemně sebe povzbuzovati. Tak čerpá jeden útěchu a pomoc a povzbuzení ze slova a z příkladu druhého, tak daří se na cestě do nebe. Lehkou potom jest mírnost, lehkou neposkvrněnost, lehkou trpělivost, lehkými jsou všecky ctnosti, pěstuje-li je i manžel druhý.

Protož svorně pracujte na věčné své spáse, kráčejte ruku v ruce do nebe. Ó jak krásný podává nám Tertullian obraz této jednomyslnosti! »Dva věřící pojí v jeden svazek, v jednu naději, v jeden slib, ve stejnou kázeň, ve stejnou službu! Modlí se společně, postí se společně, napomínají společně. Společně jsou v domě Božím a při stolu Páně. Mezi nimi zaznívá zpěv žalmův a zpěv chvály, zápasí spolu, kdo nejlépe Bohu svému pěje, Na to patří Kristus a se raduje.« (Ad uxor. lib. 2.)

Dnes mluvili jsme o cestě manželského dvojspřeží a slyšeli, že má ubírati se po cestě pravé, a to spojenými silami. Křesťanští manželé! Upravte cestu svou na tento způsob a šťastně projdete tímto životem a radostně dospějete jednou ku bráně vyvolení Amen.

20.

Stav manželský — stav těžký.

»Trápení těla budou míti takoví.« (1. Kor. 7, 28.)

Podivno! Svobodní patří na manželství jako na veliké štěstí, jako na sladký, jasný ráj. Myslí, že manželům v nejbohatší míře kvetou květiny, že jásot nemá u nich konce. Proto tak velice touží svobodní po svatbě a neštítí se žádné překážky, ba ani hříchu, aby cíle svého došli. Když ho však dospěli, bývá

často zcela jinak. Na modrém nebi vystupují zasmušilé mlhy, táhnou temné mraky; toužebně očekávané růže nechtějí růsti a rostou-li, jest na každé z nich jedovatý osten, mnohdy ostnův i více Sv. apoštol praví: »Trápení těla budou míti takoví« (1. Kor. 7, 28.); t. j. rozličným hořem a rozličnými strastmi budou stiženi. Pořekadlo, jehož základem jsou tato apoštolská slova, zní: manželský stav — těžký stav. Je pořekadlo toto pravdivé? Rozhodně. Budiž předmětem dnešního našeho vyučování. Tedy manželský stav — jest těžký stav:

I. *Bohem za takový ustanoven,*
II. *lidmi takovým (těžkým) činěn.*

I. díl.

Bůh tedy ustanovil, aby manželský stav byl stavem těžkým? Je to podivné učení. Přece tomu ve skutečnosti tak, a já doufám, že vás o tom přesvědčím. Bůh ustanovil, aby manželský stav byl stavem těžkým; vidíme to na

1. *povšechných strastech lidstva.*

Manželé žijí na zemi, čímž podrobeni jsou strastem, které Nejvyšší celému lidstvu uložil. V ráji vynesl Bůh rozsudek, jímž Adama a jeho potomky ku práci a bolestem odsoudil. »Zlořečená (bude) země v díle tvém.« (1. Mojž. 3, 17.—20.) Bůh mluví zde o »zlořečené zemi«, o »pracích«, o »trní a hloží«, o »potu tváři«, o »navrácení se v prach«. To jsou povšechná utrpení lidstva; manželé jsou jimi tudíž více nebo méně stiženi . . Proto praví se: Viděl jsem soužení, kteréž dal Bůh synům lidským, aby se jím zaměstnávali.« (Kazatel 3, 10.) Jaké je to soužení? Slyšte! »Všichni dnové jeho bolestí plni jsou, ani v noci neodpočívá mysl jeho.« (Kazatel 2, 23.) »Zaneprázdnění veliké, jho těžké.« (Sir. 40, 1.) »Dnové nádenníka.« (Job 7, 1.) Již z této stránky jest manželský stav stavem těžkým, protože manželé utrpením tohoto světa podrobeni a tím život jednotlivce životem hoře jest a slzí .

Bůh však i z jiné stránky manželský stav stavem těžkým učinil; to vidíme na

2. *zvláštních křížích manželův.*

Bůh určil manželům zcela zvláštní strasti.

a) *Manželce.*

»Rozmnožím bídy tvé a početí tvá: v bolesti roditi budeš děti.« (1. Mojž. 3, 16.) Viz *α) utrpení*, kterých zakoušeti musí matka v požehnaném stavu; která musí vytrpěti, když dítko na svět přichází! A teprve nyní počínají strasti matce. Kolik práce a soužení přivádí vychování dětí, jež aspoň v prvých létech jenom v rukou matky spočívá! Kdo spočte její noci probdělé, kdo slzy její sečte prolité? A zvláště, když děti dorostou! »Malé děti, malé kříže, velké děti, velké kříže«, praví přísloví. Míra utrpení stupňuje se zvláště, vybočuje-li syn nebo dcera »Pod mocí muže budeš a on panovati bude nad tebou.« (1. Mojž. 3, 16.) Viz *β) oběti*, které žena muži musí přinášeti. Má býti poslušnou a poddanou. Život poslušnosti a poddanosti znamená však něco velikého, jest životem křižovaným. Zvláště tehdy, je-li muž tvrdým, bezohledným, jak, žel Bohu, často se stává. Ubohá žena musí nejtěžší oběti přinášeti, musí trpěti a ke všemu slzy ještě musí skrývati.

b) *Manželu.*

Vyplývají z povinností, jež Bůh mu uložil. Má povinnost *α) svou ženu milovati.* »Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ni.« (Efes. 5, 25.) Avšak, kterak mohou z povinnosti lásky trny vyrůsti? Ó dosti často! Láska, která základ má pouze ve smyslné náklonnosti, brzy vadne, jako květina, již mráz spálí, hasne brzo, jako svíce, když vítr na ni zavěje. Po několika letech kvetoucí krása manželky pomine, a nemá-li manžel pevného ducha křesťanského, vidí se nešťastným. Anebo, je-li manželka hašteřivá, svéhlavá, rozmarná, marnotratná; a přece má ji manžel milovati. Jak velice těžké jest něco takového! Jest potřebí ne lidské, nýbrž trpělivosti andělské, aby pokoj byl zachován Manžel jest povinen *β) o své se starati.* »Jestliže kdo o své a obzvláště o domácí péče nemá, zapřel víru a jest horší, než nevěřící.« (1. Tim. 5, 8.) Muž musí starati se o ženu a dítě, o služebného a služebnou, o celý dům a jeho potřeby Tato starost není však maličkostí, nýbrž vyžaduje často všechny jeho síly, olupuje ho nezřídka o jeho spánek.

Ukázal jsem nyní, že Bůh sám manželský stav ustanovil za stav těžký Co mi odpovíte? Vidím to na vašich rtech,

čtu to ve vašich srdcích: »Ano, tak jest, manželský stav — těžký stav!« Než budiž vám útěchou, že Bůh manželský stav ustanovil za těžký stav. Neboť musíme trpěti, chceme-li v pokoj věčný vejíti. »Zlato a stříbro v ohni zkoušeno bývá.« (Sir. 2, 5.) »Spolu (s ním)«, t. j. s Kristem, »trpíme, abychom i spolu oslaveni byli.« (Řím. 8, 17.) »Není žádného spasení pro duši, žádné naděje na život věčný, leč ve kříži.« (Sv. Tomáš Kemp. imit. Chr. lib. 2. cap. 12.) Vezměte na sebe, křesťanští manželé, kříž, jejž vám Bůh ve své moudrosti a z nejsvětější vůle své uložil, nežalujte a neklňte, kdyby sebe hůře vám bylo. »Strp dopuštění Boží.« (Sir. 2, 3.)

II. díl.

Manželský stav činí také lidé stavem těžkým. Kterak? Když se lidé

1. *souží.*

To stává se často. Manželé, i ti nejlepší, jsou a zůstanou lidmi a nejsou tudíž prosti lidských slabostí a křehkostí. »Díme-li, že nemáme hříchu, sami se svádíme a není v nás pravdy.« (1. Jan. 1, 8.) Tyto slabosti a křehkosti dávají podnět k zármutku jednoho, snad i obou manželův. Mnohdy děje se tak

a) *bez úmyslu.*

Promluví se nepředložené slovo, něco přenáhleně se vykoná, v něčem se proviní, aniž by něco zlého zamýšleno bylo. Druhý manžel rozumí tomu opačně, rmoutí se, a manželský mír mizí brzy. Nastane svár, a »kde svárlivost, tu neustavičnost i všeliký zlý skutek«. (Jak. 3, 16.) Jindy stává se tak

b) *úmyslně.*

Manželé chtějí se zarmucovati. Žena, rozhněvána na muže, dává hněv mu na jevo vzdorovitou tváří, nemluvíc naň i odepírajíc manželskou povinnost. Naproti tomu mrzí se muž na ženu, projevuje rozmrzelost nemluvností, výčitkami, pozdním přicházením domů Co nastává, co musí nastati? Srdce navzájem se odcizí a odchýlí, nastanou trudné hodiny, noci beze spánku, život plný mrakův a hořkostí.»Odkud mezi vámi bojové a svárové? Zdali ne odtud: ze žádostí vašich, kteréž bojují v údech vašich?« (Jak. 4, 1.) Manželský stav stal se těžkým stavem, a to vlastní vinou. To stává se ještě u větší míře, když manželé

2. *kříž si připravují.*

To přece se však nepřihážívá? Kéž by tomu tak bylo! Ale častěji se tak stává, než za to se má. Manželé připravují si kříž

a) *těžce proviňujíce se proti svým povinnostem.*

Ovšem α) *sliboval muž,* že bude manželku svou milovati, jí šetřiti, o ni se starati, s trpělivostí si počínati. Ale, ach! Jak často láska jeho chladne! jak často ukládá manželce obtížná břemena, nejtěžší práce! Jak často nechává ji strádati a nouzi trpěti! Jak často klne a laje jejím slabostem, vládne jako rozkácený pouště lev v době! Slibovala ovšem β) *manželka,* že bude muže svého poslouchati, přívětivě s ním zacházeti, domácnost obstarávati Ale, ach! Jak často nechce o poddanosti zcela nic věděti! Jak často laje a hádá se a celé týdny vaditi se neustává! Jak často stará se pouze o parádu a klepy, nikoli však o kuchyni a děti! Výsledkem toho jest blesk a hrom na manželském nebi. »Tepete pěstí nemilostivě.« (Js. 58, 4.) Anebo tichý pláč, dlouhé nevražení a vždy posilující se náhled: manželský stav těžký stav.

Manželé připravují si kříž dále

b) *oddávajíce se bezuzdně vášním.*

Jmenuji jenom dvě vášně, jež bezčetná manželství činí nešťastnými, manželům milliony slz působí. α) *Opilství.* »Komu běda? Komu svády? Komu jámy? Komu bez příčiny rány? Komu červenost očí? Zdaž ne těm, kteříž meškají při víně?« (Přísl. 23, 29. a 30.) »Opilství jest matka hanebností.« (Sv. Augustin serm. 231.) Kdo přináší bědy v manželství? Kdo působí svády a kopá jámy? Kdo zasazuje rány a plní oči slzami? Nejsou to opilci? Tisíckrát běda manželství, v němž muž, a ještě hůře, v němž žena pití oddána! β) *Nečistota.* Mnohdy tak málo sebe manželé ovládají, že i přísahanou věrnost porušují, manželství opovážlivě porušujíce. Cizoložství! Znáš toto slovo a chápeš jeho tíhu? Nic důkladněji neruší štěstí manželské a nepřináší jim většího kříže, než cizoložství Cizoložství často manželství zcela rozvracuje a vinníka stíhá léta kletba a zlořečení nevinného manžela, ano až i do hrobu

Utrpení, která manželé sami sobě připravují, činí zvláště stav manželský stavem těžkým, poněvadž tato utrpení, aspoň vinníku, nepřinášejí zásluh pro nebe, nýbrž následky jsou

hříchův a výstředností a jsouce jím samým spletené pruty, působí nejcitelnější rány Kdož ví, zdaž i mezi vámi nejsou manželé, kteří manželský stav učinili těžkým stavem? Jak, nemáte beztoho trnův dosti? Chcete trny ještě rozmnožiti? Chcete zde život kříže žíti a jednou na věčný kříž pekla přibiti býti? Chcete to? Ó nečiňte z manželského stavu stav těžký, netesejte sami sobě dřevo kříže, nesplétejte sami sobě prutův a důtek! »Jeden druhého břemena neste.« (Gal. 6, 2.) »Muži, milujte manželky své a nemějte se k nim trpce.« (Kolos. 3, 19.) »Ženě nedopouštím panovati nad mužem, ale aby byla v mlčení.« (1. Tim. 2, 12.) »Po žádostech svých nechoď a od vůle své odvracuj se.« (Sir. 18, 30.) »Nepanujž hřích ve vašem smrtelném těle, tak že byste poslouchali žádosti jeho.« (Řím. 6, 12.) Amen.

21.

Domácí kříže.

»V soužení buďte trpěliví.« (Řím. 12, 12.)

Sv. Tomáš Kempenský píše: »Bloudíš — bloudíš, hledáš-li něco jiného, nežli trpěti zármutek, poněvadž celý tento smrtelný život pln jest bídy a samými kříži vůkol znamenán.« (Násl. Kr. P. kn. 2., čl. 12., odst. 6.) Pravdu tohoto výroku zví dříve nebo později každý člověk, ať je stavu jakéhokoli, ať žije v poměrech jakýchkoli Také vy, křesťanští manželé, často již přesvědčili jste se, že cesty vaše vedou trním. Či není tomu tak? Kdybych mohl léta vašeho manželství, která jste již prožili, zcela jasně prohlédnouti, jak mnoho nalezl bych, co vás v minulosti zarmucovalo, vaše oči slzami naplňovalo! A kdybyste chtěli všichni mně si požalovati, nebyli byste se svým nářkem ani za dlouhý čas hotovi Utrpení, která vás stíhají, nazývají se obyčejně domácími kříži, a poněvadž velmi často se stávají a poněvadž co nejvíce důležito jest pravým způsobem je nésti, věnujme jim proto dnes svoji pozornost. Mluvím o domácích křížích a ukáži

I. *pramen, odkud se prýští,*
II. *způsob, jak jich využitkovati.*

I. díl.

Kdo z vás by neznal domácích křížův? Křížův, jež máte sami s sebou, křížův s dětmi a se služebnými, křížův s chudobou a s nemocí, s neštěstím ve stáji a na poli, zarmucující případy smrti atd. Prýští z dvojího pramene, a jsou

1. *nezaviněné.*

a) *Země jest vůbec slzavým údolím.* S prvním hříchem byla stavidla bídy vytažena a trpký proud utrpení přivalil se na celý svět. »Rozmnožím bídy tvé.« (1. Mojž. 3, 16.) »Zlořečená (bude) země v díle tvém Trud a hloží tobě ploditi bude. V potu tváři své jísti budeš chléb.« (1. Mojž. 3, 17.—20.) Tak již první rodina na zemi, ovšem vlastní vinou, pociťovala tíhu kříže, již každá rodina více nebo méně nésti musí, ovšem bez vlastní viny, poněvadž kletba za hřích v ráji přešla na všecky lidi. Země bude vždy slzavým údolím. »Zaneprázdnění veliké stvořeno jest všem lidem a jho těžké na syny Adamovy« (Sir. 40, 1.) vloženo. »Není domu beze strasti a takového nikdy nebylo.« (Seneka de consol.) »Docela nikdy těžkosti srdce a těla netrpěti, náleží ne přítomnému času, nýbrž době věčného pokoje.« (Sv. Tomáš Kemp. imit. Christi lib. 3. cap. 25.)

b) *Bůh zvláště své milé navštěvuje.*

V úradku věčné Moudrosti má kříž výborné, snad docela nejvýbornější místo, poněvadž utrpení časná jsou výborným prostředkem, získati si nebeských zásluh a nehynoucí koruny. »Toto nynější kratičké a lehké soužení naše působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné.« (2. Kor. 4, 17.) »Blahoslavený muž, kterýž snáší pokušení; nebo když bude zkušen, vezme korunu života.« (Jak. 1, 12.) »Kdo jsou tito, kteříž oblečeni jsou v roucho bílé? To jsou ti, kteříž přišli z velikého soužení. Protož jsou před trůnem Božím.« (Zejv. 7, 13.—15.) Právě utrpením dobyli svatí nejkrásnější koruny. »Nepodceňujme strasti. Jest malým semenem, jež však přináší bohaté ovoce. Ve strasti jest naděje slávy, ano sláva sama, zrovna jako plod v semenu obsažen.« (Sv. Bernard serm. 17. in ps. 90.) Proto sesílá Bůh často strasti na dům, aby mu velikou milost prokázal. »Božská moudrost zkoušívá svých darů, ty, kteří ji dary lásky šlechtí, metlou kázně poučujíc.« (Sv. Vavřinec Justin. de cast. connub. cap. 6.) »Duši, kterou Bůh láskou otcovskou objímá, aby ji dě-

dičkou učinil Syna svého statkův, vede na cestu kříže.« (Sv. Kateřina z Bologny, armat. 7.) Člověku zdají se ovšem strasti býti trny, ale z těchto trnů vyrůstají nejkrásnější růže, z nichž andělé věčnou korunu odplaty splétají

Domácí kříže jsou

2. *zaviněné.*

A to a) *vlastními hříchy.*

Představte si α) *manžela, oddaného opilství.* Jaký je to kříž v domě! Co musí žena pijáka vytrpěti! Noci beze spánku, palčivé slzy. »Víno mnoho pité činí popouzení i hněv i pády mnohé.« (Sir. 31, 38.) Představte si β) *manželku hašteřivou.* Jaký je to kříž v domě! Muži ztrpčuje život, v muka jej proměňujíc. »Lépe jest bydliti v zemi pusté, než s ženou svárlivou a hašteřivou.« (Přísl. 21, 19.) Představte si γ) *manžela a manželku,* kteří mají proti sobě odpor a žijí v roztržce. Jaký je to kříž v domě! Kolik zlosti navzájem sobě připravují, kolik ran si zasazují! »Běda mně, matko má: Proč jsi mne porodila, muže sváru, muže nesvornosti po vší zemi?« (Jer. 15, 10.)

Utrpení zaviněná jsou též

b) *hříchy jiných.*

Hříchy α) *dětí.* Syn tvrdohlavec, hráč, pijan, zhýralec. Dcera lehkomyslný tvor, snad dívka beze studu Kolik křížů vyrůstá denně rodičům! »K hněvu jest syn blázen otci a k žalosti matce, kteráž ho porodila.« (Přísl. 17, 25.) »Hanba otcova jest z syna nezvedeného, dcera pak ke škodě bude.« (Sir. 22, 3.) Hříchy β) *služebných.* Jsou lehkovážní služební, bohaprázdné služebné. Jsou pánovi pramenem mnohých mrzutostí a bolestí. Nevděk, pomluva, krádež atd. Mnohdy dožije se otec i toho, že syn jeho klesá, dcera padá

Křesťanští hospodáři a hospodyně! Snad myslili jste někdy, snad i vyřkli: »Ach, tolik strastí, tolik dnův trpkých!« Znáte nyní původ toho. Domácí kříž jest buď zaviněn anebo nezaviněn. Jest nezaviněn, poněvadž člověk ve kříži a s křížem se rodí, poněvadž Bůh zvláště ty navštěvuje, které miluje, aby je po cestě trnité v nebeskou slávu uvedl. Často však jest zaviněn, a to vlastními a cizími hříchy. Vlastními hříchy, odvrátí-li se hospodáři a hospodyně od Boha, zákony jeho přestupujíce. Hřích má vždy kletbu a bol v zápětí. »Zubové lvovi

jsou zubové jeho.« (Sir. 21, 3.) »Mnozí bičové (na) hříšníka.« (Žalm 31, 10.) Zaviněn bývá kříž cizími hříchy, hříchy zlých dětí a zlých služebných

Takovým způsobem klíčí trny na všech cestách a ke všem oknům pnou se mučenky.

II. díl.

Kterak můžete domácích křížů využitkovati. Neste je

1. *s pravou myslí.*

Pravá mysl jest

a) *odevzdanost.*

Vezměte kříž na sebe s odevzdaností, jsou-li kříže nezaviněné Bůh uložil v kříži nepochopitelné poklady, aby jich však člověk mohl nabýti, musí býti trpělivý. Počíná-li si tak, padne jemu ve klín ve kříži skryté bohatství. Proto býváme tak často k trpělivosti vyzýváni. »Strp dopuštění Boží, aby rostl v čas poslední život tvůj. Cožkoli na tě složeno bude, přijmi a trp v bolesti, a v ponížení svém měj trpělivost; nebo v ohni zkoušeno bývá zlato a stříbro, lidé pak příjemní v peci ponížení.« (Sir. 2, 3.—5.) »Buďte v soužení trpěliví.« (Řím. 12, 12.) Neste tedy kříže s odevzdaností. Setba zničena; nákaza řádí ve stáji; syn odveden; dcera měsíce již postonává; chudoba a nouze navštívily vás; smrt přichází a béře manželku, nejmilejší dítko spolu. Kdo vyjmenuje všechna domácí utrpení? Buďte trpělivi. Příkladem jest Job. Nenavštívilo větší utrpení dům nad utrpení jeho. Čtyři poslové přijdou v jedné hodině, zarmucující přinášejí zprávy. (Job. 1, 14.—19.) Tím však míra utrpení daleko ještě nebyla vyčerpána. Job raněn »nežitem nejhorším, od paty nohy až do vrchu hlavy« (Job. 2, 7.); »od vlastní ženy posmíván, seděl obraz žalosti na hnoji«. (Job. 2, 8.—9.) Ale jaká trpělivost! »Hospodin dal, Hospodin vzal; jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo. Buď jméno Hospodinovo požehnáno!« (Job. 1, 21.) Snášejte kříže s pravou myslí; pravá mysl jest

b) *kajicnost.*

Vezměte kříž na sebe v duchu kajicím, jsou-li kříže zaviněné Sluší se na hříšníka, aby činil pokání. »Nebudete-li pokání činiti, všickni zahynete.« (Luk. 13, 3.) »Pokání hříšníku tak jest potřebno, jako lék raněnému.« (Sv. Ambrož

de virg. laps. cap. 8.) Jen pokáním Velebnost Boží usmířena bývá Neste tedy kříže, jichž jste vinni byli, s kající myslí. Velmi mnozí z vás pociťují metly, jež sami spletli, plameny, jež sami rozžehli. Či není tomu tak? Kolik strastí vinou vaší stihlo váš dům a vaši rodinu? Kolik utrpení zavinili jste si pitím, rozbrojem, špatnou výchovou dětí. Lkáte a naříkáte. Polepšete se, odstraňte hřích z domu, snášejte však také utrpení, jichž sami příčinou jste byli, v duchu kajícím. Volejte s prorokem: »Běda mně pro potření mé, přezlá (jest) rána má. Já pak pravím: Ovšem nemoc tato má jest a ponesu ji.« (Jerem. 10, 19.)

Kterak máte křížův využitkovati? Neste je

2. *s pravou statečností.*

Pohlížejíce

a) *na odměnu utrpení.*

Slyšeli jste již, že v utrpení podivuhodné skryto ovoce Odměna za utrpení je tak veliká, že blahoslavená Anděla z Foligna praví: »Vím, že přednost a cena, která v utrpení jest, nám není známa; neboť, kdyby nám známa byla, zrovna bychom se prali a jeden druhému hleděl by kříž vyrvati.« Jan z Kříže praví: »Kdyby ti Bůh moc dal, mrtvé křísiti, tím dal by ti méně, než dá-li ti trpěti. Velikým díkem za dar divů byl bys jemu povinen, než, posílá-li ti utrpení, jest sám tvým dlužníkem, trpělivě-li je snášíš.« Sv. Tomáš Kemp. (imit. Christi lib. 2. cap. 12.) líčí výborné ovoce kříže takto: »Kdyby propůjčil ti Bůh moc, mrtvé buditi, dal by tím daleko méně, než dává-li ti trpěti. Velikým díkem jemu bys povinen byl za dar zázraků, avšak, sesílá-li na tě strasti, bude sám tvým dlužníkem, s trpělivostí-li (jinak) je snášíš.« Tato překrásná odplata neměla by vás k veliké statečnosti povzbuditi? Ó, co trpí člověk a trpí rád k vůli nějakému pozemskému dobru! Patřte tedy často na ušlechtilé ovoce kříže a »buďte trpěliví a potvrzujte srdcí svých«. (Jak 5, 8.) Neste kříže s pravou statečností,

b) *pevně držte se kříže Kristova.*

Spasitel předcházel nám křížem, na němž i zemřel. »Strpěl kříž.« (Žid. 12, 2.) Tím nám milost trpělivosti a nejdokonalejší odevzdanosti zasloužil. Pevně tedy držte se kříže Páně. Ve svých strastech popatřte k tomu jenž jako muž »bolesti a jako malomocný« (Js. 53, 4.) na stromu potupy visí; popatřte

na jeho slzy, na jeho rány, na proudy jeho krve, oživena bude mysl vaše a posílena. Držte se pevně kříže Kristova a proste snažně Ukřižovaného za pomoc ve svém utrpení. Nejste s to, abyste vlastní silou utrpení řádně snášeli; budete-li však Boha o milost prositi, jistě ji obdržíte. »Proste a bude vám dáno.« (Mat. 7, 7.) »Všecko, začkoli modlíce se prosíte, věřte, že vezmete, a stane ť se vám.« (Marek 11, 24.)

Křesťanští hospodáři a hospodyně! Zapamatujte si toto poučení, následujte mých slov; budete míti z toho největší prospěch pro čas a věčnost. Amen.

22.

Kopřivy v rodinných zahradách.

»Přes vinici muže blázna šel jsem: a hle, všecko porostlo kopřivami.« (Přísloví 24, 30. a 31.)

Na každém poli, není-li vzděláváno, roste bodláčí a v každé zahradě, není-li pěstěna, vyrážejí kopřivy. Proto praví duch Nejvyššího: »Přes pole člověka lenivého šel jsem a přes vinici muže blázna: a hle, všecko porostlo kopřivami.« (Přísl. 24, 30. a 31.) Podobně v zahradě a na poli srdce. I tam daří se velmi mnoho kopřiv. Kdo vyjmenuje všecka utrpení, pod nimiž lidstvo úpí, kdo sečte všecky trny, přes něž dětem Adamovým kráčeti jest? I vy, křesťanští manželé, doznáte na sobě slov: »Člověk naplněn bývá mnohými bědami« (Job. 14, 1.); také ve vaší zahradě rostou rostliny plné trpkosti a jedu. Uvažujme dnes o kopřivách v rodinných zahradách:

I. *jak bujně rostou,*

II. *jak velmi těžko dají se vyhubiti.*

I. díl.

Jak, v zahradách rodinných rostou kopřivy? Ano, a velmi bujně.

1. *Mnoho jich přináší stav rodinný.*

Pozorujte jen

a) *starosti rodinného života.*

Vkročením do rodinného života, prvním dnem tohoto počínají též starosti. »Pečování tohoto života. (Luk. 21, 34.)

Starosti o domácnost. »Co budeme jísti, aneb co budeme píti, aneb čím se budeme odívati?« (Mat. 6, 31.) To jest otázkou denní, zvláště tehdy, jmění-li skrovné, časy zlé a bez výdělku. Ó, jak přerůstají tehdy starosti přes hlavu a tísní jako centnýř ubohé srdce! Rovněž starosti o příslušníky, o děti a služebné, starosti o jejich vydržování, o jejich vychování Nejsou to kopřivy? K nim druží se ještě

b) *obtíže rodinného života.*

Jsou veliké a četné. Obtíže s denním chlebem, každý rok práce na poli, v dílně. »V potu tváři.« (1. Mojž. 3, 19.) Obtíže s dětmi. Ó, jak veliká břemena musí rodiče na se vzíti, zvláště matky! Kolik obětí, jaké sebezapření stojí vychování jediného dítěte, a co teprve, je-li jich více Jeden i druhý manžel má své slabosti a chyby, pročež mnoho musí oba trpěti a snášeti Nejsou to kopřivy? Za svobodna není o tom ani zdání, že tolik trní v rodinném životě vyrůstá, tolik okamžiků hořkých nastává. Vy, křesťanští manželé, zkoušíte jich s dostatek! Ne-li? To však nejsou daleko ještě všechny kopřivy.

2. *Četné rozsévá ruka lidská.*

a) *Při vkročení v život rodinný.*

Jak lehkovážně vcházejí mnozí v manželství! Bez jmění, bez lásky ku práci, beze spořivosti, beze schopnosti domácnost říditi. Jen když se ožení a provdá, po všem ostatním se neptá. Jiní »v manželství tak vcházejí, že Boha od sebe i od své mysli odlučují«. (Tob. 6, 17.) Tělesná a světská mysl Často také berou se lidé, jichž věk, jichž smýšlení a pořádek života tak jsou rozdílné a tak málo k sobě se hodí, jako den a noc, jako léto a zima. Anebo lidé bez víry, bez bázně Boží, naopak plni chyb a náruživostí Vyrostou jim růže? Ach, jenom kopřivy! Vyplní se, sotva že několik týdnů uplynulo, slova Písma: »Bídný učiněn jsem a shrben jsem dokonce, celý den chodím zarmoucený. Ztrýzněn jsem a ponížen jsem příliš. Srdce mé zkormouceno jest, opustila mne síla má.« (Žalm 37, 7.—11.) Tak sázeny kopřivy na počátku již a mnohem více ještě

b) *v manželství.*

Jak často činí manželé sami manželský stav stavem bolestným, stavem slz a nářku! Podrývají α) *prameny* štěstí. Nepracují a pracují-li, nešetří. V zápětí přichází velmi mnoho bídy.

»Cesta lenivých (jest) jako plot z trní.« (Přísl. 15, 19.) »Kdo v létě chrupe, jest syn zahanbení.« (Přísl. 10, 5.) »Kdo miluje hodování, bude v chudobě.« (Přísl. 21, 17.) »Dělník opilec nezbohatne.« (Sir. 19, 1.) Nestarají se o dobrou kázeň dětí. A následek toho? Duch Boží praví: »Kůň neokrocený bude tvrdoústý a syn rozpustilý bude opovážlivý. Lahoď synovi, a nažene ti strachu; pohrávej s ním, a zarmoutí tebe. Nesměj se s ním, abys neželel a naposledy neztupěli zubové tvoji.« (Sir. 30, 8.—10.) Totéž jest s dcerou. »Dcera jest tajné bdění otce a péče o ni odjímá sen Nad dcerou prostodušnou upevni stráž, aby někdy neuvedla tě v posměch nepřátelům, pro utrhání v městě a vytýkání obce a nezahanbila tě v množství lidu. (Sir. 42, 9.—10.) Nemodlí se, nechodí se do kostela, nesvětí se neděle a svátky. Bůh odnímá své požehnání a člověk může naříkati: »Přes celou noc pracovavše, nic jsme nepopadli.« (Luk. 5, 5.) »Jest člověk (bezbožný), jenžto pracuje a pospíchá a trápí se, a tím méně bude míti hojnost.« (Sir. 11, 11.) Manželé *β) otevírají* prameny neštěstí. Činí tak hříchem; hřích uvaluje totiž nekonečnou bídu na lidstvo, zvláště na rodinu. »Kdo rozsívá nepravost, žíti bude zlé věci.« (Přísl. 22, 8.) »Zvěstuje se zajisté hněv Boží s nebe proti každé bezbožnosti a nespravedlnosti lidí.« (Řím. 1, 18.) »Soužení a úzkost (přijde) na každou duši člověka činícího zlé.« (Řím. 2, 9.) Běda rodině, do níž hřích vnikl a v níž se usadil. Běda, kde lakomství, hněv, žárlivost, pití, nesnášelivost bytuje, běda, jedna-li jenom z těchto neřestí kořeny zapustila! Potom nastávají trpké dny bez konce, řinou se slzy bez počtu; žití takové jest pravým peklem.

Rostou tedy takovým způsobem kopřivy velmi bujně v zahradě rodinné. Mluvil jsem nepravdu, anebo jen přehnaně? Volám vás za svědky! Nejsou mnozí, kteří se zaslzenýma očima naříkati by mohli: »Ach, jak trpkým jest život náš! Kříže s domácností, kříže s dětmi, kříže se služebnými, kříže s manželem, kříže bez konce.« Zahradu tvou »všecko porostlo kopřivami.« (Přísl. 24, 31.) Jak často již jsi plakal, smrt sobě přál, jiným ji záviděl! »Měl jsem měsíce prázdné a noci traplivé počítal jsem sobě. Jdu-li spat, říkám: Kdy vstanu? A opět očekávám večera a naplněn jsem bolestmi až do tmy.« (Job. 7, 3. a 4.)

II. díl.

Silně-li na poli bují býlí, jest třeba velké práce, je vyhubiti. Kopej a opět kopej, brzy znova klíčí Podobně v zahradě rodinné. Vypleti kopřivy

1. *vyžaduje velkou práci.*

Jest nutné

a) *opravdové předsevzetí.*

Dosud připravil jsi sobě a jiným velmi mnoho křížů, pitím, hašteřivostí, klepy, tvrdohlavostí a svéhlavostí zasadil's přemnoho kopřiv ve své zahradě. Vezmi nyní srp a požni jedovaté býlí. »Kterak to mohu učiniti, naříkáš, stojí mne to veliké oběti, zrovna jako bych polovic svého srdce obětovati měl.« Snad díš: »Často oplakal jsem chyby své, ano i proklel je, Bohu polepšení slíbil.« Věřím tomu též, ale rozhodnutí tvé jenom na krátce vážným bylo, brzy se viklalo a se rozplynulo Jest nutný ještě:

b) *statečný zápas.*

Pouhé předsevzetí nemá ceny. Peklo jest dobrými předsevzetími vydlážděno Kořen, z něhož kopřivy klíčí, musí býti vytrhnut, t. j. náruživost musí býti denně potírána až do úplného vítězství. »Pod tebou má býti žádost jeho a ty máš panovati nad ním« (t. j. nad hříchem). (1. Mojž. 4, 7.) To však není žádnou hračkou, to vyžaduje boj, život a smrt. Zvláště těžkým jest boj, stala-li se vášeň zvykem. Zvyk právem nazývá se železnou košilí. Oblékni se v pancíř z ocele a zkus roztrhnouti jej. Marná práce! Proto: »Mládenec (kráčeje) dle cesty své, také když se sestará, neuchýlí se od ní.« (Přísl. 22, 6.) »Byl jsem spoután ne cizími okovy, nýbrž svojí železnou vůlí. Nepřítel mé duše držel mou vůli ve své moci; ukoval mně řetěz a mne naň uvázal. Dobří skutkové, jež někdy jsem vykonal, podobají se namáhání těch, kteří probuditi se chtějí, ale brzy opět dřímají, poněvadž spánkem zmoženi jsou.« (Sv. Augustin in confess.)

Co však činiti? Naříkáte nad kopřivami ve své zahradě. Proč stojíte nečinně, naříkajíce? Jděte raději do ní a vyhubte je. Odstraňte příčinu svých slz, ucpěte pramen! Pryč se zahálkou, pryč s marnotratností, pryč se hněvem, s lakomstvím, s pitím, se slepou láskou k dětem! Rozbijte svéhlavost a vyhoďte trosky ze dveří ven! K tomu je třeba veliké práce, ale Bůh neodpírá

milosti své k vykonání těžkého díla. Či chcete, aby kopřivy nikdy již nevyhynuly? Chcete, aby dále bujely a jednou vaše úmrtní lůžko obepínaly? Chcete, aby rostly až do pekla a jednou vás tam věčně píchaly a pálily?

Jest těžko kopřivy vyhubiti a

2. *často se to vůbec nepodaří.*

Proč?

a) *Poněvadž není možno.*

Svět jest slzavým údolím. Tím jest člověku, jakmile na svět přijde, tím bude, až vykročí poslední člověk ze světa. »Zlořečená (bude) země v díle tvém. Trní a hloží tobě ploditi bude.« (1. Mojž. 3, 17. a 18.) Proto každý stav má své kopřivy, které nedají se vyhubiti, má každý stav své utrpení, jehož není možno odhoditi a se zbaviti, kdyby uchýlil se člověk i na ten nejosamělejší ostrov mořský. »Kříž ti vždy hotov jest a všude tě očekává. Neujdeš mu, běž si kam běž.« (Sv. Tom. Kemp. imit. Chr. lib. II. cap. 12.) V takových utrpeních, jimž není možno uniknouti a jež vlastně Bůh z věčné své sesílá moudrosti, nezbývá nic jiného, leč s odevzdaností je snášeti a je denně obětovati na oltář kříže Kristova. Jednáme-li tak, vykvetou nám jednou z kopřiv časných růže, a to růže věčné vůně a krásy. »Toto nynější kratičké a lehké soužení naše působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné.« (2. Kor. 4, 17.) Často se nepodaří vyhubiti kopřiv,

b) *poněvadž není vůle.*

Často nepoznáváme vlastní viny, myslíce, že jiní chybují Často člověk tak hluboko ve vášeň a pošetilý rozum upadl, že o návratu není více řeči. Mnohdy, chce-li jeden se polepšiti, snášeti a trpěti, nechce strana druhá. Kopřivy potom stojí a bujněji vždy bují To jest ovšem smutné, a ještě smutnější jsou následky toho pro věčnost. Jest se velice podstatně obávati záhuby duší a zavržení v peklo. »Pošleť Syn člověka anděly své i vyberou z království jeho všecka pohoršení a ty, kteří činí nepravost.« (Mat. 13, 14.)

Nedivte se tedy, že v rodinných zahradách tolik roste kopřiv. To přináší s sebou váš stav, stav námahy a starostí. Mimo to rozséváte snad sami rukou plnou semeno hříchu, z něhož jedovaté jen býlí, pouze květiny kletby vyrůstají A vaše roz-

hodnutí? Ó, nebuďte si sami nepřáteli! »Po žádostech svých nechoď a od vůle své odvracuj se.« (Sir. 18, 30.) Sešle-li však Bůh na vás kříže, neste je s trpělivostí a »vládnouti budete dušemi svými«. (Luk. 21, 19.) Amen.

23.

Nedostatek požehnání Božího.

»Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří staví jej.« (Žalm 126, 1.)

Někdo pluje po moři hledat pokladův a vrací se s prázdnýma rukama. Někdo kopá role, chtěje vsaditi révu, a roste mu býlí jen a trní. Někdo slézá hory a doly za obchodem a s nepořízenou vrací se domů. Tak ve mnoha podobných případech. Často přinášejí i nejnamáhavější práce skrovné nebo žádné ovoce. Říká se potom: narodil jsem se na nešťastné planetě, v nešťastné hodině přišel jsem na svět. Vlastní však příčina v tom vězí, že Bůh odnímá člověku své požehnání. »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří staví jej.« (Žalm 126, 1.) Snad mnozí z vás doznali toho na sobě samých, že přes veškera namáhání domácnosti se nedaří, jako by nějaká tajná kletba každou růžičku ničila, jež pod střechou klíčí. Není tomu tak? Promluvme dnes o jedné velice důležité věci: Odkud nedostatek domácího požehnání? Odtud, že mnozí

I. *o požehnání Boží se nesnaží,*

II. *ano i požehnání Boží odmítají.*

I. díl.

Četní lidé o požehnání Boží se nesnaží:

1. *nesnaží se modlitbou.*

Požehnání Boží, jímž práce se daří a podnikům dostává se šťastného výsledku, jest milost Boží, kterou nám Bůh není dlužen, kterou však hojně uděluje těm, kdož o ni prosí. »Každý, kdo prosí, béře.« (Mat. 7, 8.) Jest však mnoho těch, kteří této podmínky neplní:

a) *Nemodlí se.*

Jest četně křesťanův, zvláště mužského rodu, jimž modlitba jest věcí zcela neznámou. Ve mnohých domech není ranní a večerní modlitby, není modlitby před jídlem a po jídle, růženec nemodlí se celý rok, stále počínají si jak pohané, nemyslí na Boha, Boha o milost neprosí. Jak mohl by Bůh rozevříti ku požehnání ruku svou tam, kde nemá oltáře, kde žádné srdce po něm netouží. »Vy jste mne opustili, a opustil jsem vás.« (2. Paralip. 12, 5.)

b) *Anebo modlí se velice špatně.*

Modlitba pouze zevnitřní Bohu naprosto se nelíbí. »Pokrytci, dobře prorokoval o vás Isaiáš řka: Lid tento ctí mne ústy, ale srdce jejich daleko jest ode mne.« (Mat. 15, 7.) »Urážíš Boha, prosíš-li, aby modlitbu tvou vyslyšel, sám na ni nemysle.« (Sv. Bernard lib. de anim.) Ó jak špatně modlí se velmi mnozí! Žádná myšlenka na Boha, všecky však ve světě, roztržitostí bez konce Jak mohl by Bůh požehnání svého dáti, když člověk při modlitbě tak málo zbožnosti jeví a úcty?

2. *Nesnaží se pracovitostí.*

Bůh stvořil člověka ku práci: »Šest dní budeš pracovati a dělati všecka díla svá.« (2. Mojž. 20, 9.) »Neměj v nenávisti těžkých prací a orby, kterouž stvořil Nejvyšší.« (Sir. 7, 16.) Teprve, pracuje-li člověk, Bůh otevírá, žehnaje, rukou svou. »K o n e j t v é, B ů h p o t o m b u d e k o n a t i s v é.« Jest však:

a) *Mnoho zaháleců.*

Jsou lidé, kteří proti práci mají největší odpor. Vzdalují se jí, oddávajíce se zahálce. Ráno spí, až je slunce budí. Jest živo na ulicích, v dílnách, na poli a louce: oni však hoví lenosti anebo jdou po zábavách. Bůh potom nečiní zázraku a nežehná jich lenosti. »Kdo následuje zahálky, naplněn bude nouzí.« (Přísl. 28, 19.)

b) *Mnoho zdánlivých pracovníků.*

Má-li práce míti výsledek, vyžaduje námahy a vytrvalosti. »Ráno rozsívej símě své a u večer ať nepřestává ruka tvá.« (Kazatel 11, 6.) »Cožkoli může učiniti ruka tvá, přičinlivě dělej.« (Kazatel 9, 10.) Námaha a vytrvalost však mnohým se nelíbí; proto pracují jenom, když nouze volá, a to jenom na oko. Jak

nedbale obstarává mnohá hospodyně kuchyni, mnohý hospodář pole, obchod mnohý řemeslník! Všecko napolo, všecko povrchně, neb v nevhodný čas. Bůh však žehná pořádku a píli, ne nepořádku a lenosti

3. *Nesnaží se spravedlností.*

Jako modlitbě a práci, žehná Bůh rovněž i spravedlnosti. »Požehnání Páně jest nad hlavou spravedlivého.« (Přísl. 10, 6.) »Požehnání Boží chvátá k odplatě spravedlivého.« (Sir. 11, 24.) Kterak požehnán byl spravedlivý Abraham (1. Mojž. 13.); spravedlivý Isák (1. Mojž. 26.); spravedlivý Jakub! (1. Mojž. 30, 43.) Spravedlivému bude řečeno: »Požehnaný ty v městě a požehnaný na poli.« Požehnaní »chlévové ovcí tvých. Požehnané stodoly tvé. Otevře Hospodin poklad svůj nejlepší a požehná všechněm skutkům rukou tvých.« (5. Mojž. 28, 1.—13.)

Ale jak často nedostává se spravedlnosti

a) *ve vyšších stavech.*

Zbožná mysl, jíž Bůh první v domě vytkl místo, nepatří již k dobrému tónu. Jsou, kteří stydí se již kříž na stěnu zavěsiti, hovor náboženský vésti, přikázání církevní zachovávati. Jsou, kteří Boha nedbají více ani svědomí, jímž vnější slušnost jest celou spravedlností Kterak Bůh mohl by zde žehnati? Proto také tak často děsná bída ve vyšších stavech Spravedlnosti však nedostává se také často

b) *v nižších stavech.*

Jak žalostné je to v četných rodinách selských, zvláště v řemeslnických domech v městech! Jak úžasné zanedbávání povinností křesťanských a povinností stavů ve velmi mnohých domech! Tyto rodiny marně očekávají požehnání Boží.

4. *Nesnaží se dobročinností.*

Jeden z nejlepších prostředkův zasloužiti si požehnání Božího jest milosrdenství s trpícími. »Kdo náchylný jest k milosrdenství, požehnán bude.« (Přísl. 22, 9.) »Mnohonásobné a bohaté ovoce vyrůstá z almužny. Rozsévej dobrodiní, budeš žíti požehnání a dům svůj naplníš snopy.« (Sv. Řehoř, nys. in orat. de benef.). Mnozí zavírají ruce

a) *před domácími.*

Jak tvrdě nakládáno se služebnými! Dává se jim jen to, co dáti se musí, a to ještě s nelibostí Žádný ohled při těžké práci a velkém namáhání. Je-li služebný nemocen nebo služebná, ostaveni celé dny bez péče v nějaké světničce nebo vystrčí se ven za domovní dvéře Mnozí zavírají rukou

b) *před cizími.*

»Ruka k dání skrčená.« (Sir. 4, 36.) Přichází cizinec, prose o kousek chleba, nedostane však nic V obci stane se nějaké neštěstí a pomoc tak nutná; ale mnohý o ni se nestará Jsou chudí a stísnění v nejbližším místě; nedbá se jich Bůh dává nemilosrdným to poznati a odnímá jim požehnání

II. díl.

Četní odpuzují od sebe požehnání Boží:

1. *hříchy vůbec.*

Bůh nenávidí hříchu z celé své bytosti věčnou nenávistí. Proto není nakloněn dáti mu požehnání. To

a) *praví sám.*

Hrozí často hříšníkům svou kletbou. »Přidám trestání vašich sedmkráte více pro hříchy vaše. Dám vám nebe svrchu jako železo a zemi měděnou. Nadarmo vynaložena bude práce vaše, nevydá země úrody, ani stromové vydají ovoce.« (3. Mojžíš. 26, 18—20.) »Zlořečená stodola tvá a zlořečené ostatní věci tvé. Pošle Hospodin na tebe hlad a lačnost a trestání na všecky skutky tvé, kteréž ty budeš činiti. Místo deště zemi tvé prach.« (5. Mojž. 28, 17, 18, 24.) »Ostatek po housence snědla kobylka.« (Joel 1, 4.) Proto učí římský katechismus (cap. 13.): »Často vzdor největším nákladům a nejobtížnější práci nedojdeme užitku. Toho jest příčinou příliš velký počet našich hříchů, pro které Bůh od nás se odvrací a našim podnikům požehnání odnímá.« Tomu

b) *učí dějiny.*

Již první lidé hříchem požehnání Boží od sebe odpudili. »Zlořečená (bude) země.« (1. Mojž. 3, 17.) Hříšnému Kainu pravil Hospodin: »Když budeš vzdělávati ji, nebude dávati tobě užitků svých.« (1. Mojž. 4, 12.) Jak často nepravostem oddanému Israeli odňato bylo požehnání Boží a jak často kobyl-

kami, povětřím, suchem ztrestán i hladem! »Israelští přestoupili zákon tvůj . . . a vylito jest na nás zlořečenství.« (Daniel 9, 11.) I za našich časů vidíme totéž. Jsou lidé, kteří z domova slušný peníz měli, pracují a šetří a nemohou to dále přivésti. Proč? Hříchové jejich odvracují od nich požehnání Boží

2. *Jednotlivými hříchy zvláště.*

Sem se řadí

a) *znesvěcování neděle.*

Sedmý den určil Bůh k výhradní službě své, člověku šest dní ku práci ponechávaje. (3. Mojž. 23, 3.) Nešetří-li člověk tohoto přikázání Božího, znesvěcuje neděli, trestem je mu požehnání Boží odňato. Sem hledí místo u Aggea (1, 6.), kde Israelitům, kteří nestarali se o stavbu chrámu a o čest Nejvyššího, se oznamuje: »Sili jste mnoho a vnesli jste málo; jedli jste a nejste nasyceni; pili jste a nejste napojeni; přikryli jste se a nejste zahřáti; a kdo shromáždil mzdu, vložil ji v pytlík děravý.«

b) *Domácím nepořádkem.*

»Příbytkové spravedlivých požehnáni budou.« (Přísl. 3, 33.) Kterak Bůh mohl by požehnání dáti domům těm, v nichž hřích a ďábel opanoval? Domy, v nichž ranní modlitbou kletba, rouhání pobožností večerní? Domy, kdež hanebné řeči vedeny, nevinnosti osidla se kladou? Domy, v nichž víra a kněžství posmíváno, v nichž pití a nemravnost na denním pořádku? Domy, jež celé noci otevřeny, aby každá špatnost vyjíti i odejíti mohla?

c) *Nemilosrdnost.*

»Kdo zacpává ucho své ke křiku chudého, i sám křičeti bude a nebude vyslyšen.« (Přísl. 21, 13.) »Kdo pohrdá prosícím, trpěti bude nedostatek.« (Přísl. 28, 27.)

Křesťanští otcové a matky! Víte nyní, že jest nedostatek požehnání Božího v rodinách. Mnozí nestarají se o ně, ano mnozí je zrovna odpuzují. Chcete požehnání? Kterak mohu se tázati? Konejte své povinnosti; odstraňte hřích, zvláště znesvěcování neděle, nepořádek a zatvrzelost srdce; modlete se a pracujte, buďte spravedliví a dobročinní a »požehnání Boží jako řeka se rozvodní«. (Sir. 39, 27.) Amen.

24.

Manželská povinnost.

»Muž čiň manželce, co jest povinen, a podobně i manželka muži.« (1. Kor. 7, 3.)

Každý stav má povinnosti, jež mu Bůh uložil, musí jednou účty klasti, zda a kterak povinnosti tyto vyplnil. »Vydej počet z vladařství svého« (Luk. 16, 2.), bude jednou řečeno. »Vydej počet, ty mládenče, ty panno, ty pane, ty služebný, ty kněži atd. Vy, křesťanští manželé, vstoupivše v manželství, přejali jste zvláštní povinnosti, jichž vyplnění nebo nevyplnění požehnání nebo kletbu, nebe nebo peklo přivádí. K těmto povinnostem náleží: vzájemná láska a věrnost, zbožná výchova dětí, svědomitý dohled na služebné a obyvatele. Ale jednu povinnost máte, která jediné manželskému stavu jest vlastní a odtud také manželskou povinností se zove. O té budu k vám dnes mluviti a s tím ohledem, jejž slovu Božímu, kteréž zvěstuji, jejž svatému místu, ve kterém jsme, jsem povinen. Poslouchejte s pozorností, co vám o manželské povinnosti povím. Jest

I. *velmi svatou povinností,*
II. *přísně zavazující povinností.*

I. díl.

Než, je snad nutno a vhodno o manželské povinnosti mluviti? Proč pak ne? Nutno proto, poněvadž mnoho manželů velikou nevědomost o této povinnosti jeví, a proto nezřídka veliká vybočení se dějí. Vhodno proto, poněvadž věc sama sebou zcela počestná jest, a i veliký apoštol národů v prvém listě ke Korintským otevřeně a netajeně o ní se vyjádřil Manželská povinnost

1. *jest svatou povinností.*

A to

a) *k vůli účelu.*

Přirozeným účelem manželství jest rozmnožování pokolení lidského. Je vůle Boží, aby země byla obydlena a počet jeho dítek rozmnožován až do času, jejž vyměřil, do času, kdy pozemská církev vejde v nebeskou. Z tohoto záměru ustanovil manželství a již prvním manželům přikázal: »Rostěž a množte se.«

(1. Mojž. 1, 28.) Účel manželské povinnosti je tedy svatý a právě proto je také vykonávání této povinnosti docela počestnou, ano svatou povinností. »Požívání jídel určeno a zřízeno jest k zachování lidstva: jako tedy požívaní jídel pouze k živení těla a zachování zdraví jest věcí dobrou, svatou a přikázanou, tak i manželské obcování s účelem plození dítek a rozmnožování lidstva jest skutek dobrý a svatý — jest hlavní účel sňatku manželského.« (Sv. František Sal. Bohumila Kn. 3., čl. XXXIX.)

b) *K vůli svátosti.*

Křesťanští manželé jsou svátostí spojeni. »Tajemství toto veliké jest, ale já pravím v Kristu a v církvi.« (Efes. 5, 32.) »Praví-li někdo, že manželství není v pravdě a skutečně jednou ze sedmi svátostí evangelického zákona a Kristem Pánem ustanovenou, nýbrž lidmi a církví vymyšlenou, budiž v klatbě.« Proto také manželskému úkonu zvláštní milost Boží dána. Co svobodnému jest smrtelným hříchem, to jest v manželství, děje-li se pravým úmyslem, svatým a pro věčnost záslužným skutkem, poněvadž rosou nebeskou svátosti svlaženo bývá.

Manželská povinnost jest velice svatá povinnost; proto

2. *má svatě vykonávána býti.*

Svatý buď

a) *účel.*

Tento Bůh sám naznačil: »Rosťtež a množte se.« (1. Mojž. 1, 28.) Účelem tedy budiž děti plodití a tak království Boží rozmáhati Užívá-li se manželského úkonu jako hráze proti tělesné žádostivosti a jako ochrany proti lidské slabosti, netrpí tím nijak svatost účelu . Nebyl by svatým účel, kdyby někdo, aby jenom chlípnosti mohl hověti, manželsky obcoval anebo na jinou osobu myslil. »Povím tobě, kteří jsou ti, nad nimiž ďábelství má moc. Ti zajisté, kteříž v manželství tak vcházejí, že Boha od sebe i od své mysli odlučují a své chlípnosti tak hovějí jako kůň a mezek, v nichžto není rozumu.« (Tob. 6, 16.)

Svatým buď

b) *způsob.*

A to

α) *dle přikázání Božího.*

Vždy dle přirozenosti, anebo jasněji řečeno, vždy tak, aby, když nebe žehná, plod zplozen býti mohl. »Rosťtež a množte se.«

(1. Mojž. 1, 28.) Tohoto způsobu a míry manželského obcování musí dbáno býti také při neplodných manželstvech, v pokročilém věku a v těhotenství manželky. »Kdo má uši k slyšení, slyš.« (Luk. 14, 35.) Nebylo by svatým, ba hříchem bylo by, a to hříchem těžkým, kdyby manželé buď z obavy před větší rodinou, anebo z jiné příčiny plození dítek úmyslně překazili. Dvou a tří dětí systém V tomto smyslu píše sv. biskup František Salesský takto: »Mnozí i usmrcují na věky duše své hříchy těžkými, obcujíce spolu proti pořádku přirozenému a maříce plození svých dítek, což jsou vůbec hříchy více méně ohavné, ale vesměs smrtelné. Neboť že plození dítek jest hlavní cíl a účel svatého stavu manželského, proto manželé s sebou jen tím úmyslem ochotně a úplně obcovati mají, ač v některé případnosti naděje toho není žádné. Skutek ten nepřestává býti spravedlivým a svatým, když náležitý způsob a úmysl plození se zachovává. Zlořečený a prokletý od Hospodina byl Onan pro ohavný skutek, který byl proti přirozenosti a řádu Božímu spáchal.« (I. Mojž. XXXVIII. Sv. František Sal. Bohumila kn. 3., čl. XXXIX.)

β) V dobré mysli.

Zvláště ve zbožném vzhledu k Bohu . potom z poslušnosti ke druhému manželu, s radostí a láskou Nebylo by svatým, kdyby manžel jeden nebo druhý manželskou povinnost ve špatném rozmaru, s předhůzkami konal, se zlostí a nelibostí

Tažte se sami sebe, křesťanští manželé, jak dosud konali jste manželskou povinnost? Konali jste ji vždy řádným způsobem a v dobré mysli? Hověli jste snad chlípnosti a úmyslně oplodnění jste překáželi? Hryže-li vás svědomí, vyzpovídejte se při první příležitosti . Máte-li pochybnosti, optejte se zkušeného vůdce duší a otevřte mu zcela důvěrně srdce své .

II. díl.

Manželská povinnost přísně zavazuje.

1. *Manželé jsou povinni ji konati.*

Ze dvojí příčiny.

a) *K vůli účelu manželství.*

Přirozený účel manželství jest, jako jsme slyšeli, rozmnožení pokolení lidského, plození dětí. Tohoto účelu není nijak jinak možno dojíti, leč obcováním. Tedy Ovšem mohou manželé u vzájemném souhlasu úkonu tohoto se odříci; máme skvělé toho příklady. Josef a Maria, Valerian a Cecilie, Jindřich a Kunhuta, Eleazar a Delfina . Jsou to ovšem řídké výjimky; přirozený účel manželství sám sebou žádá, aby manželská povinnost byla konána Ku plnění této povinnosti jsou manželé vázáni také

b) *božským přikázáním.*

»Muž čiň manželce, co jest povinen, a podobně i manželka muži. Žena nemá moci nad svým tělem, ale muž. Podobně ani muž nemá moci nad tělem svým, ale žena. Neoklamávejte se vespolek, leč ze společného svolení na čas, abyste se uprázdnili k modlitbě: a zase k témuž se navraťte, aby vás nepokoušel satan pro nezdrželivost vaši.« (1. Kor. 7, 3 —5.) Oba, jeden i druhý, jak manžel, tak manželka, má právo manželský úkon žádati; jeden i druhý má však také povinnost, této žádosti ochotně a s láskou vyhověti. »Vzájemné a řádné svolení obojí strany ve svatém manželství nazývá sv. Pavel »povinností manželskou«, a to tak velikou, že se jí jeden bez svobodného svolení druhého vzdáti nesmí, ani za příčinou nějaké služby Boží; tím pak méně smí ji jeden nebo druhý odepříti ze záminky nějaké ctnosti, anebo z hněvu a vzdoru«. (Sv. Frant. Sal. Bohum. kn. III., čl. XXXIX.) Slyšte, co praví sv. Augustin jedné paní, která nerozvážným odřeknutím muži podnět ku porušení manželské věrnosti dala. »Nečetla-liž jsi, co apoštol praví: že muž povinnost ti musí konati, kdyby i rád zdržeti se chtěl, t o b ě v š a k t o n e n í m i l é. Bůh zdrželivost jeho za hřích by mu připočetl, kdyby slabosti tvé nevyhověl. Jak daleko více tys měla vůli jeho poslušnou býti, aby pokušením satana nespáchal cizoložství? Bůh svolení tvé za zdrželivost by byl přijal, poněvadž k vůli tomu jen jsi to učinila, aby muž tvůj neklesl.« Pohříchu bývá konání této povinnosti, zvláště manželkou, častěji odpíráno. A následky? Ztráta pokoje a lásky, svár a zášť, mnohdy i cizoložství a zneuctění sebe Svatí učitelé souhlasí, že všeobecně manžel k vykonávání této povinnosti těžkým hříchem vázán jest, žádá-li ji manžel druhý. Napomenutí manželkám ku povolnosti manželům

Je tedy manželův povinnost, manželsky obcovati, avšak

2. *s mírností.*

K tomu napomíná

a) *Duch Boží.*

»Čas krátký jest, nepozůstává, než aby, i kteří mají ženy, byli, jakoby jich neměli.« (1. Kor. 7, 20.) Slova tato jasně učí míře v užívání manželství »Manželství (buď) ve všem poctivé.« (Žid. 13, 4.) I zde příkaz mírnosti; není totiž manželství již poctivým, chtíčům-li tělesným manželé volnou uzdu a otěže pustí

b) *povolání křesťana.*

Úlohou naší jest zapírati sebe a sebe umrtvovati. »Nemějte péče o tělo podle žádosti.« (Řím. 13, 14.) »Mrtvěte údy své, kteříž jsou na zemi.« (Kolos. 3, 5.) »Přepásavše bedra mysli své, ne s prvními nevědomosti své žádostmi se srovnávajíce, nýbrž podle toho, kterýž vás povolal a svatý, i vy ve všem obcování svatí buďte.« (1. Petr. 1, 12—15.) Poněvadž povolání křesťana jest umrtvování sebe, proto musí i časté a nemírné užívání manželství skvrnou před Bohem a hříchem býti, kdyby i ne těžkým. »I požíváním medu onemocní včelky a umírají. Tomu podobně i obcování manželské, ač jest skutek svatý, spravedlivý, chvalitebný a veleprospěšný pro obec křesťanskou, může se státi nebezpečné, zhoubné manželům. Neboť mnozí v tom obtěžují duše své hříchy všedními, jichž se dopouštějí všelikými přílištnostmi a lichotami.« (Sv. František Sal. Bohumila kn. 3, čl. XXXIX.)

c) *moudrá rozvaha.*

Často se stává, že na kratší nebo delší čas musí manželé se opustiti. Aneb přijde nemoc a smrt Jak těžko potom, nejsou-li manželé zvyklí zdrželivosti. Jaké nebezpečenství v nejpotupnější hříchy smilstva upadnouti! Kdo však v užívání manželství se mírní a přemáhá, tomu nebude zdrželivost tak těžká, leč by snad obcování na delší čas přerušeno bylo anebo nikdy již nastati nemělo

Buďte tedy mírní! »Moudrý muž má manželku svou s mírností a ne s vášní milovati. Opanuj bouři chlípnosti a nespěchej k tělesnému skutku.« (Sv. Hieronym lib. 1. contra Jov.)

3. *Není výjimky?*

Jest. Když oba manželé svolili práva svého na kratší nebo delší dobu se vzdáti Omluvou jest nemoc manželky a pokročilé její těhotenství. V takových případech mají mužové býti rozumnými a se opanovati. Přece-li však manžel žádá, může manželka přívětivě odmítnouti, má však ještě obět přinésti, kdyby snad z odepření špatné následky mohly povstati Je-li muž velmi opilý anebo pomatený, jest manželka, pokud okolnosti tyto trvají, konání manželské povinnosti sproštěna Předvečer svátého přijímání se zdržeti jest žádoucno, ale nikterak přikázáno

Co dnes jsem řekl, jest pro vás, křesťanští manželé, největší důležitosti. Zapamatujte si dnešní výklad a nemluvte veřejně o něm. Co jest pro vás spasitelným, mohlo by jiným býti pohoršlivým Jednejte však také dle tohoto výkladu. Užívejte vděčně a s čistým úmyslem, co Bůh vám dovolil, zdržujte se však všeho nedovoleného a hříšného Ó, jak krásné a ušlechtilé jest potom vaše manželství! Slyšte, co Duch Boží o cudné manželce praví. To platí však též o cudném manželu. »Milost ženy pilné obveselí muže svého a roztuční kosti jeho. Kázeň její dar Boží jest. Milost nad milost jest žena svatá a stydlivá.« (Sir. 26, 16, 17 a 19.) Věčnou odměnu v nebi naleznete, budete-li slov pronesených zachovávati Amen.

25.

Manželská čistota.

»Duchem choďte, a žádostí těla nevykonáte.« (Gal. 5, 16.)

V listu na křesťanskou obec v Efesu nazývá sv. Pavel manželství velikou svátostí. (Efes. 5, 32.): »Tajemství toto veliké jest, ale já pravím v Kristu a v církvi.« Proč praví: »V Kristu a v církvi?« Poněvadž manželství naznačuje úplné spojení Syna Božího s církví Z toho plyne, že manžel milovati má manželku svou, jako »Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ni«. (Efes. 5, 25.) Manželka má však muži svému býti poddána, jako »církev poddána jest Kristu«. (Efes. 5, 24.) Není tedy manželství něčím vzácným a velkým? Muž znamená Krista,

žena církev, oba však spolu nejužší spojení Krista s církví Jak počestně tedy manželé spolu žíti mají! »Duchem choďte, a žádostí těla nevykonáte.« (Gal. 5, 16.) Také manželé mají čistě žíti, k čemuž chtěl bych je dnes povzbuditi. Promluvím o manželské čistotě a ukáži,

I. *z jakého důvodu se žádá,*

II. *jakým způsobem má se zachovávati.*

I. díl.

»Tedy i ve stavu manželském musí se čistota zachovávati? To jest něco zvláštního, ba zrovna neslýchaného. Nepadají všechny závory v manželství, nemůže se užívati a konati dle libosti?« Nikoli; neboť i manželé přísně zákonem čistoty jsou vázáni, ovšem ne zákonem čistoty panické, manželské však ano.

To žádá

1. *víra.*

Pohleďme na

a) *Písmo svaté.*

»Manželství (buď) ve všem poctivé.« (Žid. 13, 4.) Tedy poctivé a neposkvrněné Manželé mají tedy spolu poctivě žíti a manželské lože neposkvrniti, ne snad jenom cizoložstvím, nýbrž také ničím, co jest proti pořádku a přirozenosti, na př. sebeprznění, rušení početí; také ne nedovolenými pohledy a dotyky, ba ani myšlenkou na jiné osoby Ptejme se

b) *učitelův.*

»Vy, manželé! Žijte poctivě a mírně a všechna chlípnost budiž vás daleka. I co dovoleno, budiž řádem, jenž přirozeností stanoven, a s mírností konáno.« (Sv. Chrysostom.) »Manželé čistotu ducha zachovati mají, jež stejná s čistotou panickou šetřiti se má, rovně jako bohatí duchem chudými býti mají.« (Sv. Augustin.) Chce svatý říci, že manželé při dovoleném vůbec, též i ve přikázaném nemají chlípnost za hlavní cíl považovati.

»Co manželů se týká, jisto jest, že i jim ctnost čistoty nutna. Jejich čistota nespočívá snad v odražení všech chtíčův tělesných, nýbrž spíše v tom, že mírnost v nich zachovávají. Nesmí ovšem popíráno býti, že dovolené upotřebení manželství zvláštní má sílu, žádostivosti žár uhasiti, avšak lidská slabost zabíhá a upadá snadno z pořádku v nepořádek, od dovoleného

užívání ke zneužívání. Proto viděla sv. Kateřina Sienská mezi zatracenci v pekle mnoho manželů, ani hrozné muky trpěli, poněvadž se byli proti svatosti svého stavu těžce prohřešili.« (Sv. Frant. Sal. Bohumila. Částečně kniha III., čl. 12.)

Že manželé vázáni jsou čistotou,

2. *sami pochopíte.*

Je třeba, abyste jen si vzpomněli

a) *na účel manželství.*

Účel manželství jest dle všeobecného náhledu svatých učitelů řádné plození dítek, rozmnožování pokolení lidského svatým a Bohem nařízeným řádem. Z toho plyne, že manželům dovoleno jest všecko, co k dosažení tohoto účelu náleží. Nicméně není nikterak dovoleno, aby nepořádkům a výstřednostem se oddávali a páchali věci, jež k účelu daleky jsou. To chápe jednoduchý rozum Jiným účelem manželství jest, řádným a spořádaným uspokojením pohlavního pudu lidskou slabost chrániti a žár těla potlačiti. Proto obcování manželské jest dovoleno i když rodění dítek není možno, na př. při neplodnosti v mladých létech; rovněž v pokročilejším věku a v těhotenství. Každý rozumný člověk chápe však, že proto není dovoleno, chtíčům uzdu pustiti a konati, co žádostivost těla často více rozpaluje, než hasí a hojí. Kdyby vybočení svobodně a volně díti se mohlo, musil by účel lidskou ubohost bezpečnu učiniti, bezuzdností totiž osten těla se neláme, nýbrž jen více bývá ostřen: ohně k ohni, plamene ku plamenu se přidává, až konečně požár k nebi vysoko vyšlehne, vzplane a srdce i ducha i sílu i tělo stráví

Třeba jest, abyste pomyslili

b) *na lidskou důstojnost.*

Bůh postavil člověka na místo zvlášť vznešené. »Učiňme člověka k obrazu a podobenství svému.« (1. Mojž. 1, 26.) »Učinil's ho« — t. j. člověka — »málo menším andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej.« (Žalm 8, 6.) Člověk stojí na výši téměř nepochopitelné. »Všickni jste synové Boží skrze víru, kteráž jest v Krista Ježíše.« (Gal. 3, 26.) »Jako v jednom těle mnohé údy máme. tak jsme mnozí jedno tělo v Kristu.« (Řím. 12, 4 a 5.) »Nevíte-liž, že chrám Boží jste, a (že) Duch Boží přebývá ve vás?« (1. Kor. 3, 16.) Co plyne z této důstojnosti

lidské? Sv. Pavel to praví: »Nevíte-liž, že vaše těla jsou údové Kristovi? Což tedy vezma údy Kristovy, učiním (je) údy nevěstky? Odstup to.« (1. Kor. 6, 15.) Kdyby to ani sv. Pavel nepravil, chápe to každý svým rozumem, že nejvýš nedůstojným jest a zavržením lidské důstojnosti by bylo, kdyby manželé ve svém stavu oddali se tělesným prostopášnostem, kdyby snad hůře než zvíře žili

II. díl.

Víme tedy, že manželé mají zachovávati čistotu. Jest však nejvýš důležitou otázkou, kterak má se zachovávati. Manželská čistota nevylučuje

1. *obcování.*

A to z dvojího důvodu.

a) *Ku plození dětí.*

Bůh chce, aby pokolení manželské trvalo až do dokonání království jeho na zemi a až do naplnění počtu vyvolených. »Rosťtež a množte se.« (1. Mojž. 1, 38.) Jako všemocnou rukou svou květiny vyvádí, takže země každý rok podivuhodným kobercem se odívá, podobně chce také, aby nejkrásnější ze všech květin pozemských, pokolení lidské stále a stále kvetlo. Prostředkem, a to jediným k tomu prostředkem jest obcování. Poněvadž však pokolení dovoleným a svatým způsobem rozmnožováno býti má, proto ustanovil Bůh manželství. Z toho důvodu jest úkon plození v manželství dovolen, ba přikázán, žádá-li toho manžel druhý. Tento úkon neodporuje nijak stavovské, t. j. manželské čistotě a pocit smyslný, jenž s ním spojen, nesmí naprosto za smilstvo pokládán býti, nýbrž jest spíše svátostí vytříben a posvěcen Poněvadž úkon dovolen, plyne samo sebou, že dovoleno vše, co k němu se nese, na př. dotýkání se.

S manželskou čistotou srovnává se obcování

b) *jako ochrana proti výstřednostem.*

Člověk jest křehký a nakloněn zvláště k nečistotě. »Vím, že ve mně, to jest v mém těle, nepřebývá dobré.« (Řím. 7, 18.) Proto manželům dovoleno manželství jako prostředku užívati proti slabosti těla. Tím nebývá manželské čistotě ublíženo, když úkon, konán-li jinak v dobrém úmyslu a se vzhledem k Bohu, nejen dovolen, nýbrž nad to svatý jest a k životu věčnému zásložný

Obcování manželské není tedy v odporu s manželskou čistotou, přece však jen

2. *za určitých podmínek.*

Nesmí totiž dáti se

a) *proti řádu.*

To by tehdy bylo, kdyby manželská povinnost úmyslně tak byla konána, aby početí bylo zamezeno. Takové obcování jest proti zákonu přirozenému a proti zákonu Božskému; svatí učitelové vidí v něm těžký hřích. Proto úkon manželský vždycky a každý čas tak má býti konán, aby plod státi se mohl, kdyby i vždycky se nestal. To jest cesta Bohem vyměřená, z níž člověk vybočiti nemůže Obcování nesmí díti se dále

b) *proti pravé míře.*

Apoštol národů praví: »Neoklamávejte se vespolek, leč ze společného svolení na čas; a zase k témuž se navraťte, aby vás nepokoušel satan pro nezdrželivost vaši. Ale to pravím podle dopuštění, ne podle rozkazu.« (1. Kor. 7, 6.) Z toho vyvádí sv. Augustin, pravě, že nemírné užívání manželství jest pochybeno; poznamenáváť: »Dopuštění (t. j. prominutí) může býti, stala-li se chyba; kde není chyby, tam není třeba dopuštění.« A výslovně učí: »Opětování manželské povinnosti není hřích, ale povinnost bez důvodu žádati jest všední hřích.« Manželé mají proto držeti se ve hranicích a nemají žádostivosti těla dle libosti a přílišně hověti.

Kromě obcování není proti stavovské čistotě, podávají-li sobě manželé navzájem počestné důkazy lásky, v. c. oscula, amplexus

Nuže, víte tedy, křesťanští manželé, že i na vás žádá se čistota, ovšem nikoli panická, manželská však ano Ach, jaké výstřednosti a šerednosti stávají se v tak mnohém manželství! Co musí strážní andělové manželův ke své nejtrpčí bolesti často viděti! Myslí se, že všechno jest dovoleno, a koná se také všechno, k čemu zlý chtíč a duch zlý navádí. Ale apoštolský hlas zvukem hlásné trouby volá: »Manželství (buď) ve všem poctivé a lože neposkvrněné.« (Židé 13, 4.) Víte nyní, co dovoleno a co nedovoleno; znáte hranice, až kam jíti můžete, aniž byste svědomí poskvrnili, znáte však i cestu, na kterou bez hříchu vstoupiti nesmíte. Nemůžete se vymlouvati před Bohem a ne-

můžete říci, že jste jednali v nerozumu. Stalo-li dosud se v manželství vašem něco, co není dovoleno, litujte toho a s Bohem ve svátosti pokání se smiřte Zachovejte v budoucnosti manželskou čistotu. »Nepovolal vás Bůh k nečistotě, ale ku posvěcení.« (1. Thess. 4, 7.) Zemřete, jak praví sv. apoštol Pavel, hříchu a živi buďte Bohu, v Kristu Ježíši, Pánu našem. Proto »nepanujž tedy (více) hřích ve vašem smrtelném těle, tak že byste poslouchali žádostí jeho«. (Řím. 6, 11 a 12.) Bez počtu manželů hoří na věky v pekle, poněvadž manželství zneužili, pokání za to nevykonavše Chraň vás Bůh před takovým neštěstím! Amen.

26.

Cizoložství.

»Nesesmilníš.« (2. Mojž. 20, 14.)

Se sinajské v mrak zahalené hory za hromu a hlásných trub zvuku dal Bůh svůj velebný zákon. Mimo jiné pravil zákon: »Nesesmilníš.« (2. Mojž. 20, 14.) Pamatuji vás také na tento zákon, křesťanští manželé! Mnohý však snad z vás myslí, co ošklivého a ohavného se o nás myslí? Zdaleka nemám myšlení, o vás takových věcí se domnívati. Dáte však za pravdu, že může nevěra mezi manžely býti a také že častěji se vyskytla. A kdyby případ žádný takový nebyl znám, poukazuji na jeden, jejž s bolestí a se slzami svatý spisovatel zaznamenal: Král David. »Kdo se domnívá, že stojí, hleď, aby nepadl.« (1. Kor. 10, 12.) Ďábel přibližuje se k manželům s rozličným pokušením, také s pokoušením k manželské nevěrnosti. Mnozí klesli, kteří několik neděl, ba několik hodin před tím pád za nemožný považovali. Abych vás před neštěstím takovým zachránil, a kdyby někdo z vás této viny vědom si byl, jemu velikost jeho neštěstí znázornil, chci dnes o manželské nevěrnosti, o cizoložství mluviti. Že to

I. *hřích velice ohavný,*

II. *hřích v následcích velice děsný.*

I. díl.

Cizoložství jest hřích velice děsný. Uznáme tuto pravdu, považíme-li:

1. *Těžkost skutku.*

Cizoložství jest

a) *skutek smilstva.*

Smilstvo, hřích hoden kletby! Je to hrozný hřích, a to α) *sám sebou.* Písmo svaté častěji mluví o smilstvu a vždy nejhlubší k němu ošklivost dává na jevo. »Utíkejte před smilstvem. Všeliký hřích, kterýkoli učiní člověk, kromě těla jest; ale kdo smilní, hřeší proti tělu svému. Zdaliž nevíte, že údové vaši jsou chrám Ducha svatého, jenž jest ve vás, jejž máte od Boha, a nejste svoji?« (1. Kor. 6, 18—20.) »Smilství a všeliká nečistota nebuď ani jmenováno mezi vámi.« (Efes. 5, 3.) »Oddá-li se člověk nečistým chtíčům těla, hřeší podobaje se nerozumnému zvířeti.« (Sv. Bernard.) Hřích smilstva velice zvyšuje se zvláště β) *v manželství.* Křesťanské manželství jest divuplné tajemství a zobrazuje svatební spojení Kirsta s církví svatou. Sv. Pavel nazývá je »velikým tajemstvím«. (Efes. 5, 32.) Manželé jsou tudíž ctihodné osoby a údy jejich jsou údy svaté. Z toho důvodu jest však porušení manželské věrnosti, jak papež Siricius (ad Himer. Tarrac. c. 4.) praví, »druh svatokrádeže

Cizoložství jest

b) *skutek nespravedlnosti.*

A to α) *k nevinnému manželu.* Před oltářem ruku v ruku položili, srdce na srdce upoutali manželé. Sebe vzájemně sobě obětovali a po celý život věrnost sobě slibovali. Dojímavý okamžik, svaté přislíbení! A cizoložník a cizoložnice? Ach, slib sobě daný nohama mrzce šlapají! Jaké bezpráví nevinnému manželu! β) *K dětem.* Jak, manželka-li cizoložnicí a cizí dítko do rodiny přinese? Je-li majetek manžela buď celý nebo jeho jen část, pozbývají řádní potomci části dědictví, čímž děje se jim křivda Anebo chodí-li manžel za ženou cizí, jí statek a peníze dává, stává se opět vlastním dětem křivda

Vizte ten čin! Jak hrozný hřích jest tedy cizoložství! Z tisíce hříchů, jichž lidé se dopouštějí, není sotva většího. Proto také ta zachvívající slova, jichž svatí Otcové užívají, o této-li nepravosti mluví. »Cizoložství jest vražda, ba bezbožnější skutek,

než mnohonásobná vražda.« (Sv. Chrysostom.) »Jest možno mezi hříchy nalézti snad jeden, jenž by byl těžším nad cizoložství?« (Sv. Klement Římský.) Také Písmo svaté jako kyjem nějakým do cizoložství buší. »Oko cizoložníka šetří mrákoty, řka: Nespatříť mne (žádné) oko, a zakrývá obličej svůj. Lehkýť jest (bezbožník) na svrchku vody; zlořečený buď podíl jeho na zemi, aniž choď po cestě vinic. Do náramného horka nechť přejde od vod sněžných, a až do pekel hřích jeho. Nechť zapomene naň milosrdenství, sladkost jeho červi; nechť není v připomínání, ale setřín buď jako dřevo neplodné.« (Job. 24, 15—20.) »Jest to nešlechetnost a nepravost největší; oheň jest to až do zahynutí sžírající a všecky plody vykořeňující.« (Job. 31, 11 a 12.)

Uvažme

2. *velikost trestu.*

a) *Božského.*

Smrt. Když Bůh sám Israele spravoval, vynesl nad cizoložstvím trest smrti. »Zcizoloží-li kdo s ženou druhého a cizoložstvo spáchá s manželkou bližního svého, ať smrtí umrou i cizoložník i cizoložnice.« (3. Mojž. 20, 10.) »Bude-li spáti muž s manželkou druhého, oba dva umrou, to jest cizoložník i cizoložnice.« (5. Mojž. 22, 22.)

b) *Lidského.*

α) *Církevní zákonodárství.* »Vir solutus, si cum alterius uxore adulterium commiserit, poenitentiam aget annos septem, mulier quinque. Mulier soluta cum alterius marito adulterans decennali poenitentia afficietur, ille quinquennali. Si maritus semel lapsus est, poenitentiam aget annos quinque, si saepius, maior accedet poenitentia.« (Ex can. poenit.) Novější zákonodárství církve jest ovšem mírnější. β) *světské zákonodárství.* Již αα) *pohané* trestali cizoložství s veškerou přísností. Egypťané trestali cizoložníka třiceti ranami metlou, cizoložnici uřízli nos. Arabové a Parthové utracením vždycky trestali ty, kteří manželskou věrnost porušili. Kumáni veřejně na náměstí cizoložnici postavili, a potom za všeobecného posměchu v místě vodili. Král Tenedius vydal na cizoložníky zákon, dle něhož měli býti sekerami rozsekáni, a příklad dal na svém synu, jenž tohoto zločinu se dopustil. Staří Němci ostříhali cizoložnicím vlasy a vodili je, šatů je zbavivše a metlami bijíce, z místa na místo. Staří Sasové

nutili cizoložnice, aby samy se oběsily. Spálivše jejich těla, cizoložníka v blízkosti oběsili. Staří Římané dali manželu na vůli manželku svou, stala-li se mu nevěrnou, jakýmkoli způsobem utratiti. Peruané nejen oba cizoložníky za živa spálili, nýbrž i jejich otce, matky, bratry a sestry a všechny nejbližší pokrevence usmrtili, aby nic z rodu toho nezůstalo, ve kterém tato ohavnost spáchána byla. Také ββ) *křesťanství* ostře cizoložství trestalo. První křesťanský císař, Konstantin Veliký, stanovil na cizoložství popravu mečem, a nástupci jeho postavili cizoložství na roveň otcovraždě, mnohdy i ohněm je trestajíce. I německé zákonodárství za císaře Karla V vydalo alespoň v těžkých případech na cizoložství trest smrti. Nový věk proti tomuto trestu se ovšem zpečoval, nicméně však není zločin cizoložství proti veřejné mravnosti ani teď bez trestu.

Znáte nyní, křesťanští manželé, těžkost skutku a velikost trestu; můžete z toho usouditi, jak hrozný hřích jest cizoložství. Pokračujme však ještě poněkud dále.

II. díl.

Následky cizoložstva jsou velice hrozné:

1. *v řádu přirozeném.*

Cizoložství

a) *rozšiřuje hroznou strast.*

Přináší žal α) *rodinám.* A to žal αα) *manželům.* Je-li nevěrnost veřejnou, a to stává se často, vidí se nevinný manžel, a to plným právem, nejbolestněji dotčena Manželské lásce zasazena rána smrtelná, aby snad nikdy více jasně a nezkaleně neoživla. Často ustavičná nenávist, dokud zsinalé rty při smrti se nezavrou. — Odpustí-li nevinný manžel křesťanskou velkomyslností, ach, citelná bolest zůstane vždy, jako pichlavý trn v duši pevně se uzavírajíc ββ) Žal *dětem.* Tatam jest navždy dobrá výchova. Za to však smutné domácí výjevy, stálý svár mezi rodiči jsou zkázou mladých duší Sama dětská láska v nejhlubších uhasíná základech, poznají-li synové a dcery, oč vlastně se jedná Cizoložství působí β) *pohoršení v obcích.* Ó, kolika necudných žertů, kolika nemravných posměšků jest cizoložství podnětem! Jak mnohý lehkomyslník v lehko-

myslnosti své posilněn bývá a se domnívá, že smilství jeho tajné proti cizoložství ničím není! V srdcích lépe smýšlejících probouzí se zármutek i hněv Cizoložství

b) *svádí k nejhroznějším skutkům.*

Příkladem jest král David, jenž rozkázal: »Postavte Uriáše v předu boje, kde jest nejsilnější bitva, a opusťte ho, aby, jsa poražen, zahynul.« (2. Král. 11, 15.) Jak často svedla manželská nevěra k vraždě manželů a k vraždě dítek! Velmi mnozí cizoložníci a velmi mnoho cizoložnic skončilo život svůj pro hrozné činy, k nimž manželská nevěra jim podnět dala, na popravišti.

Následky však jsou také hrozné

2. *v řádu nadpřirozeném.*

»Cizoložníky souditi bude Bůh.« (Židé 13, 4.) Ruka Boží trestá

a) *časným neštěstím.*

α) *Hanba.* »Kdo jest cizoložníkem, pro nedostatek srdce ztratí duši svou. Mrzkost a hanbu shromažďuje sobě a hanba jeho nebude shlazena.« (Přísl. 6, 32 a 33.) »Protož obnažím stehna tvá proti tváři tvé, aby ukázala se hanba tvá, cizoložství tvá viděl jsem.« (Jer. 13, 26.) β) *Nezdar.* David velice musil pykati. »Neodejde meč z domu tvého až na věky. Syn, kterýž se narodil tobě, smrtí zemře.« (2. Král. 12, 10 a 14.) Tento děsný hřích odhání všechny anděly z domu a nezřídka vrhá rodinu celou v záhubu Bůh tresce

b) *věčným zavržením.*

»Ani smilníci, ani cizoložníci nebudou královstvím Božím vládnouti.« (1. Kor. 6, 9.) »Zjevníť jsou skutkové těla.« (Gal. 5, 19.) Věčné tedy zavržení Může ovšem hluboko kleslý člověk věčnému zavržení v peklo pravým pokáním ujíti a u Boha milosti dojíti, jakož o králi Davidovi víme. Ale ach, často upadají cizoložníci, kteří svaté hranice překročili, vždy hlouběji v neřest, posléze úplně zatvrzelými se stávajíce Kdybych bránu v pekle mohl vašim zrakům otevříti, uzřeli byste nesmírně mnoho cizoložníkův a cizoložnic, jež kletba rozhněvaného Boha do vln věčného ohnivého moře uvrhla.

Nemohu dodati více, leč: »Chraňte se cizoložstva!« Svatý Jan Zlatoústý podává výborný k tomu prostředek: »Poněvadž víš, žes cizoložstvem vinen, pohlédneš-li na ženu cizí chlípným

zrakem, ať jest svobodná nebo vdaná: proto pohlížej na celý manželský rod s očima lhostejnýma. Pozoruješ-li, že touha po jiné ženě v tobě vznímá a tobě žena tvá méně se líbí, jdi a zavři se ve svůj příbytek, otevři Písmo svaté, vezmi apoštola sv. Pavla na radu a čti, co praví: »Žena nemá moci nad svým tělem, ale muž; podobně ani muž nemá moci nad tělem svým, ale žena.« (1. Kor. 7, 4.) Neustále opětuj si tato slova, tak uhasíš svoji žádost. Žena tvá milou opět tobě bude, a ty sám sobě šlechetnějším se objevíš, neboť nic není hanebnějšího nad muže, jenž v manželství smilstvem se poskvrňuje. Buďte zdrželivými v obcování s osobami druhého pohlaví, zdrželivými v pohledech, v řečech, v celém obcování. Dostaví-li se zlá myšlenka ve vás, jako jiskru pekelnou odhoďte ji okamžitě. Obnovte často před oltářem učiněný slib lásky a věrnosti a den ze dne budete posilování.. Kdyby někdo z vás tak nešťasten byl a v cizoložství žil, zapřísahám jej krví Vykupitele, zapřísahám krví umírajícího Boha člověka, aby dnes ještě poměru toho zanechal a na cestu pokání se dal. Amen.

27

Žárlivost.

»Nežárli.« (Sir. 9, 1.)

Krásný den to byl, kdy ruce k manželskému sňatku jste si podali a požehnání kněžské spojilo vás u věčnou lásku a věrnost. Tehdy zdálo se vám, že nebe otevřeno, s nejsladšími nadějemi vstoupili jste v nový stav Uplynuly měsíce, snad uplynula léta, v nichž žádná kalná voda neprotekla kol vašeho domu, v nichž žádný zachmuřený mráček nepřetáhl přes vaši hlavu. Zakusili jste výroku Písma svatého: »Milost ženy pilné obveselí muže svého a roztuční kosti jeho. Jako slunce, kteréž vychází světu na výsostech Božích, tak jest krása ženy dobré k ozdobě domu jejího. (Jako) svíce, kteráž svítí na svícně svatém, (tak) i krása tváři ve věku stálém. (Jako) sloupové zlatí na podstavcích stříbrných, tak jsou nohy pevné na patách ženy stálé.« (Sir. 26, 16—23.) Ale později změnilo se všechno; ďábel

vloudil se do domu a zle pustošil: ďábel žárlivosti. Promluvme o něm.

I. *Kterak přichází do domu?*
II. *Kterak možno jej vyhnati?*

I. díl.

Ďábel žárlivosti vchází v dům

1. *rozličnými cestami.*

Jest nám jednati o příčinách žárlivosti. Základ položen nezřídka již

a) *před manželstvím.*

Sem hledí α) *nerovný věk.* Vstupují ve stav manželský mnohdy osoby, jichž věk velice nestejný a důvody takové svatby nejsou vždy ty nejryzejší Tam velmi snadno naléžá ďábel žárlivosti přístup, jak v srdce ženy, tak i v srdce muže. β) *Užité rozkoše.* Mstí se hrozně vzájemné přátelství za svobodna, vyvine-li se láska nesvatá, jak nezřídka při známostech se stává. Později, po svatbě, dostavuje se podezření, odpornost a žárlivost

Otevírá se brána žárlivosti

b) *v manželství.*

Nejobyčejnější příčiny jsou: α) *nezřízená láska.* Zabíhá-li láska manželská daleko a jenom-li v těle a postavě základ má, povstávají starosti a obavy o věrnost druhého manžela, a tak vystupují mraky žárlivosti na manželském nebi. β) *Nerozvážlivost.* Muž jest lehkomyslný, jest ke služebné přívětivějším, nebo dochází do domů, kde jsou mladší ženštiny Paní hovoří více s muži, prokazuje jim zvláštní pozornost. Ký div, že ďábel žárlivosti do dveří dokořán otevřených vchází? γ) *Podezřívání.* Jsou lidé, kteří podezřívají. Všude větří neřád, v každém jednání zří něco špatného, ano i v každé řeči. Často muž, často žena, často oba jsou takovými. Není možno, aby tam žárlivost se nedostavila. δ) *Donášení.* »(Člověk) jazyka dvojího mnohé, kteříž pokoj mají, zbouří.« (Sir. 28, 15.) Donáší o manželovi, o manželce to a ono, a naopak. Důvěra bývá otřesena, podezření probuzeno, žárlivosti dvéře otevřeny Jest jenom ještě třeba něčeho, co manželům navzájem se nelíbí, a oheň vyšlehne až na střechu

Ďábel žárlivosti přichází do domu různými cestami a vždy

2. *přivádí s sebou veliká zla.*

Vejde-li anděl do nějakého příbytku, vchází s ním požehnání, vnikne-li ďábel, dostavuje se kletba I žárlivost má kletbu ve svém průvodu; neboť

a) *hoří jako oheň.*

Jiskra, padne-li na ruku, vnikne-li v oko, působí palčivou a hořkou bolest. Neméně žárlivost naplňuje člověka převelikým bolem; jest, jakoby oheň v srdci jeho hlodal, jako by do všech žil se rozléval. »Kdo žárlivostí trýzněn, jest u něho všecko zachmuřené a hořké, a proto o nějaké radosti nemůže více býti řeči. Ať doma jest anebo na cestách, vždy pronásleduje ho zlý duch a uvádí jeho mysl v nejtrapnější nepokoj. Tato nemoc jest mnohem bolestnější než kterýkoli druh smrti, poněvadž tomu, kdo jest jí zatížen, ani na okamžik nedopřává klidu, nýbrž stále k zemi jej tiskne a pomalu, ale jistě moří.« (Sv. Chrysostom de virg.) Ó, jak věrně sžírající oheň žárlivosti zde vylíčen! Poznali jste u sebe snad již něco takového? Žárlivost

b) *sžírá jako oheň.*

Oheň sžírá kolem sebe, ničí vše kolem dokola, doutnající trosky, hromadu popela pouze zanechávaje. Podobně žárlivost. Jako divoký oheň řádí kolem sebe, ničí a ruší nejdražší statky rodiny. Které? Svornost, lásku, spokojenost, důvěru v Boha, často i časný statek Proměňuje vše, co dům podporuje a drží, ve hromadu popela, a z této hromady vystupují šeredná mračna dýmu: starosti, pomluvy, hádky, kletby, utrhání, rouhání, pohoršení, často též rány, dokonce i vraždy. »Chceme-li přiměřený obraz žárlivosti si učiniti, musíme ji srovnati s válkou a bouří. Žárlivý má všecky v nelibosti, kteří kolem něho jsou, hněvem je stíhá, i když nic nezavinili, ať jsou to děti nebo služebnictvo, aneb kdokoli. Podobá se ďáblem posedlému nebo pomatenému; pobíhá sem a tam, se všemi se hádaje. Největší výmluvnosti není možno děsnost tohoto neštěstí vylíčiti.« (Sv. Chrysostom de virg.)

Víme nyní, kterak ďábel žárlivosti do domu vchází: rozličnými cestami, vždy veliká zla s sebou přiváděje. Vnikl také do vašeho domu? Rozžehl snad již oheň a plamen, štěstí

rodinné snad v rakev položil již a je zakopal? Má tento ďábel v domě zůstati a více ještě zpustošiti, vás dokonce i do pekla přivésti? Chraň toho Bůh!

II. díl.

Vypuditi ďábla zajisté není maličkostí. Učedníci Páně zkoušeli to jednou a ničeho nedokázali. »Proč jsme my ho nemohli vyvrhnouti?« (Mat. 17, 18.) Bylo jim řečeno: »Toto pokolení nevymítá se, leč skrze modlitbu a půst.« (Mat. 17, 20.) Ostřejších prostředkův je třeba, chcete-li ďábla z domu vypuditi. Kterých? Metly a ohně. Divíte se tomu? Poslyšte!

Potřebujete

1. *metly.*

Chopte se metly sebepřemáhání a

a) *varujte se*

všeho, co druhému manželu se nelíbí a jemu podezřelým jest. »Když se nedostane dříví, uhasne oheň.« (Přísl. 26, 20.) Varujte se všech lehkomyslností s osobami druhého pohlaví, varujte se mnohého planého mluvení a příliš velkých přívětivostí! Varujte se návštěvy jistých domův a společností, varujte se zábav a radovánek, jež oheň žárlivosti živiti by mohly! »Ne každé duši všecko se líbí.« (Sir. 37, 31.) Varujte se tedy a přineste obět! »Od všeliké zlé tvářnosti se zdržujte.« (1. Thess. 5, 22.)

b) *Trpte,*

co vám od druhého manžela jest obtížným. »Buďte trpěliví.« (2. Tim. 2, 24.) Snášejte špatný rozmar, nelibé projevy, zdánlivý nedostatek lásky! Snášejte obyčejné chyby s mírností a křesťanskou trpělivostí; jednání takové získá vám náklonnost druhého manžela a žárlivost zamezí. V patnáctém století žila v Bretagni nábožná vévodkyně Františka, dcera Ludvíka z Amboise a manželka Jana V., vévody z Bretagne. Zlí lidé roznítili v srdci vévodově zuřivou žárlivost proti jeho manželce, jež musila od té chvíle trpký kalich píti a slzy bez počtu prolévati. Ona však výčitky a zlé nakládání přijímala s andělskou trpělivostí a přemohla tak divokou mysl muže, jenž veškeré žárlivosti dal výhost a s Františkou žil ve svatém míru

Protož, je-li u vás žárlivost, vezměte metlu a vyžeňte jí ďábla! Varujte se, co druhému manželu nepříjemným a podezřelým, a snášejte, co u něho vám nemilým a obtížným Jsou to ovšem veliké oběti, jež však uhašují také požáry Potřebujete

2. *ohně.*

Vizte žár Božské lásky! Jest ještě působivějším a ještě dříve ďábla vyhání, než metla. Mějte pravou a pevnou lásku, jakou Spasitel rozkázal: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vší mysli své i ze vší síly své.« (Marek 12, 30.) Žárem lásky Boží uhasí se žárlivost, jako vodou plamen uhašen bývá; neboť, milujete-li Boha, polepšíte se a

a) *svých poklesků zanecháte.*

Jsme křehcí tvorové a »klesáme ve mnohém«. (Jak. 3, 2.) Kdo Boha upřímně miluje, snaží se, aby hříchů zanechal a vždy více se polepšoval. Ví zajisté, že každý hřích jest urážkou Nejvyššího; láska, již k Nejvyššímu má, povzbuzuje ho, aby zlého ze všech sil se varoval Myslete na lásku Boží v manželství. Není možno, aby žárlivost tam obstála; vidíť v ní manželé urážku Pána a snaží se tudíž, aby chyb zanechali a se polepšili, snaží se, aby zlého ducha z domu svého vypudili

Milujete-li Boha,

b) *budete plniti své povinnosti.*

»Kteříž milují Pána, zachovají cestu jeho.« (Sir. 2, 18.) »Milujete-li mne, přikázání má zachovávejte.« (Jan 14, 15.) Proto manželé, kteří Boha upřímně milují, jeho vůli, t. j. povinnosti, plní Muži vykonají rozkaz: »Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ni.« (Efes. 5, 25.) Ženy vykonají rozkaz: »Ženy, poddány buďte mužům, jakž sluší, v Pánu.« (Koloss. 3, 18.) Oba naplní rozkaz: »Neoklamávejte se vespolek.« (1. Kor. 7, 5.) »Jeden druhého břemena neste.« (Gal. 6, 2.) Plní-li však v manželství jeden i druhý Bohem jemu uložené povinnosti, nemůže žárlivost ani jeden den, ba ani jedinou hodinu u nich trvati

Uchopte se tedy žáru ohně a vyžeňte jím ďábla! Rozžehněte v duši své oheň lásky Boží, rozžehněte jej modlitbou, častějším přijímáním svátostí, pilným poslouchánim slova Bo-

žího, nábožným rozjímáním a nábožnými úmysly, až láska zmohutní a srdce vaše a váš dům jako v jasné záři sluneční se zaskví...

Nezapomeňte na tento výklad! Víte nyní, kterak ďábel žárlivosti do domu vchází a kterak vyhnán bývá Nevnikl-li tento duch pod vaši střechu, ó, nepouštějte jej tam nikdy! Lépe bylo by, kdyby nemoc, chudoba, oheň a smrt váš dům stihla, než tento duch. Proto »přivírej«. (Sir. 42, 7.) Zavřete dvéře a okna, varujte se prvního podnětu k žárlivosti Vnikl-li však již tento ďábel přece, vyžeňte jej okamžitě! Uchopte se metly a ohně! Metly a ohně se bojí a prchá před nimi jako Lucifer před plamenným mečem archanděla Michaela Amen.

28.

Nešťastná manželství.

»Cesty tvé a myšlení tvá to způsobily tobě; ta jest zlost tvá, jistě hořká, neb se dotkla srdce tvého.« (Jer. 4, 18.)

Bůh ustanovil manželství, aby lidé vzájemně žití si ulehčovali, ano aby je krásným a šťastným si činili To očekávají všichni, kteří ve stav manželský vstupují, sníce jen o růžích a dnech plných radosti Ve skutečnosti však jest často zcela jinak. Jsou také manželství šťastná a není jich málo, ale jsou též nešťastná manželství, snad více jich než šťastných. Jdi z města do města, z vesnice do vesnice, vejdi do rodiny, rozhlédni se a se ptej. Ach, kolik slz, kolik stesku, krátce, kolik nešťastných manželstev! Jak mnohá manželka zlobí se na hodinu, ve které manželu svému k manželskému svazku ruku podala; jak mnohý manžel proklíná den, ve kterém manželku svou poznal! Promluvme dnes o nešťastném manželství, pozorujíce

I. *základ jeho neštěstí* a

II. *vrchol jeho neštěstí.*

I. díl.

Základ nešťastného manželství bývá položen již za svobodna dvojím způsobem:

1. *špatným životem.*

Následek toho:

a) *schází požehnání manželské.*

Jest jisto, že člověk potřebuje pro všecky své podniky a práce požehnání Božího, chce-li, aby se mu šťastně dařily. »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří staví jej.« (Žalm 126, 1.) To platí zvláště o manželském stavu. Jako pole neúrodným bude, kterému Bůh nežehná, tak také nešťastné manželství, kterému požehnání s hůry se nedostává Bude žehnati však Bůh manželství, před jehož uzavřením špatně se žilo, hřích na hřích byl páchán; které s pustou duší, snad s děsnou vinou neplatné zpovědi a nehodného přijímání uzavřeno? »Požehnání Páně jest nad hlavou spravedlivého.« (Přísl. 10, 6.) »Nevinný čistého srdce přijme požehnání od Hospodina.« (Žalm 23, 24 a 25.)

Následky špatného života za svobodna jsou ještě daleko smutnější:

b) *manželství stíhá kletba.*

Jaká je to kletba? Jest to kletba hříchův. Ó, jak často hříchy, za svobodna spáchané, bičem jsou a ohněm v manželství! »Hříšníky stíhá zlé.« (Přísl. 13, 21.) »Cesty tvé a myšlení tvá to způsobily tobě; ta jest zlost tvá.« (Jer. 4, 18.) Ještě jiná okolnost. Manželé přinášejí často ze svobodna vášně ve stav manželský, přinášejí často opilství, nevázanost, zlost, pýchu atd. Tyto vášně rozbíjejí všecko štěstí, jsou sterým pramenem nejtrpčích slz Příkladů toho v každé vesničce

Základ nešťastného manželství bývá položen

2. *nešťastnou volbou.*

Zajisté není třeba dokazovati, že volba osoby, se kterou máte život sdíleti, největší jest důležitosti, rovněž není třeba dokazovati, že špatná volba činí manželský stav stavem žalostným Bohužel, není špatná volba zvláštností. Volí se

a) *bez rozvahy.* »Muž rady nezavře rozumnosti: jiný a pyšný nebude se lekati bázně: také když učinil (něco) ze sebe bez rady, a svými všetečnostmi trestán bude.« (Sir. 32, 22 a 23.) Jak lehkovážně vstupují mnozí v manželství! Sotvaže několikrát se viděli, aniž by se blíže poznali, aniž by s moudrými se poradili, uzavírají manželství Jiní na domluvy rodičů, příbuz-

ných vstupují ve stav manželský bez náklonnosti, povinností a břemen, jež je očekávají, ani netušíce Sprostředkované sňatky Neštěstí následuje v patách Volí se

b) *nevhodně.*

Nevhodnou nazývám volbu, je-li věk velice rozdílný, zvláště, je-li nevěsta značně starší nežli ženich. Rovněž je-li veliký rozdíl v majetku, je-li jeden velmi bohatý, druhý zcela chudý Také, berou-li se lidé rozdílných stavů, na př. ženich vznešeného rodu venkovskou dívku, neznalou společenských mravů. Manželství taková nebývají zpravidla šťastna, přinášejí velmi často velmi mnoho soužení

Volí se

c) *nekřesťansky.*

Nekřesťanskou jest volba, uzavírá-li se manželství z nízkých jen a tělesných úmyslů. »Ti zajisté, kteří v manželství tak vcházejí, že Boha od sebe i od své mysli odlučují, a své chlípnosti tak hovějí, jako kůň a mezek, v nichžto není rozumu.« (Tob. 6, 17.) Nekřesťanskou jest volba, podávají-li si ruce osoby rozdílného náboženského vyznání; hrozíť křesťanskému manželu největší nebezpečenství, že náboženské jeho přesvědčení bude zvráceno a manželství, v němž srdce v nejdůležitější věci, ve víře, se rozcházejí, nemůže býti šťastným. Nekřesťanskou jest volba, béře-li si kdo osobu nemravnou, osobu, která pití a prostopášnosti jest oddána

To jsou ony dvě příčiny nešťastného manželství: špatný život a špatná volba. Snad řeknou z vás mnozí: »Teď pochopuji, proč nemám štěstí a proč manželství mé tak zkalené jest a neutěšené. Ach, vzpomínám-li na hříchy před svatbou, vzpomínám-li, jak lehkomyslně volil jsem stav manželský, nedivím se, že bol a žal v domě mém sídlí a oči mé slzami se zalévají.« Co mám vám říci? Minulost nedá se změniti: staly se hříchy, stala se i volba. Následky musíte pohříchu nésti. Učiňte však z nouze ctnost, podrobte se pokorně a kajícně kříži. »Kázně Hospodinovy, synu můj, nezamítej.« (Přísl. 3, 11.) »Nemoc tato má jest, a ponesu ji.« (Jer. 10, 19.) Hledejte útěchu v modlitbě a v častějším přijímání prostředkův milosti svaté víry. Dá mnoho napraviti i hluboké rány mohou ještě se zahojiti

Máte-li odrostlé syny a dcery, bděte nad nimi, aby špatně nežili, a vstupují-li do stavu manželského, aby nešťastně nevolili. Špatný život a špatná volba jen v hoře by je uvrhly Hleďte všemi silami tomu zabrániti.

II. díl.

Vrchol zla nastává v manželství samém, a to

1. *vinou manželův.*

Stává se velmi často, že manželé v manželském stavu štěstí odkopávají, a místo něho trní v plnosti a hojnosti sázejí. Činí se sami nešťastnými; někdy chybují

a) *oba.*

Tím, že α) *neplní svých povinností.* Manželský stav má důležité povinnosti, jež musí býti plněny, má-li manželům slunce štěstí vzejíti Bohužel manželé často o to se nestarají. Oba ubírají se jinými cestami, než těmi, které Bůh jim vykázal a k nimž stav manželský je zavazuje. Následek toho jest nespokojenost, roztržka, nešťastné manželství β) *Nesnášejí svých křížův.* I v manželství roste bodláčí, často daleko bujněji než za svobodna Nevezmou-li manželé na sebe kříž, stále naříkají a klnou, sobě vzájemné výčitky činí, brzo v manželství takovém ztrácí se pokoj a radost, přicházejí mlhy a mraky, často hrozící mraky γ) *Neposvěcují svých duší.* Manželé potřebují ke šťastnému žití požehnání s hůry. Aby požehnání tohoto účastnými se stali, musí srdce svá nábožnou modlitbou a častějším přijímáním svátostí posvěcovati. Pohleď však na manžely! Ó, kolik jich nalezneš, kteří o posvěcování svých srdcí se nestarají! Nemodlí se, nechodí, ač tak lehce by mohli, na mši svatou, nepřistupují celé měsíce, snad po celý rok ke stolu Páně Kterak manželství taková mohla by míti požehnání, kterak mohla by býti šťastna!

Někdy vinen

b) jeden.

Jest vinen α) *muž,* jenž αα) *nemá bázně Boží.* Ach, kolik mužů chodí jako »nepřátelé kříže Kristova« (Filip. 3, 18.), »rouhač a protivník«. (1. Tim. 1, 13.) Jindy vinen muž, jenž ββ) *oddán vášni.* Někdy je to pití. »Pojďme, vezměme víno a naplňme se až do opilství a bude jako dnes, tak i zítra a mnohem více.« (Js. 56, 12.) »Pro víno nevěděli a pro opilství pobloudili.«

(Js. 28, 7.) Někdy lakomství. »Srdce majíce vycvičené v lakomství.« (2. Petr. 2, 14.) »Kořen všeho zlého jest žádostivost.« (1. Tim. 6, 10.) Někdy nevěrnost. »Majíce oči plné cizoložství.« (2. Petr. 2, 14.) Myslete si muže tohoto druhu. Nemůže s ním býti šťastného manželství, ani ne tehdy, kdyby manželka jako anděl byla. Jediná jenom z těchto vášní postačí, aby manželský stav učinila stavem nejtrpčím Ale také bývá vinnou β) *žena.* Manželka $\alpha\alpha$) *bez mírnosti.* Stále se vadíc, stále v ohni. »Jako uhlí mrtvé při uhlí řeřavém, a dříví při ohni, tak člověk hněvivý vzbuzuje sváry.« (Přísl. 26, 21.) »Hořkost a rozzlobení se, i křik i rouhání.« (Efes. 4, 31.) Manželka $\beta\beta$) *nepoddajná.* Jenom co její svéhlavost chce, má se státi, vždy poslední musí míti slovo a vždy pravdu míti musí, kdyby i stokrát v neprávu byla. »Lépe jest bydliti v zemi pusté, než s ženou svárlivou a zlobivou.« (Přísl. 21, 19.) »Střecha, skrze kterou ustavičně kape, (tak jest) žena svárlivá.« (Přísl. 19, 13.) Žena $\gamma\gamma$) *beze starosti o domácnost* má na sta zaměstnání, jen to pravé ne. Nemá starosti o muže, nemá starosti o děti, špína všude a nedbalost. »Ruka lenivá.« (Přísl. 10, 4.) »Jsouce zahálčivé, učí se choditi po domech.« (1. Tim. 6, 13.) Myslete si ženu toho druhu. Kterak může s ní muž, kdyby i nejlepší byl, šťasten býti v manželství?

Neštěstí ve stavu manželském bývá dovršeno

2. *vinou jiných.*

Jsou lidé, kteří manželův

a) *lásku podrývají.*

Štváči a donášeči. »Člověk převrácený vzbuzuje sváry.« (Přísl. 16, 28.) »Nadýmač a (člověk) jazyka dvojího mnohé, kteříž pokoj mají, vzbouří.« (Sir. 28, 15.) Nezřídka se stává, že ženu proti muži, muže proti ženě poštve, muži chyby ženy, ženě chyby muže donáší, vše zvětšuje a v ošklivém světle líčí Tak podrývá se láska. Jsou však také lidé, kteří přímo

b) *oheň a plameny rozněcují.*

To stává se sváděním. Svádějí manžela ku pití, k nočnímu hýření Svádějí manželku k lehkomyslnosti, ano i k manželské nevěře

Neštěstí dovršeno bývá tedy v rodině jak vlastní, tak i cizí vinou Ó, jak žalostná jsou taková manželství! Manželé »spojeni jsou v jeden svazek, v jednu naději, v jeden slib, bratří a sestry vespolek« (Tertullian lib. ad uxor.); podle vůle Boží mají žíti spokojeně, šťastně, ruku v ruce, srdce v srdci životem kráčeti: a život jejich jest pln mrakův a bouří, pln hněvu a kletby, pln slz a hoře, malý obrázek pekla. Ó, kéž by možno bylo pouta roztrhati, jež manžely k sobě poutají, kéž by možno bylo jho rozbíti, pod nímž těžce oddychují a stenají. Než oni jsou »dva v jednom těle« (1. Mojž. 2, 24.), a kdyby i archanděl s nebe sestoupil, nebyl by s to, aby rozvázal svazek, který před tváří církve byl uzavřen. Jsou mezi vámi nešťastní manželé a manželky? Co potom? Víra i nejbolestnější rány hojí, může i nešťastné manželství spokojeným učiniti. Často nechce člověk léčivého prostředku užíti a proto nemůže uzdravení nastati: slzy kanou stále po celý život, kanou bez konce v pekle. Co počíti? Tažte se, odkud neštěstí přišlo: zda od tebe, či od tebe, či od obou. Snažte se potom zachrániti, co dá se zachrániti upřímným obrácením se k Bohu, zanecháním poklesků, polepšením se. Sv. Pavel oznamuje vám tajemství, jímž každé manželství nešťastné ve šťastné proměněno býti může. Zní: »Muži, milujte manželky své.« (Efes. 5, 25.) »Ženy poddány buďte mužům.« (Kol. 3, 18.) Amen.

29.

Prameny manželského ráje.

»Odkud mezi vámi bojové a svárové? Zdali ne odtud: ze žádostí vašich, kteréž bojují v údech vašich?« (Jak. 4, 1.)

Volám k vám dnes slovy Spasitelovými: »Pokoj vám!« (Jan, 20, 21.) Volám k vám slovy apoštolovými: »Bůh pak pokoje budiž se všemi vámi.« (Řím. 15, 33.) Pokoj jest jedním z největších statků manželův, jest snad nejkrásnější hvězdou, která jim dráhu života osvětluje. Bohužel zapadá často tato hvězda v mlhu a noc, žene se bouře nesváru, vypuká vřava domácí bitvy. Není tomu tak? Pohlédněte jen kolem sebe poněkud a přesvědčíte se o tom Ale odkud to? V den sňatku slibují

si nevěsta a ženich nehynoucí lásku, a kdyby v tento okamžik anděl s nebe před ně předstoupil a řekl: »Vaše láska dlouhého trvání míti nebude, za to však nelibost a veřejný nesvár do domu vašeho zavítá«, s rozhořčením by tohoto anděla zapudili jako lháře. Přece však velmi brzy mraky přicházejí a bouře propukají. Kterak se to vysvětlí? Ukažme dnes příčiny manželského nesváru.

Příčinou nesváru bývají:

I. *někdy manželé sami,*

II. *někdy zlý duch a zlý svět.*

I. díl.

»Odkud mezi vámi bojové a svárové? Zdali ne odtud: ze žádostí vašich, kteréž bojují v údech vašich?« (Jak. 4, 1.) Velmi častým pramenem nesváru jsou manželé sami.

1. *Rozžehli oheň již před manželstvím.*

A to,

a) *poněvadž hověli vášním.*

»Smysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.« (1. Mojž. 8, 21.) Nepotírá-li člověk tuto žádostivost s veškerou opravdovostí, přemůže člověka. Hřeší se a opět se hřeší, z častého hříchu vyvine se zvyk a posléze vášeň a náruživost. Mladík zvykne si pití a hře, nesnášelivosti, odpuzujícímu, surovému chování. Dívka zvykne pýše, svéhlavosti, klepům a mlsnotě S těmito zvyky, s těmito náruživostmi vstupují ve stav manželský. Následek toho jest roztržka, ba i přímá válka. »Odkud mezi vámi bojové a svárové? Zdali ne odtud: ze žádostí vašich?« (Jak. 4, 1.) Rovněž,

b) *poněvadž udržovali dlouho milostnou známost.*

Mladí lidé mají často léta známost. Často se scházívají, ano i za noci a na osamělých místech. »Kdož miluje nebezpečenství, zahyne v něm.« (Sir. 3, 27.) Hřeší se a hromadí se hříchy, skoro jak hory vysoko Konečně svatba. Požehná Bůh takovému sňatku a rosou pokoje svlaží jej? Dlouhé známosti mstí se zvláště tím, že zneužitá láska po sňatku, sotva uzavřeném, v nelibost přechází, ano i v nenávist se mění.

c) *Poněvadž nerozumnou volbu učinili.*

To stává se tehdy, hledí-li se pouze na peníze a na tělo, kdyby srdce sebe bídnější a ohavnější bylo To se stává, berou-li se osoby s velmi rozdílným stářím, anebo, které povahou k sobě naprosto se nehodí. To stává se, když, poslouchajíce jiných, bez náklonnosti a lásky volí Sotva první neděle uplynuly, mění se růže v bodláčí, brzy klnou oba okamžiku, v němž se poznali. »Hlas pláče a hlas nářku.« (Js. 65, 19.) Tak otevírá se pramen nesváru již před sňatkem

Manželé

2. *udržují oheň v manželství.*

Mnoho činitelů podporuje válečný stav:

a) *Nedostatek dobrých vlastností.*

Naznačím je pouze: α) *nedostatek bázně Boží.* »Bázeň Boží přináší úplný pokoj.« (Sir. 1, 22.) Není-li jí mezi manžely, bude brzy nesvár manželství ohrožovati, a brzy do něho i vnikne. Muž bez bázně Boží, žena bez bázně Boží jsou často dvěma ďábly, kteří se navzájem pronásledují a trápí. Pohlédněte se v životě, v této obci β) *Nedostatek lásky Boží.* Mnoho manželův má lásku jenom pozemskou a tělesnou. Ta však nemá stálého trvání. Jest ohněm, jenž s počátku vysoko vzplane, ale brzy v popel klesá. Odkvete-li krása, odejde-li mládí, jest po lásce. Nedostává-li se však lásky, brzy pociťují se trny manželského stavu Přijdou různé starosti a strasti, dostaví se omrzelost a odpor jednoho vůči druhému a na konec hádka a běda. γ) *Nedostatek trpělivosti.* Manželé jsou lidé a jsou tudíž slabostem a chybám podrobeni. »Kdo může říci: »Čisté jest srdce mé, čist jsem od hříchů?« (Přísl. 20, 9.) Slabosti a chyby nepoznávají se před sňatkem, v opojení lásky jsou přehlédány. Ve společném žití a při poznání, jež se dostavilo, vidí se manželé oklamanými. Nedostává-li se jim teď trpělivosti a klidné odevzdanosti, padají výčitky, dostavují se hořkosti, povstávají sváry. Hvězda míru zašla

Ještě více válečný stav podporují

b) *špatné vlastnosti.*

α) *U muže:* αα) *Tvrdost.* »Muži, milujte manželky své a nemějte se k nim trpce.« (Koloss. 3, 19.) Jsou mužové, kteří k manželkám svým chovají se bezohledně, prací je přetěžují,

tupí, dokonce i zle s nimi nakládají Kterak může zde pokoj býti? *ββ) Opilství.* »Komu svády? Zdaž ne těm, kteříž meškají při víně?« (Přísl. 23, 29 a 30.) Z hostince přesazuje se svár ve svatyni rodinnou. Muž přijde pozdě v noci domů a po příchodu propuká oheň. Klení, výčitky, bití *γγ) Žárlivost.* »Horlivost muže neodpustí v den pomsty.« (Přísl. 6, 34.) Na každý krok ženy číhá, každý pohled její na jiného, každou její řeč s jiným neprávě vykládá, čímž srdce brzy se odcizují, častěji propuká prudká hádka.

U ženy: *αα) svéhlavost.* »Ženy mužům svým poddány buďte.« (Efes. 5, 22.) Mnoho žen má nepoddajnou hlavu. Všechno díti se má po jejich vůli, vždy chtějí míti poslední slovo Tam bude mír brzy pohřben. *ββ) Hněvivost.* »Není hněvu nad hněv ženy. (Více) líbiti se bude bydliti se lvem a s drakem, nežli bydliti se ženou zlou.« (Sir. 25, 23.) Zlostná a svárlivá žena zarmucuje muže, není-li muž trpěliv jako anděl, vypuká válka, jež léta trvá. *γγ) Žvatlavost.* »Rtové blázna vylétají se v sváry a ústa jeho různice vzbuzují.« (Přísl. 18, 6.) Rovněž tak rtové ženy pošetilé, žvatlavé. Někdy nenasytný jazyk ženy způsobuje muži mnoho mrzutostí, ruší shodu duší, probouzí ducha různice a sváry.

To jsou obyčejné prameny nesvárů, jichž příčinou bývají sami manželé. »Žádosti vaše, kteréž bojují v údech vašich.« (Jak. 4, 1.) Kéž byste prameny tyto ucpali, aby jed přestal téci

II. díl.

Nesváry bývají často do manželství vnášeny. Kdo vrhá tyto hořící pochodně?

1. *Zlý duch.*

a) *Proč?*

Ďábel miluje nesvár, nesváru jsa králem. On nesvár způsobil mezi nebem a zemí, mezi Bohem a lidmi. »Podvedení v ráji.« (1. Mojž. 3, 13.) Nespí ani po pádu, rozsévaje býlí plnýma rukama. »Když lidé usnuli, přišel nepřítel a nasel koukole mezi pšenici.« (Mat. 13, 25.) »Nepřítel, kterýž jej rozsíval, jest ďábel.« (Mat. 13, 39.) Zvláště hledí ďábel svornost mezi manžely zničiti a oheň nesváru roznítiti, poněvadž ví, jak

mnoho tím získá. Nesvár jest příčinou bezčetných hříchův, z něhož ďábel bohatou žeň sklízí. Nezřídka přivádí nesvár celou rodinu do pekla

b) *Kterak?*

»Starý nepřítel hoří touhou a nesčetným škodlivým uměním snaží se, pokolení lidské nešťastným učiniti, rozsévaje rozbroj a ke hněvu podněcuje.« (Sv. Ambrož epist. 84.) Ten chytrák najde vchodů do srdce člověka bez počtu! Rozsévá nedůvěru, nespokojenost, žárlivost rozsévá v duše, každé příležitosti, rozdvojiti mysli, využitkuje. A vznítí-li se plamének, s celou silou rozdmychává oheň, až jiskry na vše strany odletují a plameny vysoko šlehají

Rcete: »Odejdiž, satane!« (Mat. 4, 10.) »Jemužto odpírejte silni u víře.« (1. Petr. 5, 9.) »Oblecte se v (celé) odění Boží, abyste mohli státi proti úkladům ďábelským.« (Efes. 6, 11.) Toto odění Boží jest živá víra a nábožná modlitba

2. *Zlý svět.*

»Budouť lidé sami sebe milující, nelítostiví, nepokojní, utrhači.« (2. Tim. 3, 2 a 3.) Jsou lidé, kteří na štěstí manželův nemohou hleděti a proto hořící pochodeň nesváru vrhají v dům. Klepy, podezřívání, donášení. »Jazyk jest sice malý úd a (však) veliké věci provozuje. Aj, jak malý oheň, (a) jak veliký les zapálí! I jazyk jest oheň, veškerost nepravosti.« (Jak. 3, 5 a 6.) Často jsou to sousedé, dokonce i nejbližší pokrevenci, kteří veškerou silou se snaží, pokoj mezi manžely podrýti

Nedejte nikdy sluchu podezřívání a zlým řečem. Každého odmítněte okamžitě, kdo pokoj váš rušiti by chtěl; odmítněte jej, jako paliče odmítli byste, jenž ke dveřím se plíží. »Když se nedostane dříví, uhasne oheň: a když klevetníka nebude, utichnou svárové.« (Přísl. 26, 20.) Ještě jednou: Buďte a žijte v pokoji. Abyste však pokoj měli, varujte se všeho, co nesvár působí a podporuje. »Choďte hodně v povolání, kterým povoláni jste, se vší pokorou a tichostí, s trpělivostí, snášejíce se vespolek v lásce, usilujíce zachovávati jednotu ducha v svazku pokoje. Jedno tělo a jeden duch, jakož povoláni jste v jedné naději povolání svého.« (Efes. 4, 1—4.) »Všeliká hoř-

kost a hněv i rozzlobení se i křik i rouhání buď odjato od vás se vší zlostí. Ale buďte (k sobě) vespolek dobrotiví, milosrdní, odpouštějíce jeden druhému, jakož i Bůh skrze Krista odpustil vám.« (Efes. 4, 31 a 32.) Amen.

30.

Následky manželského nesváru.

»Každé království rozdělené proti sobě zpustne a každé město neb dům proti sobě rozdělený neostojí.« (Mat. 12, 25.)

Hrozné jsou následky války: zničená setba, zpustošená místa, tisíce nešťastných lidí, rány, jež i po mnohých létech krvácejí a bolí Jako válka národů bědu rozšiřuje ve velkém, tak působí válka domácí bědu v rozměru malém. Žijí-li manželé v rozbroji a roztržce, platí o nich slovo Páně: »Každé království rozdělené proti sobě zpustne a každé město neb dům proti sobě rozdělený neostojí.« (Mat. 12, 25.) Pozorujme dnes smutné následky manželského nesváru; chci, aby úvaha moje vás přiměla, abyste pásku pokoje pevněji uvázali, anebo, byla-li roztržena, okamžitě ji nanovo spojili Následky domácí války stíhají

I. *manžely,*
II. *jejich okolí.*

I. díl.

Především naplňují si riztržkou manželé sami pohár jedu. z něhož zde na zemi po kapkách, na věčnosti plným douškem píti musí; domácí nesvár totiž

1. *podrývá pozemské blaho.*

Ku pozemskému blahu vyžaduje se:

a) *máme-li na mysli lidi:*

Spokojenost, dobré jméno, zdraví, bezstarostné zaopatření Pokoj přináší a podporuje všecky tyto statky. Proto praví se v Písmě sv.: »Kdo chce milovati život a viděti dobré dny, hledej pokoje a stíhej jej.« (1. Petr. 3, 10 a 11.) Rozbroj však naopak podrývá všecka tato dobra a je ničí. Uchvacuje *α*) *spokojenost.* Nesvár roztrpčuje a odcizuje srdce, čímž

i spokojenost béře za své Ba i v největším blahobytu, kde na venek všecko směje se a leskne, jsou srdce plná nevrlosti a truchlivosti. »Všeliká rána jestiť zármutek srdce. (Více) líbiti se bude bydliti se lvem a s drakem, nežli bydliti se ženou zlou. Uprostřed nejbližších jejich zaúpěl muž její. Srdce ponížené a tvář smutná a rána srdce jest zlá žena.« (Sir. 25, 17—31.) Uchvacuje *β) dobré jméno.* Není možno ukrýti nesvár, jako nezůstanou jiskry ve skrytu, jež do komínu na kovárně vnikají Pohoršlivé výstupy, jež tak často u rozdvojených manželův se opakují, vniknou do veřejnosti, kdyby nejen okna okenicí a dvéře závorou se opatřily, nýbrž i kdyby se zazdily Lidé v obci mluví o takové rodině a posmívají se jí a dobré jméno svářících se manželův hyne. Uchvacuje *γ) zdraví.* Život svárlivých manželů je život plný trpkosti a trpkost tato sžírá jako rak útroby života, zdraví trpí a chřadne. Možno často a často slyšeli výrok: »Ta mrzutost uvrhne mne ještě do nemoci a přivede do hrobu.« Uchvacuje *δ) bezestarostné zaopatření.* Nejsou-li manželé jednoho srdce a nepracují-li spojenými silami na domácnosti, nýbrž jeden opak druhého činí, všecko nutně více a více hyne Zvláště muž přispívá ku pádu jmění. Má-li doma mrzutost, opouští práci a obchod, utíká do hostince, vydrží tam celé hodiny, vysedí celé dny. Tak vyplňuje se slovo Písma: »Každý dům proti sobě rozdělený neostojí.« (Mat. 12, 25.)

Ku pozemskému blahu vyžaduje se,

b) *máme-li na mysli Boha:*

Požehnání. »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří stavějí jej.« (Žalm 126, 1.) Bůh přislíbil požehnání lidem pokojným. »Požehnání Páně jest nad hlavou spravedlivého.« (Přísl. 10, 6.) »Požehnání Boží chvátá k odplatě spravedlivého a činí, aby v času rychlém snažení jeho užitek dávalo.« (Sir. 11, 24.) Nikdy však nesestupuje požehnání Boží v dům, kde ďábelské roztržky sídlí, odkud kletby a nadávky zaznívají, kde jeden druhému ve vlasech vězí. »Obličej Hospodinův na ty, kteříž činí zlé.« (Žalm. 33, 17.) »Dštíti bude na hříšníky osidla, oheň a síra a duch bouře díl kalicha jejich.« (Žalm 10—7.)

Tak nesvárem pohřbíváno pozemské blaho Není tomu tak? Mnozí snad z vás proti vůli své musí mně přisvědčiti. Není manželův, do jejichž manželství ode dávna již paprsky sluneční nevnikají, manželův, kteří dávno již v nevoli smrt sobě přáli, kteří velmi nespokojené a tudíž velice nešťastné manželství žijí, manželův, kteří na vlastní oči vidí, jak požehnání Boží od nich prchá a domácnost jejich vždy hlouběji upadá? To jsou výsledky manželského nesváru, jež jako jed a oheň účinkují a nejtrpčí slzy způsobují Avšak tyto následky ničím nejsou proti hrozným následkům na věčnosti, neboť nesvár

2. *vrhá věčnou spásu v nebezpečenství,*

jsa

a) *hříchem.* »Pán pokoje« (2. Thess. 3, 16.) nenávidí rozbroje. »Hospodin nenávidí toho, kterýž rozsívá různice.« (Přísl. 6, 16—19.) »Bůh není milovník různice.« (1. Kor. 11, 33.) Je tedy svár hříchem a svárlivá srdce nemají naděje na odpuštění, dokud se vzájemně neusmíří. »Pakli neodpustíte lidem, ani Otec váš odpustí vám hříchů vašich.« (Mat. 6, 15.) Z toho vysvítá, v jakém nebezpečenství jest věčná spása manželů svárlivých, což tím více, poněvadž nesvár větším dílem

b) *bývá těžkým hříchem.*

V den zasnoubení podali si před nebem a zemí ruce a slavně slíbili, že pokoj zachovají. Jest však psáno: »Když slib učiníš Hospodinu Bohu svému, nebudeš prodlévati splniti ho.« (5. Mojž. 23, 21.) Porušení tohoto slibu není však maličkostí v očích Hospodinových, nýbrž mnoho obyčejně váží na vážkách jeho soudu Mimo to jest pohoršení, které domácí válkou dáno a mnohdy půl, dokonce i celou obec v rozjitření uvádí, okolností, která celou věc značnou činí Co však s ubohou duší? Netvrdím zajisté mnoho, pravím-li, že mnoho manželů k vůli svému stálému sváru a nesmířlivosti věčnému zahynutí propadne. Pohled do pekla.

II. díl.

Následky manželského nesváru stíhají též okolí manželů jako morová rána, jež na všecky strany otravu rozlévá . Škodu mají

1. *domácí.*

A to:

a) *děti.*

Ach, ubohé děti! V jejich duších α) *mizí dobro.* Má-li dětské srdce pro nebe se otevříti, a mají-li ušlechtilé zárodky, které křtem vštípeny, v krásné květiny se rozvíti, jest nutna pečlivá výchova a zvláště dobrý příklad rodičů. Jaké je to však vychování a jaký vzor, vedou-li otec a matka válku, obapolně jsouce znepřáteleni? Nemusí ušlechtilejší, nebeský smysl v dětských srdcích zaniknouti? A co prospívá rodičův domluva, rodičův napomínání? »Kdyby někdo sebe krásněji mluvil, naučím se tomu, co prospívá, přece lépe dobrými příklady, než krásně promluvenou řečí; neboť rychleji přesvědčují mne oči o tom, co vidí, než ucho může mi donésti to, co pomíjí. Co jednou jen se spatří, rychle se zapomíná, co však zraku stále se jeví, to vždy se vidí.« (Sv. Ambrož sermo 23. de Sanct.) Ještě více. V jejich duších β) *vyrůstá zlo.* Co vidí a co slyší děti? Vidí zášť a roztrpčení, slyší kletby a rouhání Ký div, že i v srdcích jejich probouzí se hašteřivost, že ústa jejich špatnými přetékají řečmi, ošklivými výroky. Ký div, že stávají se neposlušnými, že napomenutí, ani trest nemá u nich účinku. »Smysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.« (1. Mojž. 8, 21.)

b) *Služební.*

Ztrácejí vážnost a úctu, kterou pánům a paním jsou povinni. Mimo to pobyt pro ustavičné hádky stává se jim v domě obtížným, odcházejí z domu, oddávají se hře, pití Řádní služební dají výpověď při první příležitosti; jenom služební nespolehliví a nemravní zůstávají a více si dovolují, poněvadž špatný příklad manželů špatnost jejich podporuje Tak mizí pořádek a křesťanský život v domě čím dále, tím více.

Škodu mají též

2. *cizi.*

Válka manželská jest pohoršením celé obci. Dobří truchlí, lehkomyslní smějí se a se radují. Zvláště posilují se ti, kteří sami v roztržce žijí. Říkají: »Když v tom a onom domě tak to jde, proč bych já byl tak choulostivý?«

Jest pravda: »Každé království rozdělené proti sobě zpustne, a každé město neb dům proti sobě rozdělený neostojí.« (Mat. 12, 25.) Křesťanští manželé, co tomu říkáte? »Chvála Bohu, řeknete snad, že tento výklad mne se netýká; my žijeme v míru, nikdy rozbroje u nás nebylo, hned v počátku byl potlačen.« Odpovídám: »Chvála Bohu, že tomu tak u vás! O jedno buďte pečlivi.« Mnohé manželství po léta v míru bylo a bylo šťastné, ale později ďábel nesváru vnikl v ně a je zpustošil. Proto hleďte s pečlivostí, abyste i v budoucnosti dosavadní shodu zachovali. »Pokoj milujte.« (Zachariáš 8, 19.) Nicméně všickni z vás nebudou moci takové vysvědčení si dáti. Snad jsou mnohá srdce rozdvojena, a to dlouho již. Snad opakují se v mnohém domě pohoršlivé výstupy každý den, anebo každý týden. Co tu počíti? Znáte již následky manželského nesváru a částečně sami jich doznáváte. »Zdaliž sbírají s trní hrozny, aneb s bodláčí fíky? Zlý strom zlé ovoce nese.« (Mat. 7, 16 a 17.) Chcete dále smrtící ovoce se stramu kletby trhati, se stromu, kterýž jste sami sadili, chcete dále ještě píti z číše, kterou jedem sami jste naplnili? Chcete v nesváru pokračovati, až do říše věčného sváru uvrženi budete, abyste tam bez naděje na vykoupení v nevýslovném bolu se trápili? Ó, žijte v míru! Neptejte se, kdo z vás jest v právu, kdo v neprávu. V neprávu jste oba, dokud v rozbroji žijete, v právu jest Jeden, jenž pokoj chce a jenž pravil: »Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já dávám vám.« (Jan 14, 27.)

Usmiřte se. »Odpouštějíce sobě vespolek, má-li kdo proti komu (jakou žalobu); jakož i Pán odpustil vám, tak i vy.« (Kol. 3, 13.) »Jednostejně smýšlejte, pokoj mějte a Bůh pokoje a milování bude s vámi.« (2. Kor. 13, 11.) Amen.

31.

Nově uzavřený mír.

»Hledej pokoje a stíhej jej.« (Žalm 33, 15.)

Před oltářem Páně, křesťanští manželé, podali jste si ruce a před nebem a zemí, že v nerušené shodě a svaté lásce až do posledního dechu setrvati chcete. Veliký slib! Bohužel nebývá

vždy zachováván. Postačí jen se poohlédnouti, v rodinný život nahlédnouti; velmi často žalostný obraz objeví se zrakům našim. »Svárové, vády, různice.« (Gal. 5, 20.) Tato domácí válka trvá mnohdy léta, a sotvaže paprsek sluneční v srdce vnikl, blýskají se opět blesky a rachotí již opět hrom Jak je to u vás? Šťastni jste a blaženi, ve shodě-li a lásce žijete. Přežalostno však, opustil-li vás pokoj a hoří-li rozbroj na domácím krbu a na něm plápolá . Ó, smiřte se, bez prodlení smiřte se! »Hledej pokoje a stíhej jej.« (Žalm 33, 15.) K tomu chci vás dnes povzbuditi. Uzavření míru mezi rozvaděnými manžely jest předmětem tohoto výkladu:

I. *proč jest si ho přáti,*
II. *kterak může se ho dojíti?*

I. díl.

Dva důležité důvody jsou pro uzavření míru:

1. *Mír chce Bůh.*

A to:

a) *všeobecně.*

Chce, aby byl pokoj mezi všemi lidmi. »Bůh není milovník různice, ale pokoje.« (1. Kor. 14, 33.) Proto tak často napomíná ku pokoji. »Následujme toho, co jest ku pokoji.« (Řím. 14, 19.) »Usilujte zachovávati jednotu ducha v svazku pokoje.« (Efes. 4, 3.) »Pokoje následujte.« (Židé 12, 14.) Tak důtklivě žádá od nás Bůh pokoj, že nám rozkazuje, od oltáře samého odejíti a se smířiti, slunce nenechati zapadnouti na náš hněv a na naši roztržku. »Přinášíš-li dar svůj na oltář a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, nechejž tu daru svého před oltářem, a jdi prvé, smiř se s bratrem svým.« (Mat. 5, 23 a 24.) »Slunce nezapadej na hněvivost vaši.« (Efes. 4, 26.) Bůh chce tedy, aby byli všichni se všemi v pokoji. Proto Pavel: »Což na vás jest, se všemi lidmi pokoj mějte.« (Řím. 12, 18.) Mír chce Bůh

b) *zvláště.*

Chce, aby byl pokoj mezi manžely. Manželové jsou nejsvětějším svazkem spojeni, páskou, kterou církev zavázala, jíž nebe požehnalo. Kromě toho zavázali se manželé velice slavným slibem, že budou shodu po celý život zachovávati Proto

zvláště žádá Bůh mír v manželství. Slyšte jenom výslovné rozkazy, jež Bůh dal: »Muži, milujte manželky své, jakož i Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ni.« (Efes. 5, 25.) »Muži mají milovati manželky své, jako svá těla.« (Efes. 5, 28.) »Jedenkaždý manželku svou jako sám sebe miluj!« (Efes. 5, 33.) Podobně i ženám dává rozkaz, aby muže své milovaly. (Tit. 2, 4.) Jest ovšem na těchto místech řeč o lásce, ale láska jest pramenem pokoje a kde láska, tam sestupují andělé míru

Vidíte, jak nutno jest, abyste mír uzavřeli. Bůh tomu chce; chce tomu od vás, jako od křesťanův, chce tomu od vás, jako od manželův A není tato vůle Boží dostatečným důvodem, abyste na nepřátelství zapomněli a ku smíření ruce si podali? Je-li vám tento důvod slabým, poslyšte ještě jiný:

2. *Potřebujete míru.*

A to:

a) *pro sebe.*

Ze dvojí příčiny α) *abyste šťastně žili.* Sotva co roztrpčuje život takovou měrou, jako svár. Manželství v rozbroji jest pravým peklem. Kdyby v domácnosti hojnost bohatství a důstojenství bylo, vládne-li tam nesvár, jest tam neutěšeně, jako za dne prosincového, plného zimy a mlhy S pokojem všechny radosti pohřbeny, s rozbrojem všechna utrpení z mrtvých vstala. »Lépe jest seděti v koutě na podstřeší, než s ženou svárlivou v domě společném.« (Přísl. 21, 9.) Truchlivé dny nastanou a smutné neděle a není jich téměř konce, nevrlost stupňuje se mnohdy tak, že život břemenem stává se a trýzní Není tomu tak, křesťanští manželé? Od toho okamžiku, kdy ďábel nesváru překročil váš prah, nezažili jste pěkné a radostné chvíle více Mimo to odnímá Bůh svárlivým manželům často své požehnání. Jak mohl by také, Bůh pokoje a lásky, nad dům sváru, nad dům, jenž obrazem jest pekla, rukou svých pozdvihnouti a jemu žehnati? Tak všecko upadá, chudoba pomalu a pomalu se vkrádá Chcete-li šťastně žíti, uzavřete mír; neboť mír jest těšícím a žehnajícím andělem domu. »Kdo chce milovati život a viděti dobré dny, hledej pokoj.« (1. Petr. 3, 10 a 11.) »Co jest ze všech věcí, jež v životě sladké a příjemné jsou, člověku milejším, než pokoj? Kdyby i všechno zde bylo, čeho člověk si váží a po čem touží: Bohatství, zdraví, děti, přátelé, zábavy atd.;

co všechno toto prospívá, nedostává-li se pokoje?« (Sv. Řehoř Nyss.) Potřebujete pokoje: β) *abyste šťastně mohli zemříti.* Myslíte, že svárlivým ve smrti dobře se povede? Ach ne! Hněv, zášť, nepřátelství nevedou do nebe, ale do pekla. »Každý, kdož nenávidí bratra svého, vražedník jest, a víte, že žádný vražedník nemá života věčného v sobě zůstávajícího.« (1. Jan. 3, 15.) Kam tedy, smrt-li vás překvapí a zastihne vás ve sváru? Ó, kam? Jak nutno tedy vám usmíření, chcete-li dobře umříti! Proto »pokoje následujte a svatosti, bez níž nikdo neuzří Boha«. (Žid. 12, 14.)

Potřebujete pokoje

b) *pro své domácí.*

Pro děti a pro služebné. Kterak vás mohou ctíti, kterak se vzdělávati, pořád-li vás ve válečném stavu zří, slyší-li výčitky a kletby, jimiž sebe napadáte? Chcete-li tedy, aby vás u vážnosti měli, chcete-li jim dobrým příkladem předcházeti a jim dobrým příkladem svítiti, naprosto jest vám potřebí mír uzavříti. »Všeliká hořkost a hněv, i rozzlobení se, i křik, i rouhání buď odjato od vás, se vší zlostí. Ale buďte (k sobě) vespolek dobrotiví, milosrdní, odpouštějíce jeden druhému, jakož i Bůh odpustil vám.« (Efes. 4, 31 a 32.)

II. díl.

Chcete-li mír uzavříti, musíte dvojí cestou se bráti. Vyžaduje se

1. *hledě v minulost:*

upřímné odpuštění. Tedy:

a) *odpuštění.*

Mír není naprosto možným, neodpustíte-li si. Dokud plameny neuhašeny, neustává oheň Tedy, křesťanští manželé! Odpusťte si, dosud-li jste ve sváru žili. »Odpouštějte sobě vespolek, má-li kdo proti komu (jakou) žalobu: jakož i Pán odpustil vám, tak i vy.« (Kol. 3, 13.) »Odstraň veškero nepřátelství ze svého srdce. Kdyby v domě tvém štírové a hadi byli, jak bys velice se namáhal, jej vyčistiti? Zlobíš se a živíš nepřátelství ve svém srdci; jest nenávist a trpkost v srdci tvém, samí štírové a hadi. Jak, své srdce, dům a chrám Boží nechceš od toho očistiti?« (Sv. Augustin hom. 42. cap. 7.)

b) *upřímné odpuštění.*

Odpouštějte tedy α) *ve všech případech.* Odpusťte, kdyby urážka αα) *sebe větší byla.* Přihází se arci, že manželé velice se zarmoutili. Jak trpké řeči, jak palčivé výčitky sobě ve tvář metají! Jak si u cizích lidí navzájem utrhají, v celém místě a ještě dále! Surový manželé dávají se strhnouti i k násilnostem a zlému nakládání, bijí, tlukou své manželky Ale odpusťte! Neříkejte: urážka jest velmi těžká. Pohlédněte na Syna Božího! Bili ho, korunovali, ukřižovali, a on se modlí: »Otče, odpusť jim.« (Luk. 23, 34.) Odpusťte, když ββ) *urážka jest i nezasloužená.* Skoro vždy oba dva manželé mají vinu na roztržce. Dejme tomu však, že jednomu z nich urážka učiněna byla zcela nevinně, že úplně jest nevinen, odpusť přece Hleď, učinil's všecko, cos mohl, je-li tvá láska jen nevděkem splacena, máš-li za věrnost svou jenom nenávist, odpusť přece. Chovala jsi se k manželu jak anděl, on jak ďábel vyjel si na tě: odpusť přece. »Nedej se přemoci zlému, ale přemáhej zlé dobrým.« (Řím. 12, 21.) Odpusťte také β) *z celého srdce.* Hleďte trpkost v kořenu jejím udusiti, každý trn z duše vytrhnouti Arciže vzpomínka navrátí se na urážku, sám ďábel ji probudí. Nezaměstnávejte se však jí ani na okamžik, a probudí-li se ve vás, setřeste ji, jako setřesáváte jiskru, padne-li vám na šat nebo na ruku. Utecte se ke kříži Spasitele a vzdychejte: »Buď mi Bohem ochranitelem a domem útočiště, abys spasena mne učinil.« (Žalm. 30, 3.)

Tím mnoho, ale ještě ne všecko vykonáno. Vyžaduje se

2. *v budoucnosti:*

Křesťanské chování, jež obsahuje tři díly:

a) *Mlčte!*

Odpustil-li kdo, ale později starými věcmi se obírá a o nich mluví, rozněcuje se opět uhašený oheň, utišená bouře nanovo propuká Mčte tedy o minulosti a nečiňte výčitek, ani jediné více. »Ústům svým udělej dvéře a zámky. Zlato své a stříbro své slej a slovům svým učiň a ústům svým udělej úzdu rovnou.« (Sir. 28, 28 a 29.)

b) *Varujte se!*

Skoro vesměs jsou oba manželé válkou domácí vinni; ojedinělá štěpina nehoří Má-li tedy uzavřený mír se udržeti, jest naprosto nutno, aby oba manželé se přičiňovali, z chyb svých

se polepšiti. Proto varujte se! Varujte se všeho zlého, jež dosud na sobě jste měli a jímž oheň nesváru roznítili jste a živili. Varuj se, manželi, hostince, hry, nočního prodlévání Varuj se, manželko, pýchy, klepů, mlsnoty! »Složte obklíčující nás hřích.« (Židé 12, 1.)

c) *Trpte!*

Mnohdy se stává, že jeden z manželů poctivě mír chce zachovávati, druhý opět nesvár chce počíti Co tu činiti? Velkomyslně trpěti a snášeti. To jest jediný, ale též nejjistější prostředek, jímž možno vypuknutí ohně zabrániti. »Trpělivosti jest vám potřebí.« (Židé 10, 36.) »Trp v bolesti a v ponížení svém měj trpělivost.« (Sir. 2, 4.) To jest přece jen těžké, namítnete. Bez odporu; nicméně, budete-li se horlivě modliti, dá vám Bůh milost, abyste toto veliké dílo mohli vykonati, dá vám jednou odměnu, která překvapí vaše všecko očekávání.

Uzavřete tedy mír Znáte důvody, které vás k tomu vybízejí; jsou velice vážné a naléhavé. Podejte si ještě dnes ruce a ďábla nesváru z domu vyhoďte. Nedejte v budoucnosti přístupu, žijte stále ve shodě a svaté lásce. Potom plesati budou andělé; lidé budou se radovati a vy budete požehnání pokoje v nejbohatší míře požívati. »Seděti bude lid můj v kráse pokoje a ve stáncích doufání a v odpočívání hojném.« (Js. 32, 18.) Amen.

32.

Požadavky dobré výchovy.

»Vychovávejte syny (a dcery) své v kázni a trestání Páně. (Efes. 6, 4.) Bůh vám dal děti; pečujte tedy o ně!« Tak volá svatý biskup Augustin ke všem otcům a matkám Tato hlavní péče rodičů má na mysli dobré vychování synův a dcer; dobré vychování prospívá jim zajisté nepoměrně více, než mnoho peněz anebo právo na knížecí korunu. »Nejkrásnější dědictví a největší bohatství, jež dětem zanechati možno, jest dobrým vychováním vzdělati je v dobré křesťany.« (Sv. Karel Boromejský.) Kterak toho však dojíti? Obšírněji promluvím o tomto předmětu, slibuje vám všechno dobré, nejhojnější po-

žehnání, budete-li napomenutí mého dbáti Které jsou požadavky dobré výchovy? Jsou tyto:

I. *bdící oko,*
II. *napomínající ústa,*
III. *trestající ruka,*
IV *modlící se srdce.*

I. díl.

Bdící oko; dětem hrozí velká nebezpečenství, a to:

1. *doma*

a) *od sebe samých.*

V srdci dětském vězí ohavný zárodek, z něhož jedovatý červ vylézá a nejušlechtilejší květy rozhlodává, není-li mu v tom bráněno. Zlá žádostivost. »Smysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.« (1. Mojž. 8, 21.) »Jedenkaždý bývá pokoušen, jsa od své žádosti zachvácen a přilouzen.« (Jak. 1, 14.) Tato žádostivost probouzí se brzy, hned tu, hned onde vyšlehuje. Proto musíte míti bdělé oko; neboť, přivřete-li oko, vzrůstá oheň v dětské mysli a brzy stává se pustošícím žárem Dětem hrozí nebezpečenství

b) *od jiných.*

A to: α) *od sourozenců.* Jsou-li děti, zvláště hoši a dívky bez dozoru pohromadě, přijdou často na věci všeho druhu, ano i na věci nejhanebnější. »Marnosti mluvíce, žádostmi těla chlípnosti loudí.« (2. Petr. 2, 18.) Tak stává se jedno druhému dítěti ďáblem, sourozenec ďáblem sourozenci druhému Mějte bdící oko! Nemůžete ovšem dětem stále v patách býti, ale svědomitě dohlížeti můžete, a to jest vaší povinností Bděte, aby »všecko slušně a podle řádu se dělo« (1. Kor. 14, 40.), zvláště svlékají-li se děti a oblékají. Netrpte, aby děti různého pohlaví v jedné posteli spaly; nevinnost jejich uvadne jako květ na ostrém dubnovém mrazu β) *Od služebných.* Špatná čeládka jest jedem pro děti a ohněm: svou lehkomyslností, svými nemravnými řečmi, svým příkladem, často též svým miliskováním Bděte tedy! Nedovolujte dětem se služebnými spáti, nedovolujte jim, aby důvěrně s nimi obcovaly, nedovolujte jim žádné tajnosti s nimi. Pryč se špatnou čeládkou, kdyby i hospodářství a podnik musil se zastaviti, pole neoraná zůstati. Co prospěl by vám nej-

výnosnější obchod, co nejlépe zpracované a kvetoucí pole, když by byly duše dětí vašich svedené a zpustošené

Dětem hrozí nebezpečenství

2. *mimo dům.*

Hrozí nebezpečenství

a) *malým.*

Ulice a cesta bývají častou školou bezbožnosti, místem svedení. Na ulici obyčejně prodlévá a potlouká se svět a »svět jest ve zlém postaven«. (1. Jan. 5, 19.) Ach, co vidí děti a slyší na ulici! Prach z ulic usazuje se na jejich duše, je zatemňuje a znetvořuje. Mnohé dítě stalo se na ulici obětí nejhanebnějšího svedení. Proto mějte oči otevřené! Bděte, aby synové a dcery vaše na ulici se nepotloukali, s neznámými dětmi si nehráli, na odlehlá místa nechodili, a pod. Hrozí nebezpečenství

b) *velkým.*

Jak mnoho nepřátel má jinoch, dívka mimo dům otcovský, zvláště při rozličných příležitostech, na př. při tanci, v divadle, ve známosti! »Ve světě jest všecko kluzké, osidly obklíčené, jež duším nebezpečenstvím hrozí.« (Sv. Bernard.) Proto bděte nad východem svých synův a dcer, bděte nad jejich návratem. Nikterak naprosto nedovolte, aby špatné domy navštěvovali a nebezpečné zábavy. Hleďte, aby dvéře v domě vašem v noci byly zamčené. »Bděte.« (1. Kor. 16, 13.)

II. díl.

Napomínající ústa. »Máš-li syny, cvič je.« (Sir. 7, 25.). Rodičův jest,

1. *zrazovati je od zlého.*

Mládež jest velmi lehkomyslná, brzy přichází na křivé cesty. »Mládenčí žádosti.« (2. Tim. 2, 22.) Proto jest povinností rodičů zrazovati je od zlého, a to:

a) *všeobecně.*

Mají jim říkati: »Mějte zlé v nenávisti.« (Žalm. 96, 10.) »Jako před tváří hada utíkej před hříchy.« (Sir. 21, 2.) »Nepanujž hřích ve vašem smrtelném těle.« (Řím. 6, 12.) »Nezarmucujte Ducha svatého.« (Efes. 4, 30.) Mají jim říkati, jak hrozným jest každý těžký hřích, zvláště první, kterým nevinnost se ztrácí Aby však napomínání jejich hlouběji do duše

vnikla, mají je mnohdy dovésti ke kříži, řkouce: »On raněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše.« (Js. 53, 5.)

b) *Zvláště.* Hřích ukazuje se při dětech brzy více nebo méně určitě ve svém vlastním druhu. Brzy je to svéhlavost, brzy lež, brzy nesnášelivost, brzy neposlušnost, brzy zlost, brzy ta, brzy ona z mladistvého srdce vyráží kopřiva. »Bláznovství přivázáno jest k srdci pacholete.« (Přísl. 22, 15.) Zde mají rodiče povinnost napomínati, na učiněné chyby upozorniti, s opravdovostí a v dobrotě ku polepšení nabádati

Rodičův jest dítky své

2. *napomínati k dobrému.*

Ctnost spojena vždy s přemáháním, u dětí často ještě s větším, než u odrostlých. »Chtění se mne přidrží, ale činění dobrého nenalézám.« (Řím. 7, 8.) Proto mají rodiče syny své a dcery povzbuzovati

a) *ke konání ctnosti.*

Mají jim říkati: »Po cestě, kterouž přikázal (vám) Hospodin Bůh váš, choďte.« (5. Mojž. 5, 33.) »Po všecky dny života svého v paměti měj Boha a varuj se, abys nikdy nesvolil ke hříchům, a abys neopouštěl přikázání Pána Boha našeho.« (Tob. 4, 6.) »Buďtež dokonalí, jako i Otec váš nebeský dokonalý jest.« (Mat. 5, 48.) Rodiče mají dětem často připomenouti, jak ctnost krásnou a jak září, jak vznešená odměna ji očekává Mají ukázati jim příklady zbožných synův a dcer a je ku plnění jednotlivých ctností povzbuzovati každý den, na př. ku poslušnosti, modlitbě, pokoře atd. Zvláště však mají napomínati

b) *k zachování nevinnosti.*

Říkati jim mají: »Blahoslavení neposkvrnění.« (Žalm 118, 1.) »Ostříhejž nevinnosti a hleď na upřímnost.« (Žalm 36, 37.) Často o kráse a milosti nevinnosti mají mluviti, ale též na nebezpečenství je upozorniti, která jí hrozí. Na srdce jim vložiti mají, aby před prvním pádem se chránili, prvního těžkého hříchu se varovali, říkati jim mají, co zbožná kdysi královna svému synu každý večer říkávala: »Mé dítě! Ty jsi moje radost a vznešené země jsi naděje, ale raději viděla bych tě na svém klíně mrtvého, než abys těžkého hříchu se dopustil.«

III. díl.

Trestající ruka; trest jest

1. *užitečný.*

O tom nelze pochybovati, uvážíme-li:

a) *jak bez kázně všecko hyne.*

Strom, není-li šlechtěn, roste jako pláně; réva, není-li ostříhána, nosí špatné hrozny Člověk jest stromem a révou a musí tudíž se ušlechťovati, musí kázně se mu dostati, nemá-li se zvrhnouti. »Bláznovství přivázáno jest k srdci pacholete, ale metla kázně vyžene je.« (Přísl. 22, 15.) Prosba, napomínání, výstraha nepomáhají často nic, ruka rodičů musí uchopiti se trestu Jak nutnou kázeň, vidíte na vlastní oči. Popatřte na domy, z nichž metla vyhozena! Jaké jsou v nich děti? »Synové Beliálovi.« (2. Par. 13, 7.) Vzpomeňte si na syny Heliovy. Činili »nešlechetně«. (1. Král. 3, 13.) Otec jich netrestal a oni hlouběji vždy klesali v bezbožnost. Snad i ty nikdy nepozvedl's ruky své k trestu, a co jest z dětí tvých? Ach, kolik slz ti způsobily již a bolu? Uvažte dále,

b) *jak Bůh velice kázeň doporučuje.*

Bůh chce jenom a jenom blaho lidstva. Všecky zákony, jež vydal, všecka ustanovení směřují jenom k tomu cíli A co po stránce této přikazuje rodičům? Kázeň a opět kázeň a přísnou kázeň. »Trestej syna svého, abys nezoufal.« (Přísl. 19, 18.) »Modřina rány setře zlé věci, a rány v tajnostech těla.« (Přísl. 20, 30.) »Metla a kárání dává moudrost.« (Přísl. 29, 15.) »Shýbej šíji jeho z mládí.« (Sir. 30, 21.) »Nestyď se za kázeň mnohou synův.« (Sir. 42, 5.) Je tedy kázeň velmi užitečnou, musí však díti se

2. *pravým způsobem.*

Několik pokynův. Má se díti:

a) *řádně.*

Rodiče nemají děti trestati, když nechybily. Nemají trestati, není-li poklesek dokázán. Mohlo by se státi, že bez příčiny dítě bylo by bito, což působí velmi bolestně. Mají rozdíl činiti mezi malými poklesky a velkými, mezi lehkomyslností a zlomyslností, a trest dle toho vyměřiti. »Všecko podle řádu se děj.« (1. Kor. 14, 40.)

b) *Mírně.*

Teprve tehdy, nepostačí-li slova, má trestající ruka se pozdvihnouti. Postačí-li trest mírný, opomenut budiž přísný Trest nemá býti zdraví a stydlivosti škodlivým Konečně nemá trest denně se opakovati, sevšedněti. Nepustí-li rodiče metly z ruky, otupí srdce a děti ničeho potom nedbají. Bitím jeden ďábel ovšem se vyžene, ale deset za to nových do nich vchází. »Otcové, nepopouzejte k hněvivosti synů (a dcer) svých, aby nebyli malomyslni.« (Kolos. 3, 21.)

c) *S láskou.*

Ne tedy s plamennou zlostí, ne s kletbou a tupením a rouháním Děti mají poznati, že rodiče neradi a proto jen trestají, poněvadž povinnost toho žádá »Jestiť trestání lživé v hněvu hánce.« (Sir. 19, 28.)

d) *Nestranně.*

Jedno i druhé dítě má za rovné pokládáno býti, i miláček syn a miláček dcera, zaslouží-li, mají býti trestáni. Nic neškodí tolik, jako stranictví při trestu. Nebudiž »žádný rozdíl osob«. (5. Mojž. 1, 17.)

IV díl.

Modlící se srdce. Myslíte, že to zbytečno, a přece to snad nejdůležitějším; modlitba totiž

1. *dokonává dílo.*

Víra nás učí, že požehnání Boží pro dům i luh, pro práci a podnik nám potřebno Neméně potřebným jest pro výchovu dětí, má-li se dařiti. I zde platí: »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteří stavějí jej« (Žalm 126, 1.), »ani ten, kdož sází, jest něco, ani ten, kdo zalévá, ale Bůh, jenž dává vzrůst«. (1. Kor. 3, 7.) Kdybyste i bděli, napomínali a trestali: kdyby Bůh nežehnal, jest vaše bdění, napomínání a trestání marným Požehnání Božího nabýváme však modlitbou. Modlitba má všecko velké a dobré přislíbeno. »Amen, amen, pravím vám: Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám.« (Jan 16, 23.) Proto všickni rodičové, jimž o dobré vychování šlo, modlili se, a to s nejlepším výsledkem Modlitba korunuje dílo,

2) *neustává-li se v ní.*

Bůh žádá ustavičnou a vytrvalou modlitbu. Buďte »na modlitbě ustavični.« (Řím. 12, 12.) Viz též Luk. 11, 5—9. Modlete se tedy vytrvale, a to

a) *za děti nevinné.*

Denně úpěnlivě se modlete, aby nejvzácnější poklad váš se neztratil Poroučejte nevinnost jejich v ochranu Boží a ochraně Marie Panny. Jděte, je-li vám možno, často i ve všední dny na mši svatou a proste při ní pro rány a krev Kristovu milost pro své syny a dcery Modlete se ještě vytrvaleji

b) *za děti vinníky.*

Při veškeré péči zahradníkově nedaří se tak mnohá květina, schne tak mnohý stromek Rovněž v rodině. Některé dítě pustne, všecky prosby a všecko napomínání marným. Tehdy nemají rodiče jiného prostředku, leč vytrvalou modlitbu. Monika modlila se za hříšného syna celých sedmnáct roků, až konečně její pláč a úpěnlivá modlitba její v nebi byly vyslyšány Modlete se tedy s veškerou vytrvalostí za děti vinníky a poroučejte je zvláště Božskému pastyři, aby ztracené ovečky k věrnému opět dovedl stádu.

To jsou požadavky dobré výchovy: bdící oko, napomínající ústa, trestající ruka a modlící se srdce. Proto bděte, napomínejte, trestejte a se modlete. Dožijete se na dětech svých radosti, a za mzdu jednou za svá namáhání tolik korun obdržíte od Boha, kolik dítek pro nebe jste vychovali. »Míru dobrou a natlačenou a natřesenou a osutou dají v lůno vaše.« (Luk. 6, 38.) Amen.

33.

Požehnání dobré výchovy dětí.

»Naleznou požehnání.« (Sir. 32, 18.)

Při narození sv. Jana Křtitele tázali se příbuzní: »Kým medle toto dítě bude?« (Luk. 1, 66.) Tak mohl by každý kněz se ptáti, kdykoli k němu doneseno dítko, aby je křtem svatým v lásku Boží a svatých obcování uvedl: »Co asi z tohoto dítka bude? Radost anebo žal rodičů? Blaho nebo zkáza obce? Radost nebo ošklivost nebe?« Odpověď na tuto otázku zní: »Čím rodiče

dítko učiní, tím jistě také bude. Vychovají-li je rodiče dobře, bude veškeré požehnání na dítku spočívati, vychovají-li je rodiče špatně, stihne je veškerá kletba.« Chápete, křesťanští otcové a matky, že na výchově nekonečně mnoho záleží? Abych vás povzbudil, abyste povinnost, kterou při vstupu v manželství jste přejali, velice bedlivě plnili, budu dnes o požehnání dobré výchovy dětí mluviti. Požehnání dobré výchovy

I. *sestupuje na četné lidi,*
II. *sahá až za hrob.*

I. díl.

Požehnání toto sestupuje na

1. *rodiče.*

»Pracující oráč musí nejprv užitky bráti.« (2. Tim. 2, 6.) Kdo ušlechtilý štípil strom, má první nárok na ovoce jeho Také rodiče, kteří svědomitě svojí povinnosti zadost učinili, sklízejí požehnání v nadbytku; dítky budou jim totiž:

a) *radostí.*

Již přirozená náklonnost poutá srdce rodičů k srdci dětí. Tato náklonnost dostupuje svého vrcholu a stává se blaženou radostí, když synové a dcery dobře dospívají. Šlechetná pohanka Kornelia představila jedné vznešené paní své dva pečlivě vychované syny a pravila: »Ti jsou mým pokladem a mou radostí.« Daleko více mohou křesťanští rodičové radovati se ze svých poslušných a mravných dětí Duch Boží napomíná tudíž rodiče, aby dobře dítky své vychovávali a jim šťastné dny a plné radosti slibuje. »Vyučuj syna svého, a očerství tě a dá rozkoš duši tvé.« (Přísl. 29, 17.) »Kdo miluje syna svého, často jej mrská, aby radoval se v posledním času svém.« (Přísl. 30, 1.) Chceš příklady dítek, jež rodičům radostí byli? Vzpomeň si na Josefa egyptského. »Jižť veselý umru, že jsem uzřel tvář tvou,« (1. Mojž. 46, 30.) zvolal otec v plesání duše své. Vzpomeň si na Jana Křtitele. »Manželka tvá porodí tobě syna. I budeš míti radost a veselí« (Luk. 1, 13 a 14) z něho, pravil anděl k Zachariášovi Příkladů s dostatek nalezneš v každé vesničce. Rodiče sklízejí ještě z jiné stránky hojné požehnání; dobré děti jsou jich

b) *podporou.*

A to α) *ve dnech zdraví.* Pomáhají rodičům pracovati a domácnost obstarávati; v nouzi dělí se s nimi o vlastní výdělek, je podporují, jak jen mohou. Dobrý syn a dobrá dcera každý vydělaný halíř přinášejí domů, jej v ruce otce a matky vkládajíce. Josef egyptský. »Josef dal otci vladařství« (1. Mojž. 47, 11.), t. j. vlastní statek a mohovitost. Zvláště

β) *ve stáří a v nemoci.* Tehdy ukazuje se nejlépe, co láska dětská zmůže. Dobří synové a dobré dcery poslušni jsou rozkazu Ducha sv.: »Synu, ujmi se stáří otce.« (Sir. 3, 14.) Pečují o své rodiče ve stáří a v nemoci jim život zpříjemňují, smrtí strhané oči jim s pláčem zatlačují.

Požehnání dobré výchovy sestupuje na

2. *děti.*

Dobré vychování zakládá jejich

a) *pozemské blaho.*

Dobří rodičové přidržují děti své ku práci a rozšafnosti, tím pozemské štěstí jejich zakládajíce. »Strom dobrý ovoce dobré nese.« (Mat. 17, 17.) Pracovitost a rozšafnost jsou dva dobré stromy a proto nebude dobrého ovoce nedostatek Optej se zkušenosti! Pracovití a rozšafní lidé najdou všude zaopatření, ode všech jsou ve vážnosti a snadno jest jim v životě. Často stalo se, že řádně vychované děti chudých rodičů zámožnými staly se a bohatými. Dobré vychování zakládá dětem

b) *věčné blaho.*

»Mládenec (kráčeje) dle cesty své, také když se sestará, neuchýlí se od ní.« (Přísl. 22, 6.) Vštípí-li rodiče dětem smysl pro víru a bázeň Boží, smysl pro počestnost, střídmost, mírnost, pokoru atd., rostou tyto ctnosti s dětmi, zůstanou s nimi obyčejně celý život, pomáhají jim do věčné blaženosti Ó, kolik svatých zvláště rodičům děkuje své štěstí? V den soudu přijdou synové a dcery bez počtu rodičům svým vstříc a řeknou: »Vámi stali jsme se blaženými. Věčný dík vám za to!«

Požehnání dobré výchovy sestupuje na

3. *celou lidskou společnost.*

a) *Na stát.*

Základem zdaru státu jsou dobří občané, kteří »dávají, co jest císařovo, císaři« (Mat. 22, 21.), kteří »mocnostem vyšším

poddáni jsou« (Řím. 13, 1.), kteří »pro Boha poddáni jsou« (1. Petr. 2, 13.), dobří občané, kteří povolání své svědomitě plní, kteří vlast svou a její vládce upřímnou láskou milují A právě tací dobří občané vycházejí z dobrého domu rodičův

b) *Na církev.*

Čest Boží rozmáhají dobří křesťané, kteří »dávají, což jest Božího, Bohu« (Mat. 22, 21.), kteří mají »víru a dobré svědomí« (1. Tom. 1, 19.), kteří vyznávají »Otce, jenž jest v nebesích« (Mat. 10, 32.) a jemu slouží »ve svatosti a spravedlnosti« (Luk. 1, 75.), dobří křesťané, kteří především věčné hledají a zákon Boží zbožně ostříhají A právě takovými křesťany stávají se děti dobře vychované. Požehnání Boží sestupuje na mnohé, na rodiče, děti, stát a církev. Jako z jednoho prýštícího, horského pramene mnoho lidí pije, jím se občerstvujíc, rovněž tak četní jsou ti, kteří užitek a prospěch z dobrého vychování dětí mají. Tato okolnost již měla by rodiče pohnouti, aby dětem svým veškeru péči věnovali a řádně je vychovali. Chce zajisté každý květiny jenom trhati a ne bodláčí, požehnání a ne kletbu a bol

II. díl.

Požehnání dobré výchovy dětí sahá až za hrob, a to

1. *svým ovocem.*

Někdo zasadí strom ve své zahradě, strom se daří, roste a přináší ovoce krásné, výborné chuti. Léta míjí, strom stojí stále na svém místě, přináší hojnost ovoce, ač ten, jenž jej vsadil, dávno již na tichém odpočívá hřbitově. Tři až čtyři pokolení požívají vzácného jeho ovoce Podobně vychování: požehnání jeho dlouho trvá ve vzácných plodech, jež přináší. »Umřel otec jeho (t. j. dobrého syna), a jako by neumřel; nebo podobného sobě pozůstavil po sobě.« (Sir. 30, 4.) Opět praví se o dobrém otci: »Za života svého viděl jej a veselil se z něho: při smrti své není zarmoucen. Nebo pozůstavil obránce domu proti nepřátelům a přátelům, kdo by se (jim) dobrým odplácel.« (Sir. 30 a 6.) Viz ovoce dobrého vychování dětí, jež za hrob až sahá! Otec a matka odpočívají ve hrobě a synové a dcery žijí na zemi ctnostně a rozšafně, přesazujíce dobrý mrav, kterému od rodičů se naučili, na vlastní děti.

Požehnání dobré výchovy dětí sahá za hrob

2. *svou odměnou.*

Bůh jest odplatitel všeho dobra. »Odplatí člověku podle skutků jeho.« (Přísl. 24, 12.) »Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré nebo zlé.« (2. Kor. 5, 10.) »Bůh jest dobrý a spravedlivý. Jest Boha spravedlivého, dle zásluhy odměniti.« (Sv. Basilius.) Bůh odměňuje rodiče za zbožné vychování

a) *velkou odplatou.*

V dětech svých získali duše nebi a na zemi rozšířili království Boží. To jest velké dílo, větší než založení nových měst.

Též mzdu velikou obdrží. »Radujte se a veselte se: nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5, 12.) »To jest nejkrásnějším dědictvím a bohatstvím největším, které možno svým zanechati a za něž výtečnou odplatu obdrží, kdo o to se stará, aby děti dobrými křesťany byly.« (Sv. Karel Borom.)

Bůh odměňuje rodiče za dobrou výchovu

b) *odplatou věčnou.*

Na onom světě jest všecko věčným i odplaty, které Bůh uděluje. Písmo mluví o věčné blaženosti, slávě a životě věčném. »Sláva věčná.« (2. Kor. 4, 17.) »Dědictví neporušitelné.« (1. Petr. 1, 4.) »Totoť jest zaslíbení, kteréž nám zaslíbil, život věčný.« (1. Jan 2, 25.) Proto píše sv. Cyprián (de mortal): »Odplata života věčného, radost věčné blaženosti nastane, až pomine tento svět. Potom po pozemském následuje nebeské, po malém veliké, po pomíjejícím věčné.«

Tak sahá požehnání dobrého vychování dětí až za hrob. Trvá na zemi v překrásném ovoci, trvá v nebi v nepomíjející odplatě. Věčně rodiče budou se radovati a požívati věčně rajských slastí

A toto požehnání nemělo by vás nadchnouti pro výchovu dětí svých? Starati se s veškerou pílí, s veškerou obětavostí? Neměli byste lásky k sobě, ke svým dětem, lásky k bližnímu a lásky k Bohu; musili byste býti nepřáteli vlastními, kdybyste ruce založili a o tak vznešený a plný požehnání úřad otcovský a mateřský se nestarali. Nuže tedy, vezměte požehnání, které

vám nabízeno, a vychovávejte své děti v rozšafné a věrné křesťany. »Děti své vychovávejte v kázni a v trestání Páně.« (Efes. 6, 4.) Snadno se to ovšem řekne, ale těžko vykoná. Dobré vychování vyžaduje námahu a práci; vyžaduje velkou lásku, ale též velkou opravdovost a vážnost od rodičů, mnoho bdění, napomínání a modlitby. Potom jest také požehnání veliké, požehnání, jež za hrob sahá. »Proto ruku přiložte k dílu a naleznete požehnání« (Sir. 32, 18.) zde na zemi i na věčnosti Amen.

34.

Kletba špatného vychovávání dětí.

»Uč syna svého a pracuj na něm, abys mrzkostí jeho uražen nebyl.« (Sir. 30, 13.) Čeho dožije se zahradník, jenž o sázení a štípení zahrady své se nestará a všechno, jak roste, růsti nechává? Zahrada již za několik měsíců jest obrazem pouště, vyplní se na ní výrok Písma sv.: »Přes pole člověka lenivého šel jsem a přes vinici muže blázna: a hle, všecko porostlo kopřivami a trní přikrylo svrchek jeho.« (Přísl. 24, 30; 31.) Zahradník neklidí ovoce a květiny, nýbrž pláňata a býlí Rovněž tak je to s rodiči, kteří o křesťanskou výchovu synův a dcer se nestarají, nýbrž jako divoké kvítí růsti je nechávají, s rodiči, kteří takořka řečí a příkladem přispívají, že milosti, jež Duch svatý při křtu v duši dětí vlil, hynou a mizí. Jsou takoví rodiče; běda jim! Strašná kletba stihne je. Promluvme dnes o kletbě špatné výchovy. Jest to

I. *hrozná kletba,*
II. *zcela zasloužená kletba.*

I. díl.

Trojí kletba stíhá rodiče, kteří děti své špatně vychovávají:
1. *dětí.*
Působí jim
a) *mnoho mrzutostí.*

Nejsou-li děti dobře vychovávány, roste zlé, jež duším jejich vrozeno, v divokých odnožích, ukazujíc se na venek neposlušností, vzdorovitostí, drzostí, tvrdošíjností atd. Z tohoto ovoce požívají rodiče žal plnou měrou. Představte si v ro-

dině děti, které jsou špatně vychovány, děti bez poslušnosti, bez mravnosti, bez bázně Boží! Běda rodičům! Mají mrzutost za mrzutostí, žal za žalem. »Syn rozpustilý bude opovážlivý.« (Sir. 30, 8.) Rovněž tak rozpustilá dcera Jaký jest následek? Písmo mluví o bolestech, jež zlé děti rodičům působí (Sir. 30, 12.); o zármutku a hanbě, kterou jim zaviňují. (Přísl. 10, 1.) Jaký žal způsobili oba synové Helimu za jeho shovívavost! (1. Král. 4.) Kdyby však jenom zármutkem a mrzutostí všecko spraveno bylo! Zlé děti působí rodičům

b) *hořké slzy.*

A to α) *svými slovy.* Ó, jak hrozně hrubě a bezbožně mluví často nezdární synové a dcery se svými rodiči, jim nadávají, je urážejí, až trneme! »Jejich ústa jsou plná zlořečení a hořkosti.« (Řím. 3, 14.) Oči rodičů zalévají se slzami β) *Svým jednáním.* Syn zpustlý a prostopášný člověk, piják a práč, žhář, upadá soudům do rukou, do žaláře anebo do káznice. Rodiče pláčou Dcera — darebná osoba, pěstuje známosti, přináší ve hříchu dítko na svět. Rodiče pláčou. (Viz Siracha 42, 9—11.)

Rodiče, kteří špatně děti vychovávají, stíhá kletba:

2. *obce.*

Špatně vychované děti jsou

a) *hanbou obce.*

»Zdaliž sbírají s trní hrozny aneb s bodláčí fíky? Tak každý strom dobrý ovoce dobré nese, zlý pak strom zlé ovoce nese.« (Mat. 7, 16—17.) Ach, jaké ovoce vyrůstá ze špatného vychování! Lidé bez mravnosti, často bez víry Jdi od obce k obci a ptej se, odkud ti lehcí hoši jsou a ty lehké dívky! Obyčejně zní odpověď: »Jsou z domu, v němž rodiče nestarali se vůbec anebo málo o jejich výchovu.« Jak musí však obec se styděti, která zvrhlé občany má, u nichž jednoho pohoršlivého výstupu za druhým doznává!

Takoví lidé jsou

b) *obci na škodu.*

Jaké výlohy působí obci často nemanželské děti . Mnohdy jsou špatně vychované, marnotratné a štítící se práce. Nevydrží

v žádné službě, oddávají se pití, zlodějství atd. Dostaví-li se nemoc anebo přikvačí-li stáří, jsou ruce prázdné a přijdou obci na obtíž. Mnohem ještě více

c) *v záležitostech věčných:* Ze špatných dětí vyrůstají svůdci a svůdkyně, kteří skutkem a slovem velikých hříchů se dopouštějí a opovržení jsou hodni: »Svedou mnohé.« (Mat. 24, 5.) »Lidé, kteří chtějí převrátiti evangelium Kristovo.« (Gal. 1, 7.)

Budou tyto obce rodičům takových dětí žehnati, anebo spíše budou jim klnouti? Ach, až do hrobu, ku práchnivějícím jejich kostem hlas kletby žijících bude zaznívati! »Oblékl se ve zlořečenství jako v roucho a vešlo jako voda do vnitřností jeho a jako olej do kostí jeho.« (Žalm. 108, 18.)

Rodiče, kteří špatně děti vychovávají, stíhá kletba

3. *Boží.*

Jejich vinou

a) *království Boží pustošeno.*

Špatně vychované děti jsou hrobaři království Božího. Jsou z nich lidé, »kteří převrácené věci mluví« (Skutk. apošt. 20, 30.), jsou z nich pijáci, zpustlíci, často »vlci hltaví« (Skutk. apošt. 20, 29.), o to usilujíce, aby jiné »zvrátili do jámy«. (Sir. 12, 15.) Působí v království Božím škodu daleko větší té, kterou nepřítel působí v zemi vesnice a města požárem zničiv, daleko větší té, kterou mor působí, tisíce životů zkosiv, hřbitovy mrtvolami naplniv Tak království Boží pustošeno a duše

b) *v záhubu vrhány.*

Ó, jak násilně zkáza kol sebe řádí, když v obci několik jen synů a dcer zvrhlých! Jejich příklad láká ke hříchu. Mnohý hodný syn a mnohá hodná dcera svedena. Hřích rozšiřuje se jako sřírající jed; roste jako býlí ve vlhké půdě. Nešťastní svádějící a svedení klesají vždy více do bahna neřesti, a nenastane-li zázrak milosti Boží, jest výsledek a konec záhuba duši, zavržení v pekle. Co řekne Bůh takovým rodičům, kteří špatně vychovávajíce děti, pustošili království jeho a v záhubu duše uváděli? Nic jiného neřekne, leč slovo zavržení: »Odejděte ode mne zlořečení.« (Mat. 25, 41.)

II. díl.

Kletba tato jest spravedlivě zasloužená; neboť špatní rodiče na svou hlavu ji svolávají a na své srdce. Proč?

1. *Znají své povinnosti.*

Kdo upadá v neštěstí, jemuž nemůže zabrániti anebo je předvídati, je hoden politování. Jinak tomu, kdo neštěstí vědomě přivádí. Či politueš toho, kdo sílu ohně spalující zná a nicméně ruku v něm drží? Politueš toho, kdo propast maje před očima, přece ku předu kráčí, až do ní se střítí? Říká se: sám neštěstí si zavinil Podobně u špatných rodičův. Více nebo méně dávají vědomě základ ku kletbě, jež je stíhá. Znají přece své povinnosti. Jsou jim oznámeny:

a) *při vkročení do stavu manželského.*

Církev poručila a poroučí duchovním správcům, aby novomanžely o povinnostech jich poučil a zvláště křesťanskou výchovu dětí jim na srdce vložil. Každý svědomitý kněz koná tento církevní rozkaz. Říká novomanželům: »Uč syna svého a shýbej šíji jeho z mládí. (Sir. 30, 13 a 12.) »Nestyď se za mnohou kázeň synů.« (Sir. 42, 5.) Vychovávejte je (t. j. děti) »v kázni a trestání Páně«. (Efes. 6, 4.) Rodičům jsou povinnosti jejich na srdce kladeny

b) *v manželství.*

Děje se tak α) *na kázáních.* Poněvadž vychování velice důležito, mluví častěji kněží o něm a napomínají rodiče, aby povinnosti své po této stránce svědomitě plnili. Zvláště při poučování dle stavů často řeč o výchově β) *Dobrými knihami.* Rodiče zajisté čítají mnohdy legendy, výklad evangelia atd., v nichž často napomínání k dobré výchově často se opakují Konečně upozorňováni na dobrou výchovu dětí γ) *známými a příbuznými.* Často od nich slýchají: »Hleď, tak a tak žije tvůj syn, tvá dcera; to a ono povídá se o nich. Špatně se to skončí, bude-li tak dále. Netrp přece těch věcí, buď jednou již opravdový atd.

Rodiče tedy znají své povinnosti. Slovo »oni tomu nic nesrozuměli« (Luk. 18, 34.) neplatí o nich Poněvadž povinnosti své znají, proto stíhá je spravedlivě zasloužená kletba, neplní-li jich Ještě jedna okolnost sem přistupuje:

2. *vidí příklady.*

V každé vesničce a daleko ještě více ve větších místech jsou příklady, jak špatně vychovávané děti se svými rodiči zacházejí, jaké kříže jim působí. Tyto příklady se vidí, žaloby se slyší, vidí se nešťastných otcův a matek slzy Nicméně není toho dbáno, ve vlastním domě nezavádí se pořádek, ani kázeň. Jsou takoví rodičové hodni politování, stihne-li je kletba? »Zahynutí tvé, Israeli« (Oseáš 13, 9.), t. j.: Ty sám sobě jsi vlastním zahynutím.

To jest tedy kletba špatné výchovy dětí: hrozná, ale zároveň spravedlivě zasloužená Proč ukázal jsem vám tak tmavý obraz? Abych vás varoval a kletbu od vás odvrátil Či chcete raději kletbu? Snad vás již tíží. Jaké máte děti, jak chovají se vaši synové a vaše dcery? Nezpůsobili vám již častý bol? Ještě větší trpkost čeká vás v budoucnosti. Časná kletba byla by ještě lehká, ale ta věčná! Ó, toho výroku: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného« (Mat. 25, 41.), jenž rodiče nesvědomité stíhá. Jest souhrnem veškeré bídy a nekonečné strasti Křesťanští rodičové! Pilně hleďte si výchovy svých dětí! »Jste apoštolové svých dětí.« (Sv. Chrysostom.) Konejte dílo apoštolské ve své rodině, vychovávajíce děti své pro Boha. »Uč syna svého a pracuj na něm.« (Sir. 30, 13.) »Máš-li dcery, opatruj tělo jejich.« (Sir. 7, 26.) »Synům svým přikažte, aby činili spravedlnosti.« (Tob. 14, 11.) Shovívavostí-li a pošetilou, přehnanou láskou na dětech něco jste zkazili, zabraňte tomu a napravte to! Nechť od tohoto dne jinak jest v domě vašem, nechť dobrá výchova dětí zavedena Amen.

35.

Nemoudrá láska k dětem.

»Kdo miluje syna nebo dceru více nežli mne, není mne hoden.« (Mat. 10, 37.)

Syn Boží přinesl lásku s nebe; veliké přikázání, které lidem dal, zní: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého« a »milovati budeš bližního jako sebe samého«. (Marek 12, 30.) Láska není nám pouze přikázána, ona jest do srdcí našich též

vlita; sotva jinak může srdce lidské milovati. Nejvíce tato láska sídlí v srdcích rodičův. Láska přirozená poutá je mocně k dětem, které jsou pro ně největší cenou Mimo to láska k dětem jest otcům a matkám přikázána: aby mladé ženy »na dítky své byly laskavy«. (Tit. 2, 4.) Jako všecko na světě, i to nejvzácnější a nejsvětější zvrhnouti se může, tak i láska k dětem, která velice snadno zvrhnouti se může, poněvadž nebezpečenství je zcela blízké Pošetilá láska k dětem vyskytuje se často i v rodinách, jež jsou velice zbožné a křesťanské. O této pošetilé lásce budu dnes mluviti a zodpovím dvě otázky:

I. *kterak počíná si tato láska,*
II. *kterak škodí tato láska.*

I. díl.

Kterak počíná si nemoudrá láska k dětem?

1. *Přehlíží špatné.*

Jedná-li se o chyby, jest nemoudrá láska k dětem

a) *slepá.*

»Oči mají, a nemohou viděti.« (Žalm 115, 5.) Ach, láska zaslepuje oči bezčetným rodičům. »Strážní jeho všickni jsou slepí« (Js. 56, 10.), t. j. správcové lidu judského Na cizích dětech vidí rodiče ihned chyby, často je kárají nejpřísnějšími slovy, na svých však nevidí obyčejně nic, kdyby i sebe horší to bylo. Syn může prováděti drzé kousky, jež mu libo, může v noci býti pryč, se špatnými druhy se potloukati, každé nevinnosti v dědině ukládati: rodiče nevidí nic. Dcera může sebe nádherněji se strojiti, může knihy otravné čísti, svému milovníku v každou hodinu, ve dne i v noci svoji komůrku otevříti: rodiče nevidí nic. »Majíce zatemněný rozum temností, slepotou srdce.« (Efes. 4, 18.) Nemoudrá láska k dětem jest

b) *hluchá.*

»Uši mají, a nemohou slyšeti.« (Žalm 115, 6.) »Had hluchý, kterýž zacpává uši své, kterýž neslyší hlasu zaklínačů.« (Žalm 57, 5 a 6.) Nezřídka napomínají cizí lidé rodiče: »Váš syn zabíhá na scestí a vaše dcera též. To povídá se o nich, to vidí se na nich. Buďte přec ostražití na ně.« Otec však a matka přece nevěří, ano zlobí se a hněvají se na ty, kteří je laskavě

varovali. »Blázen hned ukazuje hněv svůj.« (Přísl. 12, 16.) Nemoudrá láska k dětem jest

c) *němá.*

»Jako němý, kterýž neotvírá úst svých.« (Žalm 37, 14.) »Psi němí, nemohouce štěkati.« (Js. 56, 10.) Ach, rodiče vidí velmi často, že děti chybují, vidí, že v záhubu směřují, sami jsou přesvědčeni o jejich neposlušnosti, o jejich vzdoru, o jejich marnotratnosti, o jejich karbanství a pijáctví, o jejich špatných řečech; ale láska zadržuje jim ústa, oni mlčí Nemoudrá láska k dětem jest

d) *ochromená.*

Nepohne α) *nohou,* pobloudilých dětí hledat. Pastýř, zbloudí-li mu ovečka, spěchá ihned a hledá ji. »Který jest z vás člověk, jenž má sto ovec: a ztratí-li jednu z nich, zdaliž nenechá devadesáti devíti na poušti a jde po té, kteráž se byla ztratila, až ji nalezne.« (Luk. 15, 4.) Jinak nemoudří rodičové. Vědí, že syn o půlnoci doma ještě není, že je ve špatné společnosti; vědí, že dcera tanci holduje a v náručí rozkoše dlí: ale neučiní kroku, nebohé ovečky hledat, jdou bez starosti spat, kdyby syn a dcera i v peklo spěli Nemoudrá láska k dětem nepohne β) *rukou, chyb trestat.* Duch Boží nejdůrazněji rodičům doporučuje, aby uchopili se metly. »Kdo šetří metly, nenávidí syna svého, ale kdo ho moluje, včas jej tresce.« (Přísl. 13, 24.) »Shýbej šíji jeho z mládí a bij boky jeho, dokud jest malý, aby snad se nezatvrdil.« (Sir. 30, 12.) Nemoudrá však láska k dětem nemá nic ve větší ošklivosti než metlu. Mnozí rodiče raději do krve býti by se dali, než aby svému miláčku jedinou ránu zasadili

Kterak počíná si nemoudrá láska k dětem?

2. *Přeceňuje dobré.*

Děti jeví nezřídka dobré vlastnosti, jsou poslušné, učelivé, mravné atd. Jest zajisté dovoleno, všechno dobré uznávati a schvalovati; mnoho rodičů však přeceňuje ve svém nemoudrém domnění dobré vlastnosti svých synův a dcer:

a) *pochlebují jim.*

»Plást strdí tekoucí jsou rtové« jejich »a skvělejší nad olej jest hrdlo jejich (dle Přísl. 5, 3.). Ó, jak nerozvážně jedná slepá láska! Co krásného a rozkošného říkají rodiče svým dětem!

Líbání a něžná slova nemají konce! Zvláště měkké srdce mateřské k takovému počínání jest nakloněno

b) *Chválí je.*

Zcela pochopitelno. Nemoudrá láska chce u jiných také uznání a souhlas nalézti. Proto jsou rodiče plni chvály o svých synech a dcerách Nejmenší dobré, co na nich se najde, musí silně vyzváněno a nejsvětlejšími barvami líčeno býti.« V celé obci a daleko široko není zvedenějších, rozumnějších a hodnějších dětí. Každý, kdo vkročí v dům, každý, koho rodiče takoví potkají, musí to až s nechutí poslouchati. »V mnohu řečí nalézá se bláznovství.« (Kazatel 5, 2.) »V ústech bláznů jest srdce jejich.« (Sirach 21, 29.)

Známe nyní nemoudrou lásku k dětem: přehlédá špatné, přeceňuje dobré Není láskou, kterou chce Bůh a kterou nám velí víra; jest spíše láskou podobající se lásce zvířecí, jež takořka hlouběji ještě klesá. Že není možno lásku takovou žehnati, že není možno, aby ovoce přinášela, jest snadno pochopitelno

II. díl.

Nemoudrá láska k dětem škodí velice; z ní vyrůstá kletba

1. *dětem..*

Děti

a) *stávají se zvrhlými.*

Srdce dětské má ve svých hlubinách velmi zlé kořeny a semeno jedu. »Smysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.« (1. Mojž. 8, 21.) Ó, rodiče musí se přičiniti, aby býlí nové pořáde výhonky nevyhánělo, aby neškodným učiněno bylo! Kolik modlení a bdění a napomínání, ano i trestů Je-li však dítě nemoudrou láskou hýčkáno, špatné-li na něm se přehlíží a dobré přeceňuje, co potom? Ach, potom neučí se sebe přemáhati, neučí se obět přinášeti. Zlé kvítí v duši každým dnem sílí a rozšiřuje větve na všechny strany. »Všeliké smýšlení srdce náchylné ke zlému po všecken čas.« (1. Mojž. 6, 5.) Tak kazí se pomalu děti, jsou s počátku neposlušné, zlostné, svéhlavé, vládychtivé, později nezřídka pijani, hráči, svůdci, slovem špatní lidé, kteříž chodí po cestách tmavých, kteříž se veselí, když zle činí, a plesají ve věcech nej-

horších, jejichžto cesty jsou převrácené a zlopověstní krokové jejich.« (Přísl. 2, 13—15.) Co však nejsmutnějším, že

b) *spějí v záhubu.* »Cesta bludná vede k smrti.« (Přísl. 12, 28.) Děti, které nemoudrou láskou jsou špatně vychovány, přicházejí na bludnou cestu a bludnou cestou k smrti, t. j. do věčné záhuby Obrátí-li se mnohý člověk, jenž jest na bludné cestě, milostí Boží a zachráněn-li, je to jenom výminka, skoro zvláštnost. Obyčejně nastává pád v peklo. Budou lkáti: »Zbloudili jsme z cesty pravdy Ustáli jsme na cestě nepravosti. Tak mluvili v pekle ti, kteříž zhřešili.« (Moudr. 5, 3—14.) Kdybych mohl věčnou propast otevříti, uzřeli byste tam bezčetné, kteří záhubu svou děkují nemoudré lásce, kterou jim jejich rodiče prokazovali. Kletba vyrůstá také

2. *rodičům.*

a) *Děti ztrpčují jim život.*

Vsadíš-li strom, ale nešlechtíš-li jej a neořezáváš-li jej, nýbrž jej divoce a nevázaně růsti necháš, právě jak on chce, dočkáš se svého času ovoce trpkého jen a hořkého, jehož požívání na jazyku pálí a obličej stahuje. Totéž jest, láskou-li nemoudrou děti své rozmazlíš. »Lahoď synovi a nažene ti strachu, pohrávej s ním, a zarmoutí tebe. Nesměj se s ním, abys neželel a naposledy neztupěli zubové tvoji. Shýbej šíji jeho z mládí a bij boky jeho, dokudž jest malý, aby se snad nezatvrdil a nevěřil tobě, a měl bys bolest duše.« (Sir. 30, 9—12.) Rozmazlený synáček a rozmazlená dceruška vyrůstají a syn a dcera stanou se metlou a křížem rodičův. Žádná poslušnost a žádná láska, jenom sobectví a svéhlavost. Často mimo to nezbedný a bohaprázdný život A slzy kanou rodičům a rodiče klnou hodině, v níž syn a dcera na svět přišli Nedosti na tom, že děti život ztrpčují rodičům, oni

b) *ztěžují jim smrt.*

Ach, jak bolestno jest to pro otce a matku, synové-li zpustlí u smrtelné postele jich stojí a umírající-li otec a matka říci sobě musí: »Sám jsem zvrhlostí svých dětí vinen. Kdybych byl lépe jich střežil, vážněji je napomínal, přísněji trestal, nebylo by to tak daleko přišlo. Ale v nemoudré lásce všecko jsem přehlédl.« Jaký bol rodičův očekávajících smrt, zvlášť s pomyšlením na nastávající soud, na němž odplaceno bude »jed-

nomu každému podle skutků jeho.« (Mat. 16, 27.), kde bude slouti: »oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu« (2. Mojž. 21, 24.), též i: »duši za duši«. (2. Mojž. 21, 23.) Běda takovým otcům a matkám na smrtelné posteli! »Strach držel mne a třesení a všecky kosti mé předěšeny byly.« (Job 4, 14.)

Co řeknete, křesťanští rodičové, dnešnímu cvičení? Snad řeknete: »to jest přehnané, to jest velice přísné«. Ale co povídají vám tisíce příkladův? Co zažili jste již na svých dětech a co ještě zažijete? Chcete-li sobě život ztrpčiti, smrt ztěžiti, chcete-li ke svým dětem velmi nepřátelsky si počínati, je i do pekla uvrhnouti, pokračujte dále, rozmazlete je; nenapomínejte jich, netrestejte jich; buďte k nim slepí, němí a ochromení. Za to zavzní vám hlasem bijícího hromu v den soudu: »Zlořečený otče, zlořečená matko! Vy jste vinni mou záhubou«; zavzní vám rachotem řítícího se vesmíru: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.« (Mat. 25, 41.) Chcete, aby tak daleko to došlo? Ó nikoli, ó nikoli! Amen.

36.

Dobrý příklad představených.

»Buď příkladem.« (1. Tim. 4, 12.)

Milému svému žáku Timotheovi píše sv. Pavel: »Buď příkladem.« (1. Tim. 4, 12.) Podrobněji vypisuje, v čem má Timotheus býti příkladem: »V slovu, v obcování, v lásce, ve víře, v čistotě.« (1. Tim. 4, 12.) Dobře věděl sv. Pavel, že hlásání evangelia velmi málo ovoce přinese, nebude-li hlasatel sám jako příklad mírnosti, čistoty, střídmosti, svaté lásky, slovem, jako vzor všech ctností svítiti. Co apoštol národů Timotheovi nařídil, totéž kladu vám, křesťanští otcové a křesťanské matky, na srdce. Buďte příkladem, vzorem a buďte jím »v slovu, v obcování, v lásce, ve víře, v čistotě«. (1. Tim. 4, 12.) Je to totéž, co apoštol na jiném místě přikazuje: »Všecko ať se děje ku vzdělání.« (1. Kor. 14, 26.) To znamená: »Dávejte svým dětem a podřízeným vždy dobrý příklad!« Tím přiblížil jsem se k dů-

ležitému předmětu, jejž vám dnes důrazně na srdce vložím. Tento předmět jest dobrý příklad představených. Uvažujme:

I. *kterak se jeví,*

II. *co na něm záleží.*

I. díl.

Dobrý příklad představených jeví se dvojím způsobem:

1. *Jako vzor víry.*

Zbožní rodičové a domácí představení jsou domácím vzorem

a) *ve vyznávání víry.*

Víra nemá skrývati se jenom v srdci, nýbrž má na venek zřejmým, jasným a věrným vyznáváním se jeviti: »Kdožkoli vyzná mne před lidmi, toho já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích.« (Mat. 10, 32.) »Srdcem věří se k spravedlnosti, ale ústy děje se vyznání k spasení.« (Řím. 10, 10.) Proto mají představení víru před svými vyznávati, a to tak, že *α) s úctou o věcech víry mluví.* Víra jest zjevením Božím (Mat. 11, 25.) a »největším darem nebes«. (Sv. Augustin de verb. Apost. serm. 17.) Proto s úctou představení o věcech víry mluví a o věcech ostatních, kteréž víry se týkají. Mluví s úctou o učení víry a o jejích zařízeních. Mluví s úctou o slovu Božím, o svátostech. Mluví s úctou o kněžích Páně, kteří povoláni jsou, aby tajemství náboženství zvěstovali a dobrodiní jeho rozdávali Vyznávají víru před svými tím, že *β) věci víře protivné s ošklivostí odmítají;* jako *αα) špatné noviny.* V ohromném počtu vydávají se listy, kteréž jako andělové zkázy celým světem prolétají, v nichž skrytě nebo otevřeně víra napadána, duším jedno osidlo za druhým se klade. Zbožní představení časopisy toho druhu od prahu odmítnou, jako odmítají loupežníka a vraha, jenž s dýkou a pistolí chce do domu se vedrati *ββ) Špatné řeči.* »Povstanou muži, již budou mluviti převrácené věci.« (Skutk. apošt. 20, 30.) Ach, jak často řeči nepřátelské víře mluveny! Jak často svatá tajemství zlehčována, objasněné pravdy víry popírány! Jak často proti slovu Božímu a kněžství mluveno a jak často tupeno! Křesťanští představení takových řečí ve svém domě netrpí, proti nim s veškerou opravdivosti, celou mocí své vážnosti vystoupí.

Jsou jim příkladem

b) *ve vzbuzování víry.*

Nepostačí nikterak víru jenom vyznávati, víra musí též býti vzbuzována Dobří domácí představení jsou si toho vědomi a činí to; vzbuzují víru před očima svých dětí a služebných, a to: α) *modlitbou.* Vidí v modlitbě jedno z nejlepších vzbuzování víry a proto s veškerou radostí ji konají. Ranní — večerní modlitba, modlitba před a po jídle, Anděl Páně β) *Poslouchánim slova Božího.* Jím víra živena, veřejně vyznávána; proto dobří představení horlivě chodí do kostela, když zvony do kostela na kázání volají. Vracejíce se domu, rozmlouvají o tom, co slyšeli, tak apoštoly svých podřízených se stávajíce γ) *Obcováním mši sv.* Mše sv. jest největším pokladem naší víry a pramenem nekonečných milostí. Proto s radostí shromažďují se zbožní otcové a matky před oltářem, na němž Božská obět se obětuje. Neobcují mši sv. v neděli jenom a ve svátek, nýbrž i ve všední dny, možno-li. δ) *Přijímáním svátostí.* Svátosti jsou nejušlechtilejší květy víry; přijímajíce je, veřejně ukazují věřící zbožné smýšlení a cítění srdce. Proto často klekají k nohám kněze vyznávajíce své viny, často přistupují ke stolu Páně, chléb andělský přijímajíce Dobrý příklad představených jeví se

2. *konáním ctnosti.*

Proto jsoú

a) *jejich řeči vzdělávající.*

Řečí jeví se ctnost, a zvlášť řečí. »(Jako) stříbro výborné (jest) jazyk spravedlivého.« (Přísl. 10, 20.) »Dobrý člověk z dobrého pokladu srdce svého vynáší dobré.« (Luk. 6, 45.) Křesťanští představení mluví jenom vzdělávající řeči. Žádná kletba, žádné rouhání a utrhání nevychází z úst jejich, žádný hněv a žádný posměch. Chrání se nemoudrého mluvení, vyjevování cizích chyb Jejich řeči jsou mnohem více mravné a vzdělávající. Jsou »na váze vážena« (Sir. 21, 28.), a proto jsou jejich »ústa pramen života«. (Přísl. 10, 11.) Dále

b) *jednání jejich jest bohumilé.*

To jest pravá ctnost, když »přikázání jeho ostříháme, a to, co jest libého před ním, činíme«. (1. Jan. 3, 22.) Proto jedná α) *otec* jako vzor střídmosti, pracovitosti, mravnosti, dobročin-

nosti A β) *matka* jako vzor mírnosti, laskavosti, trpělivosti, svaté lásky

Víme nyní, kterak dobrý příklad představených se jeví: jako vzor víry a vzor ctnosti A záleží něco na tomto příkladu a vzoru? Ano, a to velice mnoho.

II. díl.

Dobrý příklad představených jest

1. *velice důležitou povinností.*

»Tak svěť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.« (Mat. 5, 16.) »Opatrujíce dobré, netoliko před Bohem, ale také přede všemi lidmi.« (Řím. 12, 17.) »Jedenkaždý z vás zalibuj si bližnímu svému k dobrému, ku vzdělání.« (Řím. 15, 2.) Snažte se, »abyste poctivě chodili«. (1. Thess. 4, 11.) »Ve všech věcech sebe samého vydávej za příklad dobrých skutků.« (Tit. 2, 7.) To jsou přikázání nejsvětějšího Vykupitele a jednoho z největších jeho apoštolů, přikázání, jež více nebo méně všech lidí se týkají, jež však zvláště o představených platí Vidíte tedy, co na dobrém příkladu záleží! Jest důležitou povinností: kdo ji plní, bude královsky Bohem odměněn, kdo ji neplní, bude přísně Bohem trestán

Dobrý příklad představených jest

2. *velmi prospěšný skutek.* Jest

a) *živým kázáním.*

V dobrém příkladu jeví se víra jako ztělesněnou, nabývá tvářnosti a života. »Kdyby někdo sebe ozdobněji mluvil, naučím se tomu, co prospívá, přece lépe příklady, než řečí; neboť rychleji přesvědčují se oči o tom, co vidí, než ucho mně přinésti může, co pomíjí. Co se slyší, zapomíná se snadno, co však se vidí, vidí se ustavičně.« (Sv. Ambrož serm. 23. de Sanct.)

Dobrý příklad jest

b) *působivým kázáním.*

»Příklad působí na srdce více než slovo. Proto Duch svatý, jenž toto umění vynalezl a odevzdal, znaje dobře, že napodobení zbožný život podporuje, téměř v celém Písmě různé příklady nasil a věřícím k následování předložil.« (Sv. Tomáš z Vilanovy con. 2. dom. quadrag.) »Dobrým příkladem více duší obrátí se,

než zázrakem.« (Sv. Chrysostomus.) Zvláště dobrý příklad rodičů prospěšně působí. Jsou-li rodiče zbožnými, budou také zbožnými děti; jsou-li rodiče střídmými, budou střídmými také děti; jsou-li rodiče mírnými, budou mírnými také děti; jsou-li rodiče dobročinnými, budou dobročinnými také děti Jsou ovšem výjimky, jsou však řídkými. Proto praví sv. Augustin: »Skutky mají také svůj jazyk a jsou výmluvnější než ústa.« A k rodičům se obraceje, pokračuje: »Vaše děti vždy více na to hleděti budou, co děláte, než na to, co mluvíte.«

Jak mnoho záleží tedy na dobrém příkladu představených! Jest živým a působivým kázáním, tichým světélkem, jež do srdcí dětí a podřízených svítí a je ke ctnosti a lásce Boží rozněcuje. To jest však něco velikého, prospívá a větší užitek přináší pro věčnost, než všechny řády a koruny světa . .

»Svěť světlo vaše před lidmi.« (Mat. 5, 16.)»Všecko ať se děje ku vzdělání.« (1. Kor. 14, 26.) Dávejte dobrý příklad a kráčejte před svými jako vzor víry a ctnosti . Neříkejte: »Proč bych toto konal, když tak mnoho jiných mého stavu lhostejně žije, ba veřejné pohoršení dávají?« To jest ovšem pravda; ale přijde den, v němž přísný soud nad takovými představenými nastane a vina jejich ohněm a mečem trestána bude . Neříkejte: »Není více možno tak přísně předpisy víry se říditi, musím světem se říditi, chci-li ve světě obstáti.« Nešťastná výmluva! Kdo řídí se světem, ztrácí nejen Boží požehnání, světem v záhubu upadne Neříkejte: »Budou se mně posmívati a mně utrhati, nebudu-li jednati a žíti, jak jich nejvíce počíná si a žije.« Kdo pro Boha a dobrou věc nic vytrpěti nechce, není dobrým křesťanem a může každý okamžik své jméno z křestní matriky dáti vyškrtnouti . Ještě jednou: Dávejte dobrý příklad a k radosti dožijete se, že do domu vašeho krásný, nebeský zavítá život a že rodiny vaše budou pravými rodinami Božími Amen.

37.

Povinnosti pánů k služebným.

»Páni, což jest spravedlivého a slušného, prokazujte služebníkům.« (Koloss. 4, 1.)

Nikdo nemůže samoten na zemi býti, nýbrž jeden potřebuje druhého: kníže jako vozka, millionář jako žebrák. Lidé jsou moudrostí Božskou na sebe odkázáni, aby sobě vzájemně pomáhali a vzájemně se podporovali. I vy, křesťanští otcové a matky, potřebujete často cizí pomoci. Služební musí vám pomáhati, pole zpracovati, obchod obstarávati. Vám věnují čas svůj i své síly. Proto máte k nim svaté povinnosti, jež sv. Pavel krátce vyslovuje: »Páni, což jest spravedlivého a slušného, prokazujte služebníkům.« (Koloss. 4, 1.) Tato slova platí, jak samo sebou se rozumí, nejen o služebných mužských, nýbrž i ženských Poněvadž mnoho pánů neví, v jakém poměru jsou ke svým služebným, a poněvadž časté žaloby se opakují, proto chci dnes o povinnostech pánů ke služebným mluviti. Jsou to:

I. *mnohé povinnosti,*
II. *důležité povinnosti.*

I. díl.

Jak mnohé jsou povinnosti pánů ke služebným, to vysvítá z poměru, v jakém jsou služební ku pánům.

Služební jsou

1. *vašimi pracovníky.*

Již jméno »služební« to praví. Služební a služebné jednajíce k vašemu užitku, jsou vám k službám, pracují pro vaše dobro. »Služebníka v práci postav; neb tak sluší se na něho.« (Sir. 33, 30.) »Práce služebníku.« (Sir. 33, 25.) Odtud plyne vaše povinnost, služebným dáti zaopatření, a to:

a) *stravu.*

»Chléb služebníku.« (Sir. 33, 25.) Strava budiž α) *obvyklá,* jak v obci jest obyčejem β) *Dostatečná,* tak aby služebnictvo mohlo se nasytiti Při zvláštních příležitostech a při těžké práci má strava býti lepší Hříchem bylo by, kdyby špatnou stravu někdo anebo málo stravy služebným dal

b) *Plat.*.

»Kdožbykoli tobě něco dělal, hned zaplať mzdu jemu.« (Tob. 4, 15.) »Hoden jest dělník mzdy své.« (Luk. 10, 7.) Plat bývá zpravidla předem již stanoven. Dávejte tento plat α) *nezkrácený*. Hříchem hrozným bylo by jej bez důvodu ztenčiti. »Kdo odjímá chléb v potu (dobytý), jest jako ten, kdo zabijí bližního svého. Kdo vylévá krev a kdo činí křivdu nájemníku, bratří jsou!« (Sir. 34, 26 a 27.) »Aj, mzda dělníků, kteříž žali krajiny vaše, kterouž jste jim zadrželi, křičí a křik jejich vešel v uši Pána.« (Jak. 5, 4.) Vyplácejte jej β) *v pravý čas*. Dříve, než jak smluveno bylo anebo jak v místě obyčejem, není povinnost, plat vypláceti. Kdyby přece služebnictvo něčeho potřebovalo, zajisté na žádost jejich budou hleděti. Mzdu zaslouženou zadržovati a výplatu odkládati bylo by bez veškeré pochyby velikým porušením povinnosti. »Mzda dělníka tvého ať nikoli nezůstává u tebe.« (Tob. 4, 15.) Služební jsou

2. *vašimi spolubratřími.*

»Vy, páni, též také čiňte jim, uskrovňujíce pohrůžek: vědouce, že jejich i váš Pán jest v nebesích a přijímání osob není u něho.« (Efes. 6, 9.) Bůh jejich, jako váš Otec, Kristus jejich, jako váš Spasitel, církev jejich, jako vaše matka Jako spolubratři jste služebným povinni:

a) *šetrnost.*

Buďte shovívaví α) *s jejich pracemi*. »Máš-li čeledína věrného, budiž tobě jako duše tvá a jako s bratrem, tak s ním nakládej.« (Sir. 33, 31.) Nežádejte tedy, aby služebnictvo stále se namáhalo, zotavení a odpočinku sobě nedopřálo Buďte shovívaví, není-li jejich práce pokaždé dle vašeho přání, zde-li nebo tam něco se zkazí. »Nebývej jako lev v domě svém, podvracuje domácí své a utiskaje poddané tobě.« (Sir. 4, 35.) Buďte shovívaví β) *s jejich chybami*. Není člověka, jenž by neměl svých slabých stránek a hříchu, vy sami ne Zde máte jeviti trpělivost plnou lásky. »Jeden druhého břemena neste a tak naplníte zákon Kristův.« (Galat. 6, 2.) »Ovšem nesmějí se chyby přehlédati, jsou-li značné, a napomenutí nesmí se opomenouti.« (Sv. Frant. Sal.)

Jako spolubratři povinni jste služebným

b) *láskou.*

»Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.« (Luk. 10, 27.) Buďte k nim α) *laskaví.* Jsou páni, kteří se služebnými stále nelaskavě zacházejí. Pyšný vzhled, zasmušilé čelo, tvrdá slova. Láska jedná zcela jinak. Jednejte s nimi s laskavostí; ta působí jako blahodárný paprsek sluneční do srdce. »Jako plást strdi (jsou) slova spořádaná, sladká duši a zdravá kostem. (Přísl. 16, 24.) »Řeč vaše vždycky v milosti budiž.« (Koloss. 4, 6.) Buďte k nim β) *milosrdní.* »Vždycky, co dobrého jest, činte sobě vespolek. (1. Thess. 5, 15.) Mějte účastenství bratrské na jejich utrpeních, polehčujte jim jejich život. Zvláště, jsou-li nemocní a staří a bez pomoci, buďte k nim křesťansky milosrdní.

Služební jsou

3. *vašimi poddanými.*

Jest povinností služebníků poddánu býti, jak praví sv. Pavel: »Z potřeby poddáni buďte.« (Řím. 13, 5.) »Služebníci, poddáni buďte.« (1. Petr. 2, 18.) Proto jste povinni

a) *na ně dohlížeti.*

Máte střežiti α) *jejich řeči.* Stává se velmi často, že služební, zvláště myslí-li, že nejsou střeženi, hříšně hovoří. Posměchy z kněží a svátostí, oplzlé řeči a žerty, často též ostré kletby a proklínání. »Ústa nepravá.« (Přísl. 4, 24.) »Jed hadů lítých jest pode rty jejich.« (Žalm 139, 4.) Páni mají pozor dáti, jaké řeči jejich služební a služebné mluví a špatné řeči rozhodně zakázati Mají střežiti β) *jejich počínání.* »Hospodáři a hospodyně jsou pastýři a pastýřkami a mají služebné považovati za stádo sobě svěřené.« (Sv. Augustin in ps. 50.) Jako pastýř střeží stádo, tak máte i vy střežiti své služebné. Pozorujte, je-li počínání jejich křesťanské nebo nekřesťanské, zda chodí na kázání, zda svátosti přijímají, zda včas domů přicházejí, zda nedovolených známostí neudržují Shledáte-li při nich něco zlého, jest vaší povinností, zlo v dobrotě odstraniti a kde dobrota nestačí, užíti přísnosti.

Jste povinni také jim

b) *dobrý příklad dávati.*

Jest ovšem povinností každého člověka bližního vzdělávati, zvláště však je to povinností představených. »Vy jste světlo světa. Tak svěť světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.« (Mat. 5, 14—16.) Jest tudíž povinností představených vždy dobrý příklad poddaným dávati, příklad mírumilovnosti, střídmosti, horlivosti v modlitbě, návštěvě kostela. Všecko děj se »ku vzdělání«. (Řím. 15, 2.)

To jsou vaše povinnosti. Vyplnili jste je anebo nevyplnili? Kterak je to se stravou a platem? Kterak se shovívavostí a láskou, kterak s dozorem a příkladem? Jest velice toho litovati, že mnoho pánů myslí, jakoby se služebnými dle nálady a libovůle nakládati mohli. Ještě více jest litovati toho, že mnoho pánů myslí, jako by všecko vykonali, dají-li stravu a plat, všecko ostatní, zvláště věčná spása služebných, jako by se jich netýkalo.

II. díl.

Povinnosti pánů k jejich služebným jsou velice důležity, poněvadž mnoho na nich záleží. Jsou velice důležity pro

1. *pány.*

a) *Konáte-li své povinnosti,* máte veliký zisk: α) *ve přítomnosti.* Služební budou vás α) *míti v lásce.* Ovšem jsou bezcitní a nevděční lidé, jichž není možno nikdy získati, kdyby se dělalo, co chtělo; ale zpravidla láska láskou bývá splácena Jsou-li páni dobrotiví a plní-li věrně své povinnosti, získávají si služebné. Tito nezapomenou lásky a dobroty jim pány prokázané, ještě po letech o nich mluvíce. »V paměti věčné bude spravedlivý.« (Žalm 111, 7.) Služební β) *zvýší váš užitek.* Jsou-li služební spokojeni, pracují pilně a konají mnohdy více, než přísná povinnost žádá. A »při všelikém díle bude hojnost«. (Přísl. 14, 23.) Konáte-li své povinnosti, budete míti veliký zisk β) *v budoucnosti.* Millionkrát vám Bůh to navrátí. On jest odplatitelem všeho dobra a má za věrně vykonanou povinnost skvoucí korunu připravenu. »Radujte se a veselte se; nebo odplata naše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5, 12.)

b) *Nekonáte-li však svých povinností,* máte velikou škodu) *na zemi.* Škodu) *na cti.* Vaši služební budou vás všude snižovati, chyby vaše dům od domu roznášeti,

ještě více o vás mluviti, než co jest pravda. Tak utrpíte v celé obci na cti a na léta, snad i navždy jest veta po vašem dobrém jménu Škodu ββ) *na jmění.* Vaši služební budou nedbale pracovati, zvláště tehdy, jsou-li bez vašeho dozoru. Krádeží budou hleděti špatnou stravu, tvrdé nakládání vaše si vynahraditi Čeká však na vás také hrozná zodpovědnost β) *na opěčnosti.* »V den soudu budeš musiti tomu, jenž tvým a tvých poddaných pánem jest, přísný počet vydati.« (Sv. Tomáš z Vilanovy.) »Jestliže kdo o své a obzvláště o domáci péče nemá, zapřel víru a jest horší než nevěřící.« (1. Tim. 5, 8.) Jaký tedy soud!

Povinnosti pánů k jejich služebným jsou velice důležity pro

2. *služebné.*

a) *Konají-li představení své povinnosti,* α) *ulehčuje se postavení služebných.* Postavení služebných má velice mnoho obtíží a hřejivých okamžiků tohoto stavu není četně. »Břímě dne i horka.« (Mat. 20, 12.) Jednají-li páni se služebnými křesťansky, jest jejich postavení ulehčeno, takže stav svůj snášejí trpělivě a jsou s ním zcela spokojeni Ale β) *spása služebných se podporuje.* V domě, v němž představení povinnosti své konají, vidí poddaní dobrý příklad a přidržují se, aby cvičení víry konali: aby se modlili, slovo Boží poslouchali, svátosti přijímali To jest pro ně s velikým prospěchem. Avšak

b) *nekonají-li představení svých povinností,*

pociťují služební α) *kříž svého stavu* v celé jeho tíži, jsou špatné mysli, nespokojeni, hledí, aby se odškodnili Nejvíce však trpí β) *jejich duše.* Ach, nedohlédají-li páni a všecko-li trpí, snad i sami léčky kladou, tenkráte slaví peklo triumf jeden za druhým

Konejte tedy své povinnosti: »Páni, což jest spravedlivého a slušného, prokazujte služebníkům, vědouce, že i vy Pána máte na nebi.« (Koloss. 4, 1.) Amen.

38.

Zpustošení křesťanské rodiny.

»Ohavnost zpustošení na svatém místě.« (Mat. 24, 15.)

Křesťanská rodina jest něčím velice krásným. Jest zahradou, kterou Bůh štípil, na niž plnost požehnání svého vylil. Jest rájem milosti a radosti, na nějž celé nebe se zalíbením hledí Nekonečně však žalostným jest, tato-li zahrada a tento-li ráj zpustošen. Když Vykupitel zkázu města Jerusaléma předpověděl, mluvil o ohavnosti zpustošení. »Když uzříte ohavnost zpustošení, ana stojí na místě svatém.« (Mat. 24, 15.) Také v křesťanské rodině panuje často ohavnost zpustošení a kde ta panuje, tam vše ztroskotáno a zničeno, co Bůh ve své lásce štípil Hrozná věc! Dnes podrobněji o ní pojednáme. Není to ovšem předmět potěšující, nýbrž zastrašující. Mluvím o něm, abych tím s milostí Boží nekonečnou bídu odvrátil. Pozorujme tedy zpustošení křesťanské rodiny, a to:

I. *kterak se stává,*
II. *jaké má následky.*

I. díl.

Zpustošení křesťanské rodiny stává se:

1. *svedením.*

Ke svůdcům, kteří jed do rodiny vnášejí a tím zpustošení připravují, počítám:

a) *špatnou četbu.*

Umění knihtiskařské, tak krásné a požehnané, má své temné stránky, přináší často meč a jed. Zneužívá se ho, stává se svůdcem duší, sžíravým ohněm, jenž nejlepší kvítka ctnosti sežehá Zkušenost Proto je to velice závadné, přichází-li špatná četba do rodiny a tam také se čte. Proč? Taková četba napadá otevřeně nebo skrytě víru a mravnost, podrážejíc Bohem postavené pilíře světového pořádku. »Jed hadů lítých.« (Žalm 139, 4.) »Oheň se rozněcující.« (Přísl. 16, 27.) Obou výrazů možno o špatné četbě užíti, poněvadž jsou jedem pro duši a ohněm zároveň, a působí rušivě jako jed a oheň. Takové četby jest velice mnoho, a čtou ji v rodinách otcové, synové i dcery. A nepováží se při tom, že brána svedení dokořán ote-

vřena, nepováží se, že špatné knihy a spisy v rodině větší škodu způsobí, než pustošící nemoci, než zloději a lupiči, než blesk, jenž v dům uhodil, prudký, základy podrývající proud. »Kdo se dotýká smoly, zmaže se od ní.« (Sir. 13, 1.) Kdo špatnou četbu do rukou béře, poskvrňuje svou duši. To jest veliká škoda. »Co jest platno člověku, byť všecken svět získal, a na své duši škodu trpěl?« (Mat. 16, 26.) Nejen se poskvrňuje, nýbrž i duše se pustoší, když víra mizí a ctnost umírá. Zkáza způsobená romány, jež tak velmi hustě v městech domácí dcery čítají. Ke svůdcům, kteří jed do rodin vnášejí a tím zpustošení připravují, počítám

b) *špatné lidi.*

Jsou velice zpustlí lidé, »kteří říkají zlému dobré a dobrému zlé, kladouce tmu za světlo a světlo za tmu, pokládajíce hořké za sladké a sladké za hořké« (Js. 5, 20.); »falešní proroci, kteříž přicházejí k vám v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví«. (Mat. 7, 15.) Lidé, »kteří chtějí převrátit evangelium Kristovo« (Galat. 1, 7.) a »marnosti mluvíce, žádostmi těla chlípnosti loudí« (2. Petr. 2, 18.) Běda, mají-li tohoto druhu lidé přístup do křesťanské rodiny! Běda, pod pláštěm-li přátelství špatný člověk syna nebo dceru domácí navštěvuje! Běda, obcují-li s otcem nebo matkou lidé bez náboženství a mravnosti! Řeči a příklady takových lidí velmi brzy jednoho nebo druhého člena rodiny, ponenáhlu celou rodinu nakazí. Ptej se zkušenosti. Co stalo se s tvým synem od té doby, od které obcuje s ním špatný druh? Dříve byl tak tichý, mravný a poslušný. Ale teď. Co stalo se s tvou dcerou, co ji ničemný nápadník navštěvuje? Dříve byla tak pokorná a stydliva. Ale nyní? Co stalo se s tebou samým, co nepravý přítel usadil se ve tvém domě? Dříve byl jsi věrným manželem, starostlivým otcem, řádným představeným. Ale nyní?

Zpustošení křesťanské rodiny stává se

2. *odpadnutím od Boha.*

Tento odpad nastává,

a) *opustí-li se cesta do nebe.*

Bůh, jenž rodinu křesťanskou založil, ukázal jí též cestu, kterou má se ubírati. Je to cesta, jež záleží v plnění svaté povinnosti vůbec a zvláště. Rodina, která tuto cestu opouští,

pozdvihuje se, vzpírá se proti Bohu a odpadá v jistém smyslu od Boha. Tak manžel, jenž místo aby naplnil přikázání: »Muži, milujte manželky své a nemějte se k ním trpce« (Kol. 3, 19.), tvrdě a potupně s manželkou svou nakládá Tak manželka, která, místo aby naplnila přikázání: »Ženy mužům svým poddány buďte jako Pánu« (Efes. 5, 22.), o poddanosti a poslušnosti nic věděti nechce. Tak děti, které místo aby naplnily přikázání: »Cti otce svého i matku svou« (2. Mojž. 20, 12.), lhostejně a bez lásky k rodičům se chovají Tak služební, když místo, aby naplnili přikázání: »Poslušni buďte pánů (svých) tělesných, ne na oko sloužíce, ale v sprostnosti srdce« (Koloss. 3, 22.), stále dle své libovůle a dle své hlavy jednají Toto opuštění cesty do nebe v rodině jest první krok do propasti, která jest příčinou jejího zpustošení Odpad však jest ještě horším,

b) *nastoupí-li se cesta do pekla.*

Cesta do pekla jest cesta hříchu a jest v Písmě sv. přímo odpadem od Boha nazývána. Jak často praví se o nešlechetných Israelitech: »Opustili Boha.« Na př. 3. Král. 9, 9., 2. Paralip. 24, 24., Js. 1, 4., Oseáš 4, 10. atd. Když tedy křesťanská rodina hříchu se oddává, když otec oddává se pití, matka nádheře, když syn po celé noci se toulá a špatné společnosti vyhledává, rodiče opouští, dcera milenci potají i veřejně přístup dovoluje, služební i služebné svým vášním hoví, v rodině-li hádka a hněv panuje, lakomství a nemilosrdenství vniklo, nevěrnost a cizoložství se uhnízdily, slovem nastoupila-li rodina cestu do pekla, potom druhý krok do propasti vykonán, a ten dokonává zpustošení. Svatá páska, která rodinu s Bohem pojila, jest roztržena, nebeské světlo odhozeno, milost Páně povržena a nohama pošlapána. »Pohleď zde na ohavnost zpustošení.« (Mat. 24, 15.) Ach, kolik rodin za dnů našich upadá v tuto ohavnost zpustošení! Jděte od města k městu, od vesnice k vesnici a najdete na tento způsob nešťastných rodin s dostatek. Nešťastné rodiny? Ano; pomněte jenom té bídy, která zpustošením takovým nastává.

II. díl.

Zpustošení křesťanské rodiny má přežalostné následky. Které?

1. *Bůh z ní odchází.*

Křesťanská rodina jest rajská zahrada a chrám milosti, v němž Bůh se usídlil. »Miluje-li kdo mne.« (Jan 14, 23.) Jaké štěstí! Zpustošena-li však rodina, odchází Bůh ze zničené zahrady a z pošpiněného chrámu, odchází a) *z domu hříchu.* Jest Bohem lásky; kterak mohl by v domě býti, v němž je roztržka? Jest Bohem čistoty; kterak mohl by býti v domě, v němž nečistota vládne? Jest Bohem svatosti; kterak mohl by v domě býti, kde hříšnost trůn si postavila? Odchází, a s ním odchází b) *jeho pokoj.* »Pokoj svůj dávám vám, ne jako svět dává, já dávám vám.« (Jan 14, 27.) Odchází-li Bůh z rodiny, mizí v ní i nebeský pokoj, jako den v temnu nočním. »Není pokoje bezbožným, praví Hospodin.« (Js. 48, 22.) S ním odchází c) *jeho požehnání.* Spravedlivé zahrnuje Pán svou dobrotou. »Požehnání Boží chvátá k odplatě spravedlivého a činí, aby v času rychlém snažení jeho užitek dávalo.« (Sir. 11, 24.) Ne tak nespravedliví. Jim obyčejně odnímá Bůh své požehnání a následky toho jsou utrpení a trpkosti, domácí kříže všeho druhu. Nic nechce dařiti se na poli, ve stáji, v obchodě, v podniku

Neštěstí však tím daleko není ještě vyčerpáno. Bůh z rodiny odchází a

2. *ďábel v ni vchází.*

»Ďábel obchází jako lev řvoucí.« (1. Petr. 5, 8.) Všemi dveřmi chce vniknouti, i každou skulinou ve dveřích Pokud Bůh v rodině křesťanské sídlí, nemá do ní ďábel přístupu, poněvadž »silný ostříhá síně«. (Luk. 11, 21.) Odchází-li však Bůh, a) *vchází ďábel.* On miluje svár, nečistotu, pýchu, nevěru, a proto vchází ihned v dům, kde tyto hříchy se páchají Strašno, ďábel-li, tento zapřisáhlý nepřítel Boha a lidí, v rodinu vchází a s ním všichni zlí duchové, jimž on jako pán a král velí Vchází a b) *pevně se usazuje.* Kterak? Snaží se, aby hříšný plamen v rodině nevyhasl, přikládá každý den nové uhlí a rozpaluje lidské vášně tak, že divokými plameny šlehají a nikdy neustávají »Ďábel rozsívá roztržku, vzbuzuje hněv, rozněcuje žádostivost a radí k hanebným věcem.« (Sv. Ambrož ep. 84.)

Může býti pro křesťanskou rodinu něco strašlivějšího? Bůh se vzdálil, ďábel se přiblížil; Bůh pryč, ďábel zde. Bůh

pryč se svým pokojem, se svým požehnáním, ďábel zde se svým svárem a neštěstím. Pryč nejdobrotivější Otec, přítomen nejukrutnější nepřítel

Pozorovali jsme dnes zpustošení křesťanské rodiny Milí otcové a matky! Není vaše rodina ještě znesvěcena a zpustošena? Sídlí Bůh ještě v ní a jest ještě hříchem neposkvrněnou svatyní? Je-li tomu tak, jste velice šťastni Bděte však, aby zpustošení nikdy nenastalo! »Člověk moudrý při všem se obává.« (Sir. 18, 27.) (Pohříchu.) Zavřete před špatnou četbou a před lidmi špatnými dům, a dbejte, aby každý člen rodiny povinnosti své svědomitě plnil. »Bděte, stůjte u víře, zmužile sobě počínejte.« (1. Kor. 16, 13.) Jestli však rodina vaše již zpustošena, co učiníte? Zachovejte trosky, navraťte se s upřímným pokáním k Bohu, »umyjte se, čistí buďte, přestaňte převráceně činiti«. (Js. 1, 16.) Udělejte pořádek, a to hned dnes. Vyhoďte zlé, jež do vašeho domu vniklo, odstraňte špatnou četbu a špatné lidi. Snažte se dětem a služebným ducha bázně Boží a lásky Boží vštípiti a zpustošenou zahradu opět k rozkvětu přivésti Bůh přičinění vašemu požehná a může — ne-li všechno — přece mnoho opět dobře býti. Amen.

39.

Hrob rodinný.

»K hrobům vyprovozen bude a v shromážděních mrtvých bdíti bude.« (Job. 21, 32.)

Jak by to bylo bolesným, kdyby v ples svatební vyzváněl umíráček. Stalo se již, že den svatební byl ženichovi nebo nevěstě zároveň dnem úmrtním, a z domu, v němž před několika okamžity jasné nebe se zaskvělo, se slzami a nářkem mrtvola ke hrobu byla doprovázena. Smutná je to ovšem událost, hrob-li v první radost manželskou chmurné své vrhá stíny Tisíckráte však lépe bylo by bývalo, kdyby tě, křesťanský otče a křesťanská matko, od oltáře, před nímž manželsky byli jste spojeni, do hrobu vás odnášeli, než abys později toho dožíti se musil, aby tvoje rodina celá ve hrob klesla. Truchlivým jest hrob na hřbitově, ale truchlivějším daleko více jest hrob domu,

hrob rodiny. O něm dnes promluvíme. Hrob rodiny jest předmětem tohoto cvičení:

I. *Kdo kopá tento hrob?*
II. *Jak strašným jest tento hrob?*

I. díl.

Hrob rodiny křesťanské kopají tři ďáblové, tři zlí hrobaři:

1. *Rozbroj.*

Rodina, ve kterou rozbroj vnikl, řítí se v hrob; poněvadž

a) *umírá láska.*

Láska jest zajisté vzácný poklad v rodině. Proto Bůh tak důrazně manželům přikazuje, aby lásku zachovali. »Muži, milujte manželky své.« (Efes. 5, 25.) »Mluv, aby muže své milovaly.« (Tit. 2, 4.) Vejde-li duch rozbroje dveřmi jedněmi, prchá anděl pokoje dveřmi druhými. Místo slov lásky a lásky důkazů jenom hněvivé tváře, trpké výčitky, i násilné zlé nakládání Naříká muž: »Lépe jest seděti v koutě na podstřeší, než s ženou svárlivou v domě společném.« (Přísl. 21, 9.) Naříká žena: »Běda mně, matko má, proč jsi mne porodila?« (Jer. 15, 10.) Láska umírá,

b) *odpor se probouzí.*

Sázíme-li trní, klíčí trní, a vniklo-li do rodiny rozdvojení, roste odpor a rozbroj. Výčitky obapolné, vzájemné urážky hluboko v duši bolí, zvláště, často-li se, snad denně, opakují. Oba jsou na sebe rozmrzelí, utkávají se hněvivými pohledy, zamračenou tváří, klnou dokonce dnu, kdy ruku k věčnému svazku si podali; ano i k smrtelné nenávisti dochází to mnohdy a k manželskému rozvodu. »Jestliže pak se vespolek koušete a žerete, hleďte, abyste nebyli jedni od druhých zkaženi.« (Galat. 5, 15.)

Jiným hrobařem jest

2. *nevěrnost.*

Rodina, ve kterou nevěrnost vnikla, klesá v hrob, neboť

a) *přestává den.*

Co je u manželů nad věrnost lepšího a krásnějšího? Věrnost je páskou, která srdce k srdci víže; věrnost je berlou, jež ve všech bouřích pevně podporuje; jest světlem, které i nejtemnější cesty v manželství osvětluje. Proto zákon Božský tak velice naléhá na věrnost: »Vystříhej se pilně, synu můj, všelikého smilstva

a kromě manželky své nikdy se nedopouštěj poznati hříchu.« (Tob. 4, 13.) »Muž čiň manželce, co jest povinen a podobně i manželka muži. Neoklamávejte se vespolek, leč ze společného svolení na čas, abyste se uprázdnili k modlitbě: a zase k témuž se navraťte.« (1. Kor. 7, 3—5.)

Vnikne-li v dům nevěrnost, trhá se páska, která srdce pojila, láme se berla, která manžele podporovala, uhasíná světlo, které cesty jim osvětlovalo. Den přestává: veta jest pojednou s veškerou útěchou a radostí manželského stavu

b) *Nastává noc.*

Nevěrnost poraňuje srdce nejvíce; jest dýkou, jež ve hloubi srdce vniká, jedem, jenž nejzhoubněji působí Běda manželce, není-li manžel jí věren! Hořké slzy oči jí zalévají a nikdy nevysychají. »Zmývám každé noci lože své, slzami svými smáčím postel svou. Zatmělo se od zármutku oko mé.« (Žalm 6, 7 a 8.) Běda však též manželu, manželka-li mu nevěrnou. Bol podrývá a hněv jeho srdce sžírá a v jeho nitru hoří to jako plamenem. Nevěrnost zahaluje rodinu nejtemnější nocí, vrhá ji v nejhlubší žal, bývá nezřídka příčinou hrozných vražd

Jest ještě jiný hrobař, a to:

3. *opilství.*

Rodina, v niž opilství zavítalo, řítí se v hrob, poněvadž jím

a) *bývá štěstí ztroskotáno.*

Opilství ničí α) *pokoj.* »Komu svády? Zdaž ne těm, kteříž meškají při víně?« (Přísl. 23, 29 a 30.) »Víno mnoho pité činí popouzení i hněv.« (Sir. 31, 38.) Pohlédněte jenom do rodiny, v níž manželé pití jsou oddáni. Tam jest po pokoji, v takovém domě hádky a kletby se ozývají, že až okna se otřásají Opilství ničí β) *blahobyt.* »Kdo miluje víno a tučné věci, nezbohatne.« (Přísl. 21, 17.) »Dělník opilec nezbohatne.« (Sir. 19, 1.) Zkušenost nás o tom četnými příklady poučuje. Mnoho jest těch, kteří opilstvím majetku pozbyli, v chudobinec přišli, v žebrotu upadli. V každé téměř větší obci možno takové lidi viděti Zvláště rychle jde to s kopce, jsou-li oba, muž i žena, pití oddáni. Opilstvím bývá

b) *neštěstí přivoděno.*

Opilství jest příčinou hojných neřestí, čímž je také pramenem časného a věčného neštěstí. »Bujná věc (jest) víno a bouř-

livé (jest) opilství.« (Přísl. 20, 1.) »Komu jámy? Zdaž ne těm, kteříž meškají při víně?« (Přísl. 23, 29 a 30.) »Opilství jest kořenem zločinův a zřídlem neřestí.« (Sv. Augustin epist. ad quemd. Comit.) »Přílišné požívání vína jest příčinou nekonečných zel.« (Sv. Chrysostom hom. 10. in gent.) Co zde o víně řečeno, platí u větší míře o kořalce Nutným následkem jest neštěstí. Optej se manželky, která má manžela opilce. Ach, ubohá, proudy slz mluví o jejím bolu a smrt každým okamžikem byla by jí vítanou Ptej se dětí, jejichž otec opilec. Ach, nebohé, naříkají a bědují, že není možno s ním více vydržeti. Často stíhá neštěstí i na věčnosti. »Opilci nebudou královstvím Božím vládnouti.« (1. Kor. 6, 10.)

Známe nyní tři andělé vášní, tři hrobaře, kteří kopají hrob křesťanské rodině. Jsou to: rozbroj, nevěrnost, opilství Teď nahlédněme do hrobu samého.

II. díl.

Je to v pravdě děsný hrob, jenž

1. *pohlcuje to nejkrásnější.*

Co pohlcuje?

a) *Všechny statky v přítomnosti.*

S nejlepšími nadějemi podali si manželé před oltářem Páně ruce, a zdálo se, že jaro plné slunečního jasu a květů jim vzešlo Ale přišli hrobaři, přišel rozbroj, přikvačila nevěra, dostavilo se opilství a připravili rodině hrob. Pohlédni maličko do tohoto hrobu. V něm leží nejušlechtilejší drahokamy, nejkrásnější perly manželského žití Tam leží pokoj Tam láska Tam opět pohřbena radost. Tam odpočívá pohřbeno dobré jméno Tam zase i časné statky Vše, co život oblažovalo a osvětlovalo, všechno uvrhli ve hrob hrobaři Jdi od rodiny k rodině, kde rozbroj, nevěrnost, opilství panuje, všude uslyšíš žalobu: »Ach, není pokoje, není lásky, není radosti, není cti, ani peněz, ani majetku, není chleba.« »Pohubeni jsme a zahanbeni nebo přišla smrt skrz okna naše, vešla do domů našich.« (Jer. 9, 19—22.) Tento hrob pohlcuje

b) *všechny vyhlídky do budoucnosti.*

Jaké může míti ještě naděje rodina, která ve hrob klesla? Vzejdou jí krásnější hvězdy? Rozkvete jí opět zahrada, budou

opět červánky ranní její okna zlatiti? Asi ne. Jednou-li hrobaři zlí do domu vkročili, ztěží možno jich odtud vypraviti. Zlé-li zvyky, které štěstí rodinné podrývají, se rozmohly, usazují se pevně a vládnou. »Mládenec (kráčeje) dle cesty své, také když se sestará, neuchýlí se od ní.« (Přísl. 22, 6.) »Může-li změniti mouřením kůži svou?« (Jer. 13, 23.) Oheň hoří dále, jed vyvinuje se vždy nanovo, jest po všech vyhlídkách do budoucnosti. A když i chybující strana, což velmi zřídka se stává, se polepší, nikdy nevrátí se pravá důvěra a jasný svit sluneční zpět. I naděje na blaženost zapadá. Co může býti z rodiny, v níž rozbroj, nevěrnost a opilství panují? To jsou nepravosti, které vedou rovnou nohou do pekla..

Děsný hrob, jenž to nejkrásnější pohlcuje a

2. *to nejohavnější obsahuje.*

»Hrobové, kteříž vnitř jsou plni kostí umrlčích i vší nečistoty.« (Mat. 23, 27.) Hrob rodiny jest

a) *pln kostí umrlčích.*

Jsou to různí hříchové, kteří neustále se páchají; jeť každý hřích ohavná kost umrlčí. »Odplata za hřích (jest) smrt.« (Řím. 6, 23.) »Hřích, když jest vykonaný, zplozuje smrt.« (Jak. 1, 15.) Pohlédni do hrobu! Uzříš tam tři ohavné hrobaře, rozbroj, nevěrnost a opilství. Uzříš tam ale ještě jiné umrlčí kosti; nebo kde rozbroj, nevěrnost a opilství, tam jest v zápětí hříchů bez konce a bez počtu Hrob rodiny jest

b) *pln zápachu a hniloby.*

Je to pohoršení, jež z domu vychází a po celé obci, ano často ještě za hranice se šíří. Jako ctnost voní životem, tak hřích zapáchá umrlčinou. A tato umrlčí hniloba proudem stále vystupuje ze hrobu rodiny. Lidé horší se na jejich nevěrnost, na jejich rozbroj, na jejich opilství, horší se na hojné hříchy, jež v takovém domě stále páchány, vyhýbají se konečně domu, jako vyhýbáme se místu, kde hnijící mrtvola odpočívá. Stojíme nad hrobem rodiny, známe ty, kteří jej kopají, víme, jak hrozné je to v něm Hrobaři jsou: rozbroj, nevěrnost, opilství. Samoten hrob jest hrozný, hroznější každého hrobu na nejrozsáhlejším hřbitově, hrob pln umrlčích kostí a pln zápachu hniloby Ó, chraňte se, kopati takový hrob! Nepusťte žádného z těchto hrobařů přes práh domu svého, nepusťte do

domu rozbroj, nevěrnost, nepusťte opilství. »Zdrž se od sváru.« (Sir. 28, 10.) »Od všeliké zlé tvářnosti se zdržuj.« (1. Thess. 5, 22.) »Hleďte pak se, aby snad nebyla obtížena srdce vaše obžerstvím a opilstvím.« (Luk. 21, 34.) Snad jest již hrob vykopán. Co potom? Zakopejte jej opět. To jest ovšem velmi těžko. Jest potřebí milosti Boží a všech sil lidských, aby byl opět zakopán. A přece musí se tak státi, má-li v rodině bída přestati, mají-li zpola již ztracené duše zachráněny býti »U Boha jest všecko možné.« (Mat. 19, 26.)

Obraťte se proto nejprve k Bohu s horlivou a vytrvalou modlitbou. Avšak i sami chopte se díla a nedejte se zastrašiti žádnou obětí, jež nutna, aby hrob otevřený opět byl zakopán. Vypovězte svým vášním opravdový a vytrvalý boj. »Po žádostech svých nechoď a od vůle své odvracuj se.« (Sir. 18, 30.) »Nepanujž (více) hřích ve vašem smrtelném těle, tak že byste poslouchali žádostí jeho.« (Řím. 6, 12.) Vyžeňte především tři anděle smrti: rozbroj, nevěrnost a opilství z domu a zavolejte za to tři anděle života: svornost, věrnost a střídmost. Amen.

40.

Zavržení rodičové.

»Mučím se v tomto plameni.« (Luk. 16, 24.)

Slavnou odměnu připravil Bůh rodičům, kteří děti své zbožně vychovávají a je k nebi vedou. Povolá je ve své nekonečně krásné království a udělí jim radost, jaké »oko nevídalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo.« (1. Kor. 2, 9.) Ale rodiče, kteří povinnosti své neplní, kteří vinni jsou věčnou záhubou svých dětí, očekává velice bolestný trest. Z hloubi věčné propasti zvolal zavrženec: »Mučím se v plameni tomto.« (Luk. 16, 24.) Ó, jak mnoho rodičů asi takto běduje a prolévá celé potoky hořkých slz, lká a naříká: »Mučím se v plameni tomto.« (Luk. 16, 24.) Chci o tomto předmětu dnes jednati, chci promluviti slova, jež jako centnýře na srdce padají, jako žhavé šípy do srdce se zarážejí, všechno-li tam dosud neodumřelo. Buďte ujištěni, že to činím z nejlepšího svého

úmyslu a z pravé lásky k vám, abyste velikého neštěstí byli ušetřeni. Předmět tohoto cvičení zní: Zavržení rodičové.

I. *Veliký jest jejich počet.*

II. *Veliká jsou jejich muka.*

I. díl.

Rodiče jsou povinností přísnou vázáni, děti pro nebe vychovávati. Neplní-li této povinnosti svého stavu, a tím vinni na záhubě dětí, platí o nich na soudu věčného Boha: »Duši za duši« (2. Mojž. 21, 23.), platí o nich: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a andělům jeho«. (Mat. 25, 41.) Nastává jejich zahynutí. Bohužel, není počet těch, kteří tomuto neštěstí propadají, skrovný. Uvažte dvě věci:

1. *Jak jsou nedbalí četní rodičové!*

a) *Starost o všecko jiné jest jim první.*

Ač výchova dětí jest povinností velice svatou a naléhavou, ač jest první povinností otcův a matek, přec mnoho jich o ni se nestará Všecko ostatní dříve. Dříve než myslí se na děti, myslí se na pole a les, na práci a obchod, na dobytek a šat, ano dříve i na zábavu a radovánky

b) *Starost o děti jest jim poslední.*

Rodiče o děti vůbec se nestarají. α) *Jich neučí.* Ve mnohých rodinách neslyší děti slova o Bohu, slova o náboženství Přicházejí do školy a neumějí ani kříže udělati, Otčenáš se pomodliti, o svém určení vědí tolik, jako to zvířátko v lese. »Odcizeni od života Božího skrze nevědomost, kteráž jest v nich.« (Efes. 4, 18.) β) *Jich nenapomínají.* »(Jsem) jako němý, kterýž neotvírá úst svých.« (Žalm 37, 14.) Slepá láska a nepochopitelná zpozdilost zavírá rodičům ústa, oni mlčí k nemravům malých a rozpustilostem a prostopášnostem velkých dětí. Celá obec vidí, že děti této neb oné rodiny jsou na zcestí, i rodiče vidí to; sami přesvědčují se o hněvivosti, o prolhanosti, o neposlušnosti svých synův a dcer, vědí o jejich nočních vycházkách, o jejich špatných, pohoršlivých řečech, o jejich špatných známostech, ale mlčí, anebo, mluví-li, mluví jako Heli (1. Král. 2, 23.), bez opravdovosti, bez důrazu O nějakém trestu není ani řeči.

Mnoho rodičů jest, kteří raději sebe nechají trestati, než by dětem ránu dáli

Jaký toho bude následek? Nechá-li se hnízdo housenek, vylezou z něho housenky a zpustoší strom a pole. Neořezává-li se réva, roste špatně a přináší špatné hrozny. Netrestá-li se štěně, stane se z něho zlý a kousavý pes Jsou-li rodiče slepí, němí, ochromení, běda dětem. »Smysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.« (1. Mojž. 8, 21.) Zlé semeno klíčí, roste ve stéblo, konečně přichází ďábel a odnáší zralé snopky hříchu do pekla. To jest konec: děti ztraceny, s nimi však také nedbalí otcové a nedbalé matky

2. *Jak jsou bezbožní mnozí rodičové!*

Jejich smysl Bohu odcizený ukazuje se dvojím způsobem: oni děti své

a) *učí veškeré špatnosti.*

Děje se tak jejich špatným příkladem. Jak velikým nevěrcem jest mnohý otec, jak ohnivý jest jeho hněv a jeho zlost, jak často jest napilý, jak ohavné jsou jeho řeči! Jak vlažna a životu křesťanskému odumřelá jest mnohá matka, jak zřídka jde do kostela, jak hašteřivá jest, jak pyšná! Jak pohoršlivým jest její chování, jak drzým celé její jednání!

Bezbožnost rodičů dosahuje hloubky tím, že četní z nich dětí

b) *veškeru špatnost podporují.*

Dovolují v domě tance, hry a pitky Dávají dětem mnoho peněz, ukájejíce tak jejich pyšně a prostopášné choutky Dávají jim bezbožné noviny, svůdné romány, nebo aspoň jim četbu jich dovolují Ano i je vyzývají, aby kněžství tupili, církevní obřady zlehčovali Zvláště matky pomáhají dospělým dcerám na cestu hříchu a nepravosti, dovolujíce, aby jejich milovníci nejen ve dne, nýbrž i v noci do soukromé světnice a beze svědků, kdykoli by chtěli, mohli přijíti.

Jaký to bude míti následek? Ukazují-li rodičové dětem špatnost a ji podporují, kladou-li vlastní rukou základ hříchu, brzy hřích se objeví a kletba kletbu bude stíhati. »Zdaliž sbírají z trní hrozny, aneb z bodláčí fíky? Takť zlý strom zlé ovoce nese.« (Mat. 7, 16 a 17) Jablko nepadá daleko od stromu; děti špatných rodičů jsou skoro vesměs »velmi nešlechetné«

(Moudrost 3, 12.) »padají ve zlé« (Přísl. 24, 16.), upadají konečně v peklo. Kdybychom mohli tam, do věčné propasti nahlédnouti, uzřeli bychom tam zavržených bez počtu, kteří neštěstí své špatnému vychování děkují, kteří otcům a matkám po celou věčnost klnou S dětmi však upadají v záhubu i bezbožní rodiče

II. díl.

Veliký jest počet rodičů zavržených, veliká však jsou též jejich muka.

1. *Jak červ hlodá!*

Písmo svaté učí, že v pekle jest hrozný a nikdy neumírající červ, jenž na srdci zavržených hlodá. »Dá zajisté oheň a červy na těla jejich, aby pálena byla a cítila to až na věky.« (Judith 16, 21.) »Kdežto červ jejich neumírá.« (Marek 9, 43.) Je to červ svědomí, který hlasitě a hořce žaluje, jako tygr, lačný krve, rozdrásává. Hlodá na srdci rodičův, působě jim velká muka.

Je to dvojí vzpomínka. Vzpomínka

a) *na peklo dětí.* Zavržení rodiče vidí své děti zavržené, vidí jejich horké slzy, jejich ohromnou bídu bez konce. Jak bolestno je pro ně! A děti vstoupí před obličej rodičův, volajíce: »Otče, matko! Vaší vinou jsem zde. Kdybyste nás byli lépe vychovávali, měli bychom podíl na svatební hostině života, mezi kůry plnými plesání. Vy však nekonali jste povinností svých, proto jsme zavrženi. Kletba vám bez konce! Tato kletba dětí dopadá těžce, jako řítící se budova světová na srdce rodičův Jejich muka svědomí rozmnožuje ještě vzpomínka a myšlenka

b) *na vlastní jejich peklo.*

»Jsme v pekle! Jsme ztraceni, navždy, navždy nekonečně nešťastni! A to vlastní vinou.« Jaká to myšlenka! Jako dýka jedem napuštěná proniká srdcem! »Mohli jsme býti v nebi, kdybychom byli povinnosti své konali, kdybychom byli děti dobře vychovávali. Toho jsme neučinili, sobě sami hrob a propast zavržení vykopali, do níž nás Bůh spravedlivý zavrhl. Výčitka nejstrašnější! »Proč učiněna jest bolest má věčná a rána má bez naděje nechtěla se zhojiti?« (Jer. 15, 18.)

2. *Jak oheň pálí!*

Písmo svaté častěji mluví o trestu ohně, jenž na věčnosti plápolá a řádí. »Oheň sžírající.« (Js. 33, 14.) »Oheň neuhasitelný.« (Mat. 3, 12.) »Pec ohnivá.« (Mat. 13, 42.) »Prudkost ohně.« (Žid. 10, 27.) »Oheň a síra.« (Zjev. 14, 10.) »Jezero ohnivé.« (Zjev. 20, 14.) Jak pálí oheň

a) *sám sebou!*

Hrozně pálí oheň pozemský, jejž Bůh ve svém milosrdenství ke službě lidí stvořil. Bolest způsobená ohněm, bolest největší! Což teprv oheň na věčnosti, jejž Bůh ve své spravedlnosti ku potrestání lidí zapálil! »Není tam tak slabý oheň, jako ten, jenž na krbu plápolá, a přece, kdyby někdo tě přidržoval, abys ruku svou do plamenu na krbu vstrčil, všecko raději bys mu udělal, než toto.« (Sv. Augustin in ps. 49.) Kdo je s to, aby trápení rodičů zavržených vylíčil? Jak pálí oheň již sám sebou a což potom oheň

b) *zostřený!*

Bůh trestá spravedlivě. »Podle skutků člověka odplatí jemu a podle cest jeho navrátí jednomukaždému.« (Job. 34, 11.) »Jenžto odplatí jednomukaždému podle skutků jeho.« (Řím. 2, 6.)

Očekává tedy ty, kteří více hřešili a více zavinili, ostřejší oheň. K největším vinám patří však špatné vychování dětí; neboť tím zaseto zlo na celá léta, neupadá tím v záhubu jenom jediná duše, nýbrž mnohdy duší velmi mnoho Proto tisíckrát běda špatným rodičům! Jejich plameny budou zostřeny, jejich trápení zdvojnásobeno. »Dým muk jejich vstupovati bude na věky věkův.« (Zjev. 14, 11.)

Uvažovali jsme o pravdě velice důležité a vážné, o zavržených rodičích. Jest jich veliký počet a veliká jsou jejich muka Stihne také tebe, otče, matko, tento trest? Budeš jednou stižen kletbou Boží, potáceti se v pekelné plameny? Ano, pocítíš hněv Nejmocnějšího, nebudeš-li povinností svých lépe plniti Viz, jak vychováváš děti! Již za malička jsou na zcestí, což teprve až vyrostou! Jaký nastane konec, jaký konec musí nastati? Záhuba a oheň. »Kdo z vás bude moci bydliti s ohněm sžírajícím?« (Js. 33, 14.) Zapřísahám vás, křesťanští rodičové, abyste syny své a dcery své dobře vychovávali. Myslete

často na onoho červa, na onen oheň často vzpomínejte. Běda, jedno-li jen dítě vinou vaší ztraceno! Plňte své povinnosti, jak jenom nejlépe můžete, dnešním dnem zaveďte pořádek ve svém domě, buďte hvězdou a berlou od tohoto okamžiku svým dětem na pouti tímto životem. Bůh vám pomůže a udělí vám odplatu velikou Amen.